

M I N I S T E R S T V O O B R A N Y

Vševojsk-Ř-1

CVIČEBNÍ ŘÁD

PRAHA 2024

MINISTERSTVO OBRANY

Schvaluji.

Náčelník Generálního štábu
Armády České republiky
generálporučík **Ing. Karel ŘEHKA**

Praha 3. prosince 2024

CVIČEBNÍ ŘÁD

PRAHA 2024

Vševojsk-Ř-1

Tento předpis obsahuje doplňky:

1.
2.
3.

Ú V O D

Tento cvičební řád (dále jen „řád“) stanovuje povinnosti velitelům a náčelníkům (dále jen „velitel“) a ostatním vojákům v činné službě¹⁾ (dále jen „voják“) při organizaci a provádění výcviku a přezkoušení a hodnocení pořadové přípravy.

Řád podrobně stanovuje požadavky na provádění cviků a pohybů vojáků beze zbraně a se zbraní, zdravení a vzdávání pocty, uspořádání jednotek, vojenských útvarů a vojenských zařízení²⁾ (dále jen „útvár“) v pěším tvaru a s vozidly ozbrojených sil³⁾ (dále jen „vozidlo“), upřesňuje specifika a způsoby provádění cviků Čestné stráže Armády České republiky a stanovuje zásady pro organizaci slavnostních, smutečních a pietních aktů.

Tento řád nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2025.

¹⁾ § 2 odst. 1 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání.

§ 1 odst. 5 zákona č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon), ve znění zákona č. 47/2016 Sb.

§ 2 zákona č. 45/2016 Sb., o službě vojáků v záloze.

²⁾ § 2 odst. 2 a 3 zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění zákona č. 46/2016 Sb.

³⁾ § 2 odst. 9 písm. a) zákona č. 219/1999 Sb., ve znění zákona č. 46/2016 Sb.

§ 3 vyhlášky č. 100/2018 Sb., o technické způsobilosti a pravidelných technických prohlídkách vojenských vozidel.

ČÁST PRVNÍ ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ

Hlava I Všeobecná ustanovení

Čl. 1

Pod pojmem vojenská zbraň (dále jen „zbraň“) se pro účely tohoto řádu rozumí zbraň s pažbou, zbraň se sklopnou ramenní opěrou, ostatní ruční zbraně nebo zbraně jednotek Čestné stráže Armády České republiky, pokud dále není stanoveno jinak.

Čl. 2

Pro výcvik se zbraněmi nebo s vozidly, která nejsou v tomto řádu uvedena, se ustanovení tohoto řádu použijí obdobně.

Čl. 3

Při plnění úkolů v taktických činnostech se ustanovení tohoto řádu použijí přiměřeně s přihlédnutím k vojenské výzbroji⁴⁾ (dále jen „výzbroj“) používané k výcviku.

Čl. 4

Ustanovení tohoto řádu jsou závazná pro všechny vojáky.

Čl. 5

Ustanovení tohoto řádu jsou závazná i při provádění ostatních činností při nevýcvikových aktivitách, např. při ukázkách na veřejnosti apod.

⁴⁾ § 2 odst. 8 zákona č. 219/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Čl. 6

Symbody použité ve schématech nástupových a pochodových tvarů nejsou vojenskými grafickými symbody, ale pouze symbody pro vyjádření pozic a označení vojáků, jednotek a vozidel; jejich význam je uveden v příloze č. 4 k tomuto řádu.

Hlava II **Základní pojmy**

Čl. 7

(1) Tvar (příloha č. 1 k tomuto řádu) je určené seskupení vojáků (jednotek a útvarů) s vozidly nebo jinou vojenskou technikou⁵⁾ (dále jen „technika“), nebo bez ní k jejich společné činnosti.

(2) Čelo je přední strana tvaru.

(3) Křídlo je pravá nebo levá krajní strana tvaru.

(4) Zad tvaru je protilehlá strana přední strany tvaru.

(5) Rozstup je mezera mezi vojáky (vozidly, jednotkami a útvary) v tvaru do šířky (vedle sebe).

(6) Vzdálenost je mezera mezi vojáky (vozidly, jednotkami a útvary) v tvaru do hloubky (za sebou).

(7) Šířka tvaru je vzdálenost mezi křídly.

⁵⁾ § 2 odst. 9 zákona č. 219/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

(8) Hloubka tvaru je vzdálenost mezi čelem a zadem tvaru. Při činnosti na vozidlech je to vzdálenost mezi první linií vozidel (prvním vozidlem) a poslední linií vozidel (posledním vozidlem).

(9) Vedoucí je voják, jednotka nebo vozidlo stojící nebo pohybující se v nařízeném směru. Podle vedoucího nastupují a vyrovnávají se, nebo řídí svůj pohyb ostatní vojáci, jednotky nebo vozidla.

(10) Krajiník je voják stojící (pohybující se) na křídle. Vnější krajiník se při zatáčení tvaru pohybuje plným krokem (skokem), vnitřní krajiník se po dobu zatáčení pohybuje zkráceným krokem (skokem). Vnitřní krajiník a vojáci mezi krajiníky (jednotlivé řady) se při zatáčení tvaru navzájem vyrovnávají na vnějšího krajiníka (obr. 143 a 144). Vojáci pochodují (klusají) v každé řadě přitom kroky (skoky) tím menšími, čím blíže jsou k vnitřnímu krajiníku. Jednotka nastoupená v řadu má pravého a levého krajiníka.

(11) Směrníci jsou vojáci, vytyčující směr pochodu a vymezující vzdálenosti mezi pochodujícími jednotkami. Stojí na straně přehlížejícího, čelem k procházejícím jednotkám.

(12) Nástupový tvar je tvar, v němž vojáci (vozidla), jednotky nebo útvary stojí vedle sebe v řadu nebo v řadech (v linii vozidel) v linii jednotek nebo v linii proudů s rozstupy stanovenými tímto řádem nebo rozkazem velitele. Nástupovým tvarem jednotky je

a) řad, v němž vojáci stojí vyrovnaní vedle sebe na stejné úrovni,

b) dvojřad (trojřad, čtyřřad i víceřad), v němž jsou dva (tři, čtyři i více) řady za sebou.

(13) Pochodový tvar je tvar, v němž vojáci (vozidla), jednotky nebo útvary stojí za sebou se vzdálenostmi stanovenými tímto řádem nebo rozkazem velitele. Pochodovým tvarem jednotky je

a) zástup, v němž vojáci stojí vyrovnaní za sebou,

b) dvojstup (trojstup, čtyřstup i víceštup), v němž jsou dva (tři, čtyři i více) zástupy vedle sebe.

(14) Proud je tvar, ve kterém vozidla, jednotky nebo útvary stojí nebo se pohybují za sebou.

(15) Linie proudů je tvar, v němž jednotky (vozidla) v proudech stojí nebo se pohybují vedle sebe.

(16) Linie vozidel je tvar vzniklý seřazením vozidel vedle sebe, která stojí nebo se pohybují na stejné úrovni.

(17) Sevřený tvar je tvar, v němž vojáci stojí vyrovnaní vedle sebe s rozstupy tak, že opřou-li levou paži pěstí do pasu hřbetem dopředu, dotýkají se loktem svého souseda a za sebou stojí vyrovnaní ve vzdálenosti na předpažení. Vzdálenost na předpažení je mezera mezi vojáky (řady) stojícími za sebou na délku předpažené levé paže (s prsty nataženými u sebe, palcem nahoru), jejíž prostřední prst se dotýká středu levé lopatky vojáka vpředu.

(18) Rozevřený tvar je tvar, v němž vojáci stojí vedle sebe s rozstupy, nebo za sebou ve vzdálenostech, které nařídil velitel. Velitel stanovuje rozstup počtem úkroků a vzdálenost počtem kroků v povelu. Rozstup na upažení je mezera mezi vedle sebe stojícími vojáky na délku levé paže položené dlaní na rameno souseda.

(19) Uzavřený tvar je tvar, jehož všechny strany jsou uzavřeny vojáky.

ČÁST DRUHÁ

POVINNOSTI VELITELŮ A VOJÁKŮ A VÝCVIK

Hlava I

Povinnosti velitelů a ostatních vojáků při výcviku

Čl. 8

Povinnosti velitelů a ostatních vojáků před nástupem, mimo tvar a v tvaru

(1) Velitel je povinen

- a) určit místo, dobu, pořadí a tvar nástupu, druh vojenské výstroje⁶⁾ (dále jen „výstroj“), druh a polohu zbraně, techniku a jiný vojenský materiál⁷⁾ (dále jen „materiál“),
- b) zkontrolovat přítomnost podřízených své jednotky (útvaru) v tvaru, jejich vnější vzhled, výstroj, výzbroj a jiné druhy materiálu,
- c) zkontrolovat a zabezpečit zajištění zbraní,
- d) zkontrolovat úplnost, správnost, přizpůsobení, čistotu a úpravu výstroje,
- e) svým osobním jednáním a vystupováním být neustále vzorem pro podřízené ve vojenském vystupování, pořadovosti a stejnokrojové kázni,
- f) vyžadovat dodržování pravidel vojenského vystupování a pořadovosti u podřízených a hodnostně nižších,
- g) při velení na místě v nástupových a pochodových tvarech stát v základním postoji,
- h) při nástupu jednotek s technikou a jiným materiálem vykonat jejich vnější prohlídku, zkontrolovat stav a použitelnost techniky, jakož i správnost upevnění a uložení přepravovaného materiálu,
- i) za pohybu dodržovat nařízené vzdálenosti, rychlost a pravidla silničního provozu,

⁶⁾ § 2 odst. 7 zákona č. 219/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁾ § 2 odst. 6 zákona č. 219/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

- j) udržovat kázeň v tvaru, dbát, aby vojáci přesně vykonávali činnost na povely a signály a plnili své povinnosti v tvaru; signály pro velení jsou v příloze č. 2 k tomuto řádu,
- k) při zjištění nedostatků činit neprodleně opatření k nápravě,
- l) předcházet vzniku škod,
- m) před zahájením výcviku poučit vojáky o bezpečnostních opatřeních a vyžadovat jejich dodržování,
- n) určit způsob a místo uložení materiálu a osobních věcí vojáků, které by se mohly při výcviku poškodit nebo ztratit.

(2) Voják je povinen

- a) přesvědčit se, zda má v pořádku svou zbraň a zda je zajištěna, zda má v náležitém stavu svěřenou techniku, munici a ostatní součásti výzbroje a výstroj,
- b) upravit si řádně oděv, přizpůsobit součástky výstroje a pomáhat ostatním odstraňovat zpozorované závady, být čistě a pečlivě ustrojen a upraven,
- c) znát své místo v tvaru, umět je rychle a klidně zaujmout, za pohybu udržovat vyrovnaní, stanovené rozstupy a vzdálenosti, bez svolení neopouštět své místo v tvaru (na vozidle),
- d) v tvaru bez povolení nemluvit a zachovávat úplný klid, sledovat rozkazy a povely (signály), rychle a přesně je vykonávat a nepřekážet při tom druhým,
- e) rozkazy a povely (signály) předávat včas, nezkomoleně, hlasitě a zřetelně,
- f) dodržovat stanovená bezpečnostní opatření, hlásit veliteli jednotky jejich porušení,
- g) vždy dodržovat pravidla vojenské zdvořilosti a chování,
- h) před zahájením výcviku uložit materiál a osobní věci na místo, které určil velitel,
- i) mimo stanovené případy manipulovat s vybitou a zajištěnou zbraní.

Hlava II

Obecná ustanovení o velení

Čl. 9

Zásady velení

(1) Velení se uskutečňuje povely (signály) a rozkazy, které vydává velitel.

(2) Při zaujímání tvaru stojí velitel na místě stanoveném tímto řádem.

(3) Po zaujetí nástupového tvaru může velitel, je-li potřeba, vystoupit na takové místo, aby mohl co nejlépe velet a kontrolovat činnost jednotky (útvary). Všichni podřízení velitelé jsou v tvaru na místech, stanovených tímto řádem.

(4) V pochodovém tvaru za přesunu může vystoupit z tvaru k vydávání povelů a ke kontrole jejich plnění pouze velitel. Všichni podřízení velitelé jsou v tvaru na místech, stanovených tímto řádem.

(5) Povel je rozkaz, jehož znění a provedení je tímto řádem pro určené činnosti přesně předepsáno, například povel „**Vpravo – V BOK!**“. Povel se skládá z návěští „**Vpravo**“ a z výkonného povelu „**V BOK!**“, někdy jen z výkonného povelu, například: „**POZOR!**“, „**ZAŘAĎTE SE!**“, „**VLEVO PROTICHODEM!**“, „**NA MÍSTĚ!**“. Návěští se vyslovuje zvolna a protáhle, výkonný povel se vyslovuje výrazně a úsečně; činnost voják provede ihned po vydání povelu.

(6) V závislosti na vydaném povelu se pohyb v souladu s čl. 21 až 23 vykonává pochodem nebo poklusem. Za pohyb v tvaru vojáci udržují stanovené rozstupy a vzdálenosti, po zastavení pohybu se vyrovnají podle čl. 7 odst. 17 v sevřeném tvaru.

(7) Za pohybu se návěští i výkonný povel vydávají vždy s dokrokem levé nohy. Má-li návěští více slov, vydává se každé z nich s dokrokem levé nohy. Víceslovná spojení, například: „na můj povel“, „1. četo“, „vojíne Nový“, „na místě“ nebo „zad tvaru“, se považují za jedno slovo. V případě povelu „**Vpravo – V BOK!**“ se návěští i výkonný povel vydávají s dokrokem pravé nohy.

(8) Velitel oslovuje jednotku pojmenováním, například: „**X-tá četo!**“, „**Četo!**“, vojáka oslovuje vojenskou hodností (dále jen „hodnost“) a příjmením, například: „**Rotmistře Jando!**“, „**Desátnice Mladá!**“, nebo slovem „pane“ nebo „paní“ a hodností, například: „**Pane vojíne!**“, „**Paní praporčice!**“, v těchto případech

a) před zahájením výcviku nebo před nástupem jednotky,

b) před povely

1. „**POZOR!**“,

2. „**Vpravo – HLEĎ!**“, „**Vlevo – HLEĎ!**“, „**Čelně – HLEĎ!**“,

3. „**K uvítání zprava, k poctě – ZBRAŇ!**“, „**K uvítání zleva, k poctě – ZBRAŇ!**“, „**K uvítání čelně, k poctě – ZBRAŇ!**“,

4. „**Vpravo, k poctě – ZBRAŇ!**“, „**Vlevo, k poctě – ZBRAŇ!**“, „**Čelně, k poctě – ZBRAŇ!**“,

5. „**KONČIT!**“, „**DOCVIČIT!**“, „**DOZPÍVAT!**“,

c) je-li pohromadě více jednotek (vojáků) a je třeba, aby činnost (cvik) provedla jen určená jednotka (určený voják), nebo

d) uzná-li to velitel za nutné.

(9) Voják, kterého velitel osloví hodností a příjmením, se otočí čelem k němu (sedí-li, postaví se), zaujme základní postoj a odpoví „**ZDE!**“.

(10) Bezprostředně před blahopřáním k udělení odměny voják stojící před nadřízeným zaujme základní postoj a uvede svou hodnost a příjmení, například: „**Pane plukovníku, desátník Malý.**“, nebo například: „**Pane ministře, četař Nováček.**“.

(11) Je-li povel vydán nebo vykonán chybně, nebo nelze-li se vrátit do původní polohy nebo místa předepsaným povel, velitel velí „**ZPĚT!**“. Na tento povel zaujmou vojáci původní (poslední) polohu nebo místo.

(12) Velitel, který se ujímá velení, upozorní na to vojáky (jednotku) návěštím „na můj povel“, například: „**První četo, na můj povel.**“.

(13) Chce-li velitel v průběhu výcviku upřesnit činnost podřízeným velitelům, upozorní je signálem „**POZOR**“, nebo oslovením, například: „**Velitelé čet!**“. Na tento signál nebo oslovení se velitelé, kterých se to týká, otočí směrem k veliteli a svoji připravenost potvrzují signálem „**ROZUMÍM**“. Pověly (signály), které vydává velitel, přijímají a okamžitě plní všichni určení podřízení velitelé včetně velitelů vozidel. Pověly (signály) určené všem jednotkám (např. varovné signály) přijímají a okamžitě plní všichni vojáci.

(14) Při předávání povelu signálem se jako návěští vydává signál „**POZOR**“ („**DĚLEJ CO JÁ**“). Jestliže povel signálem platí jen pro jednu jednotku, následuje za návěštím signál udávající příslušnou jednotku. Signály k označení jednotek stanoví příslušný velitel. Připravenost k přijetí povelu signálem se potvrzuje signálem „**ROZUMÍM**“.

(15) Po hlášení, například: „**Vozidlo zezadu.**“, „**Překážka.**“, nebo hrozí-li jiné nebezpečí za přesunu, opakují toto hlášení ostatní vojáci podle potřeby do doby, než toto nebezpečí pomine nebo podle upřesnění velitelem. Je-li to třeba k zajištění bezpečnosti vojáků nebo zajištění průchodnosti komunikace, může velitel vydat konkrétní povel ke změně tvaru, například: „**Napravo – SRAZ!**“. Na tento povel vojáci upraví rozstup a pokračují v plnění úkolu.

Čl. 10

Nástup jednotky

(1) Velitel určí směr nástupu jednotky v povelu nebo směrem, do kterého se obrátí čelem po vydání povelu k nástupu. Vojáci mimo tvar se po návěští povelu nebo po povelu „**KONČIT!**“ obrátí čelem k veliteli. Na výkonný povel nastoupí neprodleně a nejkratší cestou do určeného tvaru, velitele obcházejí z jeho levé strany. Po zaujetí místa v tvaru zaujmou základní postoj.

(2) Organická jednotka nastupuje, nenařídí-li velitel jinak, podle své organizační struktury do nástupového nebo pochodového tvaru na povel, například: „**První četo, v trojřad – NASTOUPIT!**“, „**Četo, směr nástupišťe, v trojřad – NASTOUPIT!**“, „**Osádko, v řad – NASTOUPIT!**“. V povelu k nástupu organické jednotky se uvede

- a) oslovení jednotky,
- b) směr nástupu (je-li to třeba),
- c) tvar a
- d) výkonný povel.

(3) Neorganická jednotka nastupuje, nenařídí-li velitel jinak, podle výšky postavy vojáků do nástupového nebo pochodového tvaru na povel, například: „**Roto, rotmistr Janda vedoucí, směr tribuna, v šestistup podle velikosti – NASTOUPIT!**“, „**Účastníci kurzu, nadporučice Nová vedoucí, v trojřad podle velikosti – NASTOUPIT!**“. Jako vedoucí se určuje nejvyšší voják. V povelu k nástupu jednotky podle velikosti se uvede

- a) oslovení jednotky,
- b) vedoucí,
- c) směr nástupu (je-li to třeba),
- d) tvar podle velikosti a
- e) výkonný povel.

(4) Vojáci nastupují v trojřadu, čtyřřadu i víceřadu nebo v trojstupu, čtyřstupu i víceřadu do uzavřeného tvaru. Je-li potřeba po vystoupení vojáka z tvaru uzavřít tvar, vydá se povel „**UZAVŘÍT TVAR!**“.

(5) Vojáci nastupují do tvaru vyrovnaně podle zásad stanovených v čl. 7 odst. 17; vyrovnaní po předchozí činnosti provedou na povel velitele „**VYROVNAT!**“.

(6) Na povel „**ROZCHOD!**“ vojáci vykročí levou nohou a opustí svá místa v tvaru.

Hlava III **Zásady výcviku**

Čl. 11 **Rozdělení vojáků při výcviku**

(1) Pro výcvik jednotlivce se vojáci rozdělují do družstev nebo jim na roveň postavených jednotek (dále jen „družstvo“) podle počtu velitelů. V jednom družstvu nesmí být více než 10 vojáků. Je třeba dbát na to, aby výcvik družstva vedl stejný velitel po celou dobu výcviku.

(2) Vojáci, kteří nedosahují uspokojujících výsledků, vykonávají výcvik odděleně pod velením zkušených velitelů.

Čl. 12 **Výcvik bez povelu**

(1) Výcvik jednotlivců bez povelu se uskutečňuje tak, že velitel nejdříve cvik pojmenuje a uvede, na jaký povel se provádí. Stručně vysvětlí jeho účel a pak jej celý, je-li třeba, i ze stran, přesně předvede, nejprve vcelku a potom, je-li potřeba, po částech na doby. Poté vojáci procvičují cvik samostatně,

na povel, například: „**První dobu cviku vlevo v bok – CVIČTE!**“. Po procvičení první doby se postupně cvičí další doby cviku.

(2) Velitel sleduje činnost vojáků a dopouští-li se tito chyb, činí opatření k jejich odstranění. Cvičení ukončí povel, například: „**První družstvo – DOCVIČIT!**“. Vojáci ukončí činnost, otočí se čelem k veliteli a zaujmou postoj „pohov“.

Čl. 13

Výcvik na povel

(1) K výcviku jednotlivce na povel velitel přejde po výcviku bez povelu, jakmile vojáci cvik dostatečně zvládnou. U jednodušších cviků lze k němu přejít přímo bez návaznosti na výcvik bez povelu.

(2) Výcvik na povel velitel zahajuje nejdříve s jednotlivci po oznámení „**Velím pro jednotlivce, cvičí celé družstvo!**“. Velitel postupně kontroluje každého vojáka a opravuje chyby. Následně cvičí se skupinami vojáků a potom s celým družstvem.

(3) Velitel nejprve procvičuje cvik po částech podle počtu dob, na něž je cvik rozložen, po povelu, například: „**Vojíne Nový, na doby, čelem vzad – RAZ, DVA!**“. Dále pokračuje bez oslovení vojáka a určení způsobu provádění cviku „na doby“, například: „**Čelem vzad – RAZ, DVA!**“, a dále podle potřeby opakovaně „**RAZ, DVA!**“, „**RAZ, DVA!**“. Mezi každou dobou ponechá časovou prodlevu. Jednodušší cviky cvičí bez dob.

(4) Při výcviku na povel lze složitější cviky v jednotce procvičovat na doby za účelem jejich sladění (např. cviky se zbraněmi).

(5) Na závěr výcviku na povel přejde velitel k procvičení cviku vcelku.

(6) Velitel vyžaduje, aby voják prováděl cvik (jednotlivé doby) přesně, rázně a plynule v tempu pochodu.

Čl. 14

Zvláštnosti pořadového výcviku

(1) Pořadový výcvik musejí chápat všichni velitelé jako jednu z důležitých forem pro dosažení vojenské kázně, k přesnému a jednotnému zvládnutí cviků jednotlivce a sladění činnosti jednotky.

(2) Velitel musí důsledně vyžadovat přesné provádění cviků cvičícími a musí dbát na to, aby se dodržovala pravidla vojenské zdvořilosti a ustrojovací kázeň.

(3) Výchozím postojem pro provádění cviků na místě je základní postoj.

(4) Výcvik jednotlivce a družstva provádí velitel družstva, u vyšší jednotky její velitel.

(5) Velitel velí klidně, ale rázně a mezi povely ponechává čas nutný k řádnému výkonu cviku.

(6) Osloví-li velitel jednotku, jejíž příslušníci nejsou v tvaru, otočí se všichni její příslušníci čelem k němu a zaujmou základní postoj.

(7) Velitel stojí při výcviku před středem jednotky tak, aby ji dobře kontroloval pohledem, ovládal hlasem a aby signály, které vydává, viděli všichni vojáci jednotky.

(8) Za pohybu jednotky jde velitel v jejím čele. Je-li třeba, mění své místo.

(9) Velitel nenechává bezdůvodně stát vojáky v namáhavé poloze nebo například proti slunci nebo větru. Při výcviku je třeba vhodně volit přestávky k oddechu.

Čl. 15

Pořadový nácvik

(1) Pořadové nácviky jsou podpůrným nástrojem velitele útvaru (jednotky) k prohloubení a udržení trvale vysoké úrovně vojenského a pořadového vystupování všech příslušníků útvaru (jednotky) a ke zdokonalení a opakování již procvičených a zvládnutých cviků. Za organizaci pořadových nácviků odpovídá vrchní praporčík (vedoucí praporčík).

(2) Pořadové nácviky lze zaměřit na

- a) procvičení tematiky pořadové přípravy, která se u útvaru (jednotky) procvičuje méně často,
- b) sladění činnosti vojáků útvaru (jednotky) před určenými protokolárními akty,
- c) sjednocení metodiky a standardů provádění pořadové přípravy u všech velitelů, vrchních a vedoucích praporčíků útvaru (jednotky),
- d) prohloubení připravenosti útvaru (jednotky) před plánovanou kontrolou nebo přezkoušením z pořadové přípravy.

(3) Pořadové nácviky se organizují podle rozhodnutí velitele útvaru (jednotky).

ČÁST TŘETÍ

CVIKY A POHYB BEZE ZBRANĚ A SE ZBRANÍ

Hlava I

Cviky beze zbraně na místě

Čl. 16

Základní postoj a postoj „pohov“

- (1) Základní postoj (např. obr. 1, pohled a) voják zaujímá
- a) na povel
1. „**POZOR!**“,
 2. „**Zastavit – STÁT!**“,
 3. „**ZAŘAĎTE SE!**“, nebo
 4. k nástupu jednotky po zaujetí místa v tvaru,
- b) samostatně
1. po jeho oslovení,
 2. při jednání s nadřízenými a hodnostně vyššími,
 3. při velení, nebo
 4. při pozdravu na místě mimo tvar.

(2) Při zaujetí základního postoje se voják postaví zpříma, ne strnule. Nohy jsou u sebe se špičkami rozevřenými na šířku chodidla. Tělo je mírně nachýlené kupředu tak, aby hmotnost těla spočívala více na přední části chodidel. Břicho je mírně vtažené, ramena jsou ve stejné výši, hrudník je mírně vypnutý. Prsty rukou jsou přirozeně sevřeny v pěst s palcem přiloženým k ukazováčku. Paže jsou připaženy podél těla, ruce se ze strany dlaní dotýkají středu boku steh. Voják hledí přímo před sebe. Po zaujetí základního postoje se voják nehýbe a bez vyzvání velitele nemluví.

- (3) Postoj „pohov“ (obr. 1, pohled c) voják zaujímá
- a) na povel „**POHOV!**“ a „**POHOV, SEDNOUT!**“,
 - b) při obdržení kázeňské odměny nebo při blahopřání nadřízeným po odpovědi „**Sloužím vlasti!**“, stál-li předtím v postoji „pohov“, a
 - c) na povel „**KONČIT!**“, „**KONČIT, VZTYK!**“, „**VZTYK!**“, „**DOCVIČIT!**“.

(4) Postoj „pohov“ voják zaujme tak, že uvolní držení těla, lehce pokrčí pravou nohu v koleně (při delším stání může pokrčení nohou střídát), neopouští své místo, nesnižuje svou pozornost a nemluví.

Obr. 1. Základní postoj a postoj „pohov“
a – základní postoj, pohled zepředu; b – základní postoj, pohled z boku; c – postoj „pohov“

Čl. 17

Činnost na povel „**VOLNO!**“ a „**KONČIT!**“

(1) Povel „**VOLNO!**“ se může vydávat i přímo bez předchozího povelu „**POHOV!**“.

(2) Na povel „**VOLNO!**“ si voják upraví výstroj a výzbroj, stojí uvolněně a může polohlasně rozmlouvat, vystoupit z tvaru může jen se svolením velitele jednotky po předchozím požádání.

(3) Za přesunu si může voják na tento povel upravit polohu výzbroje a výstroje a polohlasně rozmlouvat.

(4) Povel „**KONČIT!**“ se vydává po předchozím povelu „**VOLNO!**“ nebo po předchozím povelu „**POHOV, SEDNOUT!**“. Voják na povel „**KONČIT!**“ ukončí činnost, zpozorní a otočí se směrem k veliteli; na povel „**KONČIT, VZTYK!**“ („**VZTYK!**“) ukončí činnost a postaví se. Po povelu „**KONČIT!**“ může následovat povel „**POZOR!**“.

Čl. 18

Snímání a nasazování pokrývky hlavy

(1) Pokrývku hlavy sejme voják na povel „**Pokrývku hlavy – SEJMOUT!**“. Pokrývku hlavy snímá voják tak, že ji uchopí pravou rukou za okraj nad pravým uchem (přilbu uchopí za okraj nad čelem; pokrývku hlavy se štítkem uchopí za štítek), nebo oběma rukama tam, kde je to vhodnější (např. tankovou kuklu), sejme ji z hlavy před tělo, přesune ji na levou stranu a sejmutou drží ve volně připažené levé ruce (obr. 2). Pokrývka, na které se nosí odznak, se drží odznakem dopředu (čepice 97 – lodička odznakem od těla); přilba za podbradní řemínek. Jiná pokrývka hlavy bez odznaku se drží za temenní část.

(2) Na povel „**Pokrývku hlavy – NASADIT!**“ si voják nasadí pokrývku hlavy nejjednodušším způsobem.

(3) Pro pokrývku hlavy, která není vyobrazena na obr. 2, se ustanovení tohoto článku použijí obdobně.

Obr. 2. Držení sejmuté pokrývky hlavy
a – baret; b – čepice 97 – lodička; c – čepice 97; d – služební klobouček 97;
e – čepice 95; f – přilba; g – tanková kukla

Čl. 19

Obraty na místě

(1) Obraty na místě se provádějí v základním postoji na povely „Čelem – VZAD!“, „Vlevo – V BOK!“, „Vpravo – V BOK!“, „Nalevo – VPŘÍČ!“, „Napravo – VPŘÍČ!“. Obraty „čelem vzad“ (o 180°), „vlevo v bok“ (o 90°) a „nalevo vpřích“ (o 45°) se provádějí doleva na podpatku levé a špičce pravé nohy. Obrat „vpravo v bok“ (o 90°)

a „napravo vpříč“ (o 45°) se provádějí doprava na podpatku pravé a špičce levé nohy.

(2) Voják provádí obraty na dvě doby

- a) první doba – tlakem přední části pravého (levého) chodidla na zem se rázně obrátí na podpatku levé (pravé) nohy do veleného směru a přenesení hmotnosti těla na nohu stojící vpředu, přitom zachovává správné držení těla a paží a neohýbá nohy v kolenou,
- b) druhá doba – přisune nejkratší cestou druhou nohu k noze první a zaujme základní postoj.

Čl. 20

Otáčení hlavy při vzdávání pocty

(1) Hlava se při vzdávání pocty otáčí na povel, například: „**Četo, vpravo – HLEĎ!**“, „**Roto, vlevo – HLEĎ!**“, „**Četo, k uvítání zprava, k poctě – ZBRAŇ!**“, „**Roto, k uvítání zleva, k poctě – ZBRAŇ!**“, „**Četo, vpravo, k poctě – ZBRAŇ!**“, „**Roto, vlevo, k poctě – ZBRAŇ!**“, „**K přinesení bojového praporu, vpravo, k poctě – ZBRAŇ!**“, „**K odnesení bojového praporu, vlevo, k poctě – ZBRAŇ!**“. Na tento povel voják, aniž pohne rameny, otočí hlavu o 45° v nařízeném směru, brada směřuje mírně vzhůru.

(2) K ukončení vzdávání pocty na povel „**Přímo – HLEĎ!**“ se hlava otočí zpříma.

(3) Při vzdávání pocty na povel, například: „**Četo, čelně – HLEĎ!**“, „**Roto, k uvítání čelně, k poctě – ZBRAŇ!**“, „**Četo, čelně, k poctě – ZBRAŇ!**“, „**Bojovému praporu, čelně, k poctě – ZBRAŇ!**“, se poloha hlavy nemění a voják se nadále dívá zpříma.

Hlava II

Pohyb beze zbraně

Čl. 21

Zahájení a změna směru pohybu

(1) K zahájení pochodu z místa se velí **„Pochodem – V CHOD!“**.

(2) Je-li potřeba při zahájení pochodu z místa udat směr, velí se

- a) **„Za mnou, pochodem – V CHOD!“**,
- b) **„Směr přímý, pochodem – V CHOD!“**,
- c) **„Vlevo zatočit, pochodem – V CHOD!“**,
- d) **„Vpravo zatočit, pochodem – V CHOD!“**,
- e) **„Vlevo protichodem, pochodem – V CHOD!“**,
- f) **„Vpravo protichodem, pochodem – V CHOD!“**.

(3) K zahájení poklusu z místa se velí **„Poklusem – V KLUS!“**.

(4) Je-li potřeba při zahájení poklusu z místa udat směr, velí se

- a) **„Za mnou, poklusem – V KLUS!“**,
- b) **„Směr přímý, poklusem – V KLUS!“**,
- c) **„Vlevo zatočit, poklusem – V KLUS!“**,
- d) **„Vpravo zatočit, poklusem – V KLUS!“**,
- e) **„Vlevo protichodem, poklusem – V KLUS!“**,
- f) **„Vpravo protichodem, poklusem – V KLUS!“**.

(5) Za pochodu (poklusu) se ke změně směru zatačením do požadovaného směru velí

- a) **„VLEVO ZATOČIT!“**, nebo **„VPRAVO ZATOČIT!“**,
- b) **„VLEVO PROTICHODEM!“**, nebo **„VPRAVO PROTICHODEM!“**.

(6) Po vydání povelu k zatočení vlevo nebo vpravo, v souladu s odstavcem 2 písm. c) a d), odstavcem 4 písm. c) a d) a odstavcem

5 písm. a), se po vytočení čela jednotky do nařízeného směru velí „**SMĚR PŘÍMÝ!**“, nebo „**SMĚR TEN A TEN!**“.

Čl. 22

Pochod, pořadový a pochodový krok

(1) Pochod se uskutečňuje pochodovým nebo pořadovým krokem.

(2) Pořadový krok se používá vždy při zahájení pochodu, vzdávání pocty jednotkami za pochodu a při protokolárních aktech. V ostatních případech o jeho použití rozhodne velitel.

(3) Voják při zahájení pochodu z místa v souladu s čl. 21 odst. 1 a 2 na návěští nachýlí tělo poněkud dopředu a hmotnost těla přenesse více na přední část chodidel; na výkonný povel vykročí levou nohou plným krokem, dívá se dopředu a pochod zahájí pořadovým krokem.

(4) Z pořadového kroku do pochodového kroku voják přejde na povel „**POHOV!**“, z pochodového kroku do pořadového kroku na povel „**POZOR!**“; pochod zahájí voják až s dokrokem další levé nohy.

(5) Při pohybu pořadovým krokem voják drží tělo zpříma, zvedá nohu s napnutou špičkou do výšky 15 až 20 cm od země a došlapuje rázně na celé chodidlo. Paže ohýbá v loktech a pohybuje jimi střídavě podél těla dopředu tak, aby se pěsti hřbetem vpřed zvedaly na výšku dlaně nad přezku opasku a na šířku dlaně před tělem; dozadu pohybuje pažemi, pokud to dovolí ramenní kloub. Prsty jsou přirozeně sevřené v pěst.

(6) Při pohybu pochodovým krokem voják drží tělo zpříma, volně zvedá nohy jako při chůzi, chodidla neklopí a došlapuje postupně na celé chodidlo. Pažemi pohybuje volně podél těla v tempu pochodu.

(7) Tempo pochodu je přibližně 112 kroků za minutu, délka plného kroku je přibližně 75 cm. Při pochodu s hudbou se tempo pochodu přizpůsobí pochodové skladbě.

(8) Změnu rychlosti nebo tempa pochodu voják provádí na povely **„Delší – KROK!“**, **„Zkrátit – KROK!“**, **„Půl – KROK!“**, **„ZRYCHLIT!“**, **„ZPOMALIT!“**. Na tyto povely vykoná voják pravou nohou ještě jeden plný krok a výkrokem levé nohy provádí činnost na daný povel; do plného kroku přejde na povel **„Plný – KROK!“** s dalším výkrokem levé nohy.

(9) Jestliže se vzdálenosti nebo rozstupy v jednotce značně zvětšily, může je velitel upravit povely, například: **„Čelo, zpomalit – KROK!“**, **„Čelo, zkrátit – KROK!“**, **„Zad tvaru, zrychlit – KROK!“**, **„Zad tvaru, delší – KROK!“**. Na tyto povely vojáci na čele nebo na zádi tvaru provedou činnost na příslušný povel do dosažení stanovených vzdáleností a rozstupů v jednotce.

(10) Ke zrušení stejného kroku v jednotce se velí **„Zrušit – KROK!“**; k jeho zřízení se velí **„Zřídít – KROK!“**. Zrušený krok se v jednotce použije například při přesunu v budově a při přecházení mostu (lávky). Povel ke zřízení kroku vydá velitel k zahájení pochodu stejnou nohou. Ke zřízení kroku může velitel s dokrokem nohy opakovaně velet (počítat) **„LEVÁ!“**, **„LEVÁ!“** (**„RAZ, DVA, RAZ!“**, **„LEVÁ, LEVÁ, LEVÁ, PRAVÁ, LEVÁ!“**).

(11) Z poklusu do pochodového kroku voják přejde na povel **„Pochodem – V CHOD!“**. Na návěští se mírně narovná a zpomalí, na výkonný povel vykoná pravou nohou ještě jeden skok a levou nohou začne pohyb pochodovým krokem. Z poklusu se do pořadového kroku nepřechází.

(12) Za pochodu v pořadovém nebo pochodovém kroku do pochodu na místě přejde voják na povel „**NA MÍSTĚ!**“. Na tento povel beze změny tempa pochodu provede ještě jeden krok pravou nohou a s dokrokem levé nohy zahájí pochod na místě podle odstavce 13 věty druhé; vojáci v tvaru se vyrovnají, zaujmou vzdálenosti a rozstupy stanovené pro sevřený tvar a pokračují v pochodu na místě. Na povel „**Zastavit – STÁT!**“ voják vykoná na místě ještě jeden krok pravou nohou a s dokrokem levé nohy zaujme v sevřeném tvaru základní postoj.

(13) Pochod na místě se zahajuje na povel „**Na místě, pochodem – V CHOD!**“. Na tento povel voják stojí zpříma, ve stanoveném tempu zvedá nohy 5 až 10 cm nad zem a spouští je postupně na celé chodidlo, počínaje jeho špičkou, přitom pohybuje pažemi jako při pochodu. Na povel „**Plný – KROK!**“ voják vykoná na místě ještě jeden krok pravou nohou a levou zahájí pochod pořadovým krokem.

(14) K zastavení za pochodu se velí „**Zastavit – STÁT!**“. Na tento povel voják vykoná ještě jeden krok pravou nohou, mírně napřímí trup a s dokrokem a přísunem levé nohy zaujme základní postoj. Na povel „**POHOV!**“ vojáci v tvaru se po zaujetí postoje „pohov“ vyrovnají a zaujmou vzdálenosti a rozstupy stanovené pro sevřený tvar.

(15) Na povel „**Čelo – STÁT!**“ vojáci na čele tvaru zastaví pohyb a zaujmou postoj „pohov“; ostatní vojáci zastavují pohyb postupně po dosažení stanovených vzdáleností a rozstupů (do zaujetí sevřeného tvaru) a poté zaujmou postoj „pohov“.

Čl. 23

Pohyb poklusem

(1) Voják při zahájení poklusu z místa v souladu s čl. 21 odst. 3 a 4 na návěští nachýlí tělo poněkud dopředu a skrčí paže s pěstmi na prsou, na výkonný povel se odrazí pravou nohou a doskočí na přední část levého

chodidla s nohou v koleně mírně pokrčenou. Za poklusu pohybuje pažemi mírně dopředu a dozadu s lokty u těla.

(2) Z poklusu do poklusu na místě přejde voják na povel „**NA MÍSTĚ!**“. Na tento povel voják beze změny tempa poklusu provede ještě skok pravou nohou a s dokrokem levé nohy zahájí poklus na místě podle odstavce 3 věty druhé; vojáci v tvaru se vyrovnají, zaujmou vzdálenosti a rozstupy stanovené pro sevřený tvar a pokračují v poklusu na místě. Na povel „**Zastavit – STÁT!**“ voják vykoná na místě ještě jeden skok pravou nohou a s doskokem levé nohy zaujme v sevřeném tvaru základní postoj. Na povel „**POHOV!**“ zaujme postoj „pohov“; vojáci v tvaru se vyrovnají a zaujmou vzdálenosti a rozstupy stanovené pro sevřený tvar.

(3) Poklus na místě se zahajuje na povel „**Na místě, poklusem – V KLUS!**“. Na tento povel voják stojí zpříma, ve stanoveném tempu zvedá nohy 5 až 10 cm nad zem a spouští je postupně na celé chodidlo, počínaje jeho špičkou, přitom pohybuje pažemi jako při poklusu. Na povel „**Poklusem – V KLUS!**“ voják vykoná pravou nohou ještě jeden skok na místě a levou nohou zahájí pohyb poklusem.

(4) Povel „**Zastavit – STÁT!**“ se za poklusu bez předchozího povelu „**NA MÍSTĚ!**“ nepoužívá.

(5) Z pochodového kroku do poklusu voják přejde na povel „**Poklusem – V KLUS!**“. Na návěští pokračuje v pochodu, pouze paže skrčí na prsa. Na výkonný povel vykoná pravou nohou ještě krok a levou nohou začne pohyb poklusem; z pořadového kroku se do poklusu nepřechází.

(6) Tempo poklusu je 165 až 180 skoků za minutu, délka skoku je přibližně 90 cm.

Čl. 24

Přemístění do strany, vpřed a vzad

(1) K přemístění o několik úkroků do strany v tvaru na místě se velí, například: **„Dva úkroky vpravo – V CHOD!“**, **„Dva úkroky vlevo – V CHOD!“**. Na tento povel vykoná voják stanovený počet úkroků do určeného směru s přísunem druhé nohy po každém úkroku. Úkroky vpravo nebo vlevo se provádějí v tempu pochodu půlkrokem.

(2) K přemístění o několik kroků vpřed nebo vzad se velí, například: **„Dva kroky vpřed – V CHOD!“**, **„Čtyři kroky vzad – V CHOD!“**. Na tento povel vykoná voják stanovený počet kroků vpřed nebo vzad a přísunem nohy se zastaví; kroky vpřed a vzad se provádějí v tempu pochodu. Kroky vzad se provádějí půlkrokem.

(3) Při přemístění do strany nebo vzad voják pažemi nepohybuje.

Čl. 25

Obraty za pohybu

(1) Za pochodu se obraty provádějí na povely **„Čelem – VZAD!“**, **„Vlevo – V BOK!“** a **„Vpravo – V BOK!“**.

(2) Obraty za pochodu se provádějí v pořadovém nebo pochodovém kroku. Při obratech za pochodu se pohybuje pažemi (volnou paží) v tempu pochodu.

(3) Při obratech „čelem vzad“ a „vlevo v bok“ se vydává návěští i výkonný povel s dokrokem levé nohy; při obratu „vpravo v bok“ s dokrokem pravé nohy. Mezi návěštím a výkonným povellem se vynechá jeden dokrok druhé nohy.

(4) Obrat „čelem vzad“ se provádí na dvě doby

- a) první doba – na výkonný povel došlápne voják chodidlem pravé nohy těsně před špičku levé nohy a současně se obrátí na špičkách obou nohou o 180°,
- b) druhá doba – vykročí levou nohou plným krokem a pokračuje v pochodu novým směrem.

(5) Obrat „vlevo v bok“ se provádí na dvě doby

- a) první doba – na výkonný povel vykoná voják pravou nohou ještě půlkrok vpřed a současně se obrátí na špičkách obou nohou o 90° doleva,
- b) druhá doba – vykročí levou nohou plným krokem kupředu a pokračuje v pochodu novým směrem.

(6) Obrat „vpravo v bok“ se provádí na dvě doby

- a) první doba – na výkonný povel vykoná voják levou nohou ještě půlkrok vpřed a současně se obrátí na špičkách obou nohou o 90° doprava,
- b) druhá doba – vykročí pravou nohou plným krokem kupředu a pokračuje v pochodu novým směrem.

(7) Obraty za poklusu se neprovádějí; změna směru pohybu se provádí podle čl. 21 odst. 5.

Hlava III Cviky se zbraní

Čl. 26

Základní postoj a postoj „pohov“

(1) Základní postoj se zbraní je stejný jako beze zbraně.

(2) Zbraň, kromě samopalu CZ Scorpion EVO (dále jen „samopal EVO“), je v základním postoji (obr. 3) v poloze „na řemen“; zbraň se sklopenou ramenní opěrou je ústím hlavně dolů; zbraň s pažbou je ústím

hlavně nahoru; řemen nebo popruh (dále jen „řemen“) je na pravém rameni, drží se pravou rukou sevřenou v pěst, palec přitažený k prstům, loket je ohnutý v pravém úhlu a pěst směřuje vpřed. Samopal EVO je v základním postoji v poloze „do ponosu“.

(3) Pro držení a polohu samopalu EVO v základním postoji a za pohybu se použije čl. 28 odst. 1 a 2.

(4) Na povel „**POHOV!**“ se poloha a držení zbraně nemění.

(5) Pro zbraň, která není uvedena na obr. 3, se ustanovení tohoto článku použijí obdobně.

Čl. 27

Úprava součástí zbraně, cvik „bodák vztyč“ a „bodák skryj“

(1) Je-li třeba uvolnit nebo přitáhnout řemen u zbraně, nebo upravit nesprávnou polohu (držení) zbraně (její části), se velí, například: „**Řemen – UPRAVIT!**“, „**Ramenní opěru – ODKLOPIT!**“, „**Ramenní opěru – SKLOPIT!**“, „**Zbraň – VÝŠE!**“, „**Zbraň – NÍŽE!**“, „**Zbraně – UPRAVIT!**“ apod. Cvik provádějí vojáci samostatně.

(2) Je-li třeba na zbrani vztyčit útočný nebo bojový nůž nebo bodák (dále jen „bodák“) nebo ho skrýt, velí se „**Bodák – VZTYČ!**“ nebo „**Bodák – SKRYJ!**“. Vojáci provádějí činnost samostatně.

(3) Zbraň se dává do polohy „nazad“ bez vztyčeného bodáku.

(4) O použití ostatních součástí zbraně (např. nasazení kolimátoru) rozhodne velitel. Vojáci provádějí činnost samostatně.

Čl. 28

Cvik se zbraní v poloze „do ponosu“

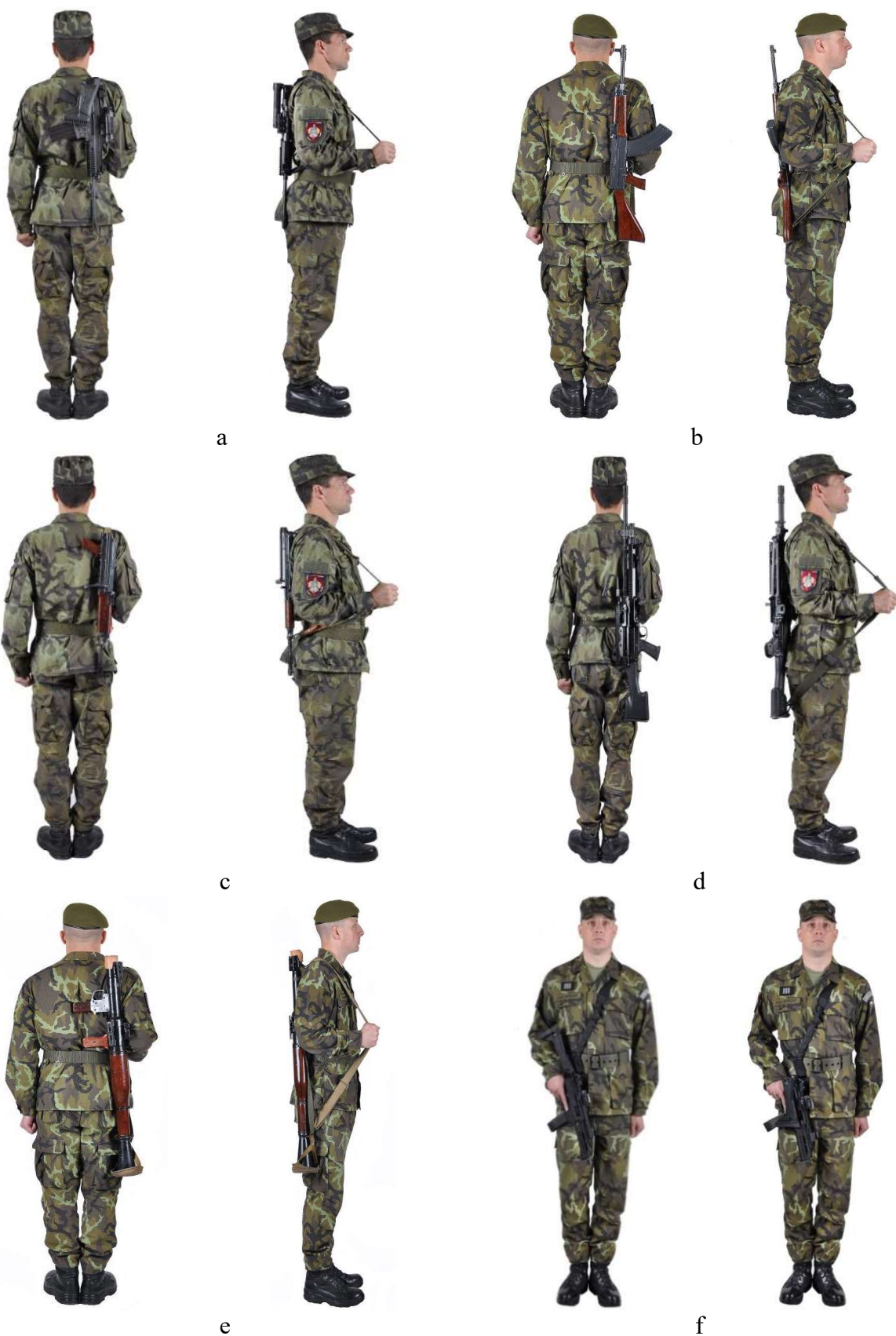
(1) Voják přesune zbraň (kromě pancéřovky) „do ponosu“ na povel „**Do ponosu – ZBRAŇ!**“ nejjednodušším způsobem. Řemen zbraně je na levém rameni. Zbraň má voják před tělem, hlaveň směřuje k levé noze šikmo k zemi přibližně pod úhlem 45°. Voják drží zbraň pravou rukou za pažbičku (např. obr. 3, pohled f), ukazováček směřuje podél lučíku (mimo spoušť).

(2) Při pochodu pořadovým nebo pochodovým krokem a při pozdravu (vzdání pocty) za pochodu voják drží zbraň v poloze „do ponosu“ pravou rukou (obr. 4, pohled c).

(3) Při taktických činnostech (přesunu) voják drží zbraň v poloze „do ponosu“ pravou rukou (obr. 4, pohled c), oběma rukama (obr. 4, pohled d) nebo ji nedrží (obr. 4, pohled e).

(4) Z polohy „do ponosu“ voják přesune zbraň (kromě samopalů EVO a pancéřovky) do polohy „nazad“ na povel „**Nazad – ZBRAŇ!**“ nejjednodušším způsobem (např. obr. 8, pohled a). Zpět do polohy „do ponosu“ voják přesune zbraň na povel „**Do ponosu – ZBRAŇ!**“ nejjednodušším způsobem. Pro sklopení (odsklopení) ramenní opěry se použije čl. 27 odst. 1.

(5) Pro zbraň, která není uvedena na obr. 4 (např. odstřelovací puška), se ustanovení tohoto článku použijí obdobně.

Obr. 3. Základní postoj se zbraní (pohled zezadu a z boku, u samopalu EVO zepředu)
a – s útočnou puškou BREN; b – se samopalem vz. 58P; c – se samopalem vz. 58V;
d – s kulometem; e – s pancéřovkou; f – se samopalem EVO

Obr. 4. Zbraň v poloze „do ponosu“

a – voják se zbraní po povelu „**POZOR!**“; b – voják se zbraní v postoji „pohov“;
c – držení zbraně jednou rukou; d – držení zbraně oběma rukama;
e – zbraň v poloze „do ponosu“ bez držení rukou

Čl. 29

Cvik se zbraní v poloze „na bok“

(1) Zbraň (kromě pancéřovky) voják přesune do polohy „na bok“ na povel „**Na bok – ZBRAŇ!**“ nejjednodušším způsobem. Řemen má na levém rameni, zbraň je na pravém boku částečně pod pravou rukou ústím hlavně dolů (obr. 5, pohled a).

(2) Při pochodu pořadovým nebo pochodovým krokem a při pozdravu (vzdání pocty) za pochodu voják drží zbraň pravou rukou (obr. 5, pohled c).

(3) Při taktických činnostech (přesunu) voják drží zbraň v poloze „na bok“ pravou rukou (obr. 5, pohled c) nebo ji nedrží (obr. 5, pohled d).

(4) Voják přesune zbraň (kromě pancéřovky) z polohy „na bok“ do polohy „do ponosu“ na povel „**Do ponosu – ZBRAŇ!**“ nejjednodušším způsobem. Zpět do polohy „na bok“ ji přesune na povel „**Na bok – ZBRAŇ!**“ nejjednodušším způsobem.

(5) Z polohy „na bok“ voják přesune zbraň (kromě samopalu EVO a pancéřovky) do polohy „nazad“ na povel „**Nazad – ZBRAŇ!**“ nejjednodušším způsobem (např. obr. 8, pohled a). Zpět do polohy „na bok“ ji přesune na povel „**Na bok – ZBRAŇ!**“ nejjednodušším způsobem.

(6) Pro zbraň, která není uvedena na obr. 5 (např. odstřelovací puška), se ustanovení tohoto článku použijí obdobně.

Čl. 30

Cvik se zbraní z polohy „na řemen“ do polohy „k noze“

(1) Kulomet (pancéřovku nebo jinou těžší zbraň, např. odstřelovací pušku) voják přesune z polohy „na řemen“ do polohy „k noze“ na povel „**K noze – ZBRAŇ!**“ na čtyři doby (obr. 6)

- a) první doba – levou rukou uchopí řemen pod úrovní pravého ramene,
- b) druhá doba – pomocí obou rukou zbraň přesune před sebe poněkud vpravo s hlavní ve výši brady; pravou rukou uchopí kulomet za hlaveň (pancéřovku za hlaveň, řemen u poutka nebo rukojeť), levou rukou drží řemen poněkud vlevo na úrovni prsou,
- c) třetí doba – levou ruku s řemenem přesune k pravé, kterou uchopí řemen, zbraň spustí pravou rukou svisle podél těla k noze na 3 až 5 cm od země a levou ruku připaží,
- d) čtvrtá doba – pravou rukou zlehka postaví zbraň na zem přibližně 3 cm od nohy.

(2) Voják drží zbraň u pravé nohy ústím hlavně vzhůru, pažba (zadek hlavně nebo závěr s tryskou) spočívá na zemi u nohy ve vzdálenosti přibližně 3 cm a nepřesahuje úroveň špiček bot. Pravou ruku má volně spuštěnou, kulomet drží za hlaveň (dvojnožka je sklopena), pancéřovku za hlaveň (řemen u poutka). Poloha ostatních zbraní se nemění.

(3) Pro zbraň, která není uvedena na obr. 6, se ustanovení tohoto článku použijí obdobně.

Obr. 5. Zbraň v poloze „na bok“

a – voják se zbraní po povelu „**POZOR!**“; b – voják se zbraní v postoji „pohov“ (se sklopenou ramenní opěrou); c – pochod se zbraní; d – zbraň v jednobodovém uchycení při taktické činnosti nebo za přesunu

Obr. 6. Cvik se zbraní

z polohy „na řemen“ do polohy „k noze“ (jednotlivé doby s kulometem)

a – první doba; b – druhá doba; c – třetí doba; d – čtvrtá doba;
e – pancéřovka v poloze „k noze“

Čl. 31

Cvik se zbraní z polohy „k noze“ do polohy „na řemen“

(1) Kulomet (pancéřovku nebo jinou těžší zbraň, např. odstřelovací pušku) z polohy „k noze“ voják přesune do polohy „na řemen“ na povel „**Na řemen – ZBRAŇ!**“ na čtyři doby (obr. 7)

- a) první doba – pravou rukou zvedne zbraň těsně podél těla,
- b) druhá doba – levou rukou uchopí kulomet (řemen je nad hřbetem ruky) nad pouzdrem závěru (pancéřovku za hlaveň, řemen u poutka nebo rukojet') a drží ji poněkud vpravo s hlavní ve výši brady, předloktí levé ruky drží u těla vodorovně na úrovni prsou,
- c) třetí doba – pravou rukou podhmatem uchopí řemen a napne jej doleva, zbraň poněkud přizvedne, ruce má překřížené na úrovni prsou,
- d) čtvrtá doba – rychle přehodí zbraň za rameno, levou ruku připaží, pravou ruku hbitě posune po řemenu dolů tak, aby předloktí bylo ve vodorovné poloze, přičemž zbraň lehce přidržuje loktem u těla.

(2) Pro zbraň, která není uvedena na obr. 7, se ustanovení tohoto článku použijí obdobně.

Obr. 7. Cvik s kulometem z polohy „k noze“ do polohy „na řemen“
a – první doba; b – druhá doba; c – třetí doba; d – čtvrtá doba

Čl. 32

Cvik se zbraní z polohy „na řemen“ do polohy „nazad“

(1) Zbraň (kromě samopalu EVO) z polohy „na řemen“ voják přesune do polohy „nazad“ na povel „**Nazad – ZBRAŇ!**“ na dvě doby (obr. 8)

- a) první doba – levou rukou uchopí řemen pod úroveň pravého ramene a současně pravou rukou uchopí zbraň se sklopenou ramenní opěrou (zbraň s pažbou hlavní směrem dolů) a pancéřovku za hlaveň (zadek hlavně nebo závěr s tryskou), zbraň s pažbou za spodek pažby,
- b) druhá doba – pravou rukou nadzvedne zbraň a levou rukou přehodí řemen přes hlavu na levé rameno, zbraň rychle spustí a ruce hbitě připaží.

(2) Pro zbraň, která není uvedena na obr. 8 (např. odstřelovací puška), se ustanovení tohoto článku použijí obdobně.

Obr. 8. Zbraň v poloze „nazad“

a – útočná puška BREN (se sklopenou ramenní opěrou); b – kulomet; c – samopal vz. 58P;
d – pancéřovka; e – samopal vz. 58P (hlavní směrem dolů)

Čl. 33

Cvik se zbraní z polohy „nazad“ do polohy „na řemen“

Zbraň (kromě samopalu EVO) z polohy „nazad“ voják přesune do polohy „na řemen“ na povel „**Na řemen – ZBRAŇ!**“ na dvě doby (obr. 3, pohled a až e)

- a) první doba – levou rukou uchopí řemen pod úrovní levého ramene a současně pravou rukou uchopí zbraň se sklopenou ramenní opěrou (zbraň s pažbou hlavní směrem dolů) a pancéřovku za hlaveň (zadek hlavně nebo závěr s tryskou), zbraň s pažbou za spodek pažby,
- b) druhá doba – pravou rukou zbraň poněkud nadzvedne a levou přehodí řemen přes hlavu na pravé rameno, pravou rukou uchopí řemen a levou hbitě připaží.

Čl. 34

Cvik se zbraní z polohy „na řemen“ do polohy „na prsa“

(1) Zbraň (kromě pancéřovky a samopalu EVO) voják přesune z polohy „na řemen“ do polohy „na prsa“ (samopal EVO z polohy „do ponosu“ do polohy „na prsa“) na povel „**Na prsa – ZBRAŇ!**“. Pro odklopení (sklopení) ramenní opěry se použije čl. 27 odst. 1.

(2) Cvik do polohy „na prsa“ se zbraní se sklopenou ramenní opěrou se provádí na dvě doby (obr. 9, pohled a až c)

- a) první doba – pravou ruku posune po řemenu vzhůru, sejme zbraň z ramene, přičemž nechá loket pravé ruky pod řemenem; levou rukou uchopí zbraň podhmatem za přední část pouzdra závěru (za předpažbí) a drží před sebou zásobníkem dolů, hlavní vlevo poněkud nahoru,
- b) druhá doba – pravou rukou přehodí řemen za hlavu na levé rameno a spustí zbraň na řemen do polohy „na prsa“ a potom dlaň stejné ruky položí na zadní část pouzdra závěru a levou ruku hbitě připaží.

(3) Cvik do polohy „na prsa“ se zbraní s pažbou se provádí na tři doby (obr. 10)

- a) první doba – pravou ruku posune po řemenu vzhůru, sejme zbraň z ramene, levou rukou ji uchopí podhmatem za předpažbí a drží před sebou svisle, zásobníkem vlevo ústím hlavně ve výši brady, ruce má překřížené na úrovni prsou,
- b) druhá doba – pravou rukou přehodí řemen vpravo, uchopí jej dlaní zespodu tak, aby prsty byly polosevřeny a otočeny k tělu, a současně provlékne loket pravé ruky pod řemen,
- c) třetí doba – pravou rukou přehodí řemen za hlavu na levé rameno a spustí zbraň na řemen do polohy „na prsa“ a potom stejnou rukou uchopí zbraň za přední část pažby a levou ruku hbitě připaží.

(4) Cvik do polohy „na prsa“ se samopalem EVO voják provádí z polohy „do ponosu“ tak, že tlakem dlaně pravé ruky na zadní část pouzdra závěru (zadní hlavu) natočí samopal EVO hlavní směrem do levého ramene, poloha řemene se nemění. Poloha pravé ruky při držení samopalu EVO (obr. 9, pohled d) je stejná jako při držení zbraně se sklopenou ramenní opěrou (např. obr. 9, pohled c).

(5) Voják samopal EVO přesune z polohy „na prsa“ zpět do polohy „do ponosu“ na povel „**Do ponosu – ZBRAŇ!**“ tak, že uvolní tlak dlaně pravé ruky na zadní část pouzdra závěru (zadní hlavu) a stejnou rukou přesune zbraň do polohy, kdy hlaveň směřuje k levé noze šikmo k zemi přibližně pod úhlem 45° (obr. 3, pohled f).

(6) Pro zbraň se sklopenou ramenní opěrou, která není uvedena na obr. 9 nebo pro zbraň s pažbou, která není uvedena na obr. 10, se ustanovení tohoto článku použijí obdobně.

Obr. 9. Cvik se zbraní se sklopenou ramenní opěrou
z polohy „na řemen“ do polohy „na prsa“

a – první doba; b – zbraň v poloze „na prsa“; c – detail dlaně pravé ruky držení zbraně;
d – detail držení samopalu EVO (se sklopenou ramenní opěrou)

Obr. 10. Cvik se zbraní s pažbou z polohy „na řemen“ do polohy „na prsa“

a – první doba; b – druhá doba; c – zbraň v poloze „na prsa“; d – detail dlaně pravé ruky
držení zbraně

Čl. 35

Cvik se zbraní z polohy „na prsa“ do polohy „na řemen“

(1) Zbraň (kromě pancéřovky a samopalu EVO) voják přesune z polohy „na prsa“ do polohy „na řemen“ na povel „**Na řemen – ZBRAŇ!**“.

(2) Cvik se zbraní se sklopenou ramenní opěrou (obr. 11) se provádí na tři doby

- a) první doba – levou rukou uchopí zbraň shora za hlaveň, poněkud ji nadzvedne, loket pravé ruky vyvlékne zpod řemene a dlaní pravé ruky uchopí řemen zdola (dlaní nahoru a palcem doprava) u zadní části pouzdra závěru (zadní hlavy),
- b) druhá doba – vytočí zbraň pouzdrem závěru vzhůru, přehodí si řemen přes hlavu a drží zbraň před tělem s pouzdrem závěru ve výši brady, zásobníkem vpravo,
- c) třetí doba – přehodí zbraň na pravé rameno do polohy „na řemen“, pravou ruku posune po řemenu dolů a napne jej tak, aby zamezil pohybu zbraně, a současně levou ruku hbitě připaží.

(3) Cvik se zbraní s pažbou se provádí na tři doby (obr. 12)

- a) první doba – levou rukou uchopí zbraň za přední část pouzdra závěru (za předpažbí) zdola, současně ji poněkud vysune vpřed a vzhůru, vyvlékne pravou ruku zpod řemene a uchopí zbraň za přední část pažby,
- b) druhá doba – nadzvedne zbraň, přehodí řemen přes hlavu a drží zbraň před sebou svisle, zásobníkem vlevo, ústím hlavně ve výši brady,
- c) třetí doba – pravou rukou uchopí řemen za horní část, ruce má překřížené na úrovni prsou, přehodí zbraň na pravé rameno do polohy „na řemen“, ruku posune po řemenu dolů a napne jej tak, aby zamezil pohybu zbraně, a současně levou ruku hbitě připaží.

(4) Pro držení a polohu zbraně v poloze „na řemen“ se sklopenou ramenní opěrou a pro zbraň s pažbou se použije čl. 26 odst. 2.

(5) Pro provedení cviku se samopalem EVO z polohy „na prsa“ do základního postoje se použije čl. 34 odst. 5.

(6) Pro zbraň se sklopenou ramenní opěrou, která není uvedena na obr. 11, a pro zbraň s pažbou, která není uvedena na obr. 12, se ustanovení tohoto článku použijí obdobně.

Obr. 11. Cvik se zbraní se sklopenou ramenní opěrou
z polohy „na prsa“ do polohy „na řemen“

a – první doba; b – držení zbraně v první době (detail); c – druhá doba;
d – zbraň v poloze „na řemen“ (pohled z boku)

Čl. 36

Cvik se zbraní z polohy „na prsa“ do polohy „nazad“

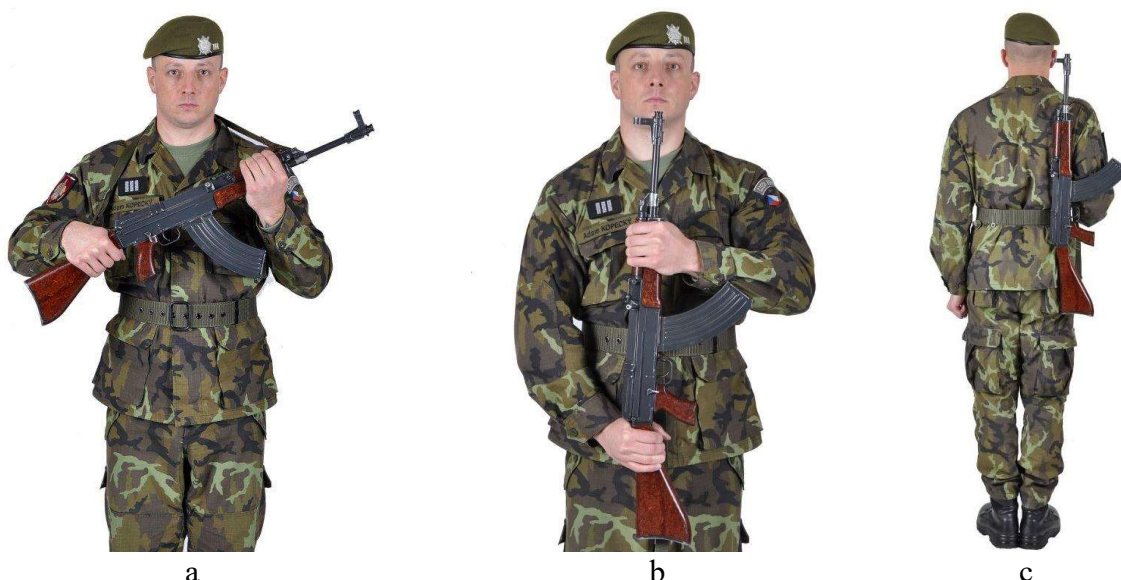
(1) Z polohy „na prsa“ do polohy „nazad“ voják přesune zbraň se sklopenou ramenní opěrou na povel „**Nazad – ZBRAŇ!**“ na dvě doby (obr. 13)

- a) první doba – levou rukou uchopí zbraň za řemen na úrovni levého ramene, současně pravou rukou za ústí hlavně,
- b) druhá doba – oběma rukama přesune zbraň do polohy „nazad“ a hbitě připaží.

(2) Cvik se zbraní s pažbou hlavní směrem dolů se provede obdobným způsobem jako v odstavci 1 (obr. 13, pohled c).

(3) Cvik se zbraní s pažbou hlavní směrem nahoru se samostatně neprovádí. Nejprve se provede se zbraní podle čl. 35 odst. 3 cvik „na řemen“ a následně se provede se zbraní cvik „nazad“ podle čl. 32.

(4) Cvik se neprovádí s pancéřovkou a samopalem EVO.

Obr. 12. Cvik se zbraní s pažbou z polohy „na prsa“ do polohy „na řemen“
a – první doba (detail); b – druhá doba (detail); c – zbraň v poloze „na řemen“

Čl. 37

Cvik se zbraní z polohy „nazad“ do polohy „na prsa“

(1) Z polohy „nazad“ do polohy „na prsa“ voják přesune zbraň se sklopenou ramenní opěrou na povel „**Na prsa – ZBRAŇ!**“ na dvě doby (obr. 14)

- a) první doba – uchopí pravou rukou zbraň za ústí hlavně a současně levou rukou řemen co nejbliže u přední části pouzdra závěru (u předpažbí),
- b) druhá doba – oběma rukama přesune zbraň do polohy „na prsa“, hlavní k levému rameni; pravou ruku přesune z hlavně na zadní část pouzdra závěru (zadní hlavu) a levou ruku hbitě připaží.

(2) Cvik se zbraní s pažbou hlavní směrem dolů (obr. 13, pohled c), se provede obdobným způsobem jako v odstavci 1.

(3) Cvik se zbraní s pažbou hlavní směrem nahoru (obr. 8, pohled b a c) se samostatně neprovádí. Nejprve se provede se zbraní cvik „na řemen“ podle čl. 33 a následně se provede se zbraní cvik „na prsa“ podle čl. 34 odst. 3.

(4) Cvik se neprovádí s pancéřovkou a samopalem EVO.

(5) Pro zbraň se sklopenou ramenní opěrou nebo pro zbraň s pažbou, která není uvedena na obr. 14, se ustanovení tohoto článku použijí obdobně.

Obr. 13. Cvik se zbraní se sklopenou ramenní opěrou z polohy „na prsa“ do polohy „nazad“ a zbraň s pažbou v poloze „nazad“

a – první doba; b – druhá doba; c – zbraň s pažbou v poloze „nazad“ (varianta ústím hlavně dolů)

Čl. 38

Držení zbraně při střelbě

Držení zbraně při zamiřování a střelbě v poloze ve stoje, vkleče nebo vleže se provádí v souladu s vojenskými předpisy.

Čl. 39

Odložení zbraně a odložení materiálu

(1) Voják odloží zbraň na povel „**Zbraně – ODLOŽIT!**“ nebo na povel „**Zbraně na dvojnožku – ODLOŽIT!**“ (obr. 15). Po odložení zbraně zaujme základní postoj.

(2) Z polohy „na řemen“ provede voják na povel „**Zbraně – ODLOŽIT!**“ půlkrok levou nohou, mírně podřepne (předkloní se) a odloží zbraň nejjednodušším způsobem vpravo. Zbraň leží na pravém boku, hlavní dopředu, pažbičkou ke špičce pravé nohy, řemen je v podélné ose zbraně k zadní části zbraně. Po odložení zbraně se voják postaví, přinoží levou nohu a zaujme základní postoj.

(3) Činnost z jiné polohy zbraně než z polohy „na řemen“ provede voják nejjednodušším způsobem. Zbraň ve všech polohách při jednobodovém uchycení se odkládá po odepnutí z řemene a řemen zůstává na těle vojáka. Po odložení zbraně se voják postaví, přinoží levou nohu a zaujme základní postoj.

(4) Zbraně vybavené dvojnožkou se odkládají na dvojnožku. Zbraň se odkládá nejjednodušším způsobem vpravo, pažbičkou ke špičce pravé nohy (rukojetí na úrovni špičky pravé nohy), řemen je v podélné ose zbraně k její zadní části. Po odložení zbraně se voják postaví, přinoží levou nohu a zaujme základní postoj.

(5) Materiál voják odloží na povel „**Materiál – ODLOŽIT!**“ nejjednodušším způsobem před pravou nohu tak, aby se jeho levá část dotýkala špičky pravé nohy. Tlumok nebo jiný materiál s řemením se odkládá řemením nahoru, po odložení materiálu zaujme základní postoj.

(6) Pro zbraň, která není uvedena na obr. 15, se ustanovení tohoto článku použijí obdobně.

Obr. 14. Cvik se zbraní se sklopenou ramenní opěrou z polohy „nazad“ do polohy „na prsa“
a – první doba; b – druhá doba; c – zbraň s pažbou v poloze „na prsa“

Obr. 15. Odložení zbraně
a – odložení zbraně (pohled zepředu); b – odložení zbraně na dvojnožku (pohled z boku a zepředu)

Čl. 40

Uchopení zbraně a uchopení materiálu

(1) Voják nastupuje ke zbraní, kterou odložil, na povel „**Ke zbraním – NASTOUPIT!**“ a k materiálu na povel „**K materiálu – NASTOUPIT!**“ tak, že se postaví ke zbraní špičkou pravé nohy k pažbičce (obr. 15); za materiál se postaví tak, aby se špička pravé nohy dotýkala jeho levé části.

(2) Na povel „**Zbraně – UCHOPIT!**“ („**Materiál – UCHOPIT!**“) voják provede půlkrok levou nohou, mírně podřepne (předkloní se), uchopí a zvedne zbraň (materiál), upraví polohu zbraně (ustrojí se) a nestanoví-li velitel jinak, zaujme základní postoj.

Hlava IV

Cviky a pohyb se zbraní

Čl. 41

Pohyb a obraty se zbraní

(1) Poloha zbraně se za pochodu nemění.

(2) Obraty a pohyb se zbraní (mimo zbraně v poloze „k noze“) se provádějí podle týchž ustanovení a na tytéž povely jako beze zbraně.

(3) Obraty na místě se zbraní v poloze „k noze“ voják provádí na tři doby

- a) první doba – na návěští nadzvedne zbraň (o 3 až 5 cm) a přitáhne ji zlehka k pravému stehnu,
- b) druhá doba – na výkonný povel provede obrat,
- c) třetí doba – současně s přinožením postaví zlehka zbraň na zem do polohy „k noze“ přibližně 3 cm od nohy.

(4) Při poklusu se zbraní na povel „**Poklusem – V KLUS!**“, nebo na povel podle čl. 21 odst. 4, provede voják činnost tak, že na návěští ji uchopí do pravé ruky a na výkonný povel zahájí poklus (obr. 16). Zbraň drží podhmatem za pouzdro závěru (pancéřovku za rukojeť nebo za hlaveň) a při držení zbraně střídá ruce podle potřeby. Řemen zbraně je v nejvhodnější poloze.

(5) Za pochodu (poklusu) se zbraní pohybuje voják volnou rukou, má-li volné obě ruce (např. se zbraní v poloze „nazad“), oběma rukama, volně podél těla v tempu pohybu.

(6) Při poklusu na kratší vzdálenost může být poloha zbraně stejná jako při pochodu.

Obr. 16. Držení zbraně při poklusu (pohled zepředu a pohled z boku)

Čl. 42

Cviky „k zemi“, „k boji“ a „vztyk“

(1) Na povel „**K ZEMI!**“ (obr. 17, pohled a) uchopí voják zbraň do pravé ruky, provede pravou nohou plný krok částečně doprava, současně nakloní tělo dopředu, klekne na levé koleno a položí levou ruku na zem před sebe, s prsty u sebe. Potom opíraje se postupně o stehno levé nohy a předloktí levé paže zalehne na levý bok a rychle se položí na břicho, nohy

mírně roztáhne s patami k sobě a k zemi, zbraň položí podél těla předpažbím na levé předloktí a pozoruje bojiště (obr. 17, pohled b).

(2) Na povel „**K BOJI!**“ (obr. 17, pohled c) se po zalehnutí „k zemi“ připraví voják ke střelbě.

(3) Cvik „k zemi“ beze zbraně se provádí obdobně. Při zalehnutí na zem má voják ruce vpředu s lokty na úrovni ramen.

(4) Cviky „k zemi“ a „k boji“ se za pohybu provedou podle odstavce 1 až 3 obdobně.

(5) Na povel „**VZTYK!**“ přitáhne voják obě ruce na úroveň prsou, přičemž drží zbraň v pravé ruce a současně spojí nohy (obr. 18, pohled a), rázně se vzepře na rukou a vysune pravou nohu dopředu (obr. 18, pohled b), vstane a přísunem levé nohy zaujme se zbraní základní postoj. Jinou polohu zbraně stanoví velitel.

Čl. 43

Pohyb přískoky a plížením

(1) Na bojišti se voják může pohybovat v závislosti na vývoji taktické situace.

(2) Pohyb přískoky se provádí na povel, například: „**Svobodníku Nováku, přískoky tam a tam – VPŘED!**“. Na návěští si voják vyhlédne cestu a skrytá místa pro zastávku (oddech) a přitáhne ruce k tělu. Na výkonný povel se okamžitě zvedne, jak je uvedeno v čl. 42 odst. 5, základní postoj přísunem levé nohy ale nezaujímá a plynule vyrazí rychle vpřed. Vzdálenost mezi zastávkami při přískoku závisí na terénu a na palbě protivníka, průměrně je 5 až 10 kroků. Na místě zastávky voják provede cvik „k zemi“, odplíží se částečně stranou (nalevo nebo napravo), připraví

se ke střelbě a vyhlédne si cestu pro další postup. Při přískoku má voják zbraň připravenou ke střelbě.

(3) Plížení se uskutečňuje „plazením“, „na boku“ a „po kolenou“ na povel, například: „Četaři Nový, plížením plazením, tam a tam – VPŘED!“, „Četaři Nový, plížením na boku, tam a tam – VPŘED!“, „Četaři Nový, plížením po kolenou, tam a tam – VPŘED!“. Na návěští si voják vyhlédne cestu a na výkonný povel se plíží nařízeným způsobem, při plížení má zbraň připravenou ke střelbě.

a

b

c

Obr. 17. Cvik „k zemi“ a „k boji“

a

b

Obr. 18. Cvik „vztyk“

(4) K plížení „plazením“ (obr. 19) voják zalehne a přitiskne se k zemi, pravou rukou uchopí zbraň za řemen u horního poutka a položí ji na předloktí pravé paže. Při pohybu střídavě pokrčuje pravou (levou) nohu a současně vysunuje levou (pravou) ruku co nejdále dopředu, odstrčením pokrčené nohy posunuje tělo vpřed a tímto způsobem pokračuje plynule v pohybu. Při plížení neustále skrytě pozoruje bojiště.

(5) K plížení „na boku“ (obr. 20) si voják lehne na levý bok, střídavě pohybuje vpřed levou nohou ohnutou v koleně, opřený o předloktí levé ruky, s podpatkem pravé nohy co možná nejbližší u holeně levé nohy. Napřimováním pravé nohy a posunem levé ruky posune tělo dopředu, aniž by změnil základní polohu levé nohy a tímto způsobem pokračuje dále v pohybu. Zbraň drží pravou rukou a má ji položenou na vnitřní straně stehna levé nohy.

(6) K plížení „po kolenou“ (obr. 21) se voják vztyčí na kolenou a opře se o předloktí nebo o lokty. Střídáním pohybu pokrčené pravé (levé) nohy se současným pohybem levé (pravé) ruky vpřed se voják posune dopředu

a pokračuje plynule v pohybu (obr. 21, pohled a). Zbraň při plížení „po kolenou“, opírá-li se voják o lokty, drží oběma rukama (obr. 21, pohled b).

Obr. 19. Plížení „plazením“

Obr. 20. Plížení „na boku“

a

b

Obr. 21. Plížení „po kolenou“

ČÁST ČTVRTÁ

POZDRAV A VZDÁVÁNÍ POCTY

Hlava I

Pozdrav na místě mimo tvar

Čl. 44

Pozdrav beze zbraně na místě mimo tvar

(1) Voják na místě mimo tvar zdraví určené osoby, všechny nadřízené a vojáky se stejnou a vyšší hodností (dále jen „nadřízení a vojáci hodností stejné a vyšší“) v okruhu do vzdálenosti 10 až 12 kroků v základním postoji. Pohybuje-li se osoba, kterou má pozdravit, přímo proti němu, začíná zdravit ve vzdálenosti 5 až 6 kroků před ní. Jakmile osoba, kterou voják zdraví, přejde nebo pozdrav ukončí, otočí hlavu zpříma a přestane současně zdravit rukou.

(2) Voják, má-li nasazenu pokrývku hlavy, činnost při pozdravu provede tak, že otočí hlavu ve směru pozdravu s mírně přizvednutou bradou a současně přiloží pravou ruku k pokrývce hlavy (bez nasazené pokrývky hlavy přiloží ruku k pravému spánku); prostředník se dotýká pokrývky hlavy nad spánkem (bez nasazené pokrývky hlavy pravého spánku), prsty jsou semknuty, palec přitažen, dlaň je v jedné přímce s předloktím, nadloktí je vodorovné, částečně vpředu; levá ruka je připažena. Při ukončení pozdravu voják otočí hlavu zpříma a připaží pravou ruku.

(3) Nadřízené a vojáky hodností stejné a vyšší voják zdraví tak, že se obrátí k osobě, kterou zdraví, při pozdravu jí hledí do očí a otáčením hlavy ji sleduje (obr. 22).

(4) Drží-li voják v obou rukou předmět, zdraví otáčením hlavy.

(5) V prostředcích hromadné dopravy osob, ve zdravotnických zařízeních, v prostoru budov nákupních center a v prostoru budov sloužících ke společenským účelům (divadlech, kinech, kulturních domech, restauracích, posádkových a útvarových klubech apod.), voják zdraví úklonem hlavy, a to beze zbraně i se zbraní.

Obr. 22. Pozdrav na místě
a – vpravo; b – vlevo; c – čelně; d – vlevo, se zbraní v poloze „na bok“

Čl. 45

Pozdrav se zbraní na místě mimo tvar

(1) Voják se zbraní zdraví nadřízené a vojáky hodností stejné a vyšší na místě mimo tvar podle zásad uvedených v čl. 44 odst. 1 až 4 obdobně, polohu zbraně nemění.

(2) Drží-li voják zbraň pravou rukou (mimo polohy „na prsa“), zdraví otáčením hlavy, má-li volnou pravou ruku, zdraví rukou (např. obr. 22, pohled d). Otočení hlavy a pozdrav rukou voják provede na jednu dobu.

(3) Při ukončení pozdravu se zbraní (mimo polohy „na prsa“) voják otočí hlavu zpřímá; zdravil-li rukou, připaží pravou ruku. Otočení hlavy a připažení pravé ruky provede na jednu dobu.

(4) Pozdrav na místě se zbraní v poloze „na prsa“ (obr. 24) voják provede tak, že levou rukou uchopí zbraň (prsty nataženy) za přední část pouzdra závěru (za předpažbí) a současně hbitě otočí hlavu směrem k osobě, kterou zdraví. Uchopení zbraně levou rukou a otočení hlavy k osobě, kterou zdraví, provede na jednu dobu.

(5) Ukončení pozdravu na místě se zbraní v poloze „na prsa“ voják provede tak, že otočí hlavu zpříma a připaží levou ruku (např. obr. 14, pohled b). Otočení hlavy a připažení levé ruky provede na jednu dobu.

Čl. 46

Pozdrav z vozidla

(1) Voják sedící ve vozidle zdraví úklonem hlavy. Řidič, který řídí vozidlo, nezdraví.

(2) Voják stojící v prostoru příklopu vozidla⁸⁾ zdraví ve vzdálenostech podle čl. 44 odst. 1. Je-li beze zbraně, zdraví v souladu s čl. 44 odst. 2 až 4, se zbraní zdraví v souladu s čl. 44 odst. 2 až 4 a čl. 45 odst. 2 až 5 obdobně, polohu zbraně nemění.

(3) Státní vlajku České republiky nesenou v čele průvodu, slavnostně vztyčovanou a snímanou, vlajku prezidenta republiky a bojové prapory voják zdraví ve stanovených vzdálenostech podle čl. 49 odst. 1 věty druhé obdobně.

(4) Při hraní státní hymny České republiky a hymny jiného státu (dále jen „státní hymna“), hraní uvítacího pochodu a hraní večerky na počest padlých vojáků, je-li účastník protokolárních aktů, voják zdraví podle čl. 49 odst. 2 obdobně.

⁸⁾ § 2 odst. 9 písm. a) zákona č. 219/1999 Sb., ve znění zákona č. 46/2016 Sb.
§ 3 vyhlášky č. 100/2018 Sb.

Hlava II

Pozdrav za pohybu mimo tvar

Čl. 47

Pozdrav beze zbraně za pohybu mimo tvar

(1) Voják beze zbraně za pochodu mimo tvar zdraví nadřízené a vojáky hodností stejné a vyšší podle zásad uvedených v čl. 44 odst. 1 až 4 obdobně.

(2) K osobě, kterou zdraví, voják hbitě otočí za pochodu hlavu, hledí jí do očí a otáčením hlavy ji sleduje, levá ruka je připažena (obr. 23). Jakmile se mine s osobou, kterou zdraví, otočí hlavu zpříma, přestane zdravit pravou rukou a připaží ji a dále volně pohybuje pažemi; při předcházení začne voják zdravit na úrovni osoby, kterou zdraví, pozdrav ukončí dva kroky před touto osobou. Otočení hlavy a zahájení nebo ukončení pozdravu rukou provede s dokrokem pravé nohy na jednu dobu.

(3) Pozdrav za pochodu mimo tvar voják provádí v pochodovém kroku.

(4) Za poklusu voják nezdraví.

Čl. 48

Pozdrav se zbraní za pochodu mimo tvar

(1) Voják se zbraní za pochodu mimo tvar zdraví nadřízené a vojáky hodností stejné a vyšší podle zásad uvedených v čl. 44 odst. 1 až 4 a v souladu s čl. 47 odst. 2 až 4 obdobně, polohu zbraně nemění.

(2) Drží-li zbraň pravou rukou (mimo polohy „na prsa“), zdraví otáčením hlavy; má-li volnou pravou ruku, zdraví rukou, levá ruka je připažena. Otočení hlavy, pozdrav pravou a připažení levou rukou provede s dokrokem pravé nohy na jednu dobu.

(3) Při ukončení pozdravu se zbraní (mimo polohy „na prsa“) otočí hlavu zpříma, zahájí pohyb levou rukou a dále s ní volně pohybuje; zdravili rukou, připaží ji a dále s ní volně pohybuje. Otočení hlavy zpříma a zahájení pohybu levou rukou (oběma rukama) provede s dokrokem pravé nohy na jednu dobu.

(4) Pozdrav se zbraní v poloze „na prsa“ voják provede tak, že levou rukou uchopí zbraň (prsty nataženy) za přední část pouzdra závěru (za předpažbí) a zdraví otáčením hlavy. Uchopení zbraně levou rukou a otočení hlavy provede s dokrokem pravé nohy na jednu dobu.

(5) Při ukončení pozdravu za pochodu se zbraní v poloze „na prsa“ otočí hlavu zpříma, připaží levou ruku a dále s ní volně pohybuje. Otočení hlavy zpříma, připažení a zahájení pohybu levou rukou provede s dokrokem pravé nohy na jednu dobu.

Obr. 23. Pozdrav za pochodu
a – vlevo; b – vpravo; c – čelně; d – vpravo (s detailem polohy rukou)

Čl. 49

Pozdrav beze zbraně a se zbraní na místě mimo tvar v ostatních případech

(1) Voják mimo tvar na místě zdraví státní vlajku České republiky nesenou v čele průvodu, slavnostně vztyčovanou a snímanou, vlajku prezidenta republiky, hrob Neznámého vojína, památníky, kde jsou pohřbeni vojáci padlí v bojích za svobodu a nezávislost naší vlasti, bojové prapory a vojenské a státnické pohřební průvody a při hraní státní hymny, při hraní večerky na počest padlých vojáků a při hraní uvítacího pochodu, je-li beze zbraně v souladu s čl. 44 odst. 2 a 4, se zbraní v souladu s čl. 44 odst. 2 a 4 a čl. 45 odst. 2 až 5 obdobně, polohu zbraně nemění. Je-li zdravený objekt v pohybu, sleduje jej otáčením hlavy; při pozdravu vojenských a státnických pohřebních průvodů otáčením hlavy sleduje čelo průvodu a poté průvod.

(2) Při hraní státní hymny, večerky na počest padlých vojáků a při hraní uvítacího pochodu, je-li účastník protokolárních aktů, zdraví v době hraní hudby; byl-li velen povel „**POZOR!**“, pozdrav ukončí až po povelu „**POHOV!**“; při pozdravu má hlavu zpříma, brada směřuje mírně vzhůru; je-li se zbraní, má zbraň v poloze „na prsa“.

(3) Vlajku České republiky, vlajku prezidenta republiky, hrob Neznámého vojína, památníky, kde jsou pohřbeni vojáci padlí v bojích za svobodu a nezávislost naší vlasti, bojové prapory a vojenské a státnické pohřební průvody voják zdraví ve vzdálenostech podle čl. 44 odst. 1 obdobně.

(4) V prostoru budov vojenských objektů voják zdraví státní vlajku České republiky, slavnostně vztyčovanou a snímanou, vlajku prezidenta republiky, bojové prapory, při hraní státní hymny, při hraní večerky na počest padlých vojáků a při hraní uvítacího pochodu beze zbraně v souladu s čl. 44 odst. 2 a 4, se zbraní podle zásad uvedených v čl. 44 odst. 2 a 4 a podle čl. 45 odst. 2 až 5 obdobně, polohu zbraně nemění; je-li zdravený objekt v pohybu,

sleduje jej otáčením hlavy. Při hraní státní hymny, při hraní večerky na počest padlých vojáků a při hraní uvítacího pochodu, je-li účastník protokolárních aktů, zdraví v době hraní hudby; byl-li velen povel „**POZOR!**“, pozdrav ukončí až po povelu „**POHOV!**“; při pozdravu má hlavu zpříma, brada směřuje mírně vzhůru; je-li se zbraní, má zbraň v poloze „na prsa“.

Čl. 50

Pozdrav beze zbraně a se zbraní za pochodu mimo tvar v ostatních případech

(1) Voják mimo tvar zdraví za pochodu státní vlajku České republiky nesenou v čele průvodu, slavnostně vztyčovanou a snímanou, vlajku prezidenta republiky, hrob Neznámého vojína, památníky, kde jsou pohřbeni vojáci padlí v bojích za svobodu a nezávislost naší vlasti, bojové prapory a vojenské a státnické pohřební průvody ve vzdálenostech podle zásad uvedených v čl. 44 odst. 1; beze zbraně zdraví v souladu s čl. 44 odst. 2 a 4, se zbraní v souladu s čl. 44 odst. 2 a 4 a čl. 45 odst. 2 až 5 obdobně, polohu zbraně nemění. Zdravený objekt sleduje otáčením hlavy, při pozdravu vojenských a státnických pohřebních průvodů otáčením hlavy sleduje čelo průvodu a poté průvod.

(2) V prostoru budov vojenských objektů voják zdraví státní vlajku České republiky, slavnostně vztyčovanou a snímanou, vlajku prezidenta republiky a bojové prapory beze zbraně v souladu s čl. 44 odst. 2 a 4 a čl. 47 odst. 3, se zbraní podle zásad uvedených v čl. 44 odst. 2 a 4, čl. 47 odst. 3 a čl. 48 odst. 2 až 5 obdobně, polohu zbraně nemění. Při pozdravu voják otočí hlavu ve směru pozdravu a pohledem sleduje zdravený objekt.

Hlava III

Vzdávání pocty na místě v tvaru

Čl. 51

Vzdávání pocty beze zbraně na místě v tvaru

- (1) Před vzdáním pocty v tvaru se velí „**POZOR!**“.
- (2) Pocta v tvaru se vzdává na vzdálenost 10 až 12 kroků, přičemž výkonný povel ke vzdání pocty se vydává, když je nadřizený ve vzdálenosti 12 až 15 kroků.
- (3) Vzdání pocty v tvaru se beze zbraně provádí na povel, například: „**Četo, vpravo – HLEĎ!**“, „**Roto, vlevo – HLEĎ!**“, „**Četo, čelně – HLEĎ!**“. Na výkonný povel otočí všichni hlavu v nařízeném směru (při vzdání pocty „čelně“ se poloha hlavy nemění), má-li velitel (zástupce) volnou pravou ruku, začne současně zdravit rukou; činnost všech se provede na jednu dobu.
- (4) K ukončení vzdání pocty se velí „**Přímo – HLEĎ!**“. Na výkonný povel otočí všichni hlavu zpříma, zdraví-li velitel (zástupce) rukou, přestane současně zdravit; činnost všech se provede na jednu dobu.
- (5) Na povel „**POHOV!**“ zaujmou všichni postoj „pohov“.

Čl. 52

Vzdávání pocty se zbraní na místě v tvaru

- (1) Pocta se zbraní v tvaru na místě se vzdává v souladu s čl. 51 obdobně, poloha zbraní se nemění.
- (2) Mají-li vojáci v jednotce vzdát poctu na místě se zbraní v poloze „na prsa“, na výkonný povel ke vzdání pocty levou rukou uchopí zbraň za přední

část pouzdra závěru (za předpažbí), prsty nataženy, a současně hbitě otočí hlavu v nařízeném směru (při vzdání pocty „čelně“ se poloha hlavy nemění), má-li velitel volnou pravou ruku, začne zdravit rukou; má-li zbraň v poloze „na prsa“, provede činnost tak, že levou rukou uchopí zbraň za přední část pouzdra závěru (za předpažbí), prsty nataženy a současně hbitě otočí hlavu v nařízeném směru (obr. 24); činnost všech se provede na jednu dobu.

(3) Na výkonný povel k ukončení vzdání pocty se zbraní v poloze „na prsa“ vojáci hbitě otočí hlavu zpříma a připaží levou ruku, zdraví-li velitel rukou, přestane současně zdravit; má-li zbraň v poloze „na prsa“, provede činnost tak, že otočí hlavu zpříma a připaží levou ruku (např. obr. 14, pohled b); činnost všech se provede na jednu dobu.

(4) Na povel „**POHOV!**“ zaujmou všichni postoj „pohov“.

Hlava IV

Vzdávání pocty za pochodu v tvaru

Čl. 53

Vzdávání pocty beze zbraně za pochodu v tvaru

(1) Pocta beze zbraně za pochodu v tvaru se vzdává v souladu s čl. 51 odst. 1 až 3 obdobně; na povel „**POZOR!**“ všichni přejdou do pořadového kroku.

(2) Na výkonný povel ke vzdání pocty za pochodu otočí všichni hlavu v nařízeném směru, kromě pravých krajníků při vzdávání pocty vpravo nebo levých krajníků při vzdávání pocty vlevo; je-li družstvo v zástupu, všichni, kromě vojáka v čele zástupu, otočí hlavu v nařízeném směru a současně všichni připaží a zastaví pohyb rukou, má-li velitel volnou pravou ruku, začne zdravit rukou; činnost všech se provede s dokrokem pravé nohy na jednu dobu.

(3) Povel „**Přímo – HLEĎ!**“ k ukončení vzdání pocty vydá velitel až poté, kdy zad jednotky mine nadřízeného.

(4) Na výkonný povel k ukončení vzdání pocty otočí všichni hlavu zpříma a zahájí pohyb rukama (rukou), zdraví-li velitel rukou, přestane současně zdravit; činnost všech se provede s dokrokem pravé nohy na jednu dobu.

(5) Na povel „**POHOV!**“ přejdou všichni do pochodového kroku.

Čl. 54

Vzdávání pocty se zbraní za pochodu v tvaru

(1) Pocta se zbraní za pochodu v tvaru se vzdává v souladu s čl. 51 odst. 1 až 3 obdobně; na povel „**POZOR!**“ všichni přejdou do pořadového kroku, poloha zbraní se nemění.

(2) Se zbraní v poloze „k noze“ se pocta za pochodu v tvaru nevzdává.

(3) Při vzdání pocty za pochodu (mimo polohy „na prsa“) otočí na výkonný povel všichni hlavu v nařízeném směru, kromě pravých krajníků při vzdávání pocty vpravo nebo levých krajníků při vzdávání pocty vlevo; je-li družstvo v zástupu, všichni, kromě vojáka v čele zástupu, otočí hlavu v nařízeném směru a současně všichni zastaví pohyb rukou nebo volné ruky, kterou nedrží zbraň, a připaží, má-li velitel volnou pravou ruku, začne současně zdravit rukou; činnost všech se provede s dokrokem pravé nohy na jednu dobu.

(4) Na výkonný povel k ukončení vzdání pocty (mimo polohy „na prsa“) otočí všichni hlavu zpříma a zahájí pohyb rukama nebo volnou rukou, kterou nedrží zbraň, zdraví-li velitel rukou, přestane současně zdravit; činnost všech se provede s dokrokem pravé nohy na jednu dobu.

(5) Mají-li vojáci v jednotce vzdát poctu se zbraní v poloze „na prsa“, na výkonný povel ke vzdání pocty levou rukou uchopí zbraň za přední část pouzdra závěru (za předpažbí), prsty nataženy, a současně všichni, kromě pravých krajníků při vzdání pocty vpravo nebo levých krajníků při vzdání pocty vlevo, hbitě otočí hlavu v nařízeném směru, má-li velitel volnou pravou ruku, začne zdravit rukou; má-li zbraň v poloze „na prsa“, provede činnost tak, že levou rukou uchopí zbraň (prsty nataženy) za přední část pouzdra závěru (za předpažbí) a současně hbitě otočí hlavu v nařízeném směru. Činnost všech se provede s dokrokem pravé nohy na jednu dobu.

(6) Na výkonný povel k ukončení vzdání pocty za pochodu se zbraní v poloze „na prsa“ vojáci hbitě otočí hlavu zpříma, připaží levou ruku a dále s ní volně pohybují; zdraví-li velitel rukou, přestane současně zdravit, má-li zbraň v poloze „na prsa“, provede činnost tak, že otočí hlavu zpříma, připaží levou ruku a dále s ní volně pohybuje; činnost všech se provede s dokrokem pravé nohy na jednu dobu.

(7) Na povel „**POHOV!**“ přejdou všichni do pochodového kroku.

Hlava V

Vzdávání pocty při protokolárních aktech v tvaru

Čl. 55

(1) Pocta se zbraní se při protokolárních aktech v tvaru vzdává vždy z polohy „na prsa“.

(2) Po povelu „**POZOR!**“ se pocta při protokolárních aktech na místě v tvaru vzdává bojovému praporu na povel, například: „**K přinesení bojového praporu, vpravo, k poctě – ZBRAŇ!**“, „**Bojovému praporu, čelně, k poctě – ZBRAŇ!**“, „**K odnesení bojového praporu, vlevo, k poctě – ZBRAŇ!**“; před podáním hlášení nadřízenému se pocta vzdává na povel, například: „**Roto, k uvítání zprava, k poctě – ZBRAŇ!**“, „**Roto,**

k uvítání zleva, k poctě – ZBRAŇ!“, „Roto, k uvítání čelně, k poctě – ZBRAŇ!“, při hraní státní hymny, večerky na počest padlých vojáků nebo při hraní uvítacího pochodu na povel, například: **„Roto, k poctě – ZBRAŇ!“, „Roto, čelně, k poctě – ZBRAŇ!“**.

(3) Ukončení vzdání pocty na místě se provede na povel **„Přímo – HLEĎ!“**; na povel **„POHOV!“** zaujmou všichni postoj „pohov“.

(4) Při slavnostním pochodu se pocta po povelu **„POZOR!“** vzdává v pořadovém kroku na povel, například: **„Roto, vpravo – HLEĎ!“**, nebo na povel, například: **„Roto, dva, tři, čtyři – HLEĎ!“**, kde část návěští **„tři, čtyři“** a výkonný povel **„HLEĎ!“** mohou vojáci v tvaru vyslovit spolu s velitelem.

(5) Ukončení vzdání pocty při slavnostním pochodu se provede na povel **„Přímo – HLEĎ!“** nebo na povel, například: **„Roto, dva, tři, čtyři – HLEĎ!“**, kde část návěští **„tři, čtyři“** a výkonný povel **„HLEĎ!“** mohou vojáci v tvaru vyslovit spolu s velitelem.

(6) Na povel **„POHOV!“** přejdou všichni do pochodového kroku.

(7) Při společné činnosti jednotek se zbraní a jednotek beze zbraně na místě, provedou vojáci beze zbraně na povely uvedené v odstavci 2 činnost v souladu s čl. 51 odst. 3 obdobně.

(8) Vzdálenosti pro zahájení a ukončení vzdávání pocty při slavnostním pochodu a způsob provedení při protokolárních aktech prováděných na veřejnosti stanoví velitel nastoupených jednotek.

(9) Vzdání pocty se zbraní v poloze „na prsa“ se na místě provede v souladu s čl. 52 odst. 2, ukončení vzdání pocty se provede v souladu s čl. 52 odst. 3.

(10) Vzdání pocty se zbraní v poloze „na prsa“ se při slavnostním pochodu provede v souladu s čl. 54 odst. 5, ukončení vzdání pocty se provede v souladu s čl. 54 odst. 6.

Obr. 24. Pozdrav se zbraní v poloze „na prsa“ (varianty)
a, c, e, g – čelně; b, f, – vpravo; d, h – vlevo

ČÁST PÁTÁ

VYSTOUPENÍ Z TVARU A PŘÍCHOD K VELITELI

Hlava I

Vystoupení z tvaru

Čl. 56

Obecné zásady

(1) Má-li voják vystoupit z tvaru, nebo je-li mimo tvar, pro příchod k veliteli se velí, například: **„Desátníku Navrátilé – KE MNĚ!“**, **„Desátníku Novotný, poklusem – KE MNĚ!“**, **„Velitelé družstev – KE MNĚ!“**. Pro vystoupení z tvaru na určené místo se velí, například: **„Četaři Jando, na moji úroveň zprava – VYSTUPTE!“**, **„Četaři Jando, na moji úroveň zleva – VYSTUPTE!“**, nebo například: **„Jmenovaní, před střed tribuny – VYSTUPTE!“**.

(2) Jakmile voják uslyší své příjmení, provede činnost podle čl. 9 odst. 9 a na výkonný povel jde nebo kluše nejkratší cestou k veliteli nebo na určené místo.

(3) Vystoupení z tvaru voják zahájí pochodovým krokem nebo poklusem (je-li místo stanovené k vystoupení ve vzdálenosti větší než 10 kroků od čela tvaru, vždy poklusem).

(4) Po příchodu na určené místo voják zastaví, má-li vystoupit na úroveň velitele zprava nebo zleva, zastaví od něj na vzdálenost 3 kroků, otočí se čelem k tvaru a zaujme postoj „pohov“.

(5) Vystoupí-li voják z tvaru, na jeho volné místo ostatní vojáci nedostupují.

Čl. 57

Vystoupení z nástupového tvaru

(1) Voják z prvního řadu vystupuje přímo. Má-li voják vystoupit z druhého řadu, dotkne se levou paží ramene vojáka stojícího před ním, ten vykoná levou nohou půlkrok dopředu a pravou nohou, aniž ji přinoží, současně úkrok vpravo a umožní vystupujícímu opustit tvar; zpět na své místo se poté zařadí opačným způsobem.

(2) Má-li voják vystoupit z třetího řadu, dotkne se levou paží ramene vojáka stojícího před ním, ten provede totéž a oba umožní vystupujícímu opustit tvar obdobně jako při vystupování z druhého řadu. Při vystupování z tvaru o více řadách je činnost obdobná.

(3) Vojáci stojící v druhém a dalších řadách jako krajníci vystupují tak, že provedou úkrok do strany mimo tvar a poté provedou stanovenou činnost.

Čl. 58

Vystoupení z pochodového tvaru

(1) Voják v čele tvaru vystupuje přímo. Má-li voják vystoupit z trojstupu (čtyřstupu nebo víceťupu), vystoupí z tvaru na stranu bližšího křídla, přičemž nejdříve provede obrat vpravo nebo vlevo. Voják, bránící vystoupení, vykoná úkrok do strany a druhou nohou, aniž ji přinoží, současně krok dozadu a umožní vystupujícímu opustit tvar; zpět na své místo se poté zařadí opačným způsobem.

(2) Vojáci stojící na křídlech vystupují tak, že provedou nejdříve úkrok do strany mimo tvar a poté provedou stanovenou činnost.

(3) Vojáci stojící v zástupu vystupují v souladu s odstavcem 1 a 2 obdobně.

Hlava II

Příchod k veliteli a návrat do tvaru

Čl. 59

Příchod k veliteli a odchod od něj

(1) Voják, který je mimo tvar, jde k veliteli pochodem nebo poklusem, posledních 5 až 6 kroků před ním přejde do pořadového kroku. Ve vzdálenosti 3 kroků před ním se zastaví a současně s přisunutím nohy zaujme základní postoj, pozdraví, představí se a uvede důvod příchodu, například: „**Pane majore, řidič tanku četař Petráš. Dovolte mi s vámi promluvit.**“. Po ukončení pozdravu velitelem pozdrav ukončí a zůstane stát v základním postoji. Po požádání o svolení k odchodu, například: „**Pane majore, dovolte mi odejít.**“, provede obrat do směru odchodu, další činnost následně provede podle čl. 60 odst. 5 obdobně.

(2) Voják v tvaru nebo mimo tvar, který přichází k veliteli po výkonném povelu „**KE MNĚ!**“, posledních 5 až 6 kroků před ním přejde do pořadového kroku. Ve vzdálenosti 3 kroků před ním se zastaví a současně s přisunutím nohy zaujme základní postoj, pozdraví a představí se, například: „**Pane majore, velitel 1. tankové čety, poručík Tichý.**“, důvod příchodu neuvádí. Po ukončení pozdravu velitelem pozdrav ukončí a zůstane stát v základním postoji.

Čl. 60

Návrat do tvaru

(1) Voják, který vystoupil z tvaru v souladu s čl. 56 odst. 1, se vrátí zpět do tvaru na povel, například: „**Paní rotná – ZAŘAĎTE SE!**“, nebo například: „**Četaři Nový – ZAŘAĎTE SE!**“.

(2) Vystoupil-li voják z tvaru k veliteli, na výkonný povel „**ZAŘAĎTE SE!**“ stanoveným způsobem pozdraví, po ukončení pozdravu

velitelem přestane zdravit, provede obrat „čelem vzad“ a zařadí se na své místo v tvaru.

(3) Vystoupil-li voják z tvaru na určené místo, otočí se po vydaném povelu k zařazení k veliteli a pozdraví stanoveným způsobem; po ukončení pozdravu provede obrat do směru pohybu a zařadí se zpět na své místo v tvaru.

(4) Před vydáním povelu k zařazení, kdy voják vystoupil na úroveň velitele zprava nebo zleva, se velitel otočí k vojákovi a po ukončení pozdravu se otočí zpět čelem k tvaru.

(5) Při zařazování do tvaru voják vykročí první 3 kroky pořadovým krokem, poté přejde do pochodového kroku.

Čl. 61

Návrat více vojáků do tvaru

(1) Má-li se vrátit do tvaru více vojáků najednou, velí se, například: **„Odměnění – ZAŘAĎTE SE!“**.

(2) Na výkonný povel **„ZAŘAĎTE SE!“** voják otočí hlavu se současným pozdravem k veliteli; po ukončení pozdravu provede následně činnost v souladu s čl. 60 odst. 5. Má-li při návratu do tvaru před sebou překážku (např. vzájemné křížení směru pochodu vojáků), přejde do pochodu „na místě“ nebo se zastaví, umožní pochod a zařazení vojákům zprava a poté pokračuje ve stanovené činnosti.

ČÁST ŠESTÁ

PĚŠÍ TVARY DRUŽSTVA, ČETY, ROTY, PRAPORU A ÚTVARU

Hlava I

Nástupové a pochodové tvary družstva

Čl. 62

Nástupové tvary družstva

- (1) Nástupovými tvary družstva jsou řad nebo dvojřad (obr. 25 a 26). Vojáci nastupují do nástupového tvaru v závislosti na vydaném povelu takto
- a) podle zařazení nastupují v řad na povel „**Družstvo, v řad – NASTOUPIT!**“; v dvojřad na povel „**Družstvo, v dvojřad – NASTOUPIT!**“,
 - b) podle velikosti nastoupí v řad na povel, například: „**Družstvo, četař Janoušek vedoucí, v řad podle velikosti – NASTOUPIT!**“; v dvojřad na povel, například: „**Družstvo, četař Janoušek vedoucí, v dvojřad podle velikosti – NASTOUPIT!**“.

(2) Po vydání povelu k nástupu v řad se velitel družstva obrátí čelem ve směru nástupu a zaujme základní postoj. Krajník (vedoucí) se postaví vlevo od velitele družstva v určeném směru s rozstupem stanoveným pro sevřený tvar. Jakmile krajník (vedoucí) zaujme své místo, vystoupí velitel družstva dva kroky vpřed, provede obrat „vlevo v bok“ a sleduje nástup družstva. Ostatní vojáci se v řadu podle zařazení (velikosti) postaví stejným způsobem vlevo od krajníka (vedoucího) s rozstupy stanovenými pro sevřený tvar a vyrovnají se na něj (čl. 7 odst. 9) tak, že srovnají špičky svých bot do jedné linie a zaujmou základní postoj.

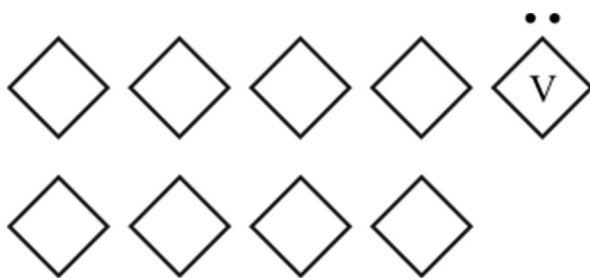
Obr. 25. Nástupový tvar družstva (řad)

(3) V dvojřad nastoupí družstvo tak, že pravý krajník druhého řadu (při nástupu podle velikosti velikostí následující voják) nastoupí ve stanovené vzdálenosti na předpažení za pravým krajníkem prvního řadu (vedoucím) a vyrovná se za něho. Ostatní vojáci nastupují podle zařazení (velikosti) vlevo od nich, vyrovnají se na předpažení za vojáka před sebou a současně se vyrovnají na pravého krajníka svého řadu a tak, že všichni vojáci v tvaru jsou vyrovnání na pravého krajníka prvního řadu (vedoucího). Po zaujetí rozstupů a vzdáleností stanovených pro sevřený tvar zaujmou základní postoj.

(4) Družstvo s počtem menším než 5 vojáků do dvojřadu nenastupuje.

(5) Z nástupového tvaru přejde družstvo do pochodového tvaru obratem „vpravo v bok“; velitel družstva po změně tvaru zaujme místo podle obr. 27 a 28. Pochodový tvar družstvo zaujme rovněž na povel podle čl. 63 odst. 1.

(6) Družstvo v řadu (dvojřadu) se vyrovnává na povel „**VYROVNAT!**“; vojáci se zbraněmi v poloze „k noze“ je po vydání povelu nadzvednou a přitáhnou k pravému boku.

Obr. 26. Nástupový tvar družstva (dvojřad)

(7) Je-li družstvo v řadu, opřou na tento povel, mimo posledního, všichni vojáci levou paží sevřenou v pěst do pasu hřbetem dopředu a dotýkají se loktem svého souseda; kromě pravého krajníka (vedoucího) otočí všichni hlavu doprava tak, aby viděli vojáka v družstvu vpravo, a vyrovnají se na něj.

(8) Je-li družstvo v dvojřadu, vyrovnává se první řad jako v odstavci 7. Pravý krajník druhého řadu předpaží levou ruku, vyrovná se na vojáka před sebou a po vyrovnání hledí přímo. Ostatní vojáci druhého řadu se pohledem vyrovnají na vojáky před sebou a pravého krajníka svého řadu tak, aby byli všichni vyrovnání na pravého krajníka (vedoucího) v prvním řadu (první dvojici), přičemž nepředpažují ani nedávají ruce v bok; po zaujetí vzdáleností stanovených pro sevřený tvar a po vyrovnání hledí přímo.

(9) K vyrovnávání družstva po obratu „čelem vzad“ se v povelu udává strana vyrovnání, například: „**Napravo – VYROVNAT!**“, a činnost se provede v souladu s odstavcem 7 a 8 obdobně.

(10) Na povel „**Přímo – HLEĎ!**“ vojáci, kteří mají levou ruku opřenou v bok nebo předpaženou připaží; vojáci, kteří hledí doprava, otočí hlavu zpříma. Vojáci, kteří nadzvedli a přitáhli zbraň k pravému boku podle odstavce 6, ji vrátí zpět do polohy „k noze“.

(11) Rozevření družstva na místě do šířky se uskutečňuje nalevo, napravo nebo ze středu stanovením počtu úkroků na povel, například: „**Nalevo na dva úkroky rozstupy – UPRAVIT!**“. Na výkonný povel upraví vojáci postupně úkroky nařízený rozstup do veleného směru v souladu s čl. 24 odst. 1 a 3 a zaujmou základní postoj.

(12) Bez udání počtu kroků se družstvo rozevírá do šířky s rozstupem na upažení. Provádí-li se rozevření ze středu, určí velitel družstva předem střed tvaru, například: „**Četař Červený – STŘED!**“; určený voják po odpovědi „**ZDE!**“ předpaží levou ruku a všichni ostatní otočí hlavu k vojákovi, od něhož se rozstup upravuje, ten následně ruku připaží. Při rozevírání ze středu se družstvo rozevírá na obě strany na povel „**Ze středu rozstupy – UPRAVIT!**“.

(13) K sevření družstva na místě se velí, například: „**Napravo – SEMKNOUT!**“. Na návěští všichni vojáci otočí hlavu

k vojákovi, ke kterému se sevření tvaru upravuje, na výkonný povel upraví rozstupy stanovené pro sevřený tvar a zaujmou základní postoj. Vojáci provedou činnost v souladu s čl. 24 odst. 1 a 3.

(14) Rozevření družstva do hloubky se v dvojřadu provede na povel, například: **„První řad dva kroky vpřed – V CHOD!“**. Sevřený tvar družstvo zaujme na povel, například: **„První řad čtyři kroky vzad – V CHOD!“**. Vojáci provedou činnost v souladu s čl. 24 odst. 2 a 3.

(15) Má-li se družstvo přemístit o několik kroků vpřed (vzad) nebo úkroků doleva (doprava), velí velitel družstva, například: **„Dva kroky vpřed – V CHOD!“** (**„Čtyři kroky vzad – V CHOD!“**), nebo například: **„Tři úkroky vlevo – V CHOD!“** (**„Tři úkroky vpravo – V CHOD!“**). Vojáci provedou činnost v celém družstvu najednou v souladu s čl. 24.

(16) Obraty na místě se v družstvu vykonávají na povely podle čl. 19; vojáci se pohledem vyrovnávají na stranu pravého křídla.

(17) Ke shromáždění družstva se velí **„Družstvo – KE MNĚ!“**, nebo například: **„Druhé družstvo – KE MNĚ!“**. Na tento povel se jednotliví vojáci shromažďují u velitele družstva, poté zaujmou postoj „pohov“.

(18) Zbraně družstvo odloží na zem na povel **„Zbraně – ODLOŽIT!“**; ostatní materiál družstvo odloží na povel **„Materiál – ODLOŽIT!“**. Před povellem k odložení materiálu upraví velitel družstva podle potřeby rozstupy a vzdálenosti. Na povel k odložení zbraní nebo materiálu vojáci jednotně odloží zbraně nebo materiál v souladu s čl. 39; po odložení zbraní nebo materiálu zaujmou základní postoj.

(19) Nastoupení ke zbraním (materiálu) se u družstva provádí na povely **„Ke zbraním – NASTOUPIT!“** (**„K materiálu – NASTOUPIT!“**); uchopení zbraní (materiálu) na povely **„Zbraně – UCHOPIT!“** (**„Materiál – UCHOPIT!“**), činnost se provede v souladu s čl. 40.

Čl. 63

Pochodové tvary družstva

(1) Pochodovými tvary družstva jsou zástup nebo dvojstup (obr. 27 a 28). Vojáci nastupují do pochodového tvaru v závislosti na vydaném povelu takto

- a) podle zařazení nastoupí v zástup na povel „**Družstvo, v zástup – NASTOUPIT!**“, v dvojstup na povel „**Družstvo, v dvojstup – NASTOUPIT!**“,
- b) podle velikosti nastoupí v zástup na povel, například: „**Družstvo, četař Peterka vedoucí, v zástup podle velikosti – NASTOUPIT!**“, v dvojstup na povel, například: „**Družstvo, četař Peterka vedoucí, v dvojstup podle velikosti – NASTOUPIT!**“.

(2) Po vydání povelu k nástupu do zástupu se velitel družstva obrátí čelem ve směru nástupu a zaujme základní postoj. Jakmile první voják podle organizační struktury (vedoucí) zaujme své místo za velitelem družstva ve vzdálenosti stanovené pro sevřený tvar, velitel družstva provede obrat čelem vzad a sleduje nástup družstva. Ostatní vojáci se v zástupu podle zařazení (velikosti) postaví stejným způsobem vyrovnaně za prvního vojáka (vedoucího) ve vzdálenostech stanovených pro sevřený tvar a zaujmou základní postoj. Po ukončení nástupu družstva se velitel družstva obrátí do směru nástupu podle obr. 27.

(3) Do dvojstupu nastoupí družstvo po vydání povelu tak, že krajník v čele druhého zástupu (při nástupu podle velikosti, velikostí následující voják) nastoupí vlevo od vojáka vpravo (vedoucího) ve stanoveném rozstupu pro sevřený tvar, ostatní vojáci nastupují podle zařazení (velikosti) za nimi ve vzdálenostech stanovených pro sevřený tvar (na předpažení). Jakmile stojí pravý krajník (vedoucí) nebo první dvojice na svém místě, provede velitel družstva obrat „čelem vzad“ a sleduje nástup družstva, přitom se vojáci vyrovnají na pravého krajníka (vedoucího) nebo první

dvojici a poté zaujmou základní postoj. Po ukončení nástupu družstva se velitel družstva obrátí do původního směru, zaujme stanovené místo a stojí v základním postoji podle obr. 28.

(4) Družstvo s počtem menším než 5 vojáků do dvojstupu nenastupuje.

(5) Z pochodového tvaru (zástupu, dvojstupu) přejde družstvo do nástupového tvaru (řadu, dvojřadu) obratem „vlevo v bok“; velitel družstva po změně tvaru zaujme místo podle obr. 25 a 26. Nástupový tvar družstvo zaujme rovněž na povel podle čl. 62 odst. 1.

(6) Družstvo se v zástupu (dvojstupu) vyrovnává na povel „**VYROVNAT!**“; vojáci se zbraněmi v poloze „k noze“ je po vydání povelu nadzvednou a přitáhnou k pravému boku. Velitel družstva před vydáním povelu provede obrat „čelem vzad“ a sleduje činnost vojáků při vyrovnávání. Po provedení kontroly vyrovnání pravého a levého zástupu provede úkrok vlevo a po obratu „čelem vzad“ zaujme místo podle obr. 28.

(7) Je-li družstvo v zástupu, na povel k vyrovnání všichni vojáci, kromě krajníka v čele zástupu (vedoucího), předpaží levou ruku tak, aby se prostředníkem dotýkali středu levé lopatky vojáka před sebou, a vyrovnají se za ním.

(8) Je-li družstvo v dvojstupu, vojáci v pravém zástupu provádějí činnost na povel k vyrovnání v souladu s odstavcem 7; krajník vpravo (vedoucí) kromě toho odměří vzdálenost pro krajníka v čele druhého zástupu tak, že opře levou paži pěstí do pasu hřbetem dopředu, aby se ho dotýkal loktem, přičemž se dívá přímo. Krajník v čele druhého zástupu otočí hlavu doprava tak, aby viděl krajníka vpravo (vedoucího), a vyrovná se na něj. Ostatní vojáci druhého zástupu se pohledem vyrovnají na vojáka v čele svého zástupu a vojáka vpravo (první dvojici), přičemž ruce nepředpažují; po vyrovnání hledí přímo.

(9) Na povel „**Přímo – HLEĎ!**“ vojáci, kteří mají levou ruku předpaženou nebo opřenou v bok, připaží a vojáci, kteří hledí doprava, otočí hlavu zpříma. Vojáci, kteří nadzvedli a přitáhli zbraň k pravému boku podle odstavce 6, ji vrátí zpět do polohy „k noze“.

(10) Uvedení družstva do pohybu a velení k provedení cviků za pohybu se provede na povely podle čl. 21 odst. 1 až 4 a v souladu s čl. 22 a 23. Na výkonný povel „**V CHOD!**“ („**V KLUS!**“) všichni vojáci zahájí pohyb levou nohou a pochod zahájí pořadovým krokem, přitom dodržují rozstupy, vzdálenosti a vyrovnání. Po zahájení pochodu na povel „**POHOV!**“ vojáci přejdou do pochodového kroku.

(11) Změnu směru zatáčením a obraty za pohybu vykonává družstvo na povely v souladu s čl. 21 odst. 5 a 6 a čl. 25 a dbá přitom na vyrovnání. Vojáci se při změně směru zatáčením pohledem vyrovnávají na vnějšího krajníka, při obratech na pravého krajníka.

(12) K zastavení družstva za pochodu v pořadovém nebo v pochodovém kroku nebo za poklusu na povel „**NA MÍSTĚ!**“ a poté „**Zastavit – STÁT!**“, nebo k zastavení pochodu v pořadovém kroku na povel „**Zastavit – STÁT!**“ se činnost za pochodu provede v souladu s čl. 22 odst. 12 a 14, za poklusu v souladu s čl. 23 odst. 2 a 4.

(13) Vojáci v zástupu (dvojstupu) se pohybují za velitelem nebo určeným směrem, udržují stanovené vzdálenosti a rozstupy a udržují krok podle velitele družstva (vedoucího).

(14) Jestliže je třeba v družstvu upravit vzdálenosti po jejich zvětšení, mohou se upravit zkrácením kroku nebo zastavením jednotky na povely, například: „**Čelo, zkrátit – KROK!**“ nebo „**Čelo STÁT!**“. Na tyto povely vedoucí (dvojice) zkrátí krok nebo se zastaví, ostatní vojáci (dvojice) dojdou na předepsanou vzdálenost a postupně rovněž zkrátí krok nebo se zastaví.

(15) Má-li družstvo pochodovat nestejným krokem, velí velitel družstva „**Zrušit – KROK!**“. Stejný krok obnoví povel „**Zřít – KROK!**“ nebo opakovaně velí (počítá) podle čl. 22 odst. 10; krok se zřídí podle velitele družstva (vedoucího, první dvojice).

(16) K zahájení zpěvu za pochodu velitel družstva po povelu „**POHOV!**“ a „**VOLNO!**“ následně velí „**ZPÍVAT!**“; k ukončení zpěvu velí „**DOZPÍVAT!**“.

Obr. 27. Pochodový tvar družstva (zástup)

Obr. 28. Pochodový tvar družstva (dvojstup)

Čl. 64

Vzdávání pocty na místě a za pochodu družstvem

(1) Má-li družstvo vzdát poctu v tvaru na místě, velitel družstva po povelu „**Družstvo – POZOR!**“ dále velí, například: „**Družstvo, vpravo – HLEŽ!**“, „**Družstvo, vlevo – HLEŽ!**“, „**Družstvo, čelně – HLEŽ!**“. Vojáci u družstva provedou činnost v souladu s čl. 51 odst. 2 a 3, poloha zbraní se nemění; mají-li zbraň v poloze „na prsa“, provedou činnost v souladu s čl. 52 odst. 2.

(2) K ukončení vzdávání pocty velitel družstva velí „**Přímo – HLEĎ!**“, vojáci provedou činnost v souladu s čl. 51 odst. 4, poloha zbraní se nemění; mají-li zbraň v poloze „na prsa“, provedou činnost v souladu s čl. 52 odst. 3. Na povel „**POHOV!**“ zaujmou postoj „pohov“.

(3) Má-li družstvo vzdát poctu v tvaru na místě spojenou s příchodem nadřízeného, je velitel družstva na místě v souladu s čl. 62 odst. 2; po vydání povelu ke vzdání pocty a provedení obratu „vpravo v bok“ očekává příchod nadřízeného. Jakmile se nadřízený přiblíží na 3 až 4 kroky a zastaví se, velitel družstva podá hlášení, například: „**Pane majore, velitel druhého družstva, četař Nový. Družstvo nastoupilo k té a k té činnosti (cvičí to a to).**“. Po hlášení provede velitel družstva obrat „vlevo v bok“.

(4) Jakmile nadřízený pozdraví jednotku a vydá pokyn k velení „přímo hled“ a „pohov“, velitel družstva velí „**Přímo – HLEĎ!**“ a „**POHOV!**“ a vojáci provedou stanovenou činnost.

(5) Má-li družstvo vzdát poctu v tvaru za pochodu, velitel družstva velí „**Družstvo – POZOR!**“, načež vojáci přejdou do pořadového kroku; ke vzdání pocty dále velí, například: „**Družstvo, vpravo – HLEĎ!**“, „**Družstvo, vlevo – HLEĎ!**“, tak, aby výkonný povel ke vzdání pocty vydal, když je nadřízený ve vzdálenosti 12 až 15 kroků; činnost všech se provede v souladu s čl. 53 odst. 2, při pochodu se zbraněmi v souladu s čl. 54 odst. 3, poloha zbraní se nemění; mají-li vojáci zbraň v poloze „na prsa“, provedou všichni činnost v souladu s čl. 54 odst. 5.

(6) Jakmile družstvo mine nadřízeného, velitel družstva velí „**Přímo – HLEĎ!**“, činnost se provede v souladu s čl. 53 odst. 4, při pochodu se zbraněmi v souladu s čl. 54 odst. 4, poloha zbraní se nemění; mají-li vojáci zbraň v poloze „na prsa“, provedou činnost v souladu s čl. 54 odst. 6.

(7) Na pozdrav nadřízeného, například: „**Družstvo – NAZDAR!**“, „**Vojáci – NAZDAR!**“, vojáci odpovědí na místě (za pochodu s dokrokem

levé nohy), hlasitě, jasně a zřetelně „**ZDAR!**“. Na povel „**POHOV!**“ zaujmou vojáci postoj „pohov“, za pochodu přejdou do pochodového kroku.

(8) Vzdání pocty při protokolárních aktech provede družstvo v souladu s čl. 55 obdobně.

Hlava II

Nástupové a pochodové tvary čety

Čl. 65

Nástupové tvary čety

(1) Nástupovými tvary čety jsou (podle počtu družstev v četě) řad, dvojřad, trojřad nebo čtyřřad (obr. 29 až 31), přičemž se činnost řídí podle ustanovení platných pro družstvo. Četa nastupuje do nástupového tvaru

- a) podle organizační struktury na povel, například: „**Četo, v trojřad – NASTOUPIT!**“,
- b) podle velikosti na povel, například: „**První četo, rotná Nová vedoucí, v dvojřad podle velikosti – NASTOUPIT!**“.

(2) Po vydání povelu zaujme velitel čety základní postoj čelem ve směru nástupu, vlevo od něj nastoupí jeho zástupce, družstva nastoupí do určeného tvaru vlevo od svých velitelů; všichni nastoupí s rozstupy a vzdálenostmi stanovenými pro sevřený tvar a zaujmou základní postoj (např. obr. 29).

(3) Specialisté (např. prvek zpravodajství, sledování a průzkumu) zaujímají místo v tvaru podle rozhodnutí velitele.

(4) Jakmile četa začne nastupovat, vypochoduje velitel čety dva kroky, provede obrat „vlevo v bok“ a sleduje nástup čety.

(5) Obraty na místě vykonává celá četa současně podle zásad platných pro družstvo. Vojáci v řadách se pohledem vyrovnávají na stranu pravého křídla.

(6) Z nástupového tvaru přejde četa do pochodového tvaru obratem „vpravo v bok“; velitel čety a jeho zástupce zaujmou místo podle obr. 32.

(7) Má-li se četa přemístit o několik kroků vpřed (vzad), velitel čety velí, například: **„Dva kroky vpřed – V CHOD!“** (**„Čtyři kroky vzad – V CHOD!“**). Má-li se četa přemístit několik úkroků doleva (doprava), velitel čety velí, například: **„Tři úkroky vlevo – V CHOD!“** (**„Tři úkroky vpravo – V CHOD!“**). Vojáci provádějí činnost v celé cetě podle zásad platných pro družstvo.

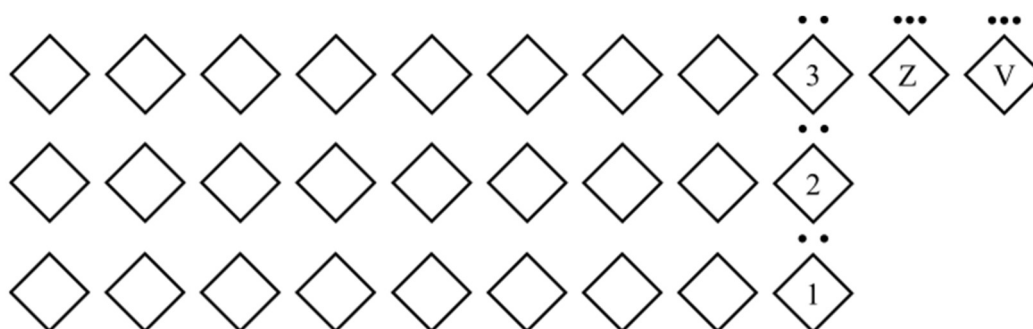
(8) K rozevření čety se velí, například: **„První řad dva, druhý řad krok vpřed – V CHOD!“**, k sevření se velí, například: **„První řad čtyři, druhý řad dva kroky vzad – V CHOD!“**. Vojáci provádějí činnost podle zásad platných pro družstvo.

(9) Vyrovnání čety v nástupovém tvaru se provádí na povel **„VYROVNAT!“** podle zásad platných pro družstvo. Vyrovnání čety se v řadu nebo dvojřadu uskutečňuje stejně jako u družstva; při vyrovnání v trojřadu (čtyřřadu) vojáci třetího (čtvrtého) řadu provádějí činnost stejně jako vojáci druhého řadu u družstva.

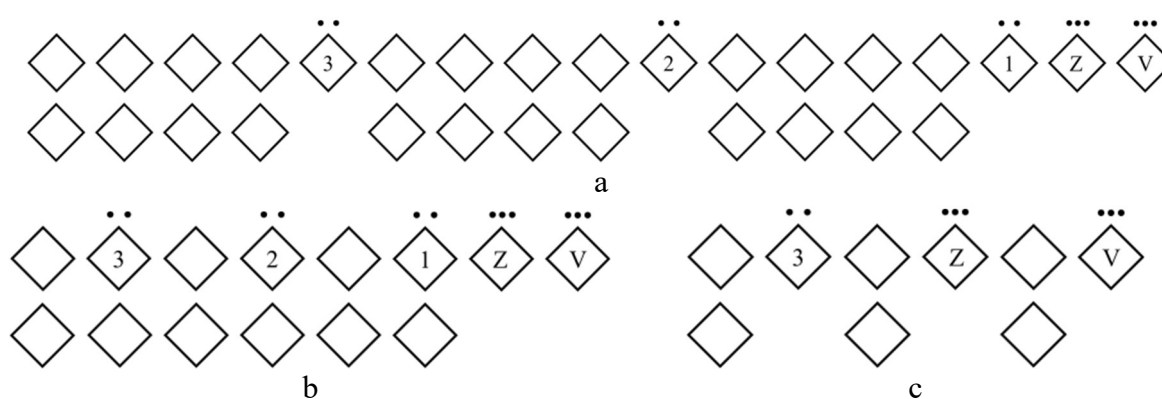
(10) Na povel **„Přímo – HLEĎ!“** vojáci provádějí činnost podle zásad platných pro družstvo v souladu s čl. 62 odst. 10 obdobně.

(11) Ke shromáždění čety se velí **„Četo – KE MNĚ!“**, nebo například: **„Druhá četo – KE MNĚ!“**, **„Druhá četo, poklusem – KE MNĚ!“**. Na tento povel se vojáci shromažďují u velitele čety.

(12) Odložení a uchopení zbraní a materiálu se provede podle zásad platných pro družstvo a v souladu s čl. 39 a 40.

Obr. 29. Nástupový tvar čety – trojřad (s pořadím družstev v jednotlivých řadech)

Obr. 30. Nástupový tvar čety – dvojřad (varianty)

a – o více než čtyřech osobách v družstvu; b – o čtyřech osobách v družstvu; c – o třech osobách v družstvu

Obr. 31. Nástupový tvar čety – řad

Čl. 66

Pochodové tvary čety

(1) Pochodovými tvary čety jsou podle počtu družstev v četě zástup, dvojstup, trojstup nebo čtyřstup (obr. 32). Činnost čety při nástupu se řídí podle ustanovení platných pro družstvo. Četa nastupuje do pochodového tvaru

- a) podle organizační struktury na povel, například: „**Četo, v trojstup – NASTOUPIT!**“,
- b) podle velikosti na povel, například: „**První četo, desátník Starý vedoucí, v dvojstup podle velikosti – NASTOUPIT!**“.

(2) Specialisté (např. prvek zpravodajství, sledování a průzkumu) zauímají místo v pochodovém tvaru podle rozhodnutí velitele.

(3) Vyrovnání čety v pochodovém tvaru se provádí na povel „**VYROVNAT!**“ podle zásad platných pro družstvo. Vyrovnání čety se v zástupu nebo dvojstupu uskutečňuje stejně jako u družstva; při vyrovnání v trojstupu (čtyřstupu) vojáci třetího (čtvrtého) zástupu provádějí činnost stejně jako vojáci druhého zástupu u družstva (čl. 63 odst. 8).

(4) Na povel „**Přímo – HLEŽ!**“ vojáci provádějí činnost podle zásad platných pro družstvo v souladu s čl. 63 odst. 9 obdobně.

(5) Z pochodového tvaru přejde četa do nástupového tvaru obratem „vlevo v bok“; velitel čety a jeho zástupce zaujmou místo podle obr. 29 a 30.

(6) Uvedení čety do pohybu a velení za pohybu se provede podle zásad platných pro družstvo na povely podle čl. 21 odst. 1 až 4 a v souladu s čl. 22 a 23.

(7) Změnu směru zatáčením a obraty za pohybu vykonává četa na povely v souladu s čl. 21 odst. 5 a 6 a čl. 25 a dbá přitom na vyrovnání.

Vojáci se při změně směru zatáčením pohledem vyrovnávají na vnějšího krajníka, při obratech na pravého krajníka.

(8) Z místa přejde četa z dvojstupu (trojstupu, čtyřstupu) do zástupu k provedení pochodu na povel, například: „**Četo, na první družstvo, v zástup, pochodem – V CHOD!**“. Na tento povel vypočoduje první družstvo plným krokem, ostatní družstva zahájí pochod na místě a na povel svých velitelů „**Plný – KROK!**“ se napojí na předcházející družstvo do zástupu; jiné pořadí družstev stanoví velitel čety.

(9) Z místa přejde četa z dvojstupu (trojstupu, čtyřstupu) do zástupu k provedení poklusu na povel, například: „**Četo, na první družstvo, v zástup, poklusem – V KLUS!**“. Na tento povel zahájí první družstvo pohyb poklusem, ostatní družstva zahájí poklus na místě a na povel svých velitelů „**Poklusem – V KLUS!**“ se napojí na předcházející družstvo do zástupu; jiné pořadí družstev stanoví velitel čety.

(10) Za pochodu přejde četa z dvojstupu (trojstupu, čtyřstupu) do zástupu na povel, například: „**Četo, na první družstvo, v zástup – V CHOD!**“. Na tento povel pokračuje první družstvo v pochodu plným krokem, ostatní družstva zkrátí krok, postupně se napojí na předcházející družstvo, poté na povel svých velitelů družstev „**Plný – KROK!**“ přejdou do plného kroku a pokračují v pochodu v zástupu; jiné pořadí družstev stanoví velitel čety.

(11) Za pochodu přejde četa ze zástupu v dvojstup (trojstup, čtyřstup) na povel, například: „**Četo, v dvojstup – V CHOD!**“ („**Četo, v trojstup – V CHOD!**“, „**Četo, v čtyřstup – V CHOD!**“). Na tento povel zahájí první družstvo pochod zkráceným krokem, ostatní družstva přejdou vlevo na úroveň prvního a postupně, jak docházejí, rovněž zkrátí krok až do dosažení tvaru čety. Na povel velitele čety „**Plný – KROK!**“ vykročí celá četa plným krokem.

(12) Za poklusu přejde četa z dvojstupu (trojstupu, čtyřstupu) do zástupu na povel, například: „**Četo, na první družstvo, v zástup – V KLUS!**“. Na tento povel pokračuje první družstvo v poklusu, ostatní družstva zkrátí krok, postupně se napojí na předcházející družstvo, poté na povel svých velitelů družstev „**Poklusem – V KLUS!**“ pokračují v poklusu v zástupu; jiné pořadí družstev upřesní velitel čety.

(13) Za poklusu přejde četa ze zástupu v dvojstup (trojstup, čtyřstup) na povel, například: „**Četo, v dvojstup – V KLUS!**“ („**Četo, v trojstup – V KLUS!**“, „**Četo, v čtyřstup – V KLUS!**“). Na tento povel zahájí první družstvo poklus zkráceným krokem, ostatní družstva přejdou vlevo na úroveň prvního a postupně, jak docházejí, rovněž zkrátí krok až do dosažení tvaru čety. Na povel velitele čety „**Poklusem – V KLUS!**“ zahájí celá četa pohyb poklusem.

(14) K zastavení čety za pochodu na povel „**NA MÍSTĚ!**“ zahájí vojáci čety pochod na místě a činnost se provede podle ustanovení platných pro družstvo. Je-li četa v zástupu, na povel „**NA MÍSTĚ!**“ a na povel, například: „**Četo, v trojstup – V CHOD!**“, zahájí vojáci prvního družstva pochod na místě, ostatní družstva na povel svých velitelů provedou po dosažení úrovně vlevo od předcházejícího družstva činnost obdobně, až všichni vojáci zaujmou postupně rozstupy a vzdálenosti stanovené pro sevřený tvar; na povel velitele čety „**Četo, zastavit – STÁT!**“ zastaví.

(15) K zastavení čety za poklusu na povel „**NA MÍSTĚ!**“ zahájí vojáci čety poklus na místě a činnost se provede podle ustanovení platných pro družstvo. Je-li četa v zástupu, na povel „**NA MÍSTĚ!**“ a na povel, například: „**Četo, v trojstup – V KLUS!**“, zahájí vojáci prvního družstva poklus na místě, ostatní družstva na povel svých velitelů provedou po dosažení úrovně vlevo od předcházejícího družstva činnost obdobně, až všichni vojáci zaujmou postupně rozstupy a vzdálenosti stanovené pro sevřený tvar; na povel velitele čety „**Četo, zastavit – STÁT!**“ zastaví.

(16) K zastavení čety za pochodu v pořadovém nebo v pochodovém kroku, nebo za poklusu na povel „**NA MÍSTĚ!**“ a poté „**Zastavit – STÁT!**“, nebo k zastavení pochodu v pořadovém kroku na povel „**Zastavit – STÁT!**“, se činnost za pochodu provede v souladu s čl. 22 odst. 12 a 14, za poklusu v souladu s čl. 23 odst. 2 a 4.

(17) Změna směru pohybu čety se provede podle zásad platných pro družstvo.

Čl. 67

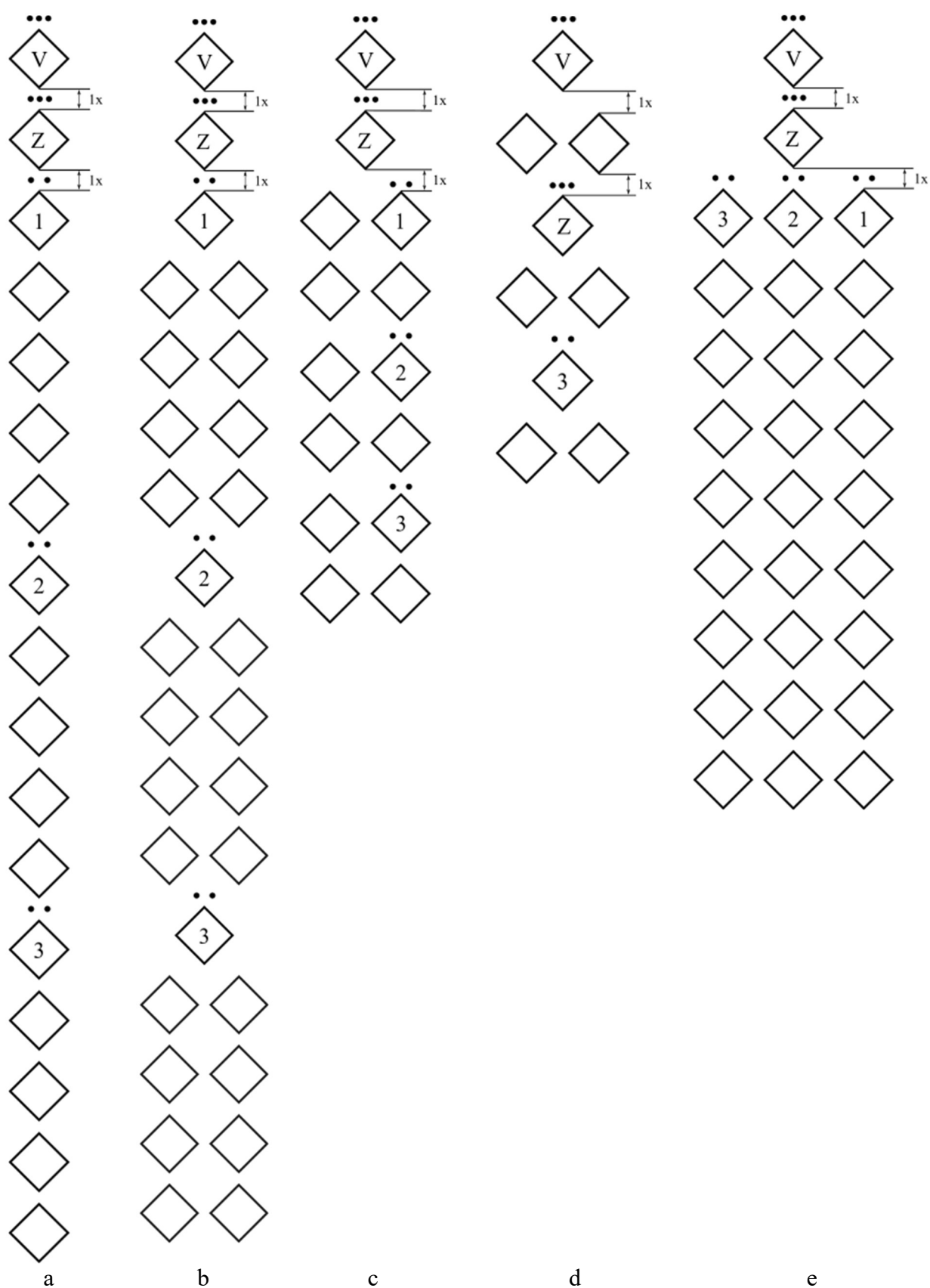
Vzdávání pocty na místě a za pochodu četou

(1) Vojáci v četě vzdávají poctu v tvaru na místě a za pochodu, beze zbraní a se zbraněmi podle ustanovení platných pro družstvo. Velitelé družstev zůstávají v tvaru na svých místech a rukou nezdraví; jsou-li vyzbrojeni zbraněmi, provádějí činnost stejně jako ostatní vojáci v četě.

(2) Velitelé čet (zástupci), mají-li volnou pravou ruku, zdraví rukou. Jsou-li vyzbrojeni zbraní, provádějí činnost podle ustanovení platných pro pozdrav se zbraní.

(3) Má-li četa vzdát poctu v tvaru na místě spojenou s příchodem nadřízeného, je velitel čety na místě v souladu s čl. 65 odst. 4; po vydání povelu ke vzdání pocty a provedení obratu „vpravo v bok“ očekává příchod nadřízeného. Podání hlášení nadřízenému a další činnost se provede podle ustanovení platných pro družstvo v souladu s čl. 64 odst. 3.

(4) Vzdání pocty při protokolárních aktech se v četě provede v souladu s čl. 55 obdobně.

Obr. 32. Pochodové tvary čety (varianty)

a – zástup; b – dvojstup čety o více než čtyřech osobách v družstvu; c – dvojstup o čtyřech osobách v družstvu;
d – dvojstup o třech osobách v družstvu; e – trojstup

Hlava III

Nástupové a pochodové tvary roty

Čl. 68

Nástupové tvary roty

(1) Nástupovými tvary roty, baterie a roje (dále jen „rota“) jsou
a) linie četových proudů (čety jsou v dvojstupech až čtyřstupech),
b) dvořad až čtyřřad.

(2) Rota nastupuje v linii četových proudů na povel, například: „**Roto, v linii četových proudů – NASTOUPIT!**“, v souladu s obr. 33. Po vydání povelu se velitel roty obrátí čelem ve směru nástupu, vlevo od něj nastupuje jeho zástupce a vedoucí praporčík, velitelské družstvo a čety se svými veliteli, počínaje první četou.

(3) Speciální jednotky (specialisté, např. prvek zpravodajství, sledování a průzkumu) zaujímají místo v tvaru podle rozhodnutí velitele.

(4) Velitelské družstvo nastupuje v dvojstupu na pravém křídle, čety nastupují v trojstupech (jiný nástupový tvar stanoví velitel roty) podle číselného pořadí vlevo od velitelského družstva (první čety). Jakmile velitelské družstvo (první četa) začne nastupovat, vypochoďuje velitel roty 6 kroků, provede obrat „vlevo v bok“ a sleduje nástup roty.

(5) Rota v linii četových proudů se vyrovnává na povel „**VYROVNAT!**“. Na tento povel vypochoďují velitelé čet a velitel velitelského družstva na vzdálenost 2 kroků, za pochodu vykonají obrat „vlevo v bok“, zaujmou místo před pravým zástupem své jednotky a po provedení obratu „vlevo v bok“ postupnými úkroky vpravo kontrolují vyrovnání jednotlivých zástupů svých jednotek. Velitel roty upravuje vyrovnání jednotlivých řadů roty.

(6) Rota v linii četových proudů se vyrovnává na velitelské družstvo (první četu) podle zásad platných pro družstvo a četu s tím, že kromě pravého krajníka velitelského družstva (první čety) otočí všichni vojáci prvního řadu rotu hlavu vpravo.

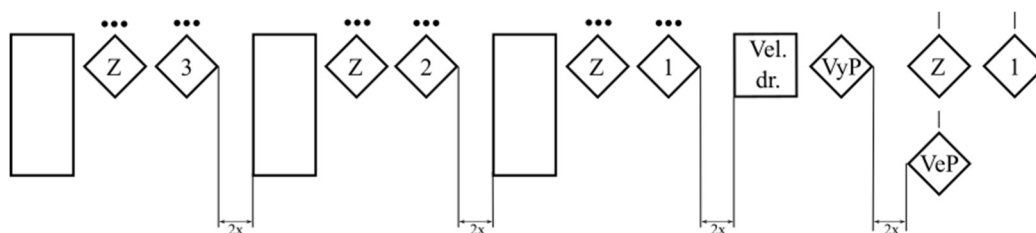
(7) Po provedené kontrole vyrovnání svých jednotek, velitelé čet a velitel velitelského družstva provedou obrat „vlevo v bok“, pochodem se přesunou před pravý zástup své jednotky a po provedeném obratu „vlevo v bok“ zůstanou stát ve směru nástupu. Na povel velitele roty „**Velitelé – NA MÍSTĚ!**“ se zařadí zpět na své místo v tvaru.

(8) Na povel velitele roty „**Přímo – HLEŽ!**“ je činnost roty obdobná jako u čety.

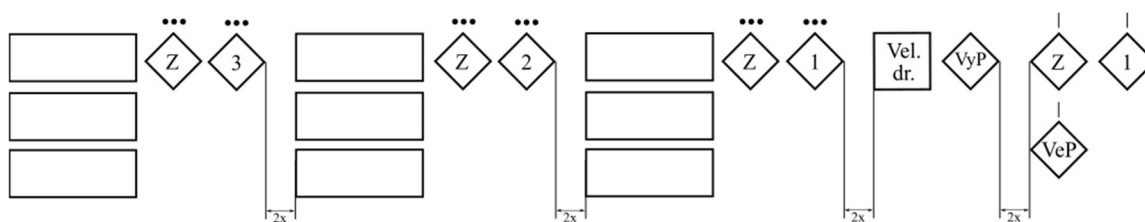
(9) Rota nastupuje po četách v trojřad (dvojřad, čtyřřad) podle ustanovení platných pro družstvo a četu (obr. 34).

(10) Rota po četách v trojřadu (dvojřadu, čtyřřadu) se vyrovnává podle ustanovení platných pro družstvo a četu s tím, že vojáci první řady čet, s výjimkou pravého krajníka v čele tvaru velitelského družstva (první čety), otáčejí hlavu vpravo. Velitelé čet zůstávají na místě.

(11) Povely k provádění obrátů a ostatních činností u rot v nástupovém tvaru jsou obdobné jako u družstva a čety; činnost na ně se provádí podle ustanovení platných pro družstvo a četu.

Obr. 33. Nástupový tvar roty – linie četových proudů

Obr. 34. Nástupový tvar roty – čty v trojřádu

Čl. 69

Pochodové tvary roty

(1) Pochodovými tvary roty jsou dvojstup, trojstup (obr. 35) nebo čtyřstup. Nástup roty podle velikosti se provede na povel a podle zásad platných pro čet podobně.

(2) Rota nastupuje do pochodového tvaru na povel, například: „**Roto, v trojstup – NASTOUPIT!**“. Čety nastupují podle číselného pořadí do stanoveného tvaru, velitelské družstvo roty nastupuje v dvojstupu.

(3) Rota v trojstupu (dvojstupu, čtyřstupu) se vyrovnává podle ustanovení platných pro družstvo a čet. První trojice (dvojice, čtveřice) čety následující za čelní jednotkou a ostatních čet hledí přímo. Velitelé čet zůstávají na místě.

(4) Rota v trojstupu (dvojstupu, čtyřstupu) vypochoďuje na povel, například: „**Roto, směr přímý, pochodem – V CHOD!**“.

(5) Rota z linie četových proudů z místa přejde do pochodového proudu na povel, například: „**Roto, v pochodový proud, na velitelské družstvo, velitelské družstvo směr ten a ten, pochodem – V CHOD!**“, „**Roto, v pochodový proud, na první čet, první četo směr ten a ten, pochodem – V CHOD!**“. Na část návěští „v pochodový proud“ vypochoďuje z tvaru zástupce velitele roty, vedoucí praporčík, velitelé čet a jejich zástupci, za pochodu vykonají obrat „vlevo v bok“, zaujmou stanovená místa a na další část návěští „na velitelské družstvo“ (nebo určenou čet) vykonají obrat „vpravo v bok“ v souladu s obr. 40. Na

výkonný povel „**V CHOD!**“ provede velitel roty obrat „vpravo v bok“ a spolu s ním vypočoduje velitelské družstvo (nebo četa určená povellem) v udaném směru. Ostatní velitelé čet na povel, například: „**Za druhou četou, pochodem – V CHOD!**“, zařadí své čety za předcházející jednotku.

(6) Rota přejde z pochodového proudu do linie četových proudů na povel „**Nalevo v linii četových proudů – V CHOD!**“. Na výkonný povel vybočí druhá a postupně další čety vlevo od předcházející. Velitel roty zastaví pohyb velitelského družstva (první čety) a zástupce velitele roty, vedoucí praporčík a velitel velitelského družstva (první čety) se zařadí na své místo v tvaru. Velitelé ostatních čet zastavují postupně své čety na úrovni stojících čet; po zastavení čety se velitel a jeho zástupce zařadí na svá místa v tvaru.

(7) Z trojstupu (dvojstupu, čtyřstupu) v zástup a zpět ze zástupu do trojstupu (dvojstupu, čtyřstupu) přejde rota podle ustanovení platných pro četu.

Čl. 70

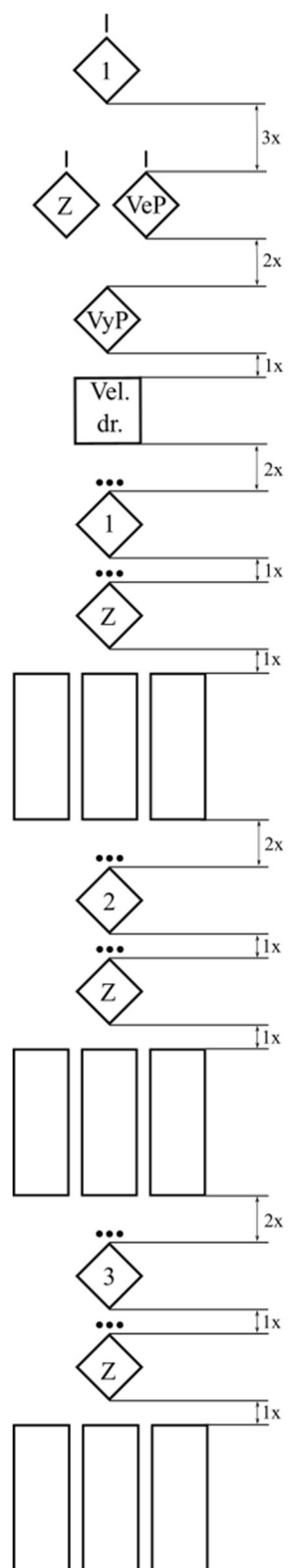
Vzdávání pocty na místě a za pochodu rotou

(1) Rota vzdává poctu v tvaru na místě i za pochodu, se zbraní i beze zbraně, podle ustanovení platných pro družstvo a četu.

(2) Místo velitele roty je stejné jako při nástupu (pochodu).

(3) Zástupce velitele roty, vedoucí praporčík, velitelé čet a jejich zástupci zůstávají na místě stanoveném tímto řádem (např. obr. 35), zdraví rukou se současným otočením hlavy v nařízeném směru. Pozdrav ukončí na povel velitele roty „**Přímo – HLEĎ!**“.

(4) Vzdání pocty při protokolárních aktech provede rota v souladu s čl. 55 obdobně.

Obr. 35. Pochodový tvar roty – čtyři v trojstupu

Hlava IV

Nástupové a pochodové tvary praporu

Čl. 71

Nástupové tvary praporu

(1) Nástupovými tvary praporu, oddílu, letky a křídla (dále jen „prapor“) jsou linie rotních (četových) proudů nebo trojřad (čtyřřad), přičemž se činnost řídí podle ustanovení platných pro rotu. Prapory s odlišnou organizací jednotek nastupují podle rozhodnutí velitele.

(2) Prapor nastoupí

a) v linii proudů na povel

1. „**Prapore, v linii rotních proudů – NASTOUPIT!**“, nebo

2. „**Prapore, v linii četových proudů – NASTOUPIT!**“,

b) v trojřad (v čtyřřad) na povel „**Prapore, v trojřad – NASTOUPIT!**“

(„**Prapore, v čtyřřad – NASTOUPIT!**“).

(3) Prapor nastupuje v linii rotních proudů podle obr. 36; v linii četových proudů podle obr. 37; v trojřad (čtyřřad) podle obr. 38; ostatní jednotky praporu nastupují na levém křídle praporu, s čely na úrovni rot.

(4) Zástupce velitele praporu, náčelník štábu, jeho zástupci a vrchní praporčík nastupují v nástupovém tvaru na pravém křídle praporu podle upřesnění velitele praporu. Po jejich nástupu vypochoďuje velitel praporu 12 kroků vpřed, za pochodu provede obrat „vlevo v bok“ a kontroluje nástup praporu. Ostatní příslušníci velitelství a štábu praporu nastupují vlevo od náčelníka štábu praporu podle pokynů velitele praporu ve dvojstupu (trojstupu).

(5) Prapor se v linii proudů vyrovná na povel „**VYROVNAT!**“. Na tento povel vypochoďují velitelé rot na vzdálenost 6 kroků, za pochodu vykonají obrat „vlevo v bok“ a zaujmou místo před pravým zástupem

velitelských družstev (prvních čet); po vykonání obratu „vlevo v bok“ postupnými úkroky vpravo opravují vyrovnaní svých rot (čet). Velitel praporu opravuje vyrovnaní jednotlivých řadů praporu. Prapor se vyrovnává na první rotu (četu) podle ustanovení platných pro rotu.

(6) Po vyrovnaní se velitelé rot postaví před pravé zástupy velitelských družstev (prvních čet) ve směru nástupu a na povel velitele praporu „**Velitelé – NA MÍSTĚ!**“ se zařadí do tvaru.

(7) Na povel velitele praporu „**Přímo – HLEĎ!**“ je činnost praporu obdobná jako u roty.

(8) Prapor po rotách v trojřadu (čtyřřadu) se vyrovnává podle ustanovení platných pro rotu s tím, že první řady rot, s výjimkou pravého krajníka v čele tvaru štábu praporu (velitelského družstva první roty), otáčejí hlavu vpravo. Velitelé rot zůstávají na místě.

Čl. 72

Pochodové tvary praporu

(1) Pochodový tvar praporu se skládá z pochodových tvarů rot a ostatních jednotek praporu nastoupených za sebou ve stanovených vzdálenostech (obr. 39).

(2) Prapor v trojstupu (čtyřstupu) nastupuje, vyrovnává se a vypochoďuje podle ustanovení platných pro rotu obdobně.

(3) Prapor z linie rotních proudů přejde do pochodového proudu a vypochoďuje na povel, například: „**Prapore, v pochodový proud, na štáb praporu, štáb praporu směr východ z nástupiště, pochodem – V CHOD!**“, „**Prapore, v pochodový proud, na první rotu, první roto směr východ z nástupiště, pochodem – V CHOD!**“; z linie četových proudů na povel, například: „**Prapore, v pochodový proud,**

na štáb praporu, štáb praporu směr východ z nástupiště, pochodem – **V CHOD!**“, „Prapore, v pochodový proud, na první četu, první četu směr východ z nástupiště, pochodem – **V CHOD!**“. Na část návěští „v pochodový proud“ vypochoďují velitelé, za pochodu vykonají obrat „vlevo v bok“, zaujmou stanovená místa a na další část návěští „na štáb praporu“ nebo „na první rotu“ („na první četu“) provedou obrat „vpravo v bok“ v souladu s obr. 40.

(4) Přechází-li prapor do pochodového tvaru z linie rotních proudů, na výkonný povel „**V CHOD!**“ provede velitel praporu obrat „vpravo v bok“ a spolu s ním vypochoďuje štáb praporu, je-li prapor bez štábu, první rota. Ostatní velitelé rot (jednotek) praporu na povel, například: „**Za první rotou, pochodem – V CHOD!**“, zařadí své jednotky za předcházející rotu.

(5) Přechází-li prapor do pochodového tvaru z linie četových proudů, na výkonný povel „**V CHOD!**“ provede velitel praporu obrat „vpravo v bok“ a spolu s ním vypochoďuje štáb praporu nebo velitelské družstvo (první četa) první roty i s velitelem první roty. Ostatní velitelé čet na povel, například: „**Za první četou, pochodem – V CHOD!**“, zařadí své jednotky za předcházející četu. Velitelským družstvům (prvním četám) v následujících rotách velí vždy velitel roty.

(6) Prapor přejde z pochodového tvaru do linie proudů na povel „**Prapore, nalevo v linii rotních proudů – V CHOD!**“ („**Prapore, nalevo v linii četových proudů – V CHOD!**“). Na výkonný povel „**V CHOD!**“ vybočí první rota (četa) vlevo od štábu praporu; druhá a další roty (čety) vlevo od předcházející roty (čety). Velitel praporu zastaví štáb praporu; velitelé rot (velitelé čet) vykonají činnost podle obr. 36 a 37.

(7) Při přechodu praporu v linii rotních (četových) proudů mohou velitelé rot (velitelé čet) k zastavení svých rot (čet) vystoupit z tvaru. Velitelé rot (velitelé čet) se po zastavení rot (čet) samostatně zařadí do tvaru.

Čl. 73

Vzdávání pocty na místě a za pochodu praporem

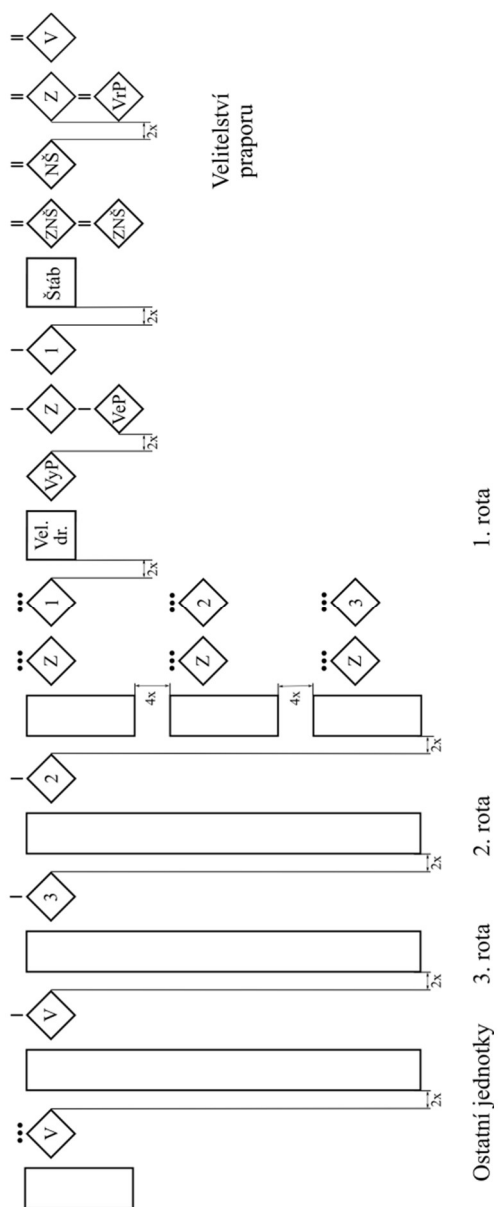
(1) Prapor vzdává poctu v tvaru na místě a za pochodu podle ustanovení platných pro rotu. Místo velitele praporu je stejné jako při nástupu (pochodu). Po hlášení velitel praporu při vzdávání pocty na místě doprovází nadřízeného.

(2) Velitelé rot a velitelé čet zůstávají na místě stanoveném tímto řádem, zdraví rukou se současným otočením hlavy v nařízeném směru.

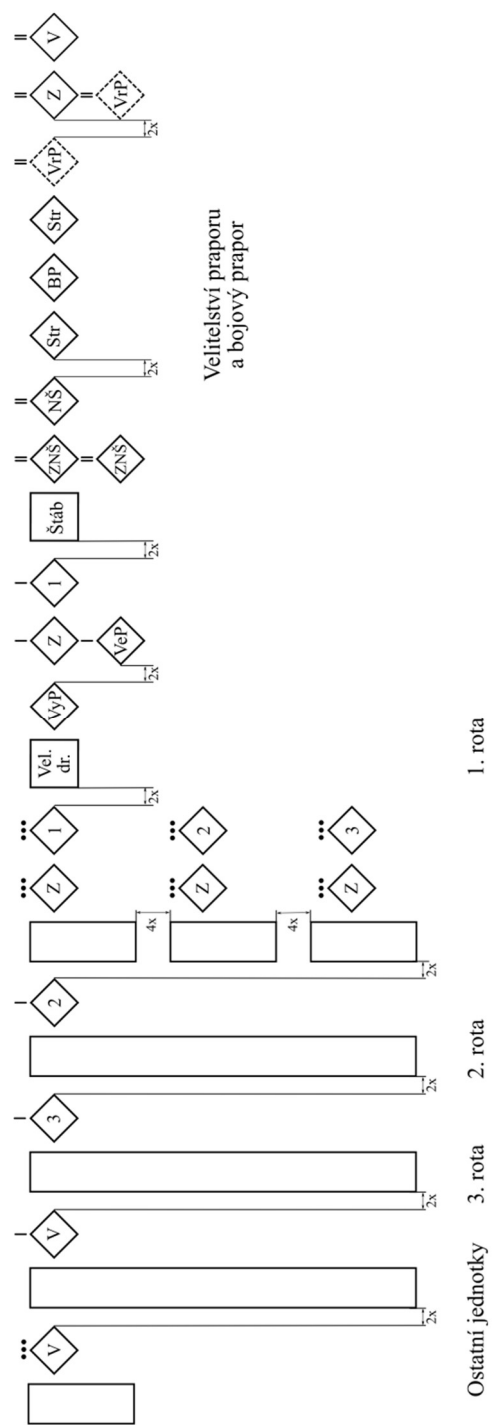
(3) Je-li prapor v pohybu, opakují povel velitele praporu k zahájení vzdání pocty postupně všichni velitelé rot kromě velitele první roty, a to tehdy, když střed předcházející roty je na úrovni nadřízeného.

(4) Jestliže nadřízený předjíždí prapor v pohybu, povely ke vzdávání pocty se nedávají, pozdrav rukou provádějí jen velitelé jednotek, počínaje veliteli čet.

(5) Vzdání pocty při protokolárních aktech provede prapor v souladu s čl. 55 obdobně.

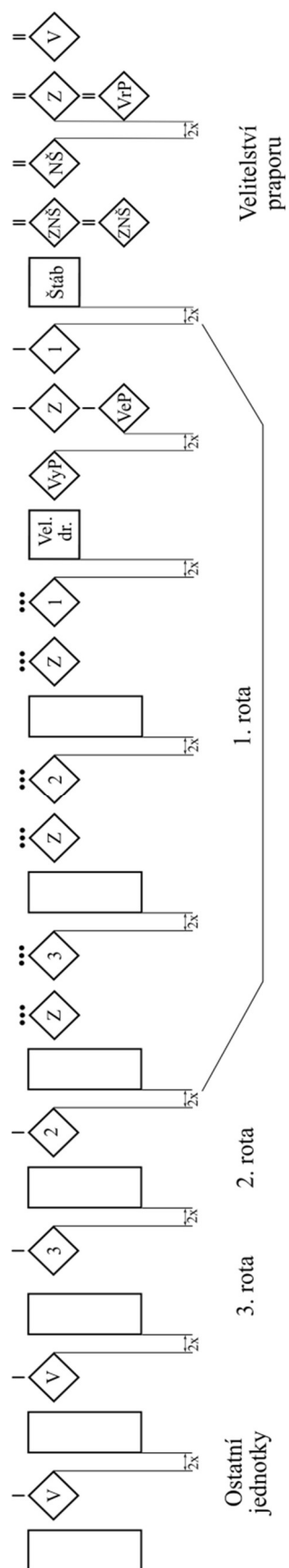

a

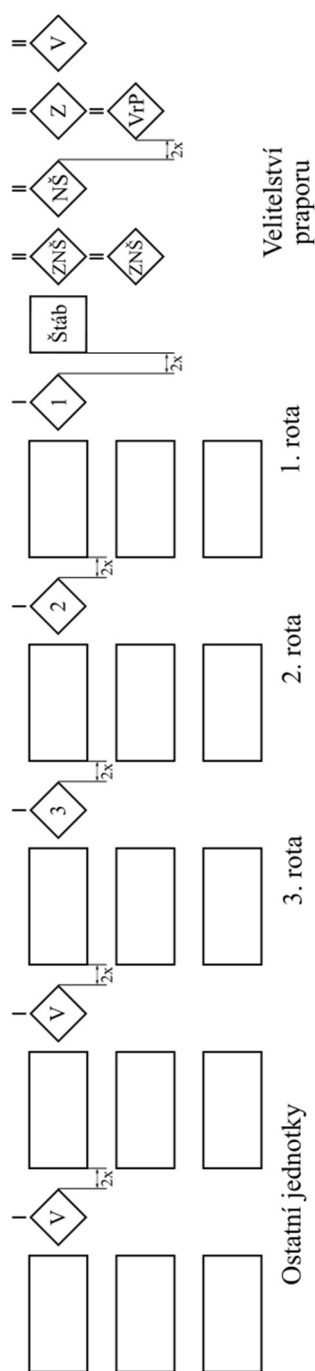

b

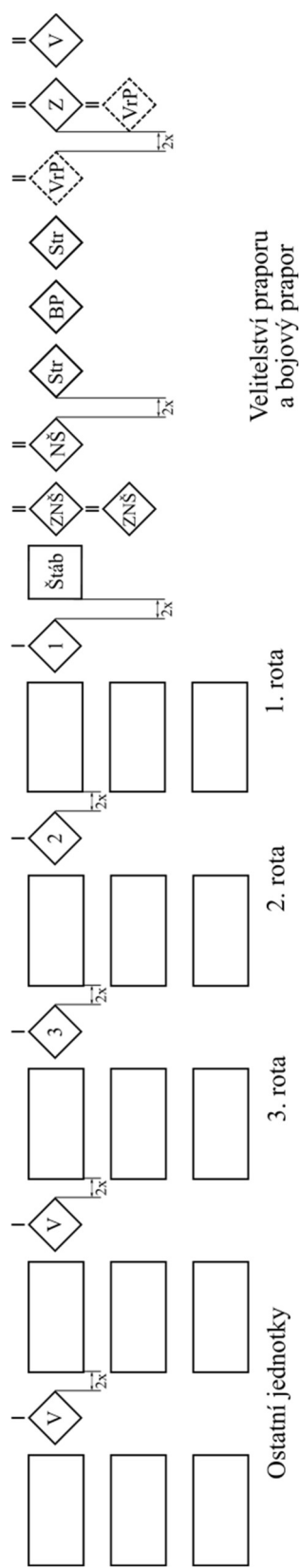
Obr. 36. Prapor v linii rotních proudů
a – bez bojového praporu; b – s bojovým praporem

Obr. 37. Prapor v linii četových proudů

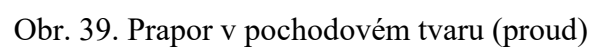

a

b

Obr. 38. Nástup praporu v trojřad
a – bez bojového praporu; b – s bojovým praporem

Hlava V

Nástupové a pochodové tvary útvaru

Čl. 74

Tvary, vyrovnání a velení útvaru

(1) Nástupový tvar útvaru se skládá z praporů nastoupených v linii rotních (četových) proudů; prapory nastupují podle ustanovení platných pro prapor. Útvarové speciální (ostatní) jednotky nastupují vlevo od praporů v pořadí, které stanovil velitel útvaru. Vojáci nezařazení k jednotkám nastupují podle pokynů velitele útvaru.

(2) Zástupce velitele útvaru, náčelník štábu, jeho zástupci a vrchní praporčík nastupují v nástupovém tvaru na pravém křídle útvaru podle upřesnění velitele útvaru s rozstupy a ve vzdálenostech podle ustanovení platných pro prapor (obr. 40, pohled c). Po jejich nástupu vypochoďuje velitel útvaru 16 kroků vpřed, za pochodu provede obrat „vlevo v bok“ a kontroluje nástup útvaru. Ostatní příslušníci velitelství a štábu útvaru nastupují vlevo od náčelníka štábu útvaru podle pokynů velitele útvaru ve dvojstupu (trojstupu).

(3) Útvar nastoupený v linii proudů se vyrovnává na povel „**VYROVNAT!**“. Na tento povel vypochoďují velitelé praporů na vzdálenost 12 kroků, vykonají za pochodu obrat „vlevo v bok“ a zaujmou místo před pravým zástupem velitelských družstev (prvních rot nebo prvních čet), velitelé samostatných jednotek útvaru vypochoďují na vzdálenost šesti kroků, vykonají za pochodu obrat „vlevo v bok“ a zaujmou místo před pravým zástupem svých jednotek; po provedeném obratu „vlevo v bok“ následně postupnými úkroky vpravo kontrolují vyrovnání svých jednotek. Velitel útvaru upravuje vyrovnání jednotlivých řadů útvaru. Útvar se vyrovnává na první jednotku podle ustanovení platných pro prapor v trojstupu s tím, že kromě pravého krajníka v čele tvaru otočí všichni vojáci prvního řadu útvaru hlavu vpravo.

(4) Po vyrovnaní se velitelé praporů a samostatných jednotek postaví před pravé zástupy velitelských družstev (prvních čet) prvních rot nebo speciálních (ostatních) jednotek ve směru nástupu a na povel velitele útvaru „**Velitelé – NA MÍSTA!**“ se zařadí do tvaru.

(5) Na povel „**Přímo – HLEĎ!**“ je činnost obdobná jako u praporu.

(6) Útvar z nástupového tvaru vypočoduje na povel, například: „**V pochodový proud, na štáb útvaru, štáb útvaru směr ten a ten, pochodem – V CHOD!**“, je-li útvar bez štábu na povel, například: „**V pochodový proud, na první prapor, první prapor směr ten a ten, pochodem – V CHOD!**“. Na část návěští „**v pochodový proud**“ vypočodují velitelé, za pochodu vykonají obrat „vlevo v bok“, zaujmou stanovená místa a na další část návěští, například: „**na štáb útvaru**“, provedou obrat „vpravo v bok“ v souladu s obr. 40. Na výkonný povel „**V CHOD!**“ provede velitel útvaru obrat „vpravo v bok“ a spolu s ním vykročí zástupci, vrchní praporčík, praporečník a strážní s bojovým praporem a štáb útvaru v udaném směru. Velitelé praporů a velitelé speciálních (ostatních) jednotek zařadí své jednotky za předcházející jednotku na povel, například: „**Za štábem útvaru, pochodem – V CHOD!**“, „**Za prvním praporem, pochodem – V CHOD!**“. Za pochodu je velitel útvaru se štábem útvaru v čele tvaru ve vzdálenostech stanovenými pro prapor obdobně.

(7) Útvar přejde z pochodového tvaru do linie proudů na povel, například: „**Útvare, nalevo v linii rotních proudů – V CHOD!**“, „**Útvare, nalevo v linii četových proudů – V CHOD!**“. Na tento povel se zastaví štáb útvaru nebo první jednotka, současně se štábem útvaru se zastaví zástupce velitele, vrchní praporčík, praporečník s bojovým praporem a strážnými a náčelník štábu a jeho zástupci. Ostatní jednotky pokračují v pochodu, vybočí vlevo a zastaví se postupně na povely velitelů praporů (velitelů rot).

(8) Po zastavení jednotek se jejich velitelé samostatně zařadí na svá místa v tvaru.

Čl. 75

Vzdávání pocty na místě a za pochodu útvarem

(1) Ke vzdávání pocty v tvaru na místě velitel útvaru velí „**Útvare – POZOR!**“ a pokračuje, například: „**Útvare, vpravo – HLEĎ!**“.

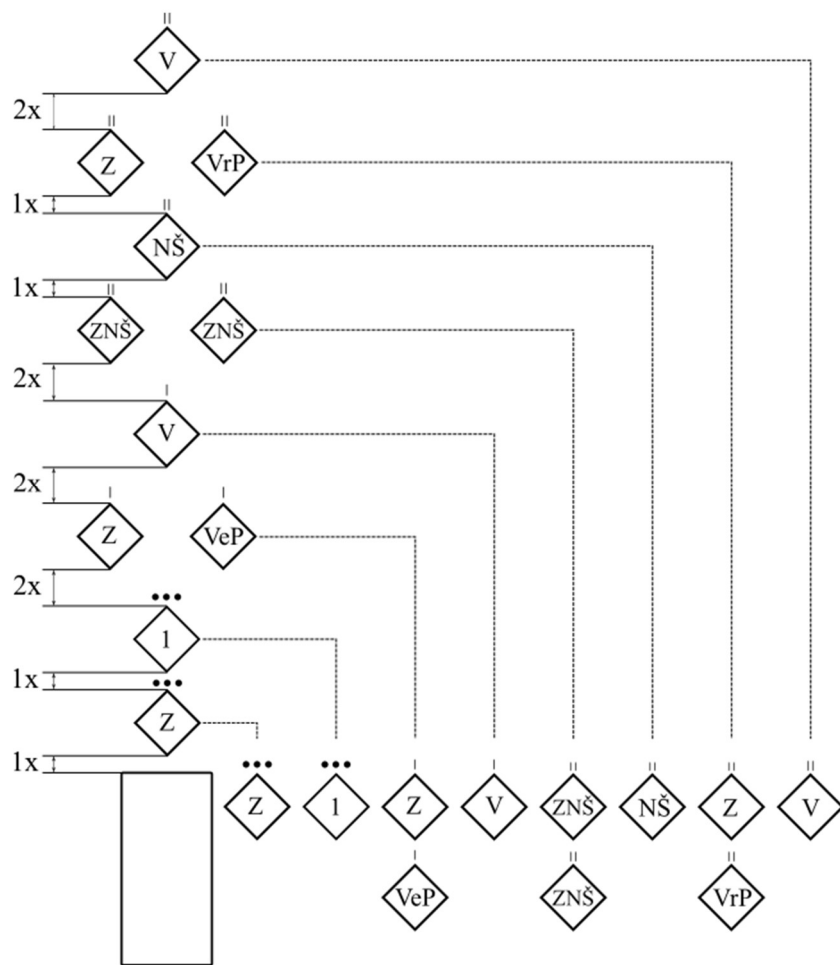
(2) Velitel útvaru podá hlášení. Činnost se provede podle ustanovení platných pro prapor.

(3) Ke vzdávání pocty za pochodu velitel útvaru velí „**Útvare – POZOR!**“ a pokračuje, například: „**Útvare, vpravo – HLEĎ!**“. Činnost se provede podle ustanovení platných pro prapor.

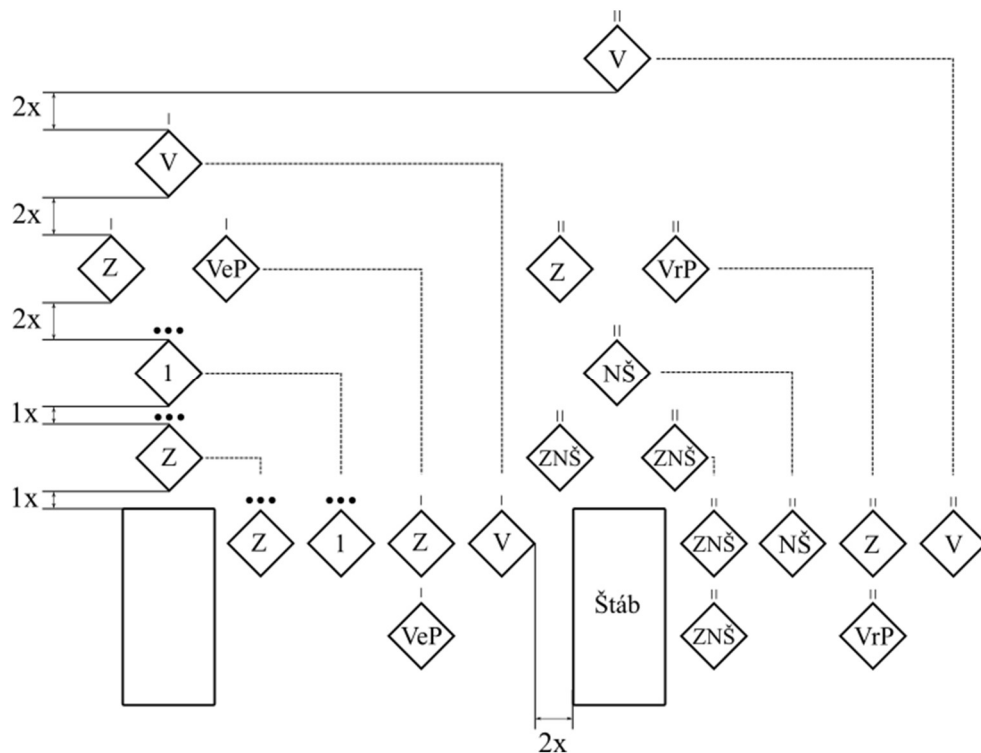
(4) Pro ukončení vzdávání pocty na místě i za pochodu velitel útvaru velí „**Přímo – HLEĎ!**“. Činnost se provede podle ustanovení platných pro prapor.

(5) Na povel „**POHOV!**“ na místě zaujmou jednotky postoj „pohov“, za pochodu přejdou všichni do pochodového kroku.

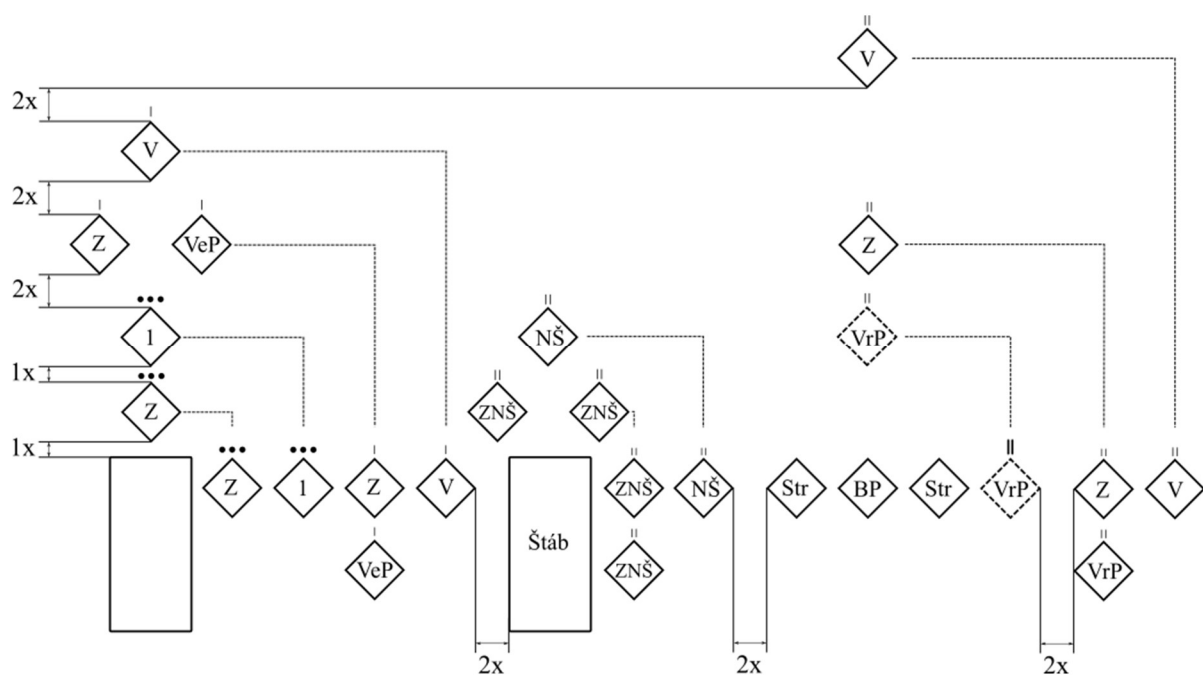
(6) Vzdání pocty při protokolárních aktech provede útvar v souladu s čl. 55 obdobně.

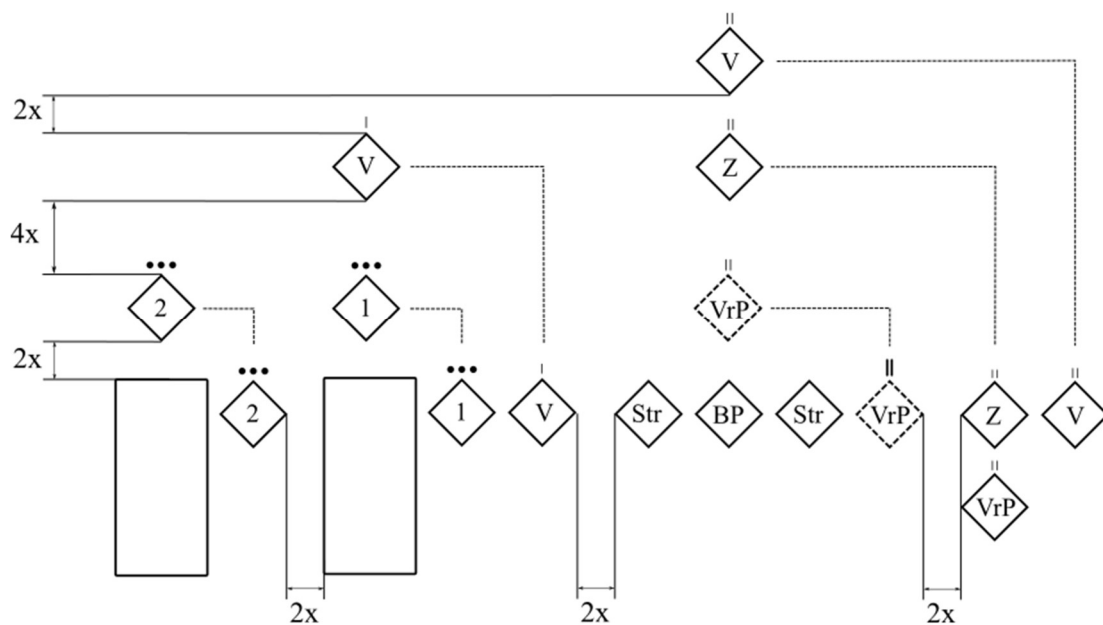
a

b

c

d

Obr. 40. Vypořádání velitelů a jejich místa za pochodu
a – bez celku štábu praporu; b – s celkem štábu praporu;
c – s celkem štábu praporu a s bojovým praporem;
d – s bojovým praporem při protokolárních aktech

ČÁST SEDMÁ

TVARY ČETY, ROTY, PRAPORU A ÚTVARU NA VOZIDLECH

Hlava I

Všeobecná ustanovení

Čl. 76

(1) V nástupovém tvaru se vozidla jednotek a útvarů řadí vedle sebe v linii vozidel, v linii četových proudů nebo v linii rotních proudů s rozstupy a vzdálenostmi mezi vozidly a jednotkami stanovenými tímto řádem. Vojáci jsou buď na vozidlech (ve vozidlech), nebo nastupují k vozidlům (do nástupového tvaru) tak, aby poslední řad byl před vozidly nejméně 2 metry. Řidiči vojenských bojových vozidel⁹⁾ (dále jen „bojové vozidlo“) nastupují se svými jednotkami (obr. 41 až 46).

(2) V pochodovém tvaru se řadí vozidla jednotek v proud nebo jednotky nastupují v proudech za sebou na vzdálenost stanovenou tímto řádem.

(3) Před nasednutím na vojenská zabezpečovací vozidla¹⁰⁾ (dále jen „zabezpečovací vozidlo“) velitel jednotky podle potřeby rozdělí vojáky a materiál na jednotlivá vozidla a stanoví způsob nasednutí. Řidiči vozidel zabezpečují nasednutí na ložnou plochu vozidel; velitel kontroluje naložení materiálu a způsob nasednutí. Před nasednutím na vozidla velitelé zkontrolují, zda jsou zbraně vybity a zajištěny.

(4) Při přesunu s nabitými zbraněmi jsou zásobníky s náboji zasunuty do zásobníkové šachty, zbraně mají prázdnou nábojovou komoru a závěr v přední poloze. Pojistky zbraní jsou v poloze „zajištěno“, jsou-li jimi zbraně vybaveny. Bodáky se uloží do pochvy nebo pouzdra.

⁹⁾ § 3 odst. 1 písm. a) vyhlášky č. 100/2018 Sb.

¹⁰⁾ § 3 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 100/2018 Sb.

(5) Obsluhy vozidel, které tvoří pouze řidič a velitel nebo pouze řidič, nastupují před vozidla v souladu s obr. 47.

(6) K vozidlům, která jsou určena k plnění specifických úkolů¹¹⁾ nebo která v tomto řádu nejsou uvedena, vojáci nastupují a nasedají do nich podle pokynů velitelů, přičemž povely k nástupu k vozidlům, nasednutí a sesednutí z nich uvedené v čl. 78, 79 a 81 se použijí obdobně.

Čl. 77

(1) Veliteli vozidla jsou podřízeny všechny osoby ve vozidle (na vozidle) včetně řidiče.

(2) Signály nadřízeného velitele pozoruje velitel jednotky (velitel vozidla) a popřípadě určený pozorovatel, který zaujímá místo ve vozidle podle pokynů velitele.

(3) K pozorování uzávěr bočnic (zadního čela valníku) vozidla se na dobu jízdy určují vojáci, kteří sedí v rozích u zadního čela valníku. U bojových vozidel, kde je instalovaná sklopná rampa (zadní dveře), se na dobu jízdy k pozorování jejího (jejich) zajištění určují vojáci, kteří sedí u této rampy (zadních dveří).

(4) Vojáci, kteří sedí v rozích u zadního čela valníku (u sklopné rampy nebo zadních dveří bojového vozidla) navíc pozorují následující (přípojně) vozidlo.

¹¹⁾ § 3 odst. 1 písm. c) a d) vyhlášky č. 100/2018 Sb.

Čl. 78

(1) Jednotky nastupují u vozidel podle obr. 41 až 45 a obr. 47 na povel (signál) „**K VOZIDLŮM!**“; jednotky převážené na ložné ploše se shromáždí u vozidel.

(2) Jednotky převážené na ložné ploše vozidel nastupují u vozidel v závislosti na způsobu nasednutí na povel, například: „**K nasednutí zadem – NASTOUPIT!**“, „**K nasednutí přes pravý bok – NASTOUPIT!**“, „**K nasednutí přes levý bok – NASTOUPIT!**“, „**K nasednutí přes pravý a levý bok – NASTOUPIT!**“, v souladu s obr. 47; řidič a určený voják otevrou pravou nebo levou bočnici nebo zadní čelo valníku.

(3) Mají-li jednotky nasedat z boků, nastupují čely proudů na úroveň zadních kol vozidel (vstupních příklopů).

(4) Osádky tanků nastupují na povel (signál) „**K VOZIDLŮM!**“ do řady před tanky v souladu s obr. 46.

(5) Při plnění cvičení střeleb (náviku střeleb) nastupuje osádka (cvičící směna) v souladu s osnovami střeleb za zádí bojového vozidla.

(6) Při plnění cvičení v řízení vozidel nastupuje osádka (cvičící) podle upřesnění řídicího výcviku.

Čl. 79

(1) Nasedat přes levý bok na vozidlo stojící na pravé straně vozovky je zakázáno.

(2) Jednotky mohou nasedat do bojových vozidel otvory vstupních příklopů a dveřmi (rampami) k tomu určenými, na ostatní vozidla dveřmi,

přes pravý nebo levý bok nebo přes zadní čelo v závislosti na jejich konstrukci (podle pokynů výrobce).

(3) Při nasedání do bojových vozidel otevřou určené vojáci na povel (signál) „**NASEDNOUT!**“ („**K BOJI!**“, „**K PALBĚ!**“) otvory vstupních příklopů a dveře (rampu) a vojáci zaujmají rychle svá místa na vozidlech (obr. 41 až 45) a na ložné ploše vozidla.

(4) Po nasednutí se vstupy do vozidla zavírají.

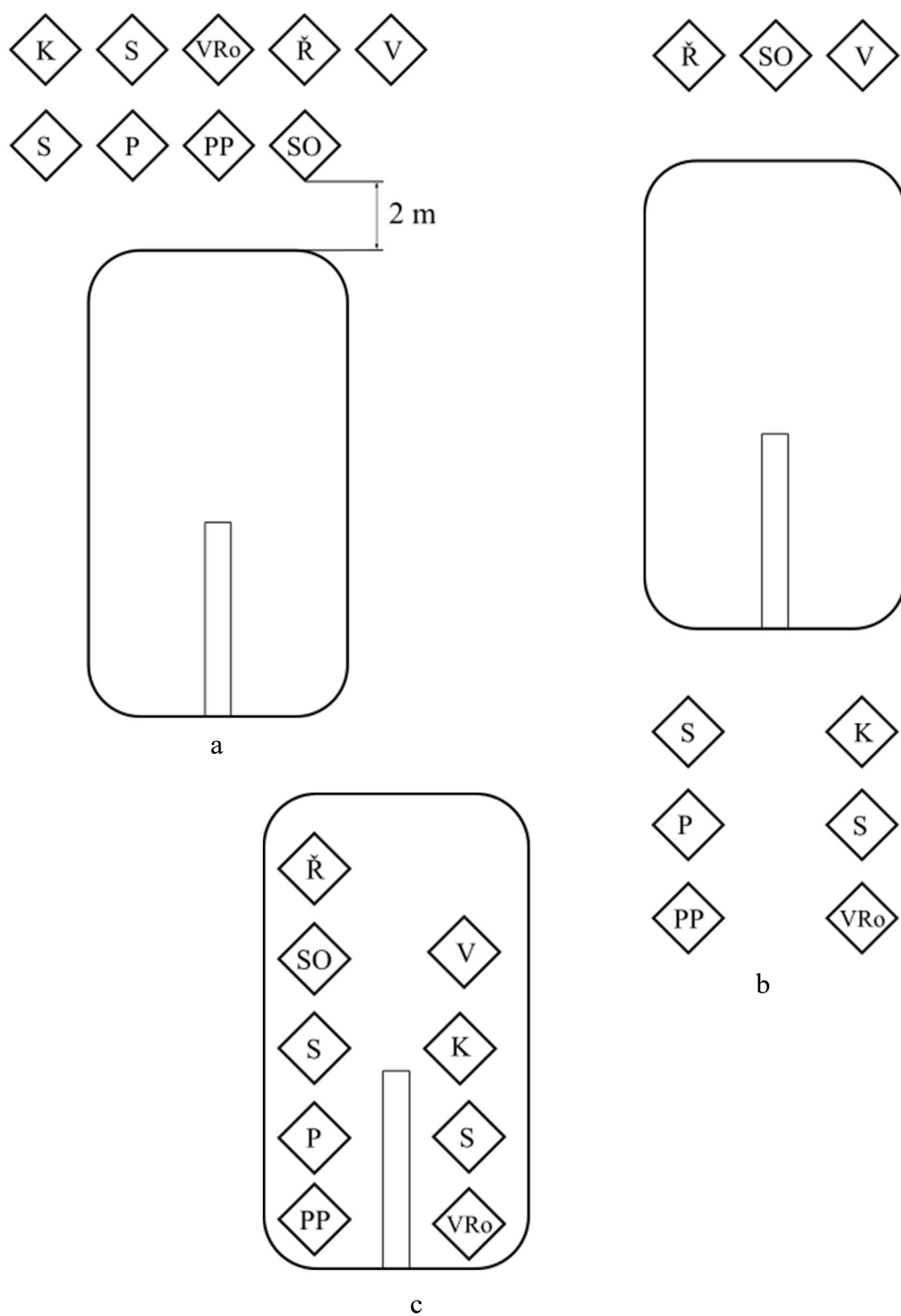
(5) Zbraně a ostatní materiál se při nasedání předávají vojákům, kteří již nasedli nebo stojí vzadu za nasedajícími, a drží se tak, aby nepřekážely. Po nasednutí se zbraně dávají do držáků, nebo se drží mezi kolena (hlavní vzhůru) a přidržují se rukama.

(6) Převážený materiál se umísťuje na rozkaz velitele jednotky (velitele vozidla) na stanovené místo ve vozidle.

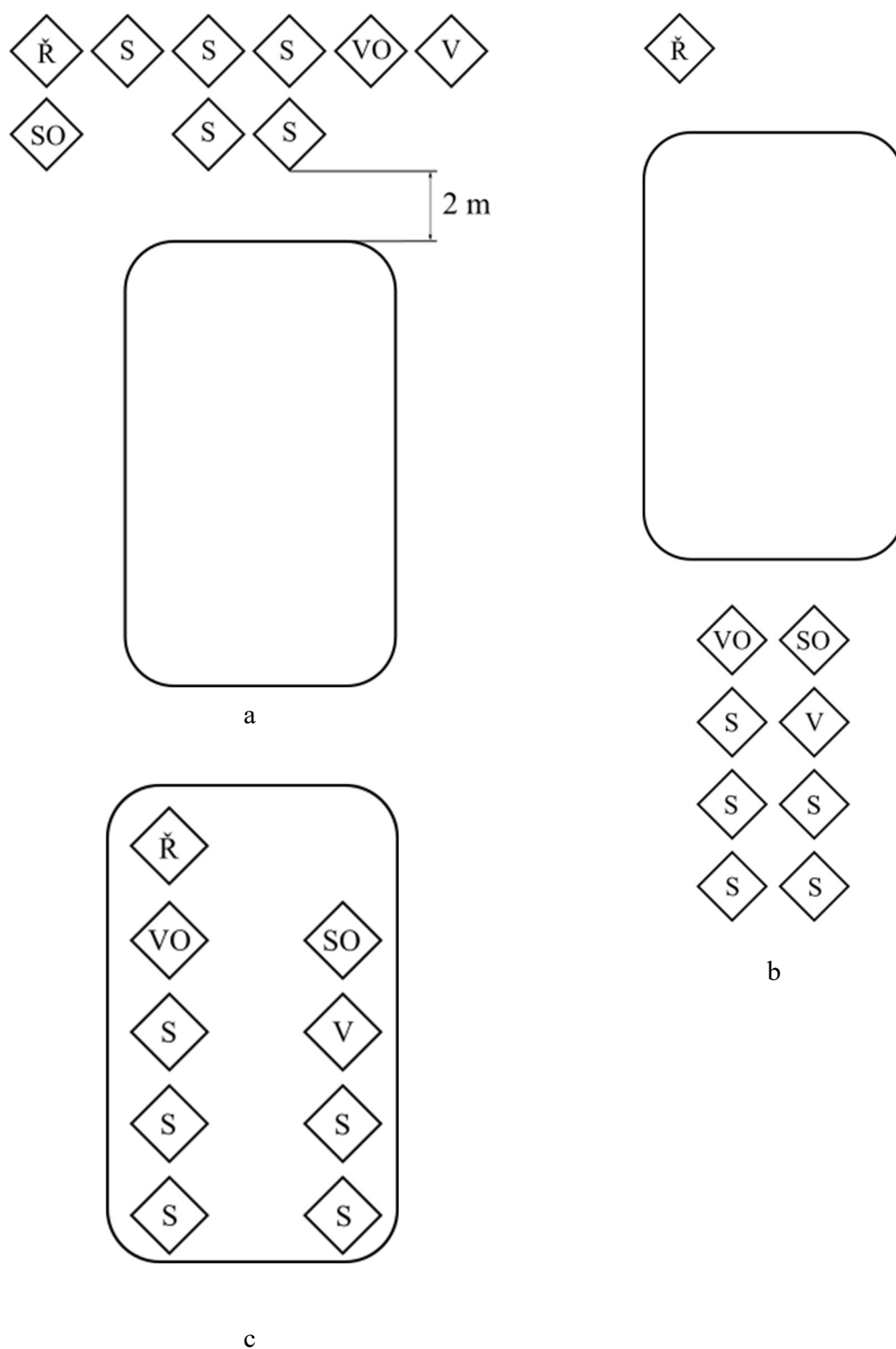
(7) Velitel jednotky (vozidla) organizuje nasedání, zkontroluje uzavření vstupů do vozidla (bočnic, popř. příklopů) a teprve potom zaujme své místo ve vozidle, uzavření rampy zabezpečí určený člen družstva (osádka).

(8) Jestliže místo určené pro velitele družstva (čety, vozidla) zaujal jeho nadřízený, nasedá velitel družstva (čety, vozidla) do prostoru určeného nadřízeným.

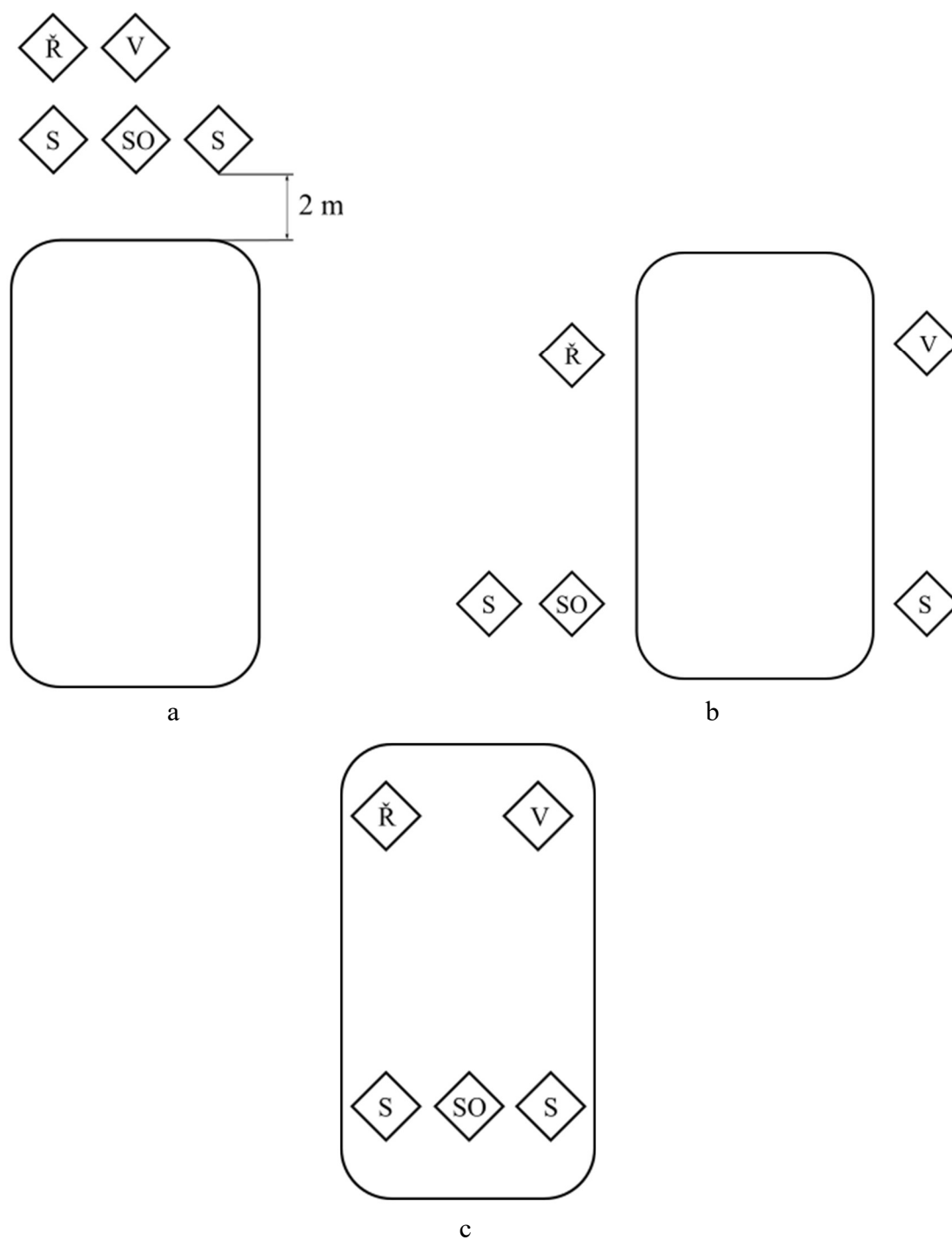
(9) Osádka tanku na povel (signál) „**NASEDNOUT!**“ provede obrat „čelem vzad“ a rychle zaujme svá místa v tanku (obr. 46).

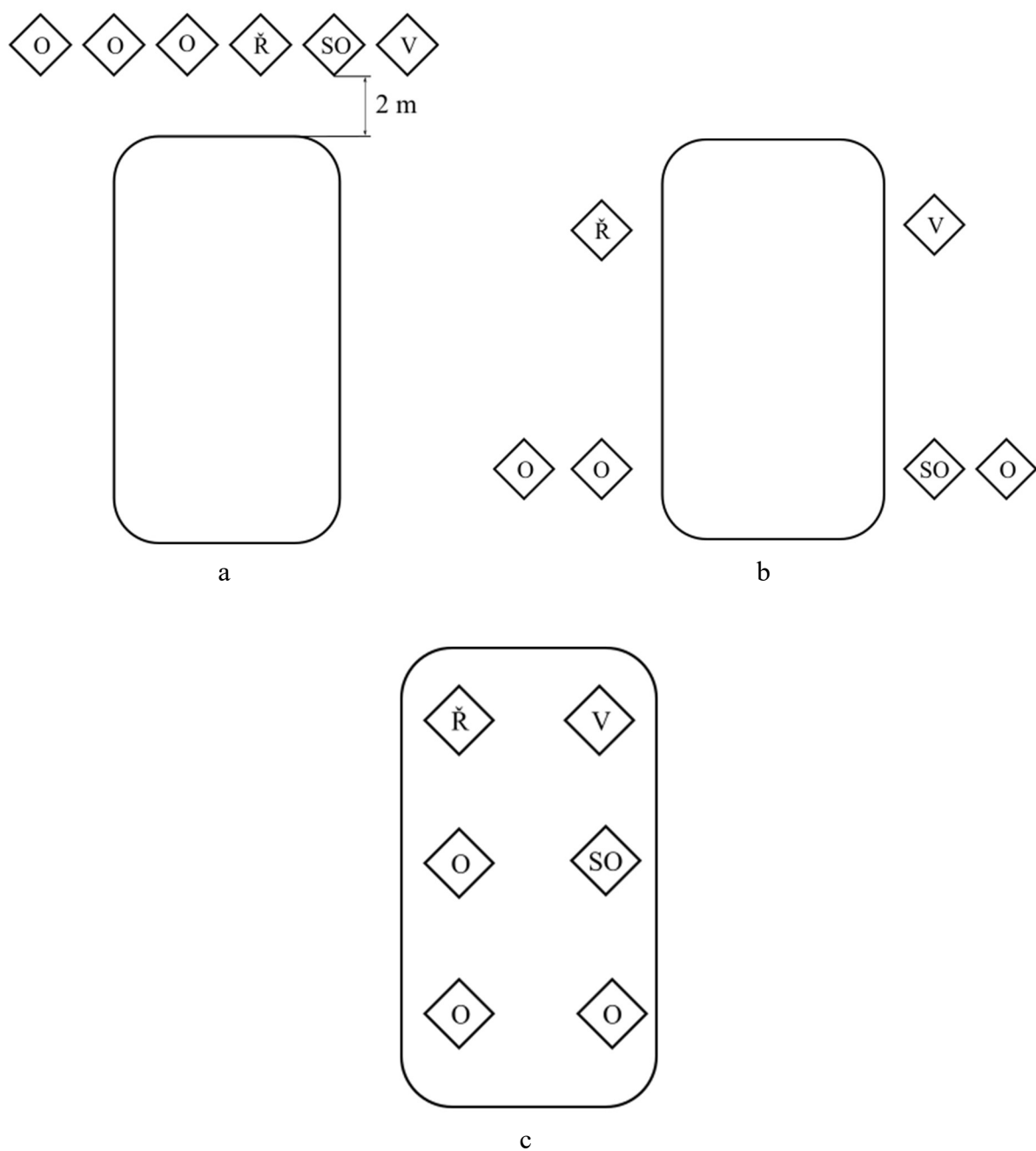
Obr. 41. Rozmístění družstva (osádky) – bojové vozidlo pěchoty (BVP)
a – nástup před vozidlem; b – nástup u vozidla; c – rozmístění ve vozidle

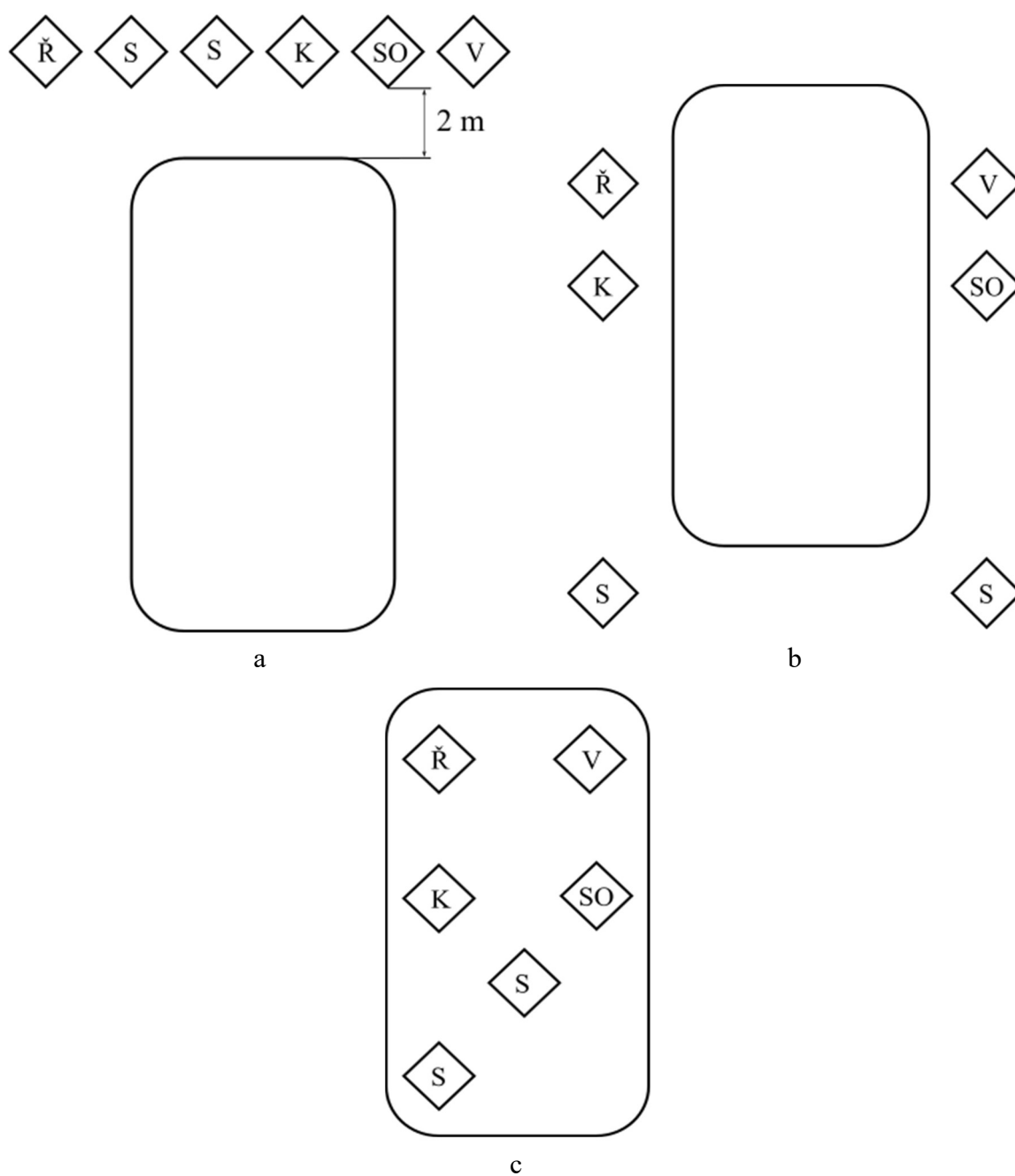
Obr. 42. Rozmístění družstva (osádky) – kolové bojové vozidlo pěchoty (KBVP)
a – nástup před vozidlem; b – nástup u vozidla; c – rozmístění ve vozidle

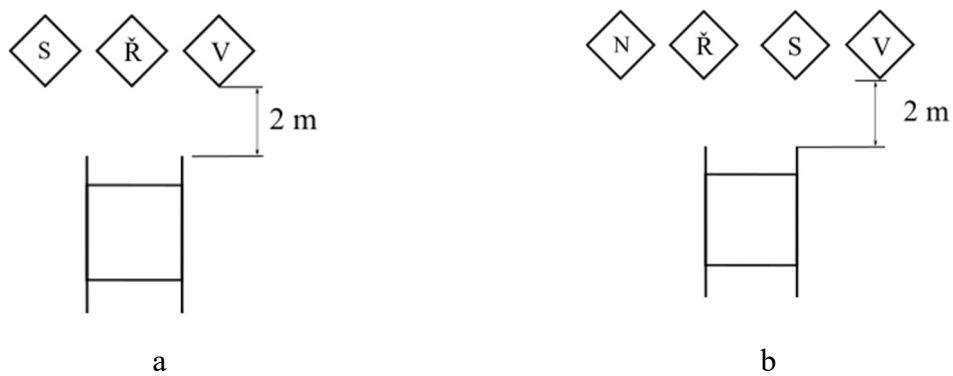
Obr. 43. Rozmístění družstva (osádky) – vozidlo Iveco LMV
a – nástup před vozidlem; b – nástup u vozidla; c – rozmístění ve vozidle

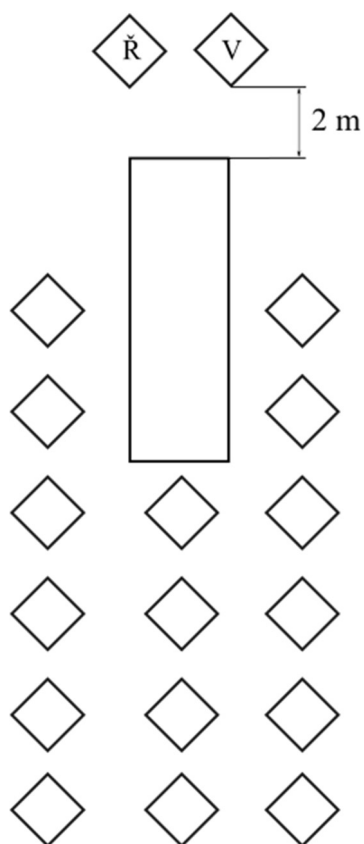
Obr. 44. Rozmístění družstva (osádky) – bojové vozidlo Dingo
a – nástup před vozidlem; b – nástup u vozidla; c – rozmístění ve vozidle

Obr. 45. Rozmístění družstva (osádky) – vozidlo Land Rover Defender 130 Kajman
a – nástup před vozidlem; b – nástup u vozidla; c – rozmístění ve vozidle

Obr. 46. Nástup osádky tanku před tankem
a – osádka tanku o třech osobách; b – osádka tanku o čtyřech osobách

Obr. 47. Nástup čtyř k nasednutí zadem a přes pravý a levý bok zabezpečovacího vozidla

Čl. 80

(1) Rozkaz pro přesun se vydává v souladu s ustanoveními vnitřních předpisů.

(2) Způsob a rychlost přesunu a organizace zastávek a odpočinku se řídí ustanoveními vnitřních předpisů. Vzdálenosti mezi vozidly za pohybu se stanovují v rozmezí 25 až 50 m v závislosti na rychlosti, podmínkách pohybu a povětrnostních podmínkách. Vzdálenosti mezi jednotkami a vozidly při nástupu na místě a při zastávkách jsou nejméně 10 m.

(3) Motory se spouštějí na povel (signál) „**Motory – SPUSTIT!**“. Na povel (signál) „**V CHOD!**“ („**VPŘED!**“) vyjedou všechna vozidla současně v tom tvaru, v jakém stála na místě, nebo na povel (signál) velitele změni tvar a za pohybu zaujímají stanovené vzdálenosti a rozstupy. Jestliže vozidla nejsou v předepsaném pochodovém tvaru, vyjíždějí postupně na povel (signál) a zaujímají určené vzdálenosti.

(4) Ke změně vzdálenosti se vydávají povely (signály) „**Vzdálenosti – ZVĚTŠIT!**“, „**Vzdálenosti – ZMENŠIT!**“.

(5) Jestliže je nutno, aby proud za jízdy uvolnil cestu, vydává se povel (signál) „**VPRAVO!**“. Na tento povel (signál) všechna vozidla v proudu současně zajíždějí vpravo a pokračují v jízdě po pravé straně cesty nebo vpravo mimo ni.

(6) Obraty za pohybu se provádějí postupně za vedoucím vozidlem nebo je vykonávají všechna vozidla jednotky současně na přesně stanovené povely (signály) takto

- a) k postupnému obratu vozidel „čelem vzad“ se na povel (signál) **„POZOR, DĚLEJ CO JÁ!“** čelní vozidlo zmenšenou rychlostí otočí o 180° a pokračuje v pohybu v opačném směru; ostatní vozidla, po dosažení místa obratu čelního vozidla se otočí a pokračují v jízdě v novém směru,
- b) k současnému obratu vozidel „vpravo v bok“, „vlevo v bok“ nebo „čelem vzad“ se na povel (signál)
 - 1. **„Všichni, vpravo – V BOK!“** (**„Všichni, vlevo – V BOK!“**) všechna vozidla za jízdy současně obrátí o 90° na stanovenou stranu a pokračují v pohybu v novém směru,
 - 2. **„Všichni, čelem – VZAD!“** všechna vozidla zastaví (zpomalí jízdu), bez zmenšení vzdáleností se obratem vlevo otočí o 180° a pokračují v pohybu v opačném směru.

(7) K zastavení vozidel se vydává povel (signál) **„STÁT!“**. Na tento povel (signál) vedoucí vozidlo zastaví, ostatní dojíždějí a postupně zastavují ve vzdálenosti nejméně 10 m mezi vozidly. Před zastavením proudu sjíždějí vozidla na pravou stranu cesty nebo vpravo mimo ni. Křižovatky, mosty, soutěsky, železniční přejezdy, příjezdy k domům apod. musí být volné, i když se tím zvětší stanovené vzdálenosti.

Čl. 81

(1) Je-li třeba, vydává se po zastavení pohybu jednotek povel (signál) **„Motory – ZASTAVIT!“**.

(2) Z bojových vozidel se sesedá na povel (signál) **„SESEDNOUT!“**, ze zabezpečovacích vozidel na povel (signál), například: **„Četo – SESEDNOUT!“**, **„Roto, první četa přes pravý bok, druhá četa přes levý bok, třetí četa přes zadní rampu – SESEDNOUT!“**, **„Družstvo,**

přes pravý bok a přes zadní čelo – SESEDNOUT!“. Na tento povel (signál) jednotky rychle sesedají z vozidel a nastupují u nich (obr. 41 až 47) nebo plní úkoly podle povelů a rozkazů svých velitelů.

(3) Jednotky mohou sesedat z bojových vozidel otvory vstupních příklopů a dveřmi (rampami) k tomu určenými, ze zabezpečovacích vozidel (jiných vozidel) dveřmi, přes pravý nebo levý bok nebo přes zadní čelo, a to v závislosti na jejich konstrukci (nebo podle pokynů výrobce).

(4) Sesedat přes levý bok z vozidla stojícího na pravé straně vozovky je zakázáno.

(5) Při sesedání se zbraně a ostatní materiál drží tak, aby nepřekážely pohybu, případně se předávají vojákům, kteří již sesedli.

Hlava II

Tvary čety, roty, praporu a útvaru na vozidlech

Čl. 82

Tvary čety

(1) Nástupovým tvarem čety je linie vozidel, rozstupy mezi vozidly jsou 3 m.

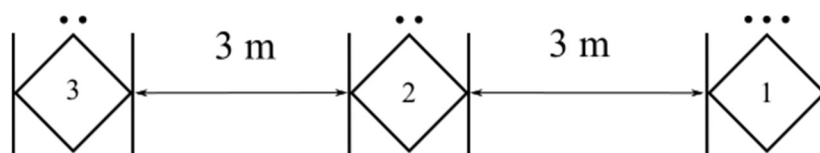
(2) K nástupu čety se vydává povel (signál) „**V linii vozidel – V CHOD!“**. Jakmile velitel čety vydá povel, zajede se svým vozidlem tak, aby stálo čelem ve směru nástupu čety, ostatní vozidla se zařadí podle číslování vedle sebe vlevo od vozidla velitele čety ve stanovených rozstupech (obr. 48 a 49).

(3) Pochodovým tvarem čety je proud. Vzdálenosti mezi vozidly na místě při nástupu, při zastávkách a za jízdy se udržují v souladu s obr. 50 až 53.

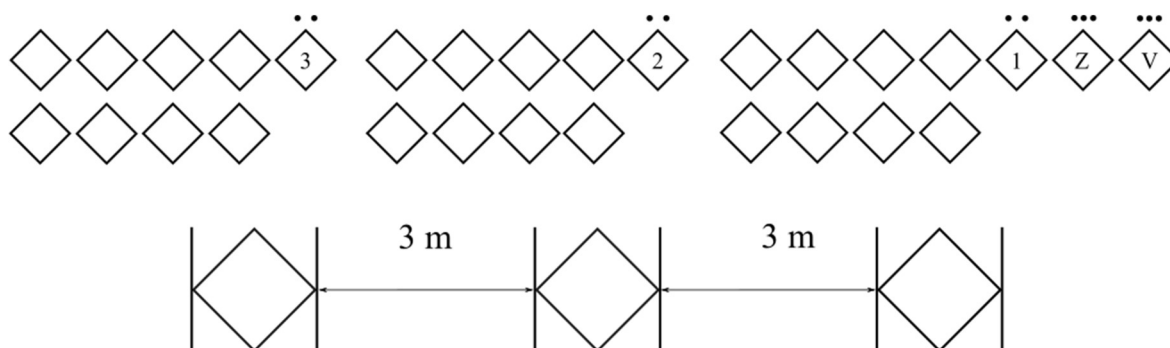
(4) Nástup čety v proud, stejně jako přeměna tvaru z bojové linie vozidel v proud, se provádějí na povel (signál) „**V proud – V CHOD!**“.

(5) Při přeměně tvaru čety z linie vozidel v proud vyjíždějí za vozidlem velitele čety ostatní vozidla podle číslování na stanovené vzdálenosti v souladu s obr. 51 až 53.

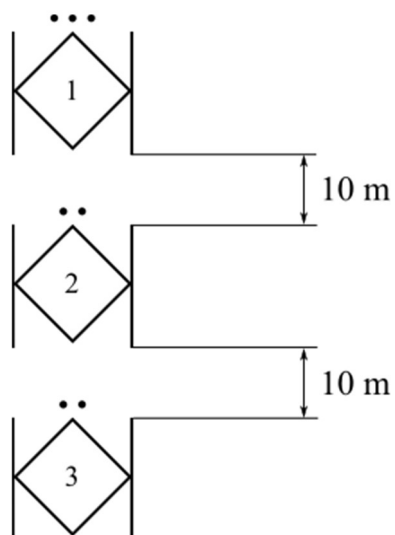
(6) Při přeměně tvaru čety z proudu do linie vozidel vyjíždějí za vozidlem velitele čety ostatní vozidla podle číslování na stanovené vzdálenosti v souladu s obr. 54 až 56.

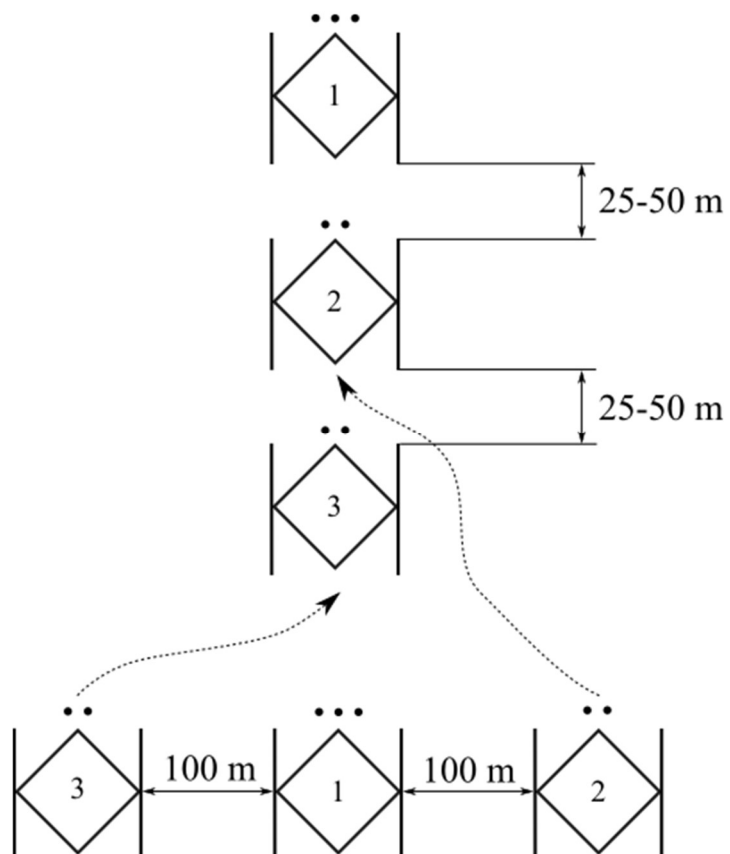
Obr. 48. Nástupový tvar čety (linie vozidel)

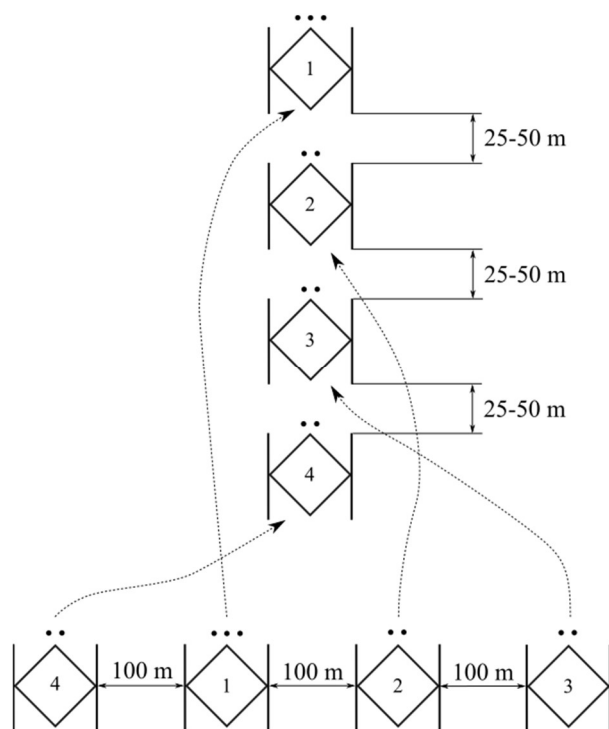
Obr. 49. Nástup čety před vozidly
(vozidla v linii, družstva ve dvojřadu)

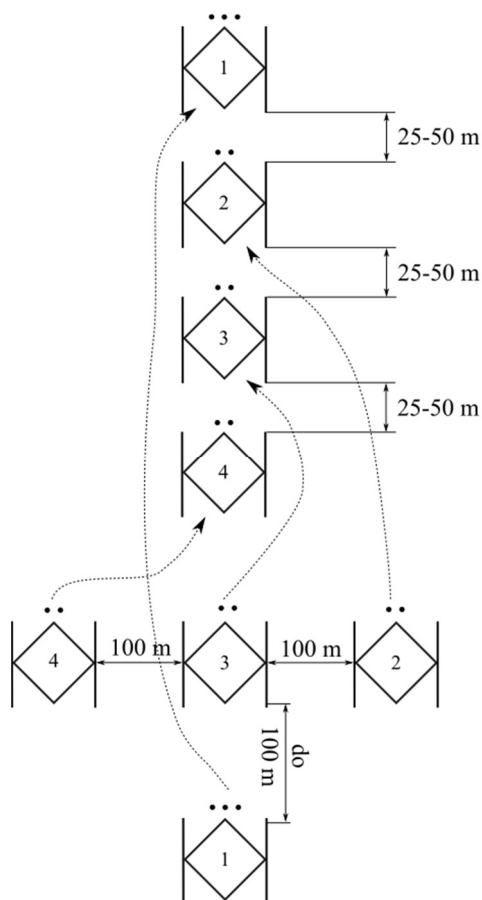
Obr. 50. Pochodový tvar čety (při nástupu)

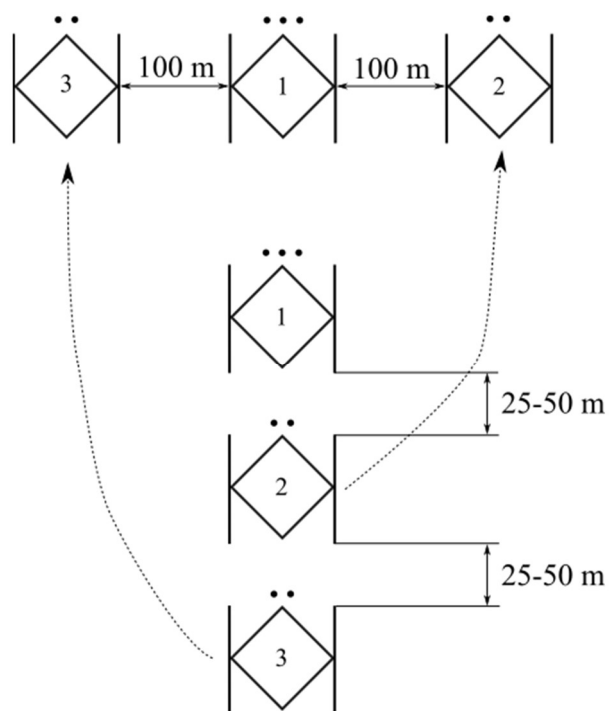
Obr. 51. Přeměna čety z linie vozidel v proud (varianta 1)

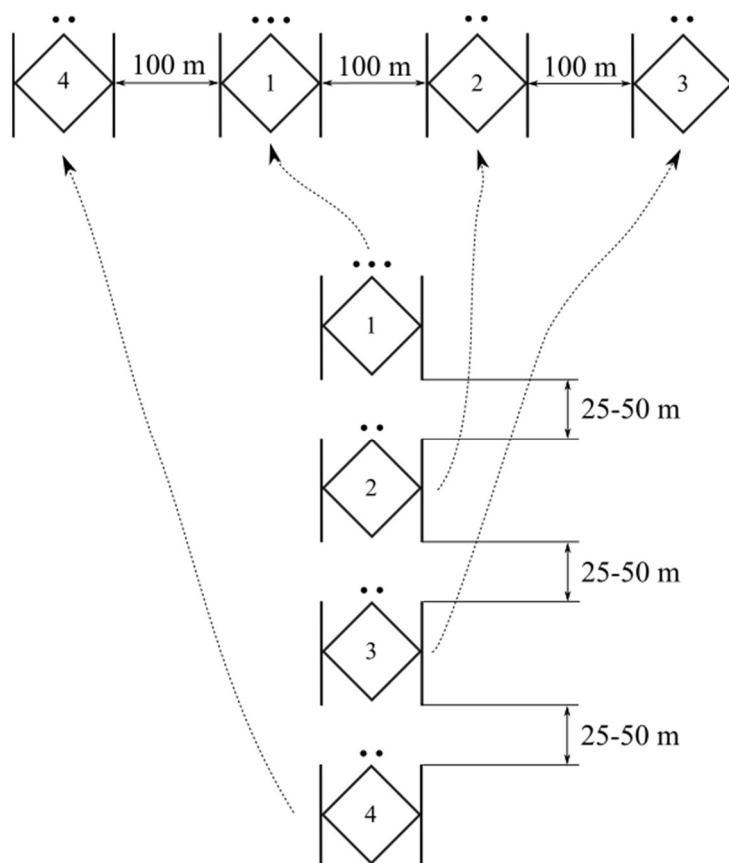
Obr. 52. Přeměna čety z linie vozidel v proud (varianta 2)

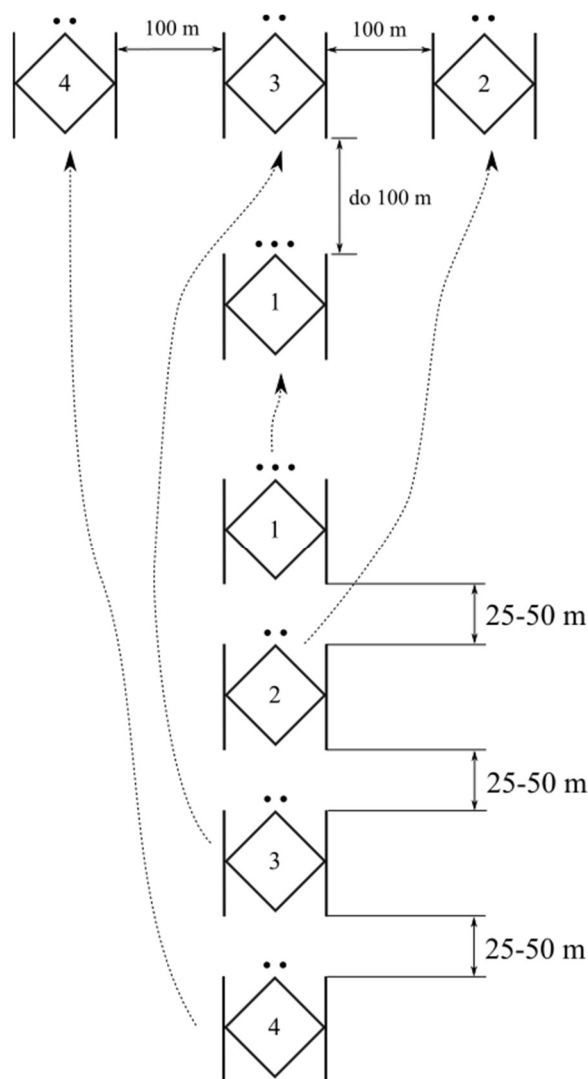
Obr. 53. Přeměna čety z linie vozidel v proud (varianta 3)

Obr. 54. Přeměna čtyř proudu do linie vozidel (varianta 1)

Obr. 55. Přeměna čtyř proudu do linie vozidel (varianta 2)

Obr. 56. Přeměna čtyř z proudu do linie vozidel (varianta 3)

Čl. 83

Tvary roty

(1) Nástupovým tvarem roty jsou linie četových proudů (obr. 57 a 58) nebo linie vozidel (obr. 59). Rozstupy mezi četami jsou 5 m.

(2) Do nástupového tvaru linie četových proudů (linie vozidel) nastupuje rota na povel (signál) „**V linii četových proudů – V CHOD!**“ („**V linii vozidel – V CHOD!**“).

(3) Jakmile velitel roty vydá povel (signál), zastaví své vozidlo čelem ve směru nástupu roty nebo ukáže místo nástupu první čty. Čety nastupují

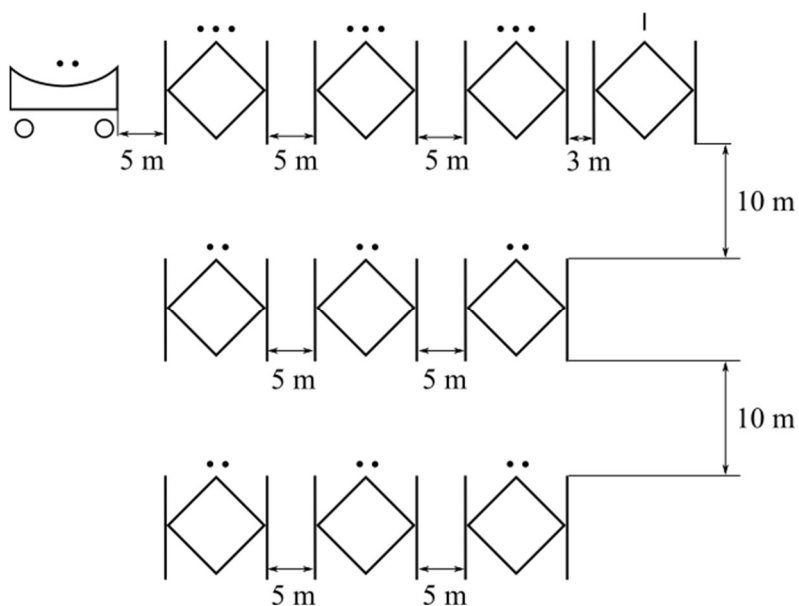
podle číslování v linii vozidel (v proudy) vlevo od vozidla velitele roty ve stanovených rozstupech a vzdálenostech.

(4) Pochodovým tvarem roty je proud (obr. 60).

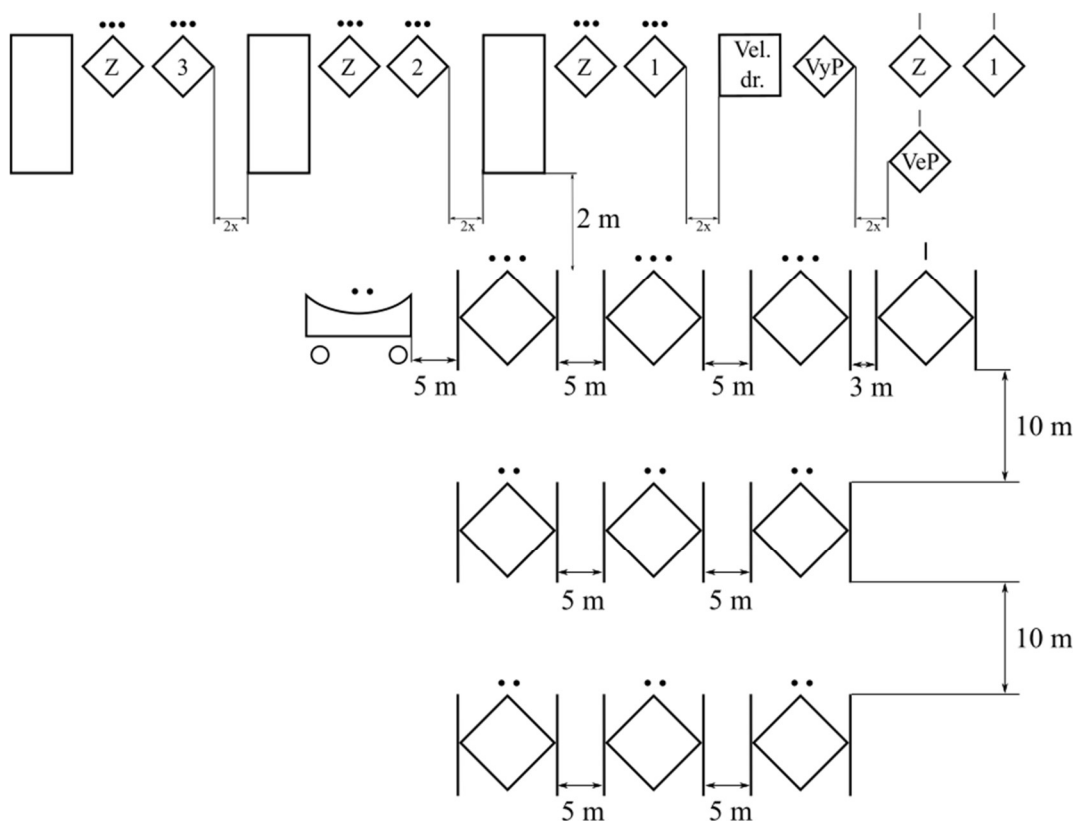
(5) Zaujetí pochodové sestavy proud i přechod roty z nástupového tvaru v proud se provádějí na povel (signál) „**V proud – V CHOD!**“.

(6) Při přechodu roty z nástupového tvaru v proud vyjede vozidlo velitele roty nebo čelní vozidlo první čety přímo a zatočí do stanoveného směru. Za vozidlem velitele roty nebo za čelním vozidlem první čety se podle číslování nebo v pořadí, které stanovil velitel roty, zařadí ve stanovených vzdálenostech ostatní čety v proudech.

(7) Přeměna rotního proudu v nástupový tvar linie četových proudů nebo linie vozidel se provede podle zásad uvedených v odstavci 1. Čety v proudech vyjedou z rotního proudu a na povel (signál) velitelů čet „**V linii vozidel – V CHOD!**“ nebo „**V proud – V CHOD!**“ se řadí v linii četových proudů nebo v linii vozidel tak, jak je uvedeno na obr. 57 a 59.

Obr. 57. Nástupový tvar roty (linie četových proudů)

Obr. 58. Nástup roty před vozidly (sesednutá rota i vozidla v linii četových proudů)

Čl. 84

Tvary praporu

(1) Nástupovým tvarem praporu je linie rotních proudů nebo linie četových proudů, případně linie vozidel (obr. 61 až 64).

(2) Prapor nastupuje do nástupového tvaru na rozkaz velitele praporu nebo na povel (signál) „**V linii rotních proudů – V CHOD!**“ nebo „**V linii četových proudů – V CHOD!**“, popřípadě „**V linii vozidel – V CHOD!**“.

(3) Při nástupu praporu stojí vozidlo velitele praporu a vozidla velitelství praporu na pravém křídle praporu, speciální jednotky v četových nebo rotních proudech na levém křídle praporu.

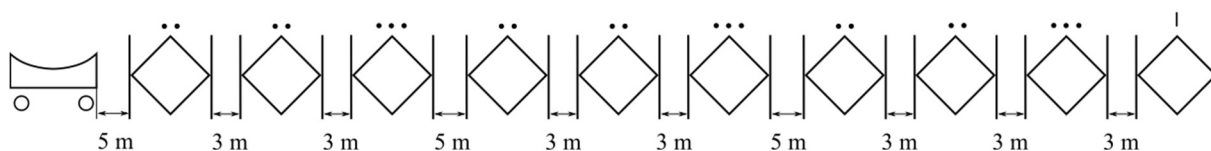
(4) Pochodovým tvarem praporu je proud (obr. 65). Při nástupu praporu v proud nastupují roty a speciální jednotky v proudech v pořadí, které stanovil velitel praporu. Vzdálenosti mezi jednotkami při nástupu na místě

a při zastávkách jsou nejméně 10 m, za pohybu 25 až 50 m. Jiné vzdálenosti stanoví velitel praporu v závislosti na povětrnostních podmínkách.

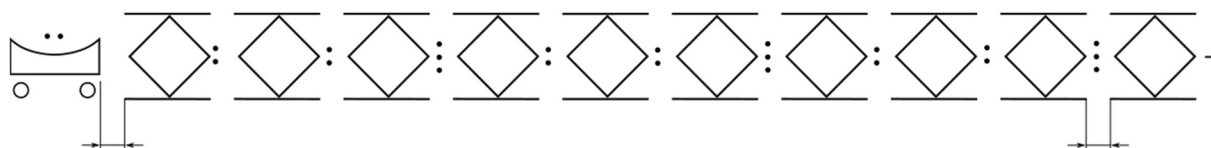
(5) Prapor nastupuje v proud na rozkaz velitele praporu nebo na povel (signál) „**V proud – V CHOD!**“.

(6) Přeměna nástupového tvaru praporu v proud se uskutečňuje na povel (signál) „**V proud – V CHOD!**“. Na tento povel (signál) vyjede vozidlo velitele praporu přímo a zatočí do stanoveného směru. Za vozidlem velitele praporu vyjedou v určených vzdálenostech jednotky praporu tak, jak je uvedeno na obr. 65, nebo v pořadí, které stanovil velitel praporu.

(7) Z proudu do nástupového tvaru přejde prapor na povel (signál) „**V linii četových proudů – V CHOD!**“ nebo „**V linii rotních proudů – V CHOD!**“. Na tento povel se jednotky řadí tak, jak je uvedeno na obr. 61 nebo 63.

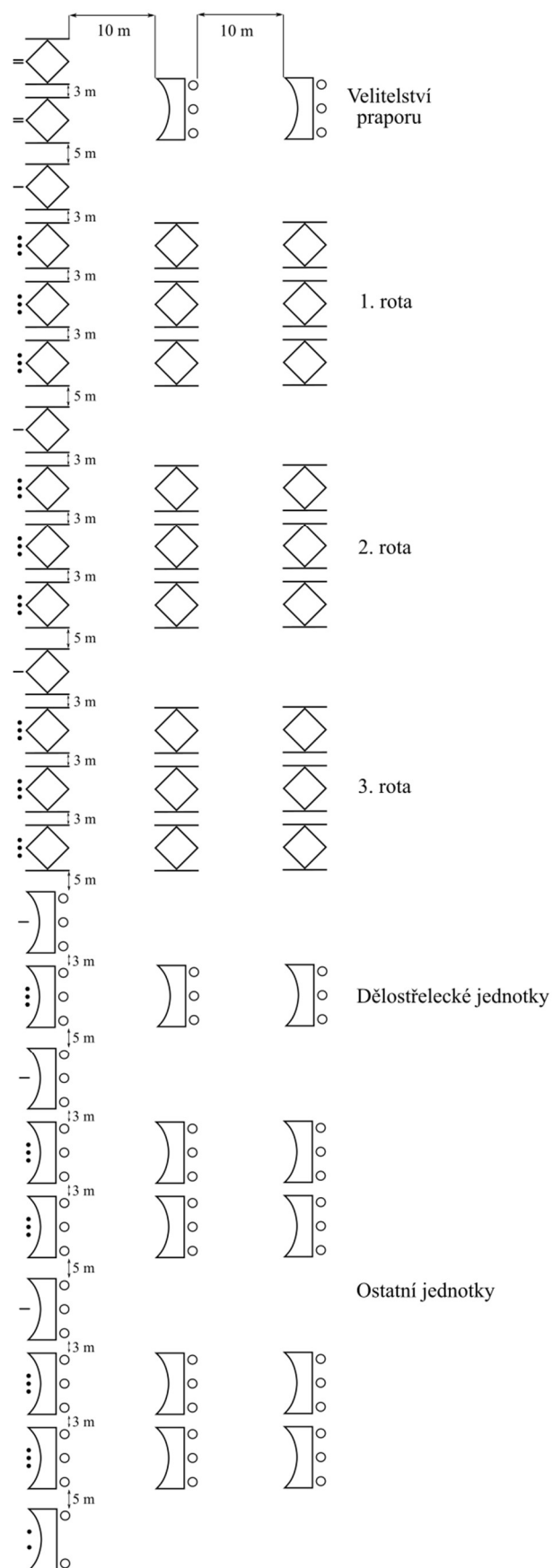

Obr. 59. Nástupový tvar roty (linie vozidel)

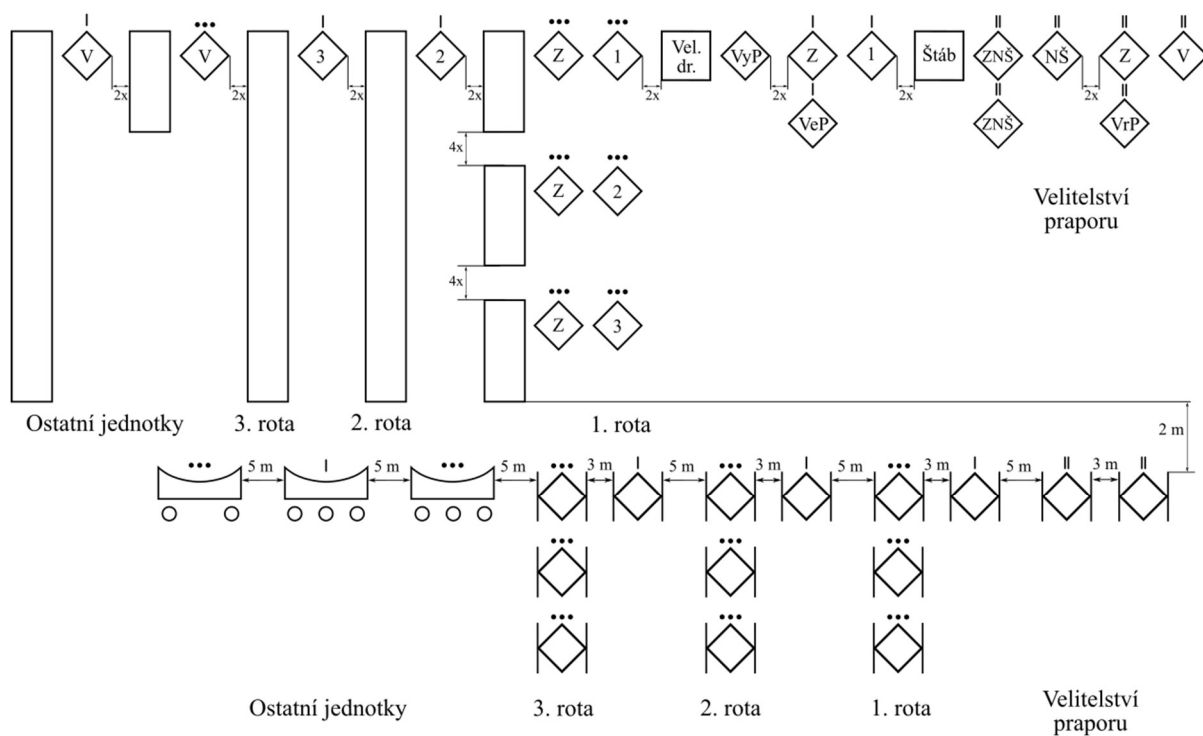

Obr. 60. Pochodový tvar roty (proud)

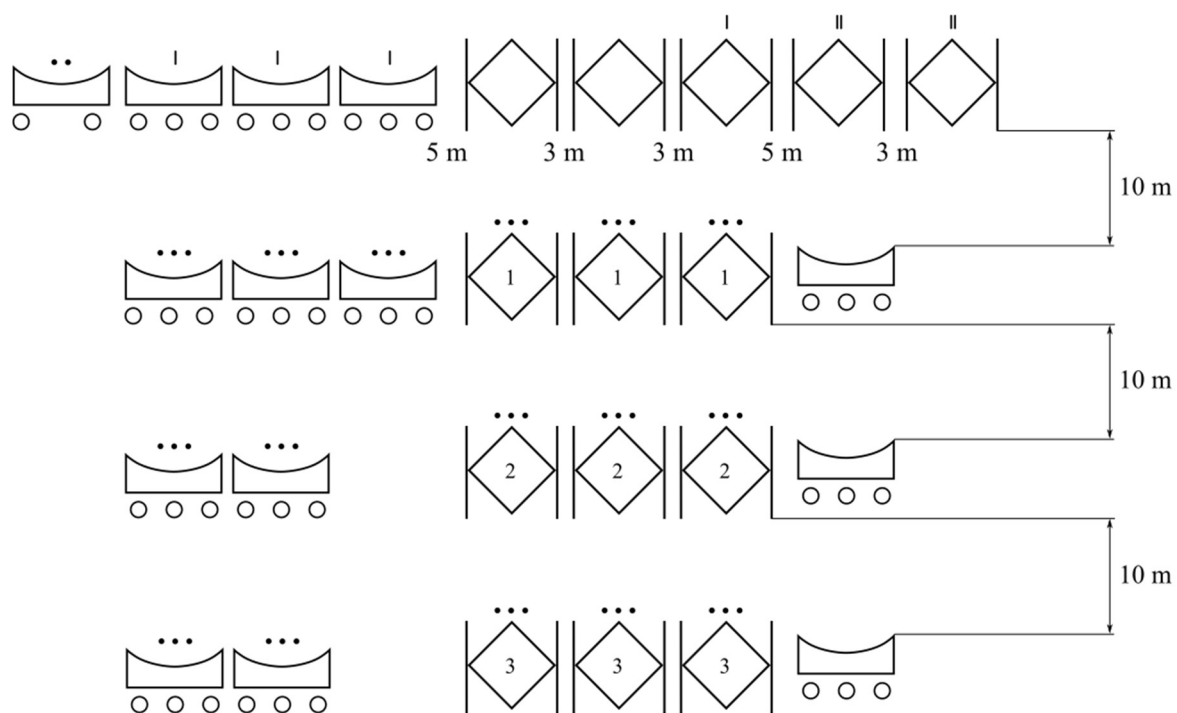
Vzdálenost mezi vozidly na místě 10 m, za pohybu 25 až 50 m

Obr. 61. Nástupový tvar praporu (linie četových proudů)

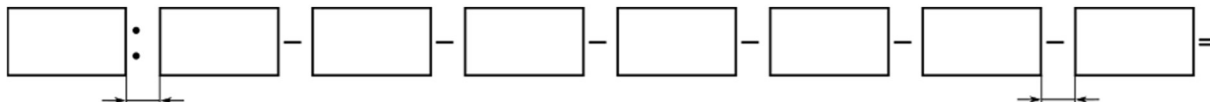
Obr. 62. Nástup praporu s jednotkami před vozidly
(jednotky i vozidla jsou v linii rotních proudů)

Obr. 63. Nástupový tvar praporu (linie rotních proudů)

Obr. 64. Nástupový tvar praporu (linie vozidel)

Obr. 65. Pochodový tvar praporu (proud)
Vzdálenost mezi vozidly na místě 10 m, za pohybu 25 až 50 m

Čl. 85

Tvary útvaru

(1) Nástupový tvar útvaru se skládá z praporů nastoupených v linii rotních proudů nebo v linii četových proudů.

(2) Vlevo od praporů nastupují speciální jednotky útvaru. Rozstupy mezi prapory jsou 10 m a mezi ostatními jednotkami útvaru 5 m.

(3) Pochodovým tvarem útvaru je proud. Útvar nastupuje v pochodový proud na místě tak, že se prapory a speciální jednotky přesunují k místu nástupu útvaru v proudech a zaujímají stanovená místa.

(4) Z nástupového tvaru v proud přejde útvar na povel velitele útvaru. K tomu velitel útvaru upřesní směr a způsob přesunu, dobu pohotovosti a vzdálenosti mezi prapory.

(5) Přesun se zahajuje na povel (signál) „**V proud – V CHOD!**“.

(6) Činnost u praporů (ostatních jednotek) řídí velitelé praporů (jednotek) podle ustanovení platných pro prapor.

ČÁST OSMÁ
**CVIKY ČESTNÉ STRÁŽE ARMÁDY ČESKÉ REPUBLIKY
S PUŠKOU 7,62 SN 52/57**

Hlava I
Cviky s puškou na místě

Čl. 86
Základní postoj a postoj „pohov“

(1) Základní postoj (obr. 66) zaujme voják s puškou tak, že puška spočívá botkou pažby na zemi, dotýká se pravé nohy a špička botky pažby je na úrovni špiček bot; pravou paží má spuštěnou podél pušky, prsty jsou nataženy ve žlábků, palcem ruky objímá kovové nadpažbí, puška je v poloze „k noze“; levá ruka je spuštěna podél těla tak, aby byla dlaní obrácena dovnitř, přirozeně sevřená v pěst, přičemž prostředníček přiléhá ke švu kalhot.

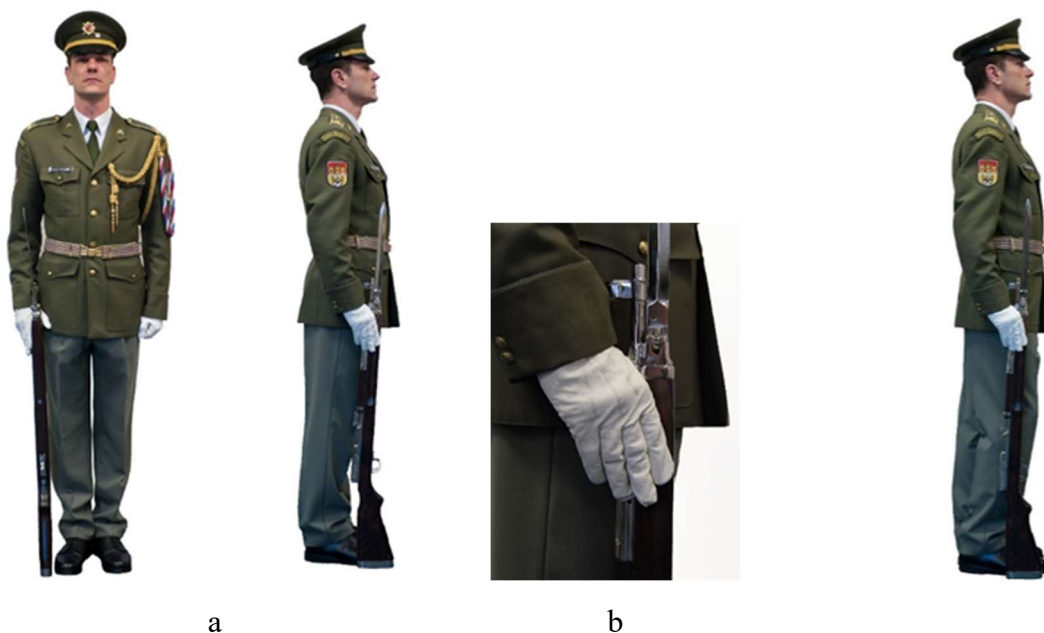
(2) Po zaujetí postoje „pohov“ (obr. 67) se držení pušky nemění. Jsou-li před povellem „**POHOV!**“ prováděny obraty na místě, cviky „k noze zbraň“, „přímo hled“, „bodák vztyč“ nebo „bodák skryj“, upraví se poloha pušky (přizvednutím a přesunutím), jak je popsáno v odstavci 1.

Čl. 87
Cvik „bodák vztyč“

(1) Bodák u pušky voják vztyčuje na povel „**Bodák – VZTYČ!**“ (obr. 68 a 69). Na návěští „**Bodák**“ posune pravou ruku k objímce podpažbí, skloní pušku na špičce botky pažby vlevo (obr. 68, pohled b), ústím hlavně před střed těla a současně palcem pravé ruky stiskne tlačítko západky bodáku, malíček pravé ruky strčí pod bodák a zvedne bodák tak, aby s osou hlavně svíral pravý úhel. Levou rukou drží bodák ve 2/3 jeho délky od pušky

tak, že prsty jsou semknuty zespodu a palec drží bodák shora, následně přesune semknuté prsty pravé ruky zpět do žlábků bodáku pušky.

(2) Na výkonný povel „**VZTYČ!**“ tlakem prstů levé ruky rázně vztyčí bodák, vrátí pušku se vztyčeným bodákem zpět do polohy „k noze“ a levou ruku připaží.

Obr. 66. Základní postoj
a – pohled zepředu a z boku; b – detail držení pušky

Obr. 67. Postoj „pohov“

Čl. 88 Cvik „bodák skryj“

(1) Bodák u pušky voják skryje na povel „**Bodák – SKRYJ!**“ (obr. 70). Na návěští „**Bodák**“ posune pravou ruku k objímce podpažbí, skloní pušku na špičce botky pažby vlevo, ústím hlavně před střed těla a současně palcem pravé ruky stiskne tlačítko západky bodáku. Uchopí levou rukou bodák ve 2/3 jeho délky od pušky, prsty má semknuty zespoda, palec drží bodák shora; bodák svírá s osou hlavně pravý úhel. Semknuté prsty pravé ruky položí na bodák, přičemž ukazováček pravé ruky se dotýká hlavně a palcem objímá pušku zevnitř v úrovni objímky podpažbí.

(2) Na výkonný povel „**SKRYJ!**“ tlakem prstů pravé ruky sklopí bodák, vrátí pušku se sklopeným bodákem zpět do polohy „k noze“ a současně připaží levou ruku.

Čl. 89

Cvik s puškou v poloze „v ponos“

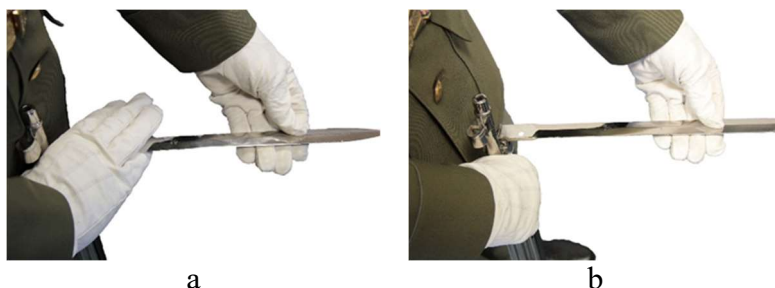
(1) Má-li voják pušku v poloze „k noze“, nadzvedne ji vždy do polohy „v ponos“ (obr. 71) na návěští k obrátům, k zahájení pohybu, ke cvikům se zbraní v poloze „k poctě“ a „na rámě“, na výkonný povel k nástupu (před zaujetím místa v tvaru) a vyrovnání.

(2) Na návěští (výkonný povel) prsty pravé ruky obejmě pušku pod objímkou podpažbí a současně ji přizvedne tak, že botka pažby je u pravé nohy přibližně ve výšce na úrovni špiček bot. Ruku se zbraní přitiskne ke kyčelní kosti; ramena zůstávají ve stejné výšce.

Obr. 68. Činnost při vztyčení bodáku

a – počátek cviku; b – uchopení bodáku pod malíčkem a otočení pušky;
c – uchopení bodáku levou rukou (pohled zepředu a z boku)

Obr. 69. Uchopení bodáku – detail
a – držení pravou rukou; b – držení levou rukou

Čl. 90

Cvik „pušky odložit“ a „pušky uchopit“

(1) Voják odkládá pušku na zem (z polohy „k noze“) na povel „**Pušky – ODLOŽIT!**“ na dvě doby

- a) první doba – vykročí levou nohou vpřed tak, že ústí hlavně pušky má na úrovni špičky levé nohy, a zároveň provede pravou nohou poklek tak, aby kolenem zůstal 5 cm nad povrchem země; poloha levé ruky se nemění, pravá ruka pokládá pušku na zem s jejím současným pootočením o 90° tak, aby puška ležela na páce závěru, voják ji po položení na zem stále drží,
- b) druhá doba – pustí ležící pušku a hbitě se postaví do základního postoje; při provádění celého cviku se poloha hlavy vůči zemi nemění.

(2) Na povel „**K puškám – NASTOUPIT!**“ voják nastoupí na své místo jako při odkládání pušky tak, aby stál špičkami bot na úrovni konce botky pažby.

- (3) Na povel „**Pušky – UCHOPIT!**“ voják uchopí pušku na dvě doby
 - a) první doba – nakročí levou nohou vpřed tak, že ústí hlavně pušky má na úrovni špičky levé nohy, a zároveň provede pravou nohou poklek tak, aby kolenem zůstal 5 cm nad zemí; poloha levé ruky se nemění a pravá uchopí pušku v místě jejího držení u objímky podpažbí, přičemž pušku nenadzvedává,
 - b) druhá doba – postaví se a zaujme s puškou základní postoj (puška je v poloze „k noze“).

Obr. 70. Cvik „bodák skryj“
a – držení pušky a bodáku před sklopením;
b – detail rukou při uchopení pušky a bodáku před sklopením

Obr. 71. Postoj s držení pušky „v ponos“
a – pohled zepředu; b – pohled z boku

Čl. 91

Cvik s puškou z polohy „k noze“ do polohy „na rámě“

(1) Voják přesune pušku z polohy „k noze“ do polohy „na rámě“ (obr. 72 a 73) na povel „**Na rámě – ZBRAŇ!**“ na sedm dob (na návěští zvedne pušku do polohy „v ponos“)

- a) první doba – doklepne puškou o zem; doklepnutí se provádí celou plochou botky pažby,
- b) druhá doba – přesune pušku pravou rukou vzhůru těsně podél těla; pušku uchopí levou rukou pod pákou závěru tak, aby palec levé ruky byl podél pušky, levé předloktí je u těla,
- c) třetí doba – pohybem ruky před puškou přiloží napjatou pravou paži na pažbu tak, aby prsty podpíraly botku pažby a palec objímal její špičku, konce palce a ukazováku se dotýkají,
- d) čtvrtá doba – pravou rukou otočí pušku o 90° doleva a současně ji s předloktím levé ruky zvedne před tělo o 45° a botku pažby přesune na střed těla, natáhne prsty levé ruky, palec je schovaný pod puškou,
- e) pátá doba – posune pušku po rameni směrem vzhůru tak, aby se dotýkala pravá a levá ruka na pažbě, spodek pažby zůstane ve vzdálenosti přibližně 10 cm od těla,
- f) šestá doba – pravou ruku otočí tak, aby prsty podpíraly botku pažby a palec objímal její špičku, konce palce a ukazováku se dotýkaly (pravou rukou provede podhmat), ruka je v lokti přimknutá k tělu pod úhlem 90°,
- g) sedmá doba – levou rukou připaží k tělu, puška (botka pažby) je nasměrována před střed těla, levá ruka je ve stejné poloze jako v základním postoji.

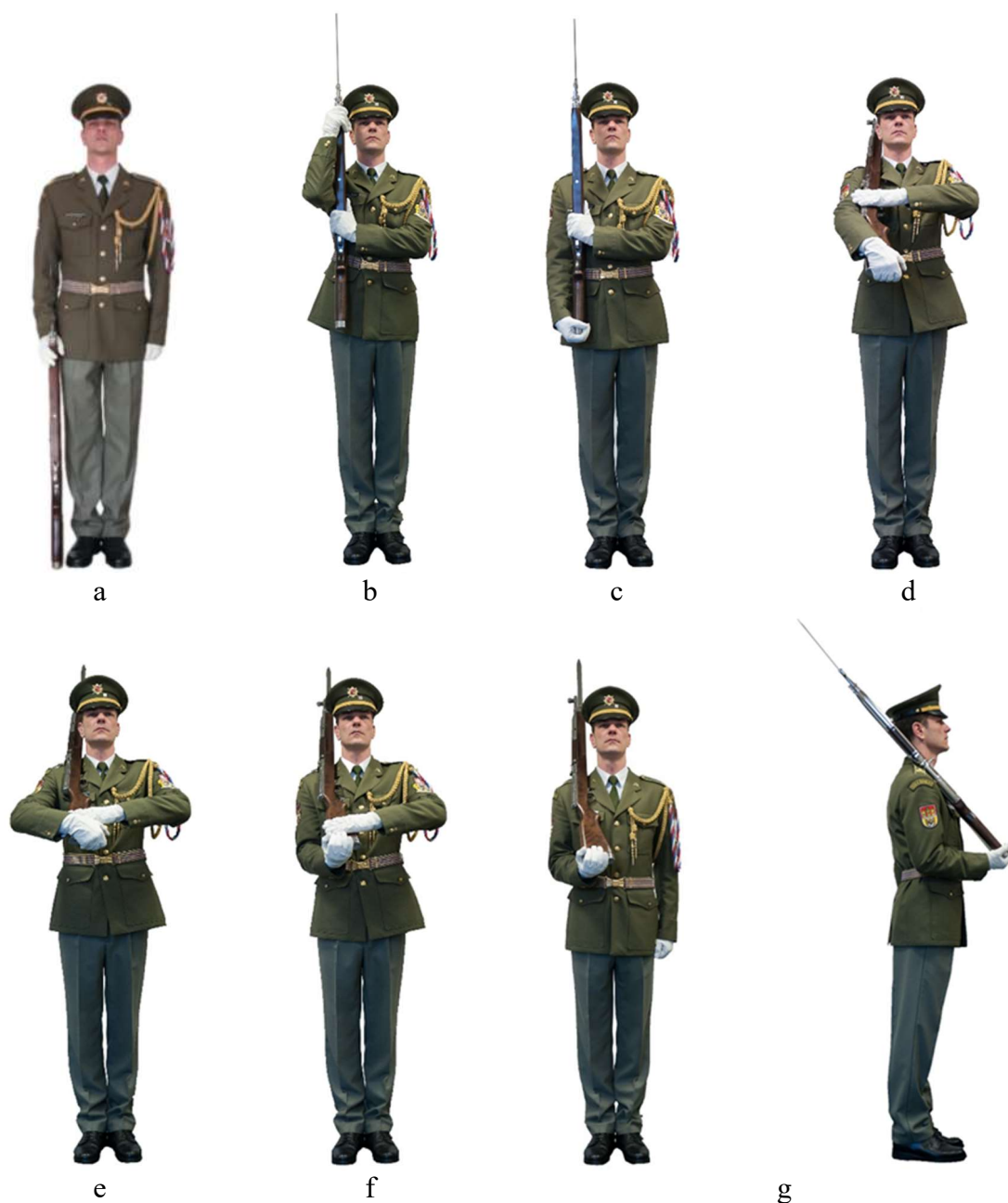
(2) S puškou po zaujetí polohy „na rámě“ voják stojí v základním postoji. Puška je na pravém rameni (obr. 72, pohled g), špička botky pažby směřuje vlevo, přičemž pravá ruka je otočená tak, aby prsty podpíraly botku pažby a palec objímal její špičku, konce palce a ukazováku se dotýkaly (pravou rukou provádí podhmat). Pravá ruka je v lokti přimknutá k tělu a loket svírá úhel 90°. Hlava je zpříma.

Čl. 92

Cvik s puškou z polohy „na rámě“ do polohy „k noze“

Pušku z polohy „na rámě“ přesune voják zpět do polohy „k noze“ na povel „**K noze – ZBRAŇ!**“ na šest dob (obr. 74 a 75)

- a) první doba – levou rukou uchopí pušku na konci pažby, prsty jsou natažené, malíkovou hranou se dotýkají pravé ruky, palec je schovaný pod pažbou,
- b) druhá doba – pravou rukou přehmátne tak, aby prsty držely botku pažby a palec objímal její špičku, konce palce a ukazováku se dotýkají (pravou rukou provede nadhmat), loket tlačí vpřed směrem od těla,
- c) třetí doba – pravou rukou přitáhne pušku k tělu, obejmě pušku prsty levé ruky, předloktí je u těla, pravá ruka musí být v lokti propnutá,
- d) čtvrtá doba – pohybem pravé ruky uchopí pušku pod objímkou hlavně tak, aby předloktí s paží svíralo pravý úhel a puška byla rovnoběžně s předloktím, držení levé ruky se nemění,
- e) pátá doba – strhne pravou rukou pušku do polohy „v ponos“, levou ruku má vytočenou hřbetem dopředu s napnutými prsty s palcem schovaným v dlani, rovnoběžně se zemí ve dvou třetinách špičky bodáku, patka pušky je ve výšce špičky boty nad zemí,
- f) šestá doba – rázně doklepne puškou na zem vedle pravé nohy, prsty pravé ruky jsou napnuty podél pušky ve žlábků, s doklepnutím pušky připaží levou ruku a zaujme základní postoj.

Obr. 72. Činnost s puškou z polohy „k noze“ do polohy „na rámě“
a – první doba; b – druhá doba; c – třetí doba; d – čtvrtá doba;
e – pátá doba; f – šestá doba; g – puška v poloze „na rámě“ (pohled zepředu a z boku)

Obr. 73. Činnost s puškou z polohy „k noze“ do polohy „na rámě“
a – detail čtvrté doby; b – detail páté doby; c – detail šesté doby

Čl. 93

Vyrovnání jednotky

(1) Jednotka Čestné stráže Armády České republiky se vyrovnává na povel „**VYROVNAT!**“ podle ustanovení stanovených tímto řádem. Vojáci s puškou zaujmou postoj se zbraní v poloze „v ponos“.

(2) Na povel „**Přímo – HLEĎ!**“ otočí všichni vojáci rázně hlavu zpříma a poté doklepnou puškou na zem vedle pravé nohy do polohy „k noze“.

Čl. 94

Obraty na místě

Obraty na místě voják s puškou provádí na povely „**Čelem – VZAD!**“, „**Vlevo – V BOK!**“, „**Vpravo – V BOK!**“, „**Napravo – VPŘÍČ!**“, „**Nalevo – VPŘÍČ!**“. Má-li pušku v poloze „k noze“, při obratu ji na návěští uchopí do polohy „v ponos“, na výkonný povel vykoná obrat a zároveň s přinožením pravé (levé) nohy doklepnou puškou. Při obratu čelem vzad voják doklepnutí puškou neprovádí.

Obr. 74. Činnost s puškou z polohy „na rámě“ do polohy „k noze“
a – první doba; b – druhá doba; c – třetí doba;
d – čtvrtá doba (pohled zepředu a z boku); e – pátá doba; f – šestá doba

Čl. 95

Obrat jednotky na místě s přerazením

(1) Obrat na místě provádí jednotka před zahájením slavnostního pochodu. Na povel „Čestná stráž – **ROZPOČÍTAT!**“ se vojáci rozpočítají zprava doleva (po četách) na „první“ a „druhé“. Nahlas počítá pouze první řad a rozpočítání přechází (platí) i pro druhý řad. Na povel

„**Vpravo – V BOK!**“ všichni vojáci provedou obrat a současně s přinožením levé nohy doklepnou puškou.

(2) Vojáci určení jako „druzí“ se přeřadí na 4 doby

- a) první doba – zvednou pušku do polohy „v ponos“ a současně provedou úkrok vpravo na vzdálenost přibližně 0,5 m,
- b) druhá doba – přinoží levou nohu k pravé, patou levé nohy klepnou na patu pravé nohy, poloha pušky se nemění,
- c) třetí doba – vykročí levou nohou krok vpřed na úroveň vojáka před sebou,
- d) čtvrtá doba – přinoží pravou nohu k levé a s doklepnutím pušky zaujmou základní postoj.

(3) Jednotka po ukončení slavnostního pochodu se z pochodového tvaru vrátí zpět do nástupového tvaru na povel „**Vlevo – V BOK!**“. Všichni vojáci na výkonný povel provedou obrat a současně s přinožením pravé nohy doklepnou puškou.

(4) Vojáci určení jako „druzí“ se přeřadí na 4 doby

- a) první doba – zvednou pušku do polohy „v ponos“ a současně provedou úkrok vlevo na vzdálenost přibližně 0,5 m,
- b) druhá doba – přinoží pravou nohu k levé, patou pravé nohy klepnou na patu levé nohy, poloha pušky se nemění,
- c) třetí doba – vykročí pravou nohou krok vpřed na úroveň vojáka před sebou,
- d) čtvrtá doba – přinoží levou nohu k pravé a s doklepnutím pušky zaujmou základní postoj.

a

b

Obr. 75. Činnost s puškou z polohy „na rámě“ do polohy „k noze“
a – detail první doby; b – detail druhé doby

a

b

c

d

e

Obr. 76. Vzdávání pocty s puškou na místě
a – první doba; b – druhá doba; c – třetí doba; d – čtvrtá doba; e – pátá doba

Čl. 96

Vzdávání pocty s puškou v tvaru na místě

(1) Jednotka vzdává poctu v tvaru na místě na povel „**Čestná stráž, k uvítání zprava, k poctě – ZBRANĚ!**“, „**Čestná stráž, k uvítání zleva, k poctě – ZBRANĚ!**“, „**Čestná stráž, k uvítání čelně,**

k poctě – ZBRAŇ!“, „**Čestná stráží, vpravo, k poctě – ZBRAŇ!**“, „**Čestná stráží, vlevo, k poctě – ZBRAŇ!**“, „**Čestná stráží, čelně, k poctě – ZBRAŇ!**“ (obr. 76 a 77). Cvik voják provede na pět dob; na návěští zvedne pušku do polohy „v ponos“

- a) první doba – doklepne patkou pušky o zem, přičemž prsty zůstávají ve stejné poloze jako při cviku se zbraní v poloze „v ponos“,
- b) druhá doba – pravou rukou zvedne pušku do svislé polohy podél těla, současně levou rukou uchopí pušku tak, aby byl palec vztyčen ve žlábků, prsty jsou semknuty a obepínají pušku a zároveň tlačí silou pušku do ramene,
- c) třetí doba – pohybem ruky před puškou přiloží napnutou pravou paži na pažbu tak, aby prsty podpíraly botku pažby a palec objímal její špičku, konce palce a ukazováku se dotýkají,
- d) čtvrtá doba – vytočí levou ruku o 90° nahoru, palec se otočí v dolní části žlábků a současně se prsty levé ruky napřímí; tento cvik se provádí pouze v ramenním kloubu, poloha lokte se nemění, prsty jsou nataženy vodorovně, nakloněny hřbetem ruky od těla tak, aby nebylo vidět do dlaně, palec je zasazený do žlábků a s dlaní tvoří jednu rovinu, prsty, zápěstí a loket musí být v rovině,
- e) pátá doba – otočí hlavu do určeného směru o 45°, v případě povelu „čelně“ provede pouze přizvednutí brady, úhel mezi bradou a tělem je 115°.

(2) Jednotlivé doby cviku se cvičí v sekundovém tempu, jednotlivé doby jsou samostatné a nesplývají v celek.

(3) Jednotka ukončí vzdání pocty v tvaru na místě na povel „**Přímo – HLEĎ!**“. Cvik voják provede na pět dob, při vzdávání pocty „čelně“ na čtyři doby, (obr. 78)

- a) první doba – rázně otočí hlavu zpříma,
- b) druhá doba – sklopením levé ruky uchopí pušku za podpažbí tak, aby palec byl vztyčen ve žlábků podpažbí, prsty levé ruky jsou semknuty a obepínají pušku za podpažbí a zároveň ji tlačí silou do ramene,

- c) třetí doba – pohybem pravé ruky uchopí pušku pod objímkou hlavně tak, aby předloktí s nadloktím svíralo pravý úhel a puška byla rovnoběžně s předloktím, držení levé ruky se nemění,
- d) čtvrtá doba – strhne pravou rukou pušku do polohy „v ponos“, levou ruku má vytočenou hřbetem dopředu s napnutými prsty s palcem schovaným v dlani, rovnoběžně se zemí ve dvou třetinách špičky bodáku, patka pušky je ve výšce špičky boty nad zemí,
- e) pátá doba – rázně doklepne puškou na zem vedle pravé nohy, je v poloze „k noze“, prsty pravé ruky jsou napnuty podél pušky ve žlábků a současně s doklepnutím pušky levou ruku připaží a zaujme základní postoj.

Hlava II

Cviky s puškou za pochodu

Čl. 97

Pochod s puškou v poloze „v ponos“

Voják na návěští „**Pochodem**“ zvedne pušku do polohy „v ponos“, na výkonný povel „**V CHOD!**“ vykročí levou nohou, levá ruka se pohybuje dozadu. Pravá ruka s puškou zůstává v poloze „v ponos“ a nehýbe se. Voják drží pušku pevně tak, aby se během pochodu nepohybovala do stran. Levou ruku voják zvedá do výše přezky opasku a na šířku dlaně od ní. Levou paží pohybuje za tělo do 45° zapažení, aniž by došlo k pokrčení v loketním kloubu (obr. 79).

Obr. 77. Vzdávání pocty s puškou na místě
a – čelně; b – zprava; c – zleva; d – čelně (pohled z boku)

Obr. 78. Činnost s puškou z polohy „k poctě“ do polohy „k noze“
a – první doba; b – druhá doba; c – třetí doba (pohled z boku);
d – čtvrtá doba; e – pátá doba

Čl. 98

Pochod s puškou v poloze „na rámě“

(1) Voják provádí za pochodu činnost s puškou podle čl. 91 odst. 2. Současně s vykročením levé nohy levou paží pohybuje za tělo do 45° zapažení, aniž by došlo k pokrčení v loketním kloubu (obr. 80 a 81). Při druhém kroku pravou nohou se levá ruka zvedá v rameni, ohýbá se v lokti a před tělem směřuje k pažbičce pažby pušky, pěst levé ruky při pohybu kopíruje pažbu pušky a s dokročením nohy se jí dotýká ukazovákem. Pěst ruky se na okamžik zastaví a hřbet ruky se nevytáčí. Při zpětném pohybu ruka znovu kopíruje pažbu pušky a dále se pohybuje za tělo do 45° zapažení, aniž by došlo k pokrčení v loketním kloubu.

(2) Při pochodu na místě zvedá nohy 20 až 25 cm nad zem a spouští je postupně na celé chodidlo, počínaje špičkou. Při pohybu pochodovým krokem volně zvedá nohy; chodidla neklopí a došlapuje postupně na celé chodidlo. Pěst levé ruky při pohybu kopíruje pažbu pušky a s dokročením nohy se jí dotýká ukazovákem, levá ruka vykonává volný pohyb.

Čl. 99

Cviky s puškou v poloze „v ponos“ a v poloze „na rámě“ za pochodu

(1) Voják vykoná cvik s puškou „v ponos“ a „na rámě“ za pochodu na povely „**V ponos – ZBRAŇ!**“ a „**Na rámě – ZBRAŇ!**“.

(2) Cvik s puškou „v ponos“ provádí stejně jako cvik „k noze zbraň“, po doklepu puškou o zem, přizvedne pušku do polohy „v ponos“ (obr. 79).

(3) Cvik s puškou „na rámě“ za pochodu provádí stejně jako na místě s doklepnutím puškou o zem.

(4) Výkonný povel se vydává současně s dokročením levé nohy, doby cviku se provádějí s dokročením levé nohy v pochodovém tempu.

Obr. 79. Pochod s puškou v poloze „v ponos“
a – pohled zepředu; b – pohled z boku (poloha levé ruky v zapažení a před tělem)

Čl. 100

Zastavení pochodu

(1) K zastavení pochodu se velí „**NA MÍSTĚ!**“ a následně „**Zastavit – STÁT!**“. Má-li voják pušku v poloze „v ponos“, na výkonný povel vykoná ještě jeden krok pravou nohou, po dokročení levé nohy doklepne puškou a zaujme základní postoj.

(2) Má-li voják pušku v poloze „na rámě“, na výkonný povel vykoná ještě jeden krok pravou nohou a levou přinoží, současně levou ruku přiloží na střed levého stehna a poté provede cvik „k noze zbraň“.

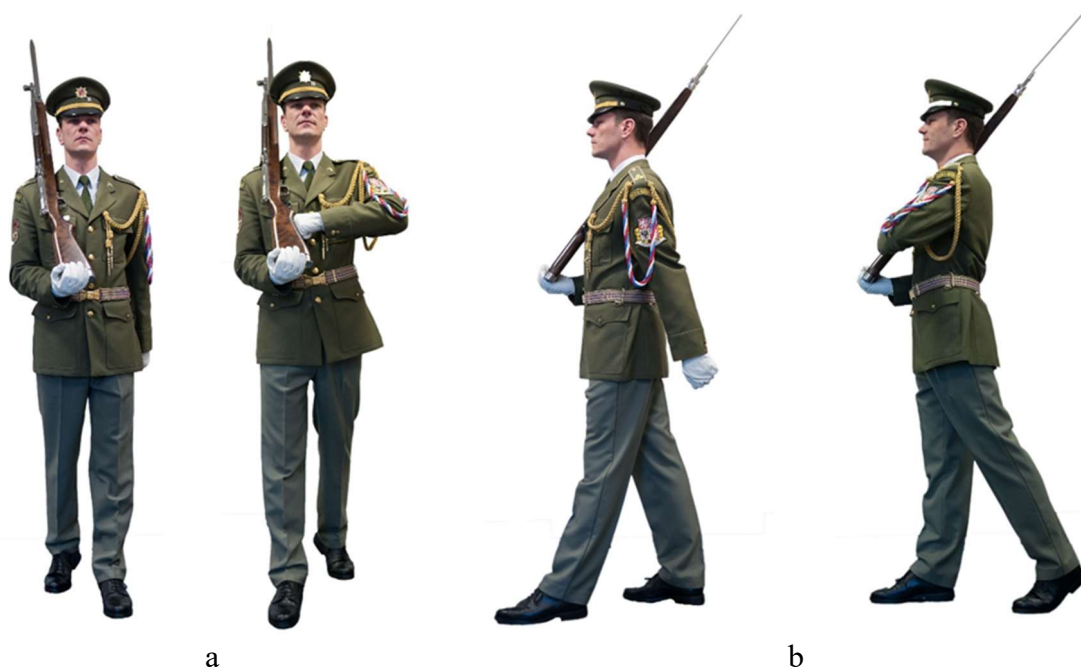
Čl. 101

Vzdávání pocty s puškou při slavnostním pochodu

(1) Jednotka vzdává poctu při slavnostním pochodu se zbraněmi v poloze „na rámě“ na povel, například: „**Čestná stráž, vpravo – HLEĎ!**“ nebo „**Čestná stráž, vlevo – HLEĎ!**“. Činnost provedou vojáci tak, že na třetí dokročení levé nohy otočí všichni (kromě pravých nebo levých

krajníků) hlavu doprava (doleva). Vzdálenosti pro zahájení a ukončení vzdávání pocty stanoví velitel podle konkrétních podmínek.

(2) K ukončení vzdávání pocty na povel „**Přímo – HLEŽ!**“ provedou vojáci činnost tak, že na první dokročení levé nohy otočí hlavu zpříma.

Obr. 80. Pochod s puškou v poloze „na rámě“
a – pohled zepředu; b – pohled z boku (poloha levé ruky v zapažení a před tělem)

Obr. 81. Pochod s puškou v poloze „na rámě“ – detail pohybu levé ruky
a – počáteční fáze pohybu levé ruky; b – konečná fáze pohybu levé ruky

ČÁST DEVATÁ
**CVIKY ČESTNÉ STRÁŽE ARMÁDY ČESKÉ REPUBLIKY SE
ŠAVLÍ**

Hlava I
Cviky se šavlí na místě

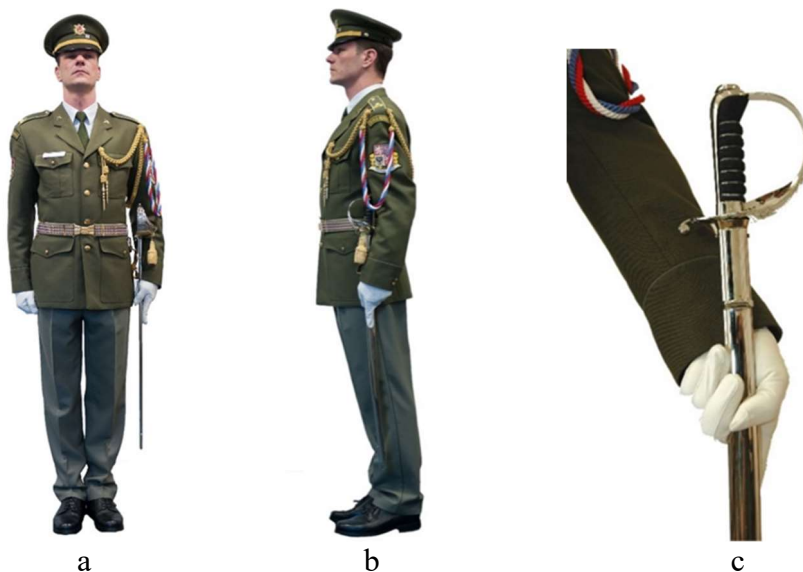
Čl. 102

Základní postoj se šavlí v poloze „v pochvě“ a v poloze „na rámě“

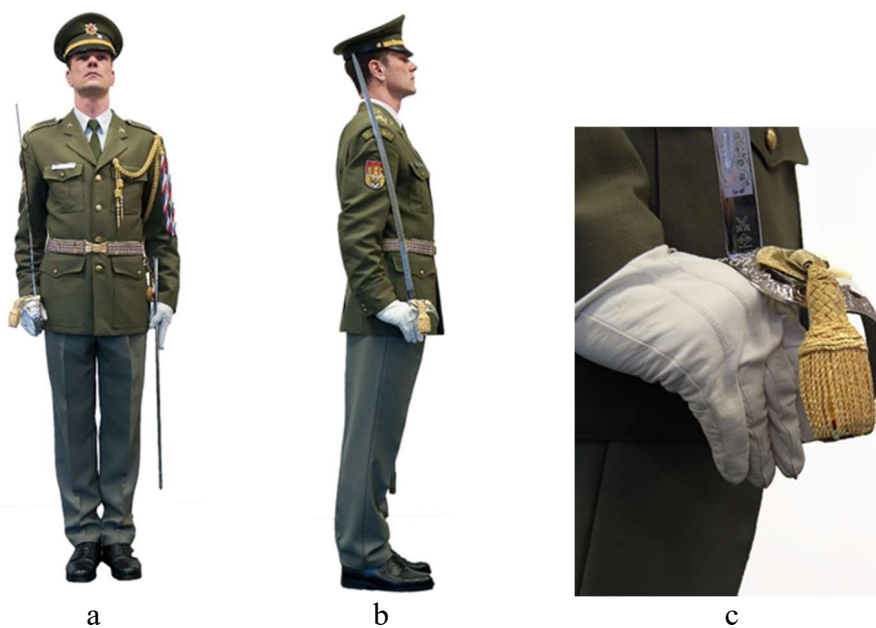
(1) Základní postoj se šavlí v poloze „v pochvě“ (obr. 82) zaujme voják tak, že drží šavli v pochvě napnutou levou rukou podél těla, přibližně 10 cm pod úchytem. Palcem obepíná pochvu, ukazováček je napnutý na přední straně pochvy směrem k zemi a zbylé tři prsty obepínají pochvu šavle.

(2) Při zaujetí základního postoje se šavlí v poloze „na rámě“ (obr. 83) pochvu drží levou rukou, ruka je napnutá podél těla, přibližně 10 cm pod úchytem tak, že palcem obepíná pochvu, ukazováček je napnutý na přední straně pochvy směrem k zemi a zbylé tři prsty obepínají pochvu. Pravá ruka je natažena podél těla, list šavle je pevně zapřen do vnější strany pravého ramena, prsty pravé ruky jsou nataženy na rukojeti směrem k zemi.

(3) Po zaujetí postoje „pohov“ zůstává držení šavle a pochvy v poloze „v pochvě“ a v poloze „na rámě“ stejné jako při základním postoji.

Obr. 82. Základní postoj se šavlí v poloze „v pochvě“
a – pohled zepředu; b – pohled z boku; c – detail držení pochvy v levé ruce

Obr. 83. Základní postoj se šavlí v poloze „na rámě“
a – pohled zepředu; b – pohled z boku; c – detail držení šavle

Čl. 103

Cvik se šavlí v poloze „k poctě“

(1) Voják vzdává poctu na místě na povely „Čestná stráž, k uvítání zprava, k poctě – ZBRANĚ!“, „Čestná stráž, k uvítání zleva, k poctě – ZBRANĚ!“, „Čestná stráž, k uvítání čelně,

k poctě – ZBRAŇ!“, „Čestná stráž, vpravo, k poctě – ZBRAŇ!“, „Čestná stráž, vlevo, k poctě – ZBRAŇ!“, „Čestná stráž, čelně, k poctě – ZBRAŇ!“ (obr. 84 až 86).

(2) Cvik provede na dvě doby na návěští a na pět dob na výkonný povel (šavle je v pochvě). Na návěští, například: **„Čestná stráž, k uvítání zprava, k poctě“**, provede první dvě doby cviku

- a) první doba – po slovech **„čestná stráž, k uvítání zprava“** vyklopí koš šavle před sebe,
- b) druhá doba – po slově **„k poctě“** rázným pohybem pravé ruky uchopí šavli za rukojeť tak, že prsty obepínají rukojeť šavle, palec je natažený na rukojeti šavle směrem k zemi a nepřesahuje přes koš šavle.

(3) Na výkonný povel **„ZBRAŇ!“** provede následných pět dob cviku

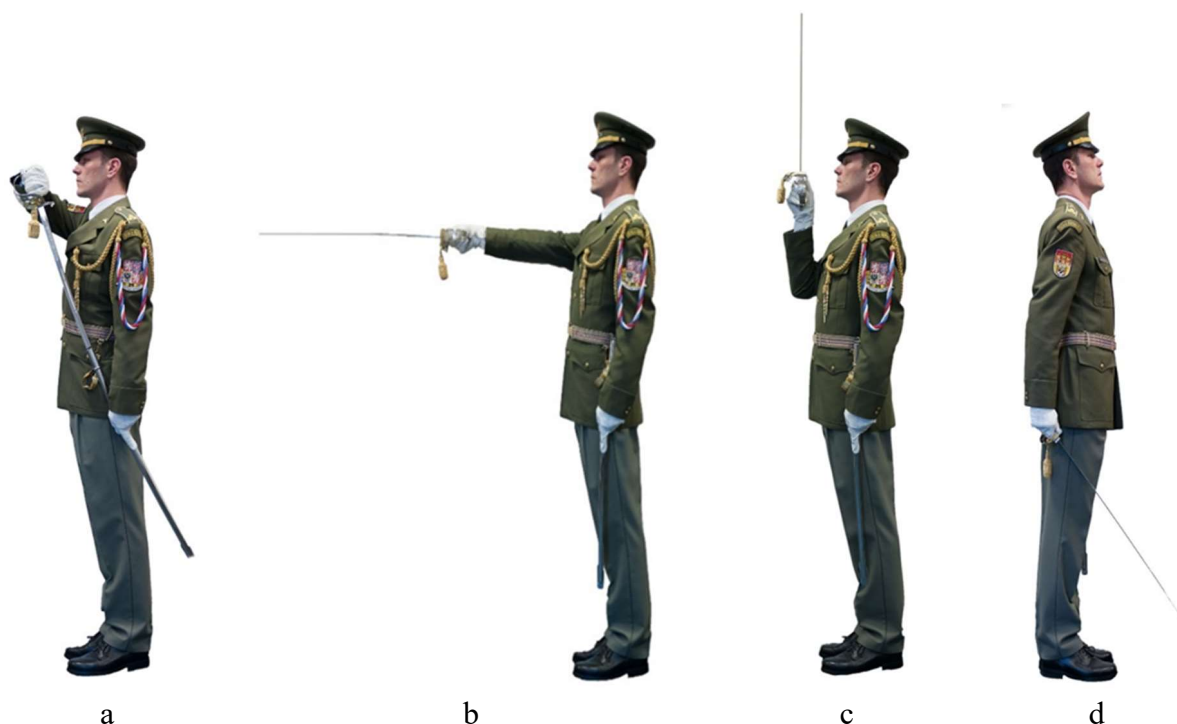
- a) první doba – povytáhne šavli z pochvy směrem před obličej tak, aby předloktí pravé ruky bylo vodorovně a střed předloktí zůstal ve výšce špičky nosu a ve vzdálenosti 10 cm od špičky nosu, palec je natažený na rukojeti šavle,
- b) druhá doba – pravou rukou provede pohyb před tělo do předpažení (vytočení šavle provádí před tělem) tak, aby úhel s tělem byl 90°, koš šavle směřuje vlevo, současně narovná pochvu do původní polohy,
- c) třetí doba – pokrčením a přitažením lokte před tělo přitáhne koš šavle na vzdálenost 10 cm před špičku nosu, šavle je držena rovnoběžně s tělem, koš šavle směřuje vlevo (např. obr. 85),
- d) čtvrtá doba – provede švih předloktím a následně celé ruky směrem dolů tak, aby koš šavle zůstal přiložený za stehnem pravé nohy, ruka je napnutá, v lokti neohnuta, špička šavle je 20 cm nad zemí, šavle je rovně před tělem, koš šavle směřuje vlevo,
- e) pátá doba – otočí hlavu do určeného směru o 45°, tvář má neutrální výraz, úhel mezi bradou a tělem je 115° (v případě udání směru ke vzdání pocty „čelně“ provede pouze mírné přizvednutí brady).

Obr. 84. Cvik se šavlí v poloze „k počtě“
 a – vyklopení šavle (pohled z boku);
 b – uchopení šavle (pohled zepředu a z boku)

Obr. 85. Cvik se šavlí v poloze „k počtě“
 a – první doba; b – druhá doba (s detailem držení šavle); c – třetí doba; d – čtvrtá doba

Obr. 86. Cvik se šavlí v poloze „k poctě“ (pohled z boku)
a – první doba; b – druhá doba; c – třetí doba; d – čtvrtá doba

Čl. 104

Cvik se šavlí z polohy „na rámě“ do polohy „k poctě“

(1) Voják vzdává poctu v tvaru na místě na povel, například: „**Čestná stráž, čelně, k poctě – ZBRANĚ!**“.

(2) Cvik provede na tři doby (obr. 87)

- a) první doba – přesune prudkým pohybem směrem nahoru šavli před obličej tak, aby šavle byla ve vzdálenosti 10 cm od špičky nosu, šavle je držena rovnoběžně s tělem, koš šavle směřuje vlevo (obr. 85, pohled c a obr. 86, pohled c),
- b) druhá doba – provede švih předloktím a následně celé ruky směrem dolů tak, aby koš šavle zůstal přiložený za stehnem pravé nohy, ruka je napnutá, v lokti neohnuta, špička šavle je 20 cm nad zemí, šavle je rovně před tělem, koš šavle směřuje vlevo,
- c) třetí doba – otočí hlavu do určeného směru o 45° , tvář má neutrální výraz, úhel mezi bradou a tělem je 115° (v případě udání směru ke vzdání pocty „čelně“ provede pouze mírné přizvednutí brady).

(3) V sestavě jednotky s puškami otáčí hlavu až na pátou dobu současně s jednotkou.

Čl. 105

Cvik se šavlí v poloze „k noze“

Cvik provádí voják na povel „**K noze – ZBRAŇ!**“ na pět dob (obr. 88 a 89)

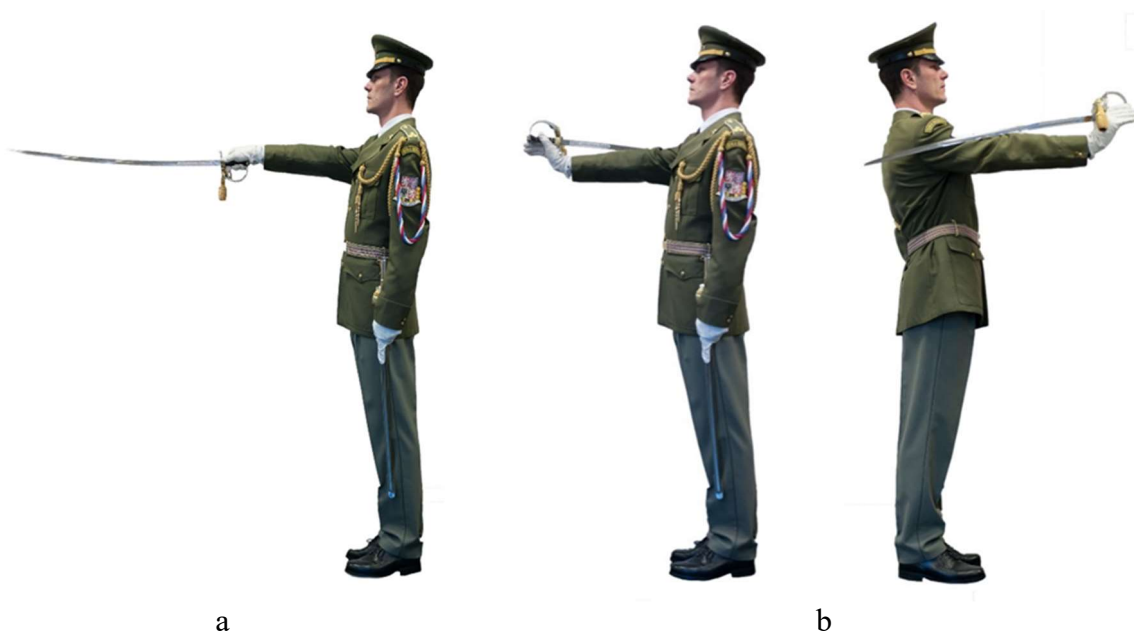
- a) první doba – rázně otočí hlavu zpříma,
- b) druhá doba – přesune prudkým pohybem směrem nahoru šavli před obličej tak, aby šavle byla ve vzdálenosti 10 cm od špičky nosu, šavle je držena rovnoběžně s tělem, koš šavle směřuje vlevo (např. obr. 85, pohled c a obr. 86, pohled c),
- c) třetí doba – pravou rukou předpažuje, šavli při pohybu přetáčí tak, aby ostří šavle směřovalo k zemi, šavle je v prodloužení ruky a svírají s tělem úhel 90°,
- d) čtvrtá doba – rázným pohybem zápěstí přetočí šavli tak, aby šavle zůstala ležet na předpažené ruce opřena o vnější stranu pravého ramena, koš šavle směřuje nahoru, palec je natažený uprostřed levé strany rukojeti směrem ke spodní části koše šavle, ukazováček pravé ruky je natažený přes rukojeť a směřuje ke koši šavle, zbylé tři prsty pravé ruky jsou přitaženy k ukazováčku na rukojeti,
- e) pátá doba – rázně připaží pravou ruku, pravá ruka zůstává natažena podél těla, šavle je pevně zapřena do vnější strany pravého ramene, prsty pravé ruky jsou nataženy na rukojeti směrem k zemi.

Obr. 87. Cvik se šavlí z polohy „na rámě“ do polohy „k počtě“
a – poloha na rámě; b – první doba; c – druhá doba

Obr. 88. Cvik se šavlí v poloze „k noze“ (pohled zepředu)
a – druhá doba; b – třetí doba; c – čtvrtá doba; d – pátá doba

Obr. 89. Cvik se šavlí v poloze „k noze“ (pohled z boku)
a – třetí doba; b – čtvrtá doba

Čl. 106

Cvik se šavlí z polohy „v pochvě“ do polohy „na rámě“

- (1) Voják provede cvik na povel „**Na rámě – ZBRAŇ!**“ (obr. 90).
- (2) Cvik provede na jednu dobu na návěští a na pět dob na výkonný povel. Na návěští „**Na rámě**“ vyklopí koš šavle před sebe.
- (3) Na výkonný povel „**ZBRAŇ!**“ provede následných pět dob cviku
 - a) první doba – rázným pohybem pravé ruky uchopí šavli za rukojeť tak, že prsty obepínají rukojeť šavle, palec je natažený na rukojeti šavle směrem k zemi, palec nepřesahuje přes koš šavle,
 - b) druhá doba – povytáhne šavli z pochvy směrem před obličej tak, aby předloktí pravé ruky bylo vodorovně a střed předloktí zůstal ve výšce špičky nosu a ve vzdálenosti 10 cm od špičky nosu, palec je natažený na rukojeti šavle,
 - c) třetí doba – pravou rukou provede pohyb před tělo do předpažení (vytočení šavle provádí před tělem) tak, aby úhel s tělem byl 90°, koš šavle směřuje dolů, současně narovná pochvu do původní polohy,

- d) čtvrtá doba – rázným pohybem zápěstí přetočí šavli tak, aby šavle zůstala ležet na předpažené ruce opřena o vnější stranu pravého ramena, koš šavle směřuje nahoru, palec je natažený uprostřed levé strany rukojeti směrem ke spodní části koše šavle, ukazováček pravé ruky je natažený přes rukojeť a směřuje ke koši šavle, zbylé tři prsty pravé ruky jsou přitaženy k ukazováčku na rukojeti,
- e) pátá doba – rázně připaží pravou ruku, pravá ruka zůstává natažena podél těla, šavle je pevně zapřena do vnější strany pravého ramena, prsty pravé ruky jsou nataženy na rukojeti směrem k zemi.

Čl. 107

Cvik se šavlí „šavle (bodák) skryj“

(1) Cvik se šavlí nebo bodákem provádí voják na povel „**Šavle – SKRYJ!**“ nebo „**Bodák – SKRYJ!**“ (obr. 91 až 93).

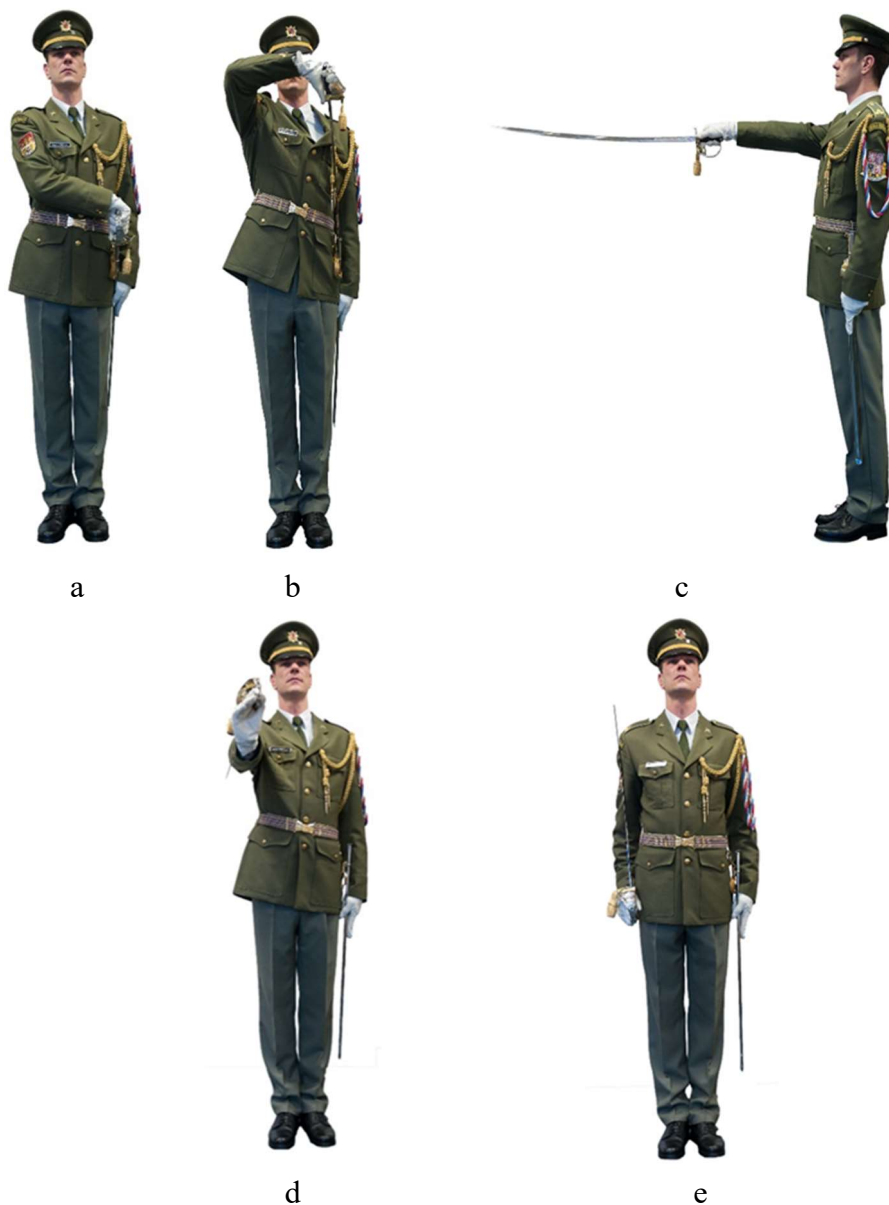
(2) Cvik provádí na čtyři doby na návěští a dvě doby na výkonný povel (šavle je v poloze „na rámě“). Na návěští „**Šavle**“ nebo „**Bodák**“ provede první čtyři doby cviku (obr. 92)

- a) první doba – přesune levou ruku na ústí pochvy tak, že palec a ukazováček jsou nataženy mimo pochvu šavle, zbylé tři prsty levé ruky obepínají pochvu šavle; pravou rukou přesune šavli před tělem k pochvě tak, že koš šavle je na úrovni ústí pochvy, čepel šavle je rovnoběžně s pochvou zasunuta pod ukazováček levé ruky,
- b) druhá doba – přesune šavli podél pochvy směrem nahoru tak, aby špička čepele zapadla do ústí pochvy,
- c) třetí doba – zasune šavli do pochvy tak, že pravá ruka svírá pravý uhel vůči tělu,
- d) čtvrtá doba – levou rukou uchopí pochvu přibližně 10 cm pod úchytem tak, že palcem obepíná pochvu, ukazováček je napnutý a zbylé tři prsty obepínají pochvu, pravou rukou přehmátne na hlavici rukojeti (obr. 91).

(3) Na výkonný povel „**SKRYJ!**“ provede následné dvě doby cviku (obr. 93)

a) první doba – pravou rukou rázně zasune šavli do pochvy,

b) druhá doba – levou rukou přesune šavli do svislé polohy a současně připaží pravou ruku na střed stehna.

Obr. 90. Cvik se šavlí z polohy „v pochvě“ do polohy „na rámě“
a – první doba; b – druhá doba; c – třetí doba; d – čtvrtá doba; e – pátá doba

Obr. 91. Cvik „šavle (bodák) skryj“, detail

Hlava II

Cviky se šavlí při slavnostním pochodu, při pietním aktu a při podání hlášení při slavnostním aktu

Čl. 108

Vzdávání pocty se šavlí při slavnostním pochodu

(1) Při vzdávání pocty při slavnostním pochodu má voják šavli v poloze „na rámě“. Při pochodu plným krokem i na místě se pochva šavle drží kolmo k zemi, bez pohybu levé ruky. Při pochodu na místě se pravou rukou nepohybuje. Při pochodu plným krokem se pravou rukou pohybuje vždy pouze podél těla směrem dopředu (obr. 94, pohled a) a směrem dozadu (obr. 94, pohled b) až do úhlu 45°.

(2) Cvik provádí voják (obr. 94, pohled c, d a e) vždy na levou nohu na povel **„Čestná stráž, vpravo – HLEĎ!“** nebo **„Čestná stráž, vlevo – HLEĎ!“** na tři doby vždy s dokročením levé nohy

- a) první doba – prudkým pohybem směrem nahoru přesune šavli před obličej tak, aby šavle byla ve vzdálenosti 10 cm před špičkou nosu, šavle je držena rovnoběžně s tělem, koš šavle směřuje vlevo (obr. 94, pohled c),
- b) druhá doba – provede švih předloktím a následně celé ruky směrem dolů tak, aby koš šavle zůstal za stehnem pravé nohy, ruka je napnutá, v lokti neohnuta, špička šavle je 20 cm nad zemí, list šavle je před tělem, koš šavle směřuje vlevo (obr. 94, pohled d),
- c) třetí doba – rázně otočí hlavu doprava (obr. 94, pohled e).

(3) Cvik k ukončení vzdání pocty při slavnostním pochodu voják provádí vždy na levou nohu na povel „**Přímo – HLEŽ!**“ na šest dob (obr. 95 a 96) vždy s dokročením levé nohy

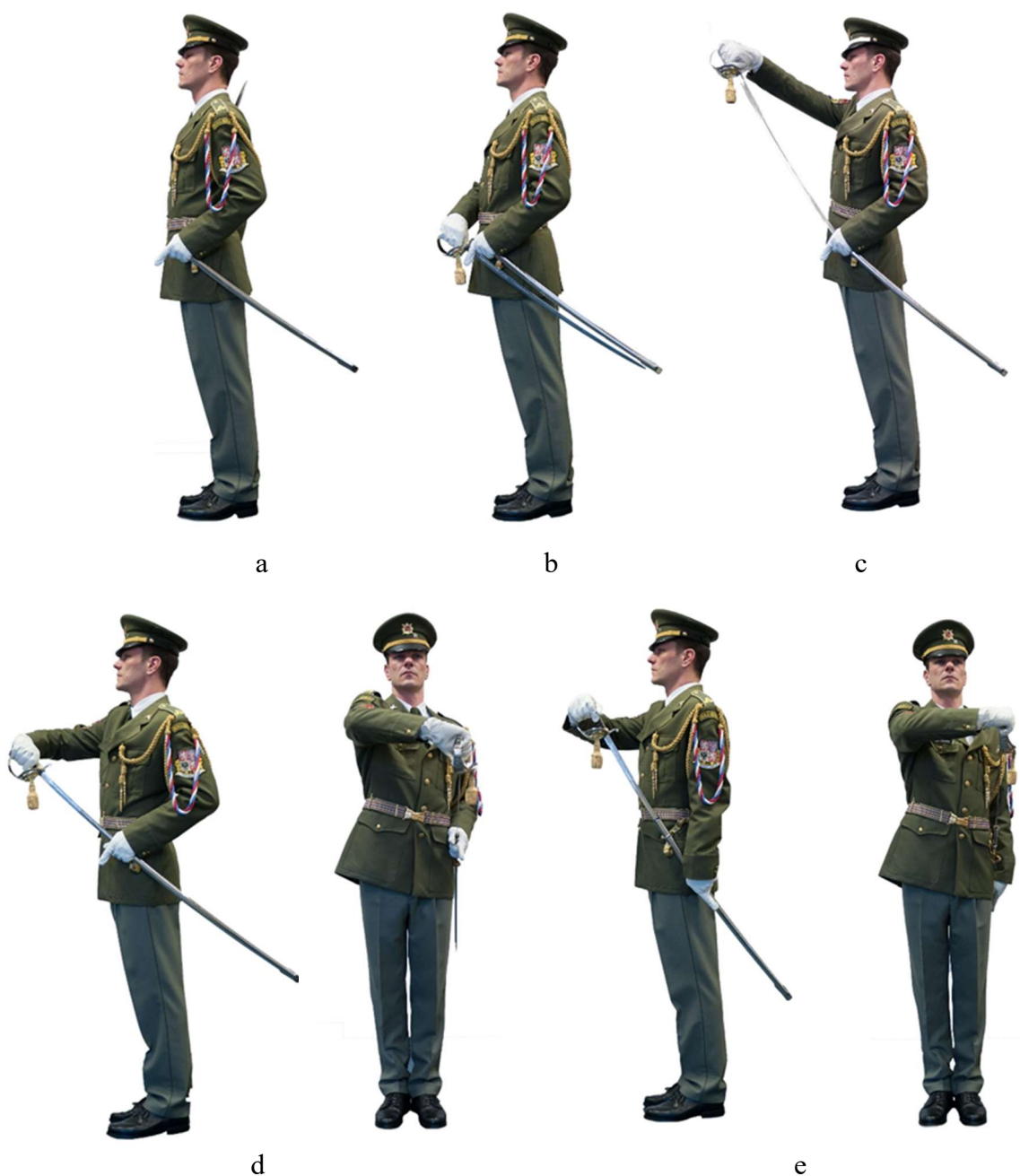
- a) první doba – rázně otočí hlavu zpříma,
- b) druhá doba – přesune rázným pohybem směrem nahoru šavli před obličej tak, aby šavle byla ve vzdálenosti 10 cm od špičky nosu, šavle je držena rovnoběžně s tělem, koš šavle směřuje vlevo (obr. 95, pohled a),
- c) třetí doba – pravou rukou předpažuje, šavli při pohybu přetáčí tak, aby ostří šavle směřovalo k zemi, šavle je v prodloužení ruky a svírají s tělem úhel 90°, palec zůstává na levé straně rukojeti, ukazováček je natažený na levé části hřbetu rukojeti, zbylé prsty obepínají rukojeť v její spodní části (obr. 95, pohled b),
- d) čtvrtá doba – rázným pohybem zápěstí přetočí šavli tak, aby šavle zůstala ležet na předpažené ruce opřena o vnější stranu pravého ramena, koš šavle směřuje nahoru, palec je natažený uprostřed levé strany rukojeti směrem ke spodní části koše šavle, ukazováček pravé ruky je natažený přes rukojeť a směřuje ke koši šavle, zbylé tři prsty pravé ruky jsou přitaženy k ukazováčku na rukojeti (obr. 95, pohled c),
- e) pátá doba – švihem připaží pravou ruku, pravá ruka zůstává natažena podél těla, list šavle je pevně zapřen do vnější strany pravého ramena, prsty pravé ruky jsou nataženy na rukojeti směrem k zemi (obr. 96, pohled a),
- f) šestá doba – zahájí pohyb pravé ruky podél těla směrem dopředu, a to až do úhlu 45° (obr. 96, pohled b).

Čl. 109

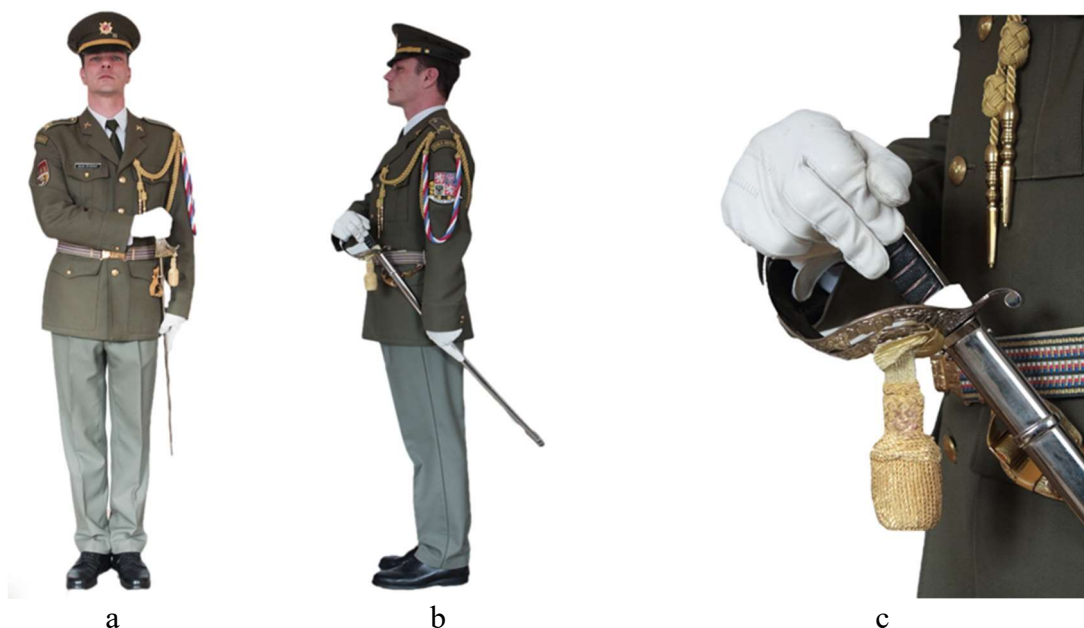
Cvik se šavlí při pietním aktu

(1) Při pietním aktu je voják v základním postoji, výchozí poloha šavle je v poloze „na rámě“.

(2) Provedení cviku se šavlí do polohy „k počtě“ (čl. 103) je signálem pro dirigenta hudby k zahájení hraní smuteční skladby.

Obr. 92. Cvik „šavle (bodák) skryj“
a, b – první doba; c – druhá doba; d – třetí doba (pohled z boku a zepředu);
e – čtvrtá doba (pohled z boku a zepředu)

Obr. 93. Cvik „šavle (bodák) skryj“
a – první doba; b – první doba (pohled z boku); c – detail uchopení hlavice rukojeti

Čl. 110

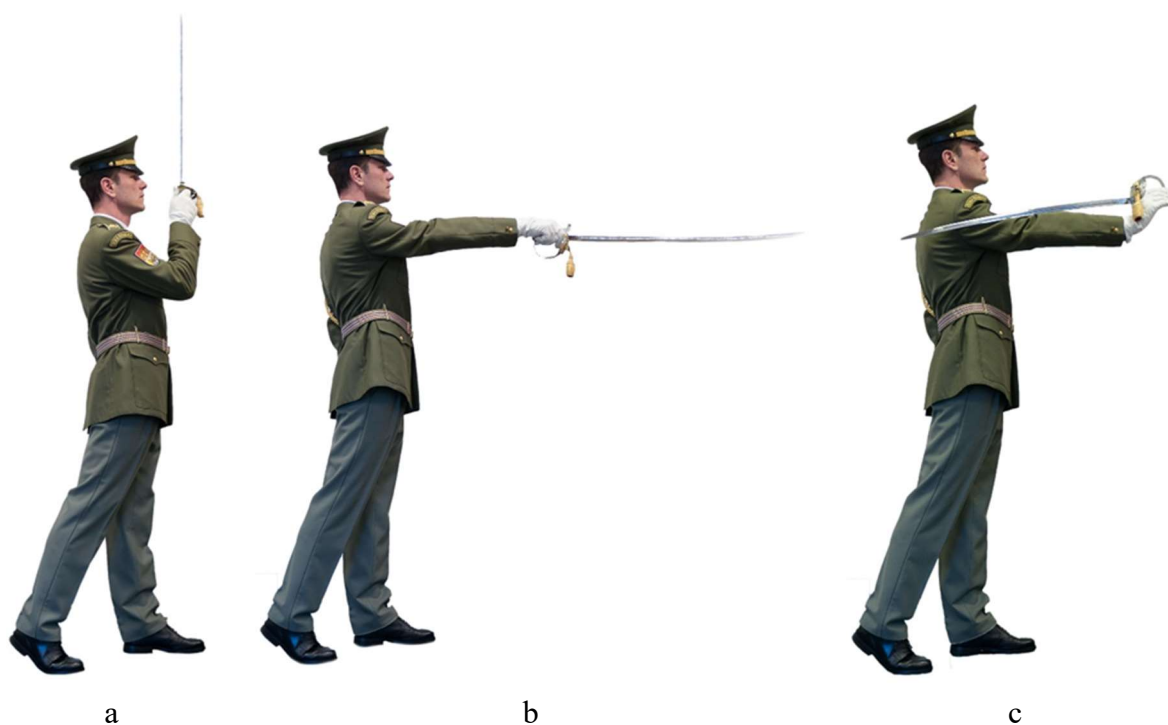
Cviky se šavlí při podání hlášení při slavnostním aktu

- Při podávání hlášení při slavnostním aktu je činnost velitele následující
- a) přesune prudkým pohybem směrem nahoru šavli před obličej tak, aby byla ve vzdálenosti 10 cm od špičky nosu, šavle je držena rovnoběžně s tělem, koš šavle směřuje vlevo (obr. 85, pohled c a obr. 86, pohled c),
 - b) vypočoduje pochodovým krokem k nadřízenému, dva až tři kroky před ním zastaví,
 - c) dokončí cvik „k počtě zbraň“ (obr. 85, pohled d a obr. 86, pohled d),
 - d) podá hlášení, například: **„Pane ministře, velitel druhé roty Čestné stráže Armády České republiky, kapitán Ševčík. Jednotky Čestné stráže Armády České republiky nastoupily k vašemu uvítání.“**,
 - e) po hlášení provede dva úkroky do strany (podle možností dál od jednotky),
 - f) po vykročení nadřízeného jej následuje; stejným krokem se pohybuje dva kroky za ním a dva kroky vpravo od něj,
 - g) dva kroky před koncem jednotky zastaví tak, aby nadřízenému nepřekážel v jeho přechodu před střed jednotky k provedení pozdravu,

- h) před pozdravem nadřízeným se zastaví dva kroky před ním a dva kroky stranou od něj (tak, aby nepřekážel) a přesune šavli před obličej,
- i) po pozdravu nadřízeným zvedne šavli nahoru do propnutí ruky (obr. 97), prudce strhne šavli (signál pro jednotku na pozdrav) tak, aby šavle byla ve vzdálenosti 10 cm před špičkou nosu, šavle je držena rovnoběžně s tělem, koš šavle směřuje vlevo (obr. 85, pohled c a obr. 86, pohled c), poté přesune šavli do polohy „k počtě“.

Obr. 94. Cvik se šavlí „vpravo hled“
a, b – pochod se šavlí v poloze „na rámě“;
c – první doba; d – druhá doba; e – třetí doba

Obr. 95. Cvik se šavlí „přímo hled“
a – druhá doba; b – třetí doba; c – čtvrtá doba

Obr. 96. Cvik se šavlí „přímo hled“
a – pátá doba; b – šestá doba

Obr. 97. Cvik „pozdrav na šavli“
a – počáteční poloha; b – konečná poloha

ČÁST DESÁTÁ

CVIKY SE STÁTNÍ VLAJKOU A BOJOVÝM PRAPOREM

Hlava I

Činnost praporečnicka při cvicích se státní vlajkou a bojovým praporem

Čl. 111

Činnost praporečnicka při cvicích se státní vlajkou a bojovým praporem na místě

(1) Státní vlajku (bojový prapor) praporečnick drží a nosí v polohách „k noze“ (obr. 98), „v ponos“ (obr. 99), jež se využívá zejména před vzdáním pocty za pochodu a při krátkých přesunech v budovách, „na rameni“ (obr. 100), „k poctě“ (pouze bojový prapor podle obr. 101) a při „předání bojového praporu“ (obr. 102).

(2) Praporečnick drží státní vlajku (bojový prapor) v poloze „k noze“ tak, že má žerd' vedle špičky levé nohy, levá ruka je natažená a obepíná žerd'. Ukazováček levé ruky je natažený zepředu a přitlačený na žerd'. Pravá ruka drží žerd' praporu tak, že předloktí svírá se žerdí pravý úhel. Hlava je zpříma. V této poloze zůstává státní vlajka (bojový prapor) i tehdy, uskutečňuje-li jednotka cviky se zbraněmi.

(3) Při vzdávání pocty na místě na povel, například: „**Čestná stráž, k uvítání zprava, k poctě – ZBRAŇ!**“, praporečnick nadzvedne pravou rukou bojový prapor do výšky levého ramene, poloha levé ruky se nemění a skloní bojový prapor pod úhlem 45°. Pravá ruka přibližně svírá pravý úhel, předloktí se opírá o tělo, levá ruka je propnutá, přidržuje žerd' nataženými prsty (mezi palcem a ukazovákem) za osou těla 15 až 20 cm. Poloha hlavy se nemění – zůstává zpříma.

(4) Na povel „**Čestná stráž, přímo – HLEŽ!**“ nebo po pozdravu praporečník zvedne bojový prapor k levému rameni kolmo vzhůru a postaví jej do polohy „k noze“.

(5) Se státní vlajkou se pocta na místě nevzdává.

a

b

Obr. 98. Držení bojového praporu (státní vlajky) v poloze „k noze“
a – pohled zepředu; b – pohled z boku

Obr. 99. Držení bojového praporu (státní vlajky) v poloze „v ponos“

Čl. 112

Vzdávání pocty s bojovým praporem za pochodu

(1) Na část návěští, například: „**Čestná stráž, k slavnostnímu pochodu**“, praporečník zvedne státní vlajku (bojový prapor) do výšky levého ramene („v ponos“).

(2) Na další část návěští, například: „**po jednotkách**“, praporečník položí státní vlajku (bojový prapor) na levé rameno, levou paži položí celou délkou na žerd' a drží ji pod úhlem 45° tak, že se spodní okraj listu státní vlajky (bojového praporu) dotýká zadní části jeho ramene, a rázně připaží pravou ruku na střed stehna.

(3) Na výkonný povel „**V CHOD!**“ po zahájení pochodu má praporečník státní vlajku (bojový prapor) položenou na levém rameni sklopenou k ose těla směrem dozadu v úhlu 45° . Levá ruka je natažená, obepíná žerd' a ukazováček je natažený zepředu a přitlačený na žerdi. Pravá ruka za pohybu směřuje k žerdi (ruka je sevřená v pěst, předloktí v pravém úhlu), pohybuje se za tělo do 45° zapažení, aniž by došlo k pokrčení v loketním kloubu.

(4) Praporečník v určené vzdálenosti před tribunou vzdá poctu bojovým praporem na dvě doby (obr. 103 a 104)

- a) první doba – přesune bojový prapor do polohy „v ponos“ (přitáhne žerd' k levé noze a pravou rukou ji uchopí u levého ramene (obr. 99),
- b) druhá doba – přesune bojový prapor do polohy „k poctě“, skloní bojový prapor vpřed pod úhlem 45° , pravá ruka přibližně svírá pravý úhel, předloktí se opírá o tělo, levá ruka je propnutá, přidržuje žerd' nataženými prsty (mezi palcem a ukazovákem) za osou těla 15 až 20 cm.

(5) Ukončení vzdávání pocty bojovým praporem praporečník provede na dvě doby

- a) první doba – přesune bojový prapor do polohy „v ponos“,
- b) druhá doba – přesune bojový prapor do polohy „na rameno“.

(6) Vzdávají-li dva a více praporečníků poctu s bojovým praporem za pochodu vedle sebe, levý praporečník vydá polohlasně smluvený signál, například: „**POZOR – TEĎ**“, a činnost provedou v souladu s odstavcem 4.

Ukončení vzdávání pocty provedou na stejný povel v souladu s odstavcem 5.

(7) Se státní vlajkou se pocta za pochodu nevzdává.

a

b

Obr. 100. Držení bojového praporu (státní vlajky) v poloze „na rameni“
a – pohled z boku; b – pohled zepředu

a

b

Obr. 101. Držení bojového praporu na místě v poloze „k poctě“

Obr. 102. Předání bojového praporu
a – výchozí poloha; b – konečná poloha

Obr. 103. Vzdávání pocty
bojovým praporem za
pochodu

a

b

Obr. 104. Pochod s bojovým praporem v poloze „na
rameni“
a – konečná poloha pravé ruky u žerdi; b – konečná poloha
pravé ruky

Hlava II

Činnost strážných při cvicích se státní vlajkou a bojovým praporem, přeřazení státní vlajky a bojového praporu

Čl. 113

Činnost strážných při cvicích se státní vlajkou a bojovým praporem

Strážní na místě stojí se šavlemi v poloze „v pochvě“ nebo v poloze „na rámě“. Cviky se zbraněmi provádějí na jednotlivé povely, poloha hlavy se nemění a zůstává zpříma. Za pochodu strážní při vzdávání pocty hledí přímo.

Čl. 114

Přeřazení státní vlajky a bojového praporu

(1) Při změně tvaru na povel „**Čestná stráž, vpravo – V BOK!**“ se státní vlajka (bojový prapor) přeřadí takto

a) pravý krajník (strážný) na výkonný povel provede obrat „vpravo v bok“ a následně dva úkroky vpravo,

- b) praporečník na návěští přizvedne státní vlajku (bojový prapor) do polohy „v ponos“, na výkonný povel provede obrat „vpravo v bok“ a následně jeden úkrok vpravo a jeden krok vpřed,
- c) levý krajník (strážný) na výkonný povel provede obrat „vpravo v bok“ a následně dva kroky vpřed.

(2) Při změně tvaru na povel „**Čestná stráž, vlevo – V BOK!**“ se státní vlajka (bojový prapor) přeřadí takto

- a) levý krajník (strážný) na výkonný povel provede obrat „vlevo v bok“ a následně dva úkroky vlevo,
- b) praporečník na návěští přizvedne státní vlajku (bojový prapor) do polohy „v ponos“, na výkonný povel provede obrat „vlevo v bok“ a následně jeden úkrok vlevo a jeden krok vpřed pravou nohou,
- c) pravý krajník (strážný) na výkonný povel provede obrat „vlevo v bok“ a následně dva kroky vpřed s vykročením pravou nohou.

(3) Činnost se provádí na 6 dob v pochodovém tempu.

ČÁST JEDENÁCTÁ

CVIKY A ČINNOST ČESTNÉ JEDNOTKY PŘI STŘÍLENÍ SALVY

Hlava I

Cviky se samopalem vz. 58P při střelení salvy

Čl. 115

Cvik se zbraní v poloze „v ponos“

Voják drží zbraň pravou rukou za pažbičku u pravého boku tak, že tato směřuje dnem zásobníku vpřed a kolmo k zemi (rovnoběžně s osou těla). Palec pravé ruky překrývá spodní část pažbičky. Levá ruka je připažená k tělu sevřená v pěst na středu stehna (obr. 105).

Obr. 105. Zbraň v poloze „v ponos“
a – pohled zepředu; b – pohled z boku

Čl. 116

Cvik se zbraní v poloze „k noze“

Voják stojí v „základním postoji“ nebo postoji „pohov“, zbraň drží u pravé nohy pravou rukou za ústím hlavně a rukojeť bodáku mezi palcem a nataženými prsty tak, že zásobník směřuje svým dnem vpřed a spodní

(přední) hrana pažby je na úrovni špičky pravé nohy. Levá ruka je připažená na středu stehna (obr. 106).

Čl. 117

Cvik se zbraní v poloze „k salvě připravit“

Voják v základním postoji provede cvik „**Napravo – VPŘÍČ!**“ se zbraní zaklesnutou botkou pažby do ohbí lokte pravé ruky a pažbičkou mezi prsty a palec. Prsty pravé ruky jsou volně nataženy tak, aby překrývaly lučík zbraně. Levá ruka drží zbraň za podpažbí v takové poloze, aby zbraň s příčnou osou těla svírala úhel 45° . Zbraň směřuje šikmo vzhůru pod úhlem 45° (obr. 107). Přeřadovač (pojistka) je v poloze „1“ (jednotlivá rána).

Obr. 106. Zbraň v poloze „k noze“
a – pohled zepředu; b – pohled z boku

Čl. 118

Cvik se zbraní v poloze „k poctě“

Voják stojí zpříma, hlava je zvednutá a otočená do veleného směru (vpravo, vlevo nebo čelně), zbraň drží před sebou, na středu těla, rovnoběžně s jeho vertikální osou, hlavní vzhůru, zásobníkem vytočenou vlevo tak, aby ústí hlavně bylo ve výši očí. Pravou rukou drží zbraň za krk pažby těsně pod

pouzdrém závěru, loket tlačí k tělu. Levá ruka drží zbraň mezi palcem a nataženými prsty za podpažbí těsně pod kováním v jeho přední části. Předloktí levé ruky je drženo vodorovně (obr. 108).

Čl. 119

Cvik se zbraní z polohy „v ponos“ do polohy „k noze“

Cvik provádí voják na povel „**Čestná stráž, k noze – ZBRAŇ!**“ na tři doby (obr. 109)

- a) první doba – vyklopí zbraň pod úhlem 45° , přičemž pravá ruka stále drží pažbičku zbraně a levá ruka uchopí zbraň za podpažbí, ramena se nevytácejí,
- b) druhá doba – spustí zbraň na střed pravé nohy tak, aby směřovala pažbou kolmo dolů, levá ruka zůstává na podpažbí a pravou rukou přehmátne na ústí hlavně a rukojeť bodáku (palec a ukazovák jsou natažené, ostatní prsty podpírají mušku), přičemž nadloktí pravé paže je přitisknuto k tělu a svírá s předloktím úhel 90° ,
- c) třetí doba – zaujme se zbraní polohu „k noze“, hbitě připaží levou ruku k tělu a pravou spustí zbraň vedle pravé nohy tak, aby nedošlo ke klepnutí botky pažby o zem; v konečné fázi stojí voják zpříma, levá ruka je připažená na středu stehna, pravá ruka drží zbraň za ústím hlavně a rukojeť bodáku mezi palcem a nataženými prsty tak, že zásobník směřuje svým dnem vpřed a spodní (přední) hrana pažby je na úrovni špičky pravé nohy; dorovná se na povel „**POHOV!**“.

Obr. 107. Zbraň v poloze „k salvě připravit“
a – pohled zepředu; b – pohled z boku

Obr. 108. Zbraň v poloze „k počtě“
a – zprava; b – čelně; c – zleva, d – čelně (pohled z boku)

Obr. 109. Cvik se zbraní „k noze“ z polohy „v ponos“
a – výchozí poloha; b – první doba; c – druhá doba; d – třetí doba

Čl. 120

Cvik se zbraní „k salvě připravit“ z polohy „k noze“

Cvik provádí voják na povel „**K salvě – PŘIPRAVIT!**“ (obr. 110, 111 a 112) na sedm dob

- a) první doba – rázným pohybem přesune zbraň do polohy na prsa tak, aby ji chytil levou rukou za podpaždí a pravou za páku závěru malíkovou hranou; prsty levé ruky pevně obepínají nadpaždí i podpaždí zbraně tak, že ukazováček je položen na předním kování podpaždí; zbraň držena pod úhlem 45° tak, že předloktí pravé ruky je rovnoběžně se zbraní a loket je přiložen na straně pažby,
- b) druhá doba – rázným pohybem pravé ruky stáhne závěr do zadní polohy, vypustí ho do přední polohy a přehmátne na pažbičku, kterou drží mezi palcem a nataženými prsty volně položenými podél lučíku (mimo spoušť); poloha levé ruky se nemění,
- c) třetí doba – provede cvik „**Napravo – VPŘÍČ!**“, ale levou nohou již nedokročí,
- d) čtvrtá doba – dokročí levou nohou k pravé,
- e) pátá doba – vysune zbraň šikmo vpřed a vzhůru tak, aby se levá paže zcela propnula, uchopení zbraně se nemění,

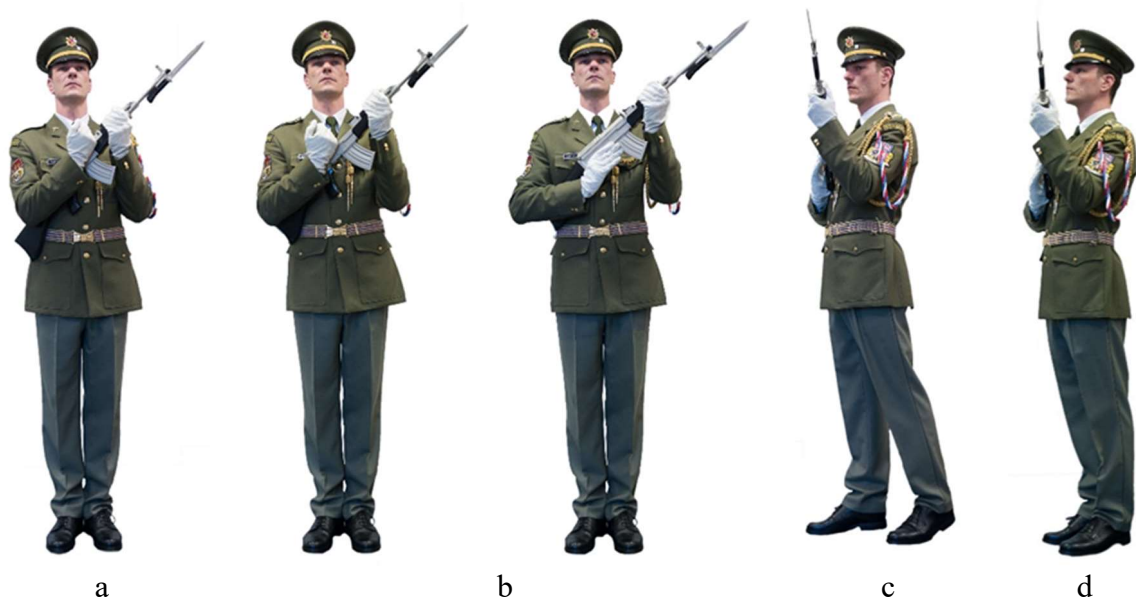
- f) šestá doba – prudkým pohybem zbraně dolů a vzad zaklesne botku pažby do ohbí lokte pravé ruky, loket pravé ruky tlačí k tělu,
- g) sedmá doba – odjistí zbraň pravou rukou pohybem vzad; prsty zůstávají natažené.

Čl. 121

Cvik se zbraní „k poctě“ po odstřílení čestné salvy

Cvik provádí voják na povel, například: „**Čestná stráž, k poctě – ZBRAŇ!**“, na tři doby (obr. 113 a 114)

- a) první doba – na návěští „**k poctě**“ zajistí zbraň nataženými prsty pravé ruky; na výkonný povel „**ZBRAŇ!**“ spustí zbraň před střed těla tak, aby měl mušku v úrovni očí, levou rukou drží zbraň za podpažbí těsně pod kováním a pravou přehmátne z pažbičky na pažbu těsně pod závěr zbraně, lokty obou rukou tlačí k tělu; současně začne provádět cvik „**Nalevo – VPŘÍČ!**“, ale pravou nohou již nedokročí k levé noze,
- b) druhá doba – rázně otočí zbraň pomocí pravého zápěstí ve vertikální rovině o 90°, současně zvedne levý loket, který se dostane do horizontální roviny, prsty levé ruky propne a přinoží pravou nohu k levé,
- c) třetí doba – přizvedne hlavu tak, aby úhel mezi bradou a tělem byl 115°.

Obr. 110. Cvik se zbraní „k salvě připravit“ z polohy „k noze“
a – první doba; b – druhá doba; c – třetí doba; d – čtvrtá doba

Obr. 111. Cvik se zbraní „k salvě připravit“ z polohy „k noze“
a – pátá doba (pohled z boku); b – pátá doba (pohled čelně); c – šestá doba

a

b

c

Obr. 112. Cvik se zbraní „k salvě připravit“ z polohy „k noze“ sedmá doba
a – výchozí poloha ruky; b – odjištění zbraně; c – poloha ruky po odjištění zbraně

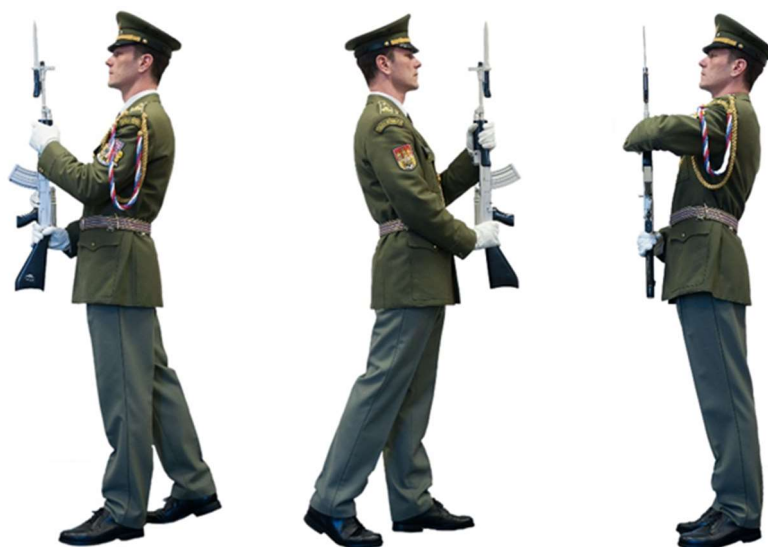

a

b

c

Obr. 113. Cvik se zbraní v poloze „k počtě“
a – výchozí poloha se zajištěnou zbraní; b – první doba; c – druhá doba

a

b

Obr. 114. Cvik se zbraní v poloze „k počtě“
a – první doba (pohledy z boku); b – druhá doba (pohled z boku)

Čl. 122

Cvik se zbraní „k prohlídce zbraň“

(1) Cvik provádí voják po odstřílení salvy (zbraň je v poloze „k počtě“) na povel „**K prohlídce – ZBRAŇ!**“ (obr. 115 a 116) na pět dob

- a) první doba – rázně otočí zbraň pomocí pravého zápěstí ve vertikální rovině o 90° doprava, současně přesune zbraň tak, že pažbu zbraně zapře do pravého boku pod úhlem 45° a přiloží levý loket k tělu, muška je v úrovni očí (obr. 115, pohled a),
- b) druhá doba – vykročí levou nohou půlkrok a pravou nohu pootočí tak, aby chodidla svírala pravý úhel, pravou rukou uchopí pažbičku zbraně s nataženým ukazovákem na pouzdře závěru (obr. 115, pohled b),
- c) třetí doba – uchopí levou rukou zásobník a přiloží palec na záchyť zásobníku (obr. 116, pohled a),
- d) čtvrtá doba – vytáhne zásobník ze zbraně (obr. 116, pohled b),
- e) pátá doba – přiloží zásobník zleva k pouzdru závěru zbraně (obr. 116, pohled c).

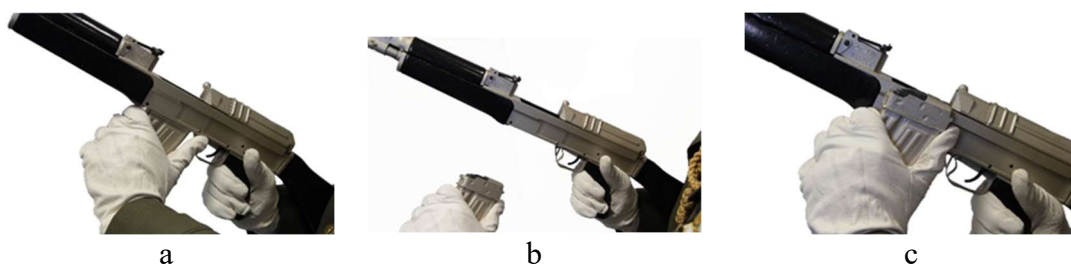
(2) Po kontrole zbraní a zásobníků velitelem voják po slově velitele „**Vidím.**“ levou rukou vypustí závěr do přední polohy, ukazovákem pravé ruky odjistí, dá ránu jistoty do bezpečného prostoru, zajistí zbraň a vloží zpět zásobník do zbraně, levou rukou uchopí zbraň za podpažbí a hlásí „**Zbraň jistota.**“.

(3) Na povel „**V ponos – ZBRAŇ!**“ voják provede cvik na dvě doby (obr. 117)

- a) první doba – přesune zbraň do polohy „v ponos“ se současným přinožením levé nohy,
- b) druhá doba – levou ruku připaží na střed stehna a zaujme základní postoj.

Obr. 115. Činnost při provádění prohlídky zbraně
a – první doba (pohled zepředu a z boku); b – druhá doba (pohled zepředu a z boku)

Obr. 116. Činnost při provádění prohlídky zbraně
a – detail třetí doby; b – detail čtvrté doby; c – detail páté doby

Čl. 123

Pohřeb s vojenskými poctami

(1) Velitel čestné jednotky přesune jednotku do stanoveného místa (zbraně jsou v poloze „v ponos“). Po vyrovnaní jednotky velí „**Přímo – HLEŽ!**“ a „**POHOV!**“. Po obdržení povelu (signálu) k salvám velí „**POZOR!**“.

(2) Velitel čestné jednotky pro střelbu salv velí „**K salvě – PŘIPRAVIT!**“. Vypochoduje 6 kroků z tvaru, provede obrat „vlevo v bok“, provede cvik se šavlí z polohy „v pochvě“ do polohy „na rámě“ a řídí střelbu čestných salv šavlí. Činnost provádí v sekundovém rytmu (obr. 118 a 119) na sedm dob

- a) první doba – předpaží pravou ruku se šavlí tak, že list šavle má volně položenou na pravé paži,
- b) druhá doba – přiloží koš šavle na levou stranu hrudi mezi klopou kapsy a nárameník, přičemž list šavle směřuje přímo vzhůru rovnoběžně s kolmou osou těla; na tento signál střílející položí ukazováček pravé ruky na spoušť zbraně,
- c) třetí doba – zvedne šavli nad hlavu a vpřed tak, aby pravá ruka držící šavli byla skoro napnutá; list šavle směřuje přímo vzhůru rovnoběžně s osou těla a z předního pohledu je jejím prodloužením; při pohledu ze strany nesmí být vykloněna vpřed ani zakloněna vzad,
- d) čtvrtá doba – prudce posune pravou ruku dolů tak, aby šavle byla ve vzdálenosti 10 cm od špičky nosu, šavle je držena rovnoběžně s tělem, koš šavle směřuje vlevo (obr. 85, pohled c a obr. 86, pohled c); na tento signál střílející vystřelí,
- e) pátá doba – předpaží pravou ruku se šavlí tak, že list šavle směřuje přímo vpřed, koš šavle směřuje dolů,
- f) šestá doba – rázným pohybem zápěstí přetočí šavli tak, aby šavle zůstala ležet na předpažené ruce opřena o vnější stranu pravého ramena, koš šavle směřuje nahoru, palec je natažený uprostřed levé strany rukojeti směrem ke spodní části koše šavle, ukazováček pravé ruky je natažený přes rukojeť a směřuje ke koši šavle, zbylé tři prsty pravé ruky jsou přitaženy k ukazováčku na rukojeti,
- g) sedmá doba – rázně připaží pravou ruku, ta zůstává natažena podél těla, šavle je pevně zapřena do vnější strany pravého ramene, prsty pravé ruky jsou nataženy na rukojeti směrem k zemi.

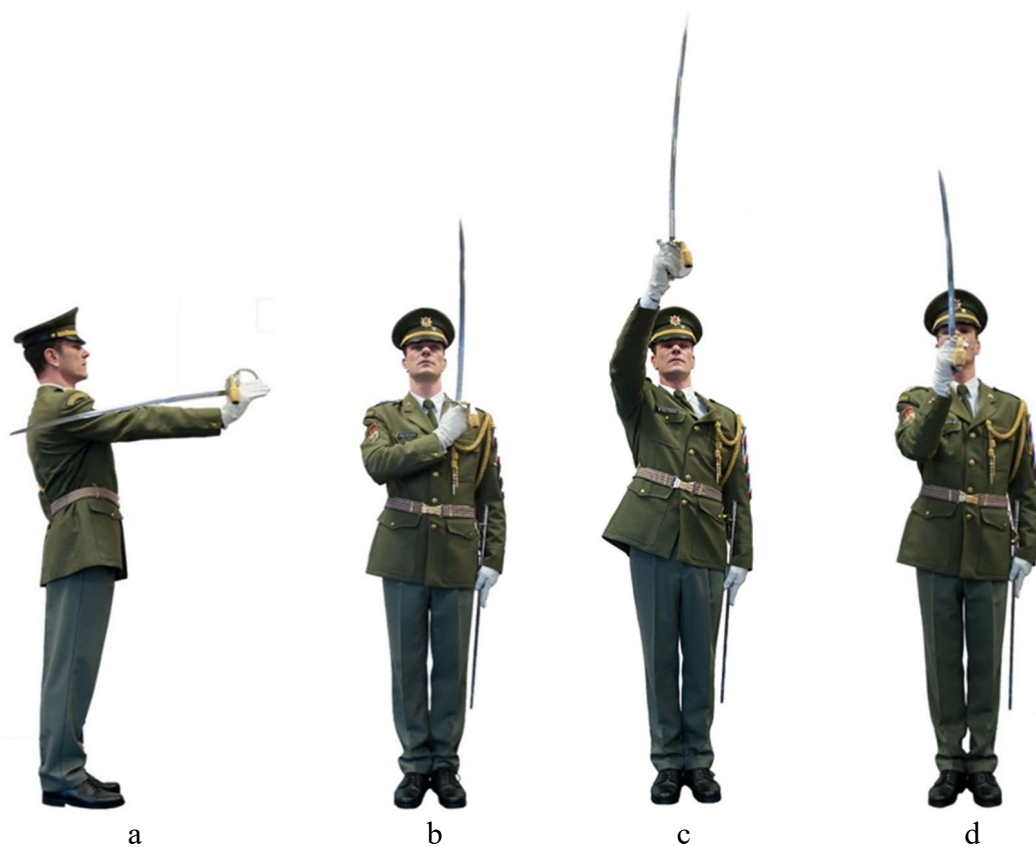
(3) Po odstřílení třetí čestné salvy se samostatně zařadí na své místo v jednotce, provede se šavlí cvik „šavli skryj“ a zaujme základní postoj.

(4) Velitel čestné jednotky ke vzdání pocty velí, například: „**Čestná stráž, čelně, k poctě – ZBRAŇ!**“. K ukončení pocty velí „**Přímo – HLEĎ!**“; vojáci se šavlemi provedou cvik „k noze zbraň“, vojáci s puškou otočí hlavu do přímého směru.

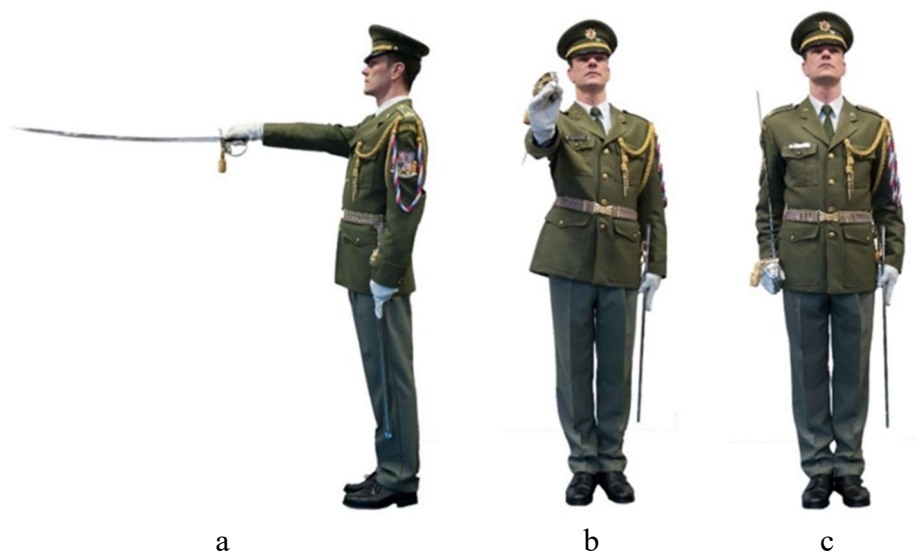
(5) Velitel čestné jednotky pro střelbu salv velí „**K prohlídce – ZBRAŇ!**“. Po kontrole zbraní a zásobníků velí „**V ponos – ZBRAŇ!**“ a velí k odchodu jednotky.

Obr. 117. Činnost se zbraní do polohy „v ponos“ po kontrole zbraně
a – výchozí poloha po kontrole zbraně (pohled zepředu a z boku);
b – první doba; c – druhá doba

Obr. 118. Činnost velitele při řízení střelby čestných salv
a – první doba (pohled z boku); b – druhá doba; c – třetí doba; d – čtvrtá doba

Obr. 119. Činnost velitele při řízení střelby čestných salv
a – pátá doba (pohled z boku); b – šestá doba; c – sedmá doba

Čl. 124

Církevní pohřeb s vojenskými poctami

(1) Na zahájení smutečního ceremoniálu velitel čestné jednotky velí „**POZOR!**“, jakmile vojenská hudba začne hrát smuteční melodii, velí „**POHOV!**“. Následuje církevní obřad rozloučení se zesnulým, po něm nástup nosičů rakve, nosičů vyznamenání a nosičů věnců.

(2) Po ukončení církevního obřadu v církevním zařízení následuje příprava smutečního průvodu. Po celou dobu přípravy smutečního průvodu hraje varhaník církevního zařízení smuteční melodii. Z církevního zařízení jsou vynášeny v uvedeném pořadí věnce, květiny a vyznamenání, pak vychází kněží a duchovenstvo, poté je vynesena rakev se zesnulým, za vynášenou rakví odchází nejbližší pozůstalí, pak důležití a významní smuteční hosté, v závěru vychází ostatní pozůstalí a smuteční hosté.

(3) Smuteční průvod se řadí v pořadí církevní symboly (křížek), vojenská hudba, čestná jednotka (v její sestavě se přesunují rovněž nosiči nejdůležitějších věnců a strážní ke katafalku), kněží a duchovenstvo, nosiči vyznamenání in natura umístěných na polštářcích, vozidlo pohřebního ústavu s rakví a s nejdůležitějšími věnci zavěšenými na držácích po stranách vozidla, nejbližší pozůstalí a ostatní důležití a významní smuteční hosté.

(4) Za zvuků smutečních melodií, které hraje vojenská hudba, se vydá smuteční průvod k místu posledního odpočinku zesnulého. Po příchodu smutečního průvodu k místu posledního odpočinku zesnulého nosiči vyznamenání a čestná jednotka zaujmou určené stanoviště. Přenesení nejdůležitějších věnců a přenesení rakve ke hrobu od místa zastavení vozidla pohřebního ústavu zabezpečí příslušní nosiči.

(5) Rakev se přenáší na ramenou „zadí rakve napřed“. Před umístěním rakve nad hrob se provede obrat tak, aby rakev čelem směřovala k záhlaví hrobu. Vojenská hudba hraje smuteční melodii až do okamžiku umístění

rakve nad hrob, poté zaujme určené stanoviště. Po umístění rakve nad hrob nastoupí u záhlaví hrobu dva strážní z počtů strážných ke katafalku, kteří provádějí cviky podle povelů velitele čestné jednotky.

(6) Po příchodu všech smutečních hostů k místu posledního rozloučení velitel čestné jednotky velí „**POZOR!**“ a po 3 sekundách následně velí „**POHOV!**“.

(7) Následují smuteční proslovy. Po ukončení smutečních proslovů lze zařadit hraní večerky na počest padlých vojáků.

(8) Po skončení smutečních proslovů velitel čestné jednotky velí „**POZOR!**“. Od záhlaví hrobu samostatně odcházejí dva strážní; ke spouštění rakve do hrobu napochodují nosiči rakve. Velitel čestné jednotky pro střelbu salv postupně velí „**POZOR!**“, „**K salvě – PŘIPRAVIT!**“. Jednotka pro střelbu salv zaujme místo pro vystřelení salvy a vojenská hudba začne hrát smuteční melodii. V průběhu hraní smuteční melodie je rakev důstojně spouštěna do hrobu. Velitel čestné jednotky pro střelbu salv řídí střelbu čestných salv šavlí tak, aby tři čestné salvy byly vystřeleny v průběhu smuteční melodie. Nosiči rakve, kteří spouštěli rakev do hrobu, se vrátí na určené stanoviště.

(9) Po dohrání smutečních melodií velitel čestné jednotky velí „**K poctě – ZBRAŇ!**“. Na tento povel vojenská hudba začne hrát státní hymnu. Po dohrání státní hymny velitel čestné jednotky postupně velí „**Přímo – HLEĎ!**“, „**POHOV!**“.

(10) Následuje kondolence pozůstalým. Kondolence zahájí představitel církve, poté řečník Armády České republiky, postupně z pravé strany přistupují další smuteční hosté.

(11) Po ukončení církevního pohřbu s vojenskými poctami a po odchodu hlavního představitele Armády České republiky odchází v pořadí

vojenská hudba, nosiči rakve a věnců, čestná jednotka a čestná jednotka pro střelbu salv.

Hlava II

Cviky s puškou 7,62 SN 52/57 při střelení salvy

Čl. 125

Cvik se zbraní „k salvě připravit“ z polohy „k noze“

(1) Cvik se zbraní provádí voják na povel „**Čestná stráž, k salvě – PŘIPRAVIT!**“ na čtyři doby (obr. 120, 121 a 122)

- a) první doba – rázným pohybem přesune zbraň do polohy na prsa tak, aby ji chytil levou rukou za podpažbí a pravou za páku závěru malíkovou hranou, prsty levé ruky pevně obepínají podpažbí zbraně, natažený palec je položen ve žlábků podpažbí; zbraň je držena pod úhlem 45°, předloktí pravé ruky je rovnoběžně se zbraní a loket je přiložen na straně pažby,
- b) druhá doba – rázným pohybem pravé ruky stáhne závěr do zadní polohy, vypustí ho do přední polohy a přehmátne na krk pažby s nataženým ukazovákem, poloha levé ruky se nemění,
- c) třetí doba – vykročí půlkrok levou nohou a pravou nohu pootočí tak, aby chodidla svírala pravý úhel, a současně přesune zbraň tak, že pažbu zbraně zapře do pravého ramene,
- d) čtvrtá doba – rázně otočí hlavu doprava.

(2) Při vypořádování velitele na stanovené místo ho vojáci doprovázejí pohybem hlavy.

Obr. 120. Cvik se zbraní „k salvě připravit“ z polohy „k noze“
a – základní postoj s puškou v poloze k „noze“; b, c – první doba;
d – druhá doba

Obr. 121. Natažení závěru – detail druhé doby

Čl. 126

Cvik se zbraní v poloze „k poctě“ po dostřelení čestné salvy

Cvik provádí voják na povely, například: „Čestná stráž, vpravo, k poctě – ZBRAŇ!“, „Čestná stráž, vlevo, k poctě – ZBRAŇ!“, „Čestná stráž, čelně, k poctě – ZBRAŇ!“, na tři doby (obr. 123, 124 a 125)

a) první doba – na návěští „k poctě“ zajistí zbraň ukazovákem pravé ruky a přesune hmotnost těla na pravou nohu; na výkonný povel „ZBRAŇ!“ zaujme základní postoj, přesune pušku vpravo (obr. 125, pohled a) a současně přesune palec levé ruky z horního okraje žlábků podpažbí do spodního okraje žlábků podpažbí,

- b) druhá doba – vytočí levou ruku o 90° v ramenním kloubu nahoru tak, že se poloha lokte nemění, palec se otočí v dolní části žlábků tak, že je zasazený do žlábků a s dlaní tvoří jednu rovinu, a současně se prsty napřímí tak, že jsou nataženy vodorovně, nakloněny hřbetem ruky nahoru aby nebylo vidět do dlaně, přičemž prsty, zápěstí a loket musí být v rovině (obr. 125, pohled b),
- c) třetí doba – otočí hlavu do určeného směru o 45° (v případě návěští „čelně“ provede pouze mírné přizvednutí brady), tvář má neutrální výraz, úhel mezi bradou a tělem je 115° (obr. 77).

a b c d
Obr. 122. Cvik se zbraní „k salvě připravit“ z polohy „k noze“
a – třetí doba (pohled z boku); b – čtvrtá doba (pohled z boku);
c – třetí doba (pohled zepředu); d – čtvrtá doba (pohled zepředu)

Obr. 123. Detail polohy ukazováčku po
dostřelení každé rány čestné salvy

Obr. 124. Detail polohy ukazováčku při zajištění zbraně na návěští „k počtě“

Obr. 125. Cvik se zbraní „k počtě“ po dostřelení čestné salvy
a – první doba (pohled zepředu a z boku);
b – druhá doba (pohled zepředu a z boku)

Hlava III

Cviky s útočnou puškou CZ 805 BREN A1, A2 a BREN 2 při střelení salvy

Čl. 127

Cvik se zbraní v poloze „v ponos“

Voják drží zbraň pravou rukou za pažbičku u pravého boku tak, že směřuje dnem zásobníku vpřed a kolmo k zemi (rovnoběžně s osou těla).

Levá ruka je připažena k tělu s prsty přirozeně sevřenými v pěst na středu stehna (obr. 126).

Čl. 128

Cvik se zbraní v poloze „k noze“

Voják drží zbraň u pravé nohy pravou rukou za hlaveň mezi palcem a nataženými prsty tak, že zásobník směřuje svým dnem vpřed a přední hrana spodku pažby je na úrovni špičky pravé nohy. Levá ruka je připažena na středu stehna (obr. 127).

Čl. 129

Cvik se zbraní v poloze „k salvě připravit“

Voják drží zbraň pažbou zapřenou do pravého ramene. Ukazovák pravé ruky je volně natažen tak, aby překrýval lučík zbraně. Levá ruka drží zbraň za přední spodní část pouzdra závěru v takové poloze, aby zbraň s příčnou osou těla svírala úhel 45°. Zbraň směřuje šikmo vzhůru pod úhlem 45°. Přeřadovač (pojistka) je v poloze „1“ (jednotlivá rána), obr. 128.

Čl. 130

Cvik se zbraní v poloze „k poctě“

Voják stojí zpříma, hlava je zvednutá a otočená do veleného směru (vpravo, vlevo nebo přímo), zbraň drží před sebou, na střed těla, rovnoběžně s jeho vertikální osou, hlavní vzhůru, zásobníkem vytočenou vlevo tak, aby ústí hlavně bylo ve výši očí. Pravou rukou drží zbraň za krk pažby těsně pod pouzdrem závěru, loket tlačí k tělu. Levá ruka drží zbraň mezi palcem a nataženými prsty za přední spodní část pouzdra závěru. Předloktí levé ruky je drženo vodorovně (obr. 129).

Obr. 126. Zbraň v poloze „v ponos“
a – pohled zepředu; b – pohled z boku

Obr. 127. Zbraň v poloze „k noze“
a – pohled zepředu; b – pohled z boku

Čl. 131

Cvik se zbraní „k salvě připravit“ z polohy „k noze“

Cvik provádí voják na povel „**Čestná stráž, k salvě – PŘIPRAVIT!**“ na čtyři doby (obr. 130)

- a) první doba – rázným pohybem přesune zbraň ústím hlavně na úroveň pravého ramene tak, aby ji chytil levou rukou za přední spodní část pouzdra závěru,
- b) druhá doba – přesune zbraň šikmo před tělo,
- c) třetí doba – pravou rukou uchopí zbraň za pažbičku, přičemž ukazovák pravé ruky je volně natažen tak, aby překrýval lučík zbraně,
- d) čtvrtá doba – provede cvik „**Napravo – VPŘÍČ!**“, přičemž místo přisunutí levé nohy vykročí levou nohou vpřed a zároveň uchopí pravou rukou napínací páku závěru (tato musí být přestavená na levé straně).

Čl. 132

Cvik se zbraní z polohy „v ponos“ do polohy „k noze“

Cvik se provádí na povel „Čestná stráž, k noze – ZBRAŇ!“ na tři doby (obr. 131)

- a) první doba – vyklopí zbraň pod úhlem 45° , přičemž pravá ruka stále drží pažbičku zbraně a levá ruka uchopí zbraň za přední spodní část pouzdra závěru, ramena se nevytácejí,
- b) druhá doba – spustí zbraň na střed pravé nohy tak, aby směřovala pažbou kolmo dolů; levá ruka zůstává na přední spodní části pouzdra závěru a pravou rukou přehmátne na hlaveň pod tlumičem plamene,
- c) třetí doba – zaujme polohu „k noze zbraň“, hbitě připaží levou ruku k tělu a pravou spustí zbraň vedle pravé nohy tak, aby nedošlo k nárazu ramenní opěry o zem.

a

b

Obr. 128. Zbraň v poloze „k salvě připravit“

a – pohled zepředu; b – pohled z boku

a

b

Obr. 129. Zbraň v poloze „k počtě“

a – pohled zepředu; b – pohled z boku

Obr. 130. Cvik se zbraní v poloze „k salvě připravit“ z polohy „k noze“
a – první doba; b – druhá doba; c – třetí doba; d – čtvrtá doba

Čl. 133

Pohřeb s vojenskými poctami

(1) Velitel přesune jednotku do stanoveného místa (zbraně jsou v poloze „v ponos“). Po vyrovnaní jednotky vydá povel „**Přímo – HLEŽ!**“ a „**POHOV!**“.

(2) Po obdržení povelu (signálu) k salvám velitel čestné jednotky pro střelbu salv postupně velí „**POZOR!**“, „**K salvě – PŘIPRAVIT!**“ (obr. 128). Vypočoduje 6 kroků z tvaru, provede obrat „vlevo v bok“ a postupně vydává povely „**NABÍJET!**“, na tento povel střelující voják levou rukou rázně stáhne napínací páku závěru a uchopí zbraň za přední spodní část pouzdra závěru; „**SALVOU!**“, na tento povel střelující voják přiloží ukazovák pravé ruky na spoušť zbraně, a „**PAL!**“, na tento povel střelující voják vystřelí a ihned po výstřelu uchopí levou rukou napínací páku závěru.

(3) Celá činnost na povel „**NABÍJET!**“, „**SALVOU!**“ a „**PAL!**“ se provádí celkem třikrát.

(4) Po odstřílení salv velitel čestné jednotky pro střelbu salv velí „**K počtě ZBRANĚ!**“ (obr. 129). K provedení prohlídky zbraně velí „**K prohlídce – ZBRANĚ!**“. Vojáci provedou stanovenou činnost se zbraní, po kontrole zbraní a zásobníků, samostatně uloží zásobníky zpět do zbraně. Na povel „**V ponos – ZBRANĚ!**“ přesunou zbraně do polohy „v ponos“.

Obr. 131 Cvik se zbraní z polohy „v ponos“ do polohy „k noze“
a – první doba; b – druhá doba; c – třetí doba
(pohledy zepředu a z boku)

Čl. 134

Cvik se zbraní „k poctě“ po odstránění čestné salvy

Cvik provádí voják na povel, například: „Čestná stráž, vpravo, k poctě – ZBRAŇ!“, na tři doby (obr. 132)

- a) první doba – spustí zbraň před střed těla tak, aby měl ústí hlavně v úrovni očí, levou rukou drží zbraň za přední spodní část pouzdra závěru a pravou přehmátne z pažbičky na krk pažby, lokty obou rukou tlačí k tělu a současně provede cvik „Nalevo – VPŘÍČ!“,
- b) druhá doba – rázně otočí zbraň pomocí zápěstí ve vertikální rovině o 90° vlevo, současně zvedne levý loket, který dá do horizontální roviny, prsty levé ruky propne,
- c) třetí doba – přizvedne nebo otočí hlavu stanoveným směrem tak, aby úhel mezi bradou a tělem byl 115° (při vzdávání pocty čelně pouze přizvedne hlavu).

Obr. 132. Cvik se zbraní do polohy „k poctě“
a – první doba; b – druhá doba (pohledy zepředu a z boku)

ČÁST DVANÁCTÁ KLADENÍ VĚNCŮ (KYTIC)

Hlava I

Uchopení, nesení a položení věnce dvojicí

Čl. 135

Uchopení věnce

(1) Dvojice nosičů věnců stojí v základním postoji čelem proti sobě. U nohou mají položený věnec tak, že věnec zakrývá špičky bot. Stuhý směřují od hlavy věnce přes věnec směrem k místu kladení. Na povel velitele nosičů věnců „**Věnec – UCHOPIT!**“ nosiči věnců uchopí věnec (obr. 133 a 134).

- (2) Cvik provádějí nosiči věnců v pochodovém tempu na čtyři doby
- a) první doba – předkloní se, trup mírně vytočí vlevo, mírně pokrčí nohy a uchopí věnec podhmatem tak, aby ruce byly vzdáleny od sebe na šířku ramen; vzdálenost rukou je možno přizpůsobit velikosti věnce (obr. 133, pohled b),
 - b) druhá doba – zaujmou základní postoj, věnec při tom zůstane ve vodorovné poloze přibližně ve výši opasku (obr. 134, pohled a),
 - c) třetí doba – začnou provádět obrat, a to tak, že pravý nosič „vpravo v bok“ a levý nosič „vlevo v bok“; současně s tím vykloní věnec hlavou vzhůru pod úhlem přibližně 80° ve směru pochodu; levou (pravou) rukou drží věnec v jeho horní části a pravou (levou) rukou drží věnec ve spodní části (obr. 134, pohled b).
 - d) čtvrtá doba – přisunou pravou (levou) nohu (obr. 134, pohled c).

Čl. 136

Nesení a otočení věnce

(1) Dvojice nosičů věnců (obr. 135) vychází na třetí krok velitele nebo delegace, která stojí před ní, přičemž tempo pochodu je 60 kroků za minutu

nebo v závislosti na hudebním doprovodu. Při pochodu zvedá voják nohu s napnutou špičkou do výšky 15 až 20 cm od země a měkce došlapuje na celé chodidlo. Polohu věnce před jeho položením změni nosiči věnců jeho otočením o 180°. Zahájení otáčení se uskutečňuje na povel (signál) určeného nosiče věnců a ukončí se třetím krokem a přinožením pravé nohy.

(2) Pravý nosič věnců se na povel (signál) současně s dokročením pravé nohy na její špičce vytočí o 135° vlevo, zároveň vykročí levou nohou (špička je propnutá) a pokračuje v pochodovém směru po kružnici. Při druhém kroku vytočí chodidlo pravé nohy více vpravo, přičemž vytočí vpravo i trup. Při třetím kroku vytočí chodidlo levé nohy již do takové polohy, aby po přinožení pravé nohy stál levým bokem k místu položení věnce.

(3) Levý nosič věnců na povel (signál) pokračuje v pochodovém směru po kružnici. Po druhém kroku vytočí chodidlo pravé nohy vpravo a mírně vytočí vpravo i trup. Při třetím kroku vytočí chodidlo levé nohy již do takové polohy, aby po přinožení pravé nohy stál pravým bokem k místu položení věnce.

(4) Při zahájení otáčení i po jeho dokončení je věnec ve vodorovné poloze, přibližně ve výši opasku a vojáci jej drží podhmatem. V průběhu otáčení si vojáci hledí vzájemně do očí.

Čl. 137

Položení věnce a odchod nosičů věnce

(1) Položení věnce (obr. 136) provádí nosiči věnců, kteří úkrokem směrem k místu položení věnce zaujmou místo k vlastnímu položení věnce. Na povel (signál) velícího nosiče věnců nosiči ukročí (ale nedokročí) směrem k místu kladení, sehnou se a položí jej na určené místo. Tělo se hýbe pouze v pase, hlava je v ose s trupem těla. Vzdálenější noha od místa položení věnce je natažena, chodidlo je celou plochou položeno na zemi. Bližší noha je vykročena k místu položení věnce a podle potřeby je pokrčena

v koleni. Koleno se nosič věnce snaží tlačit směrem k místu kladení. Věncem musí být položen hlavou směrem k místu položení věnce. Nosiči věnců po položení a upravení věnce zůstávají ve stejné poloze.

(2) Odchod nosičů věnců od pomníku po odložení věnce se provádí na povel (signál) velícího nosiče věnce tak, že se nejprve oba nosiči věnců vrátí do původní pozice, kterou zaujímali před položením věnce, přičemž vzdálenější noha od místa kladení se nesmí pohnout, a zaujmou základní postoj. Následně na povel (signál) velícího nosiče věnce provedou cvik postupně v pochodovém tempu na jedenáct dob

- a) první a druhá doba – úkrok od místa položení věnce,
- b) třetí a čtvrtá doba – obrat směrem k místu položení věnce,
- c) pátá a šestá doba – vzdání pocty rukou,
- d) sedmá doba – ukončení pocty (připažení),
- e) osmá doba – vyčkání v základním postoji,
- f) devátá a desátá doba – obrat do předem upřesněného směru odchodu,
- g) jedenáctá doba – odchod pochodovým krokem, přičemž hlavu drží zpříma.

Obr. 133. Cvik uchopení věnce

a – výchozí poloha po napochodování k věnci; b – první doba (pohled zepředu)

Obr. 134. Cvik uchopení věnce
a – druhá doba; b – třetí doba; c – čtvrtá doba (pohled zepředu)

Obr. 135. Cvik nesení a otočení věnce
a – výchozí poloha před vypořádáním; b – pochod s věncem; c – otočení s věncem

Hlava II

Uchopení, nesení a položení věnce (kytice) jednotlivcem

Čl. 138

Uchopení věnce (kytice) jednotlivcem

(1) Při uchopení věnce (kytice) nosič věnce (kytice) stojí v základním postoji (obr. 137, pohled a) čelem ve směru pochodu. U nohou má položený věnec (kytici) tak, že věnec (kytice) se dotýká špiček bot. Stuhy směřují od hlavy věnce přes věnec směrem k místu kladení. Na povel velitele nosičů věnců (kytic) „**Věnec (kytici) – UCHOPIT!**“ nosič věnce uchopí věnec (kytici).

(2) Cvik provádí nosič věnce (kytice) na dvě doby (obr. 137)

a) první doba – předkloní se, pokrčí nohy a uchopí věnec podhmatem zespoda v úrovni hlavy věnce,

b) druhá doba – zaujme základní postoj, současně s tím vykloní věnec hlavou vzhůru pod úhlem přibližně 80° ve směru pochodu; levou (pravou) rukou drží věnec v jeho horní části a pravou (levou) rukou drží věnec ve spodní části (obr. 137, pohled d).

Obr. 136. Cvik položení věnce
a – pohled zezadu; b – pohled zepředu

Obr. 137. Cvik uchopení věnce

a – výchozí poloha po napochodování k věnci; b – první doba; c – průběh první doby; d – druhá doba

Čl. 139

Nesení a položení věnce (kytice) jednotlivcem

(1) Nosič věnce (kytice) vychází na třetí krok velitele nebo delegace, která stojí před ním, přičemž tempo pochodu je pomalejší, v závislosti na hudebním doprovodu (obr. 138). Zastaví se na stanoveném místě.

(2) Při položení věnce (kytice) nosič věnce (kytice) provede krok dopředu se současným otočením o 90° doprava (doleva) směrem k místu položení věnce, zároveň se s věncem sehne a položí jej na určené místo (obr. 139). Tělo se hýbe pouze v pase, hlava je v ose s trupem těla. Vzdálenější noha od místa položení věnce je natažena, chodidlo je celou plochou položeno na zemi. Bližší noha je mírně vykročena k místu položení věnce a podle potřeby je pokrčena v koleni. Koleno se nosič věnce snaží tlačit směrem k místu kladení. Věncem musí být položen hlavou směrem k místu položení věnce. Nosič věnce po položení a upravení věnce zůstává ve stejné poloze.

(3) Odchod od pomníku po položení věnce (kytice) je rozdělen do jedenácti dob a provádí se v pochodovém tempu jako ve dvojicích.

Obr. 138. Nesení věnce a kytice

Obr. 139. Položení věnce a kytice
a – položení věnce (pohled zepředu); b – položení kytice (pohled zezadu a z boku)

ČÁST TŘINÁCTÁ

PROTOKOLÁRNÍ AKTY

Hlava I

Protokolární akty a jejich členění

Čl. 140

Základní ustanovení

(1) Protokolárními akty jsou události, při jejichž přípravě, organizaci a provádění jsou uplatňována protokolární pravidla. Protokolární pravidla jsou souborem opatření a norem společenského styku a vojenských ceremonií, jež jsou uplatňovány při protokolárním zabezpečení.

(2) Protokolární akty jsou zabezpečovány jednotkami Posádkového velitelství Praha nebo Čestnou stráží Armády České republiky a vojenskou hudební službou Armády České republiky.

(3) Vojenské útvary Armády České republiky realizují protokolární akty v rámci své působnosti vlastními silami v souladu s ustanoveními tohoto řádu.

Čl. 141

Vojenské pocty při protokolárních aktech

(1) Vojenské pocty představují soubor činností, které se provádějí při slavnostních a jiných protokolárních aktech a dalších činnostech v souladu s vnitřními předpisy. Jedná se především o činnost čestných stráží, čestných jednotek, jednotek se státní vlajkou a bojovými prapory, při udělování vyznamenání, střelbě čestných salv, činnostech prováděných při smutečních a pietních aktech, společných nástupech a při dalších činnostech.

(2) Vojenské pocity se realizují samostatně nebo za hudebního doprovodu.

Čl. 142

Protokolární akty

(1) Základními principy při realizaci protokolárních aktů jsou důstojnost, přiměřenost, taktnost, reprezentativnost a organizovanost. Při jejich přípravě a provedení se přihlíží k místním podmínkám, možnostem organizátorů a přáním pozůstalých. Protokolární akty je možné při dodržení výše uvedených zásad kombinovat (např. slavnostní akt s pietním aktem kladení věnců).

(2) Pro koordinaci zabezpečení protokolárních aktů se vyčleňuje z řad příslušníků útvarů Armády České republiky nezbytný počet osob, které odpovídají za přípravu a průběh protokolárních aktů.

(3) Hudební produkci při protokolárních aktech zabezpečuje vojenská hudební služba Armády České republiky. V případě, že není vyčleněna, používá se hudba reprodukována. Základními hudebními prvky, které se při protokolárních aktech používají, jsou fanfára, státní hymna a večerka na počest padlých vojáků. Fanfára se používá pro symbolické zdůraznění začátku nebo konce protokolárního aktu, při příchodu a odchodu významných hostů, velících nebo jejich nadřízených, a pro zdůraznění význačné části protokolárního aktu (např. předání bojového praporu). Státní hymna a večerka na počest padlých vojáků uzavírají protokolární akt nebo tvoří významný předěl mezi jeho jednotlivými částmi.

(4) Protokolární akty je možné organizovat v součinnosti s občanskými organizacemi (spolky), které spolupracují s rezortem Ministerstva obrany, popřípadě s dalšími spolky, jejichž činnost souvisí s udržováním vojenských tradic spojených s bojem za demokracii, svobodu a samostatnost České republiky.

Čl. 143

Členění protokolárních aktů

(1) Smuteční akt je událost ke vzdání vojenské pocty zemřelým nebo padlým vojákům v rámci smutečních obřadů (pohřbů, uložení ostatků apod.) nebo při událostech, které těmto obřadům předcházejí (např. smuteční ceremoniál při návratu padlých vojáků do vlasti apod.).

(2) Pietní akt je událost k vyjádření úcty a symbolické vzpomínky na zemřelé nebo padlé vojáky a občany, kteří vykonali významné činy v boji za vlast, svobodu a demokracii. Dále lze pietní akt konat k uctění obětí nehod, násilí, válek, zvláště totalitních režimů a při podobných vhodných příležitostech.

(3) Slavnostní akt je protokolární událostí, která není primárně spojená s pietním nebo smutečním aktem, i když tyto mohou být její dílčí součástí. Jedná se především o události, jejichž účelem je důstojně si připomenout státní svátky, významná výročí, ale také slavnostní shromáždění a společenská setkání.

Čl. 144

Výstroj a výzbroj jednotek a osob při zabezpečování protokolárních aktů

Jednotky Armády České republiky zabezpečují protokolární akty ve výstroji, kterou stanoví velitel. Podle konkrétních klimatických podmínek lze použít zimní doplňky. Výzbroj jednotky a strážných tvoří zbraně jednotlivce.

Hlava II

Provádění smutečních a pietních aktů

Čl. 145

Smuteční akt

(1) Smuteční akty jsou v Armádě České republiky zabezpečovány útvary, které jsou věcně a místně příslušné k provedení smutečního aktu. V případě, že je smuteční akt organizován vojákově v záloze, ve výslužbě, popřípadě válečnému veteránovi, postupuje se v souladu s vnitřními předpisy.

(2) Pro zabezpečení smutečního aktu vyčleňují útvary Armády České republiky čestnou jednotku pro střelbu salv, čestnou jednotku se státní vlajkou a čestnou stráž u rakve. Pro hudební doprovod se vyčleňuje vojenská hudba nebo lze využít hudbu reprodukovanou. Čestná jednotka se státní vlajkou se při protokolárních aktech vyčleňuje ve složení

- a) velitel,
- b) praporečník a
- c) dva strážní.

(3) Smuteční akty s vojenskými poctami mohou být organizovány ve smuteční síni, v církevním zařízení, na hřbitově apod.

- (4) Smuteční akt se organizuje v tomto pořadí
- a) dohovor s rodinou o průběhu smutečního aktu,
 - b) příprava smuteční síně – na přání rodiny se vystaví vyznamenání, fotografie zesnulého apod.,
 - c) nástup jednotek Armády České republiky – čestná jednotka pro střelbu salv, čestná jednotka se státní vlajkou a vojenská hudba nastoupí na určená místa, čestná stráž nastoupí k rakvi,
 - d) smuteční melodie – velitel čestné jednotky velí „**POZOR!**“, vojenská hudba hraje úvodní smuteční melodii, po jejím dohrání velí „**POHOV!**“,

- e) rozloučení rodiny se zesnulým – v závislosti na přání rodiny lze zahrát písně, popřípadě pronést smuteční projev, poté lze zařadit hraní večerky na počest padlých vojáků; před jejím hraním velitel čestné jednotky velí „**POZOR!**“,
- f) smuteční pochod – vojenská hudba hraje smuteční pochod; velitel čestné jednotky pro střelbu salv postupně velí „**POZOR!**“ (nebylo-li zařazeno hraní večerky na počest padlých vojáků), „**K salvě – PŘIPRAVIT!**“, „**SALVOU!**“ a na povel „**PAL!**“, jenž opakuje před každou salvou, vojáci vystřelí; celkem jsou vystřeleny 3 čestné salvy,
- g) státní hymna – velitel čestné jednotky pro střelbu salv velí „**Čestná stráž, k poctě – ZBRAŇ!**“, určený strážný u rakve velí „**Čestná stráž, k poctě – ZBRAŇ!**“ (při činnosti beze zbraně velí „**Čestná stráž, čelně – HLEĎ!**“); vojenská hudba hraje státní hymnu; po jejím dohrání následuje povel „**Přímo – HLEĎ!**“.

(5) Po provedení povelu „**Přímo – HLEĎ!**“ smuteční akt končí, následuje odchod čestné jednotky pro střelbu salv a vojenské hudby.

Čl. 146

Pietní akt

(1) Základními pietními akty prováděnými příslušníky útvarů Armády České republiky jsou pietní akt odhalení pomníku (pamětní desky) a pietní akt s položením věnců (kytic) na pietních místech (pohřebiště, památníky, pomníky, pamětní desky, hroby apod.).

(2) Pietní akt odhalení pomníku (pamětní desky) se organizuje v tomto pořadí

- a) zaujetí míst – hosté, kteří se zúčastní pietního aktu, zaujmou stanovená místa,
- b) zahájení – krátká znělka uvede začátek akce (lze použít signál „**POZOR!**“ třikrát za sebou),
- c) uvítání hostů – moderátor uvítá hosty a uvede program,

- d) úvodní projev – projev o významu pietní události, objasnění důvodu odhalení pomníku (pamětní desky), představení autora, poděkování za pomoc,
- e) odhalení pomníku (pamětní desky) – vojenská hudba hraje fanfáru, ústavní činitelé, členové rodiny, autor pomníku nebo jiní důležití hosté odhalí pomník (pamětní desku),
- f) příchod čestné stráže – k pomníku (pamětní desce) napochoduje čestná stráž (2 strážní),
- g) projevy hostů – moderátor žádá postupně vybrané hosty k přednesení jejich projevu,
- h) státní hymna – vojenská hudba hraje státní hymnu,
- i) ukončení – moderátor vyhlásí ukončení pietního aktu.

(3) Do programu lze podle rozhodnutí organizátora zařadit také kladení věnců (kytic) k pomníku (pamětní desce), které následuje po aktu odhalení pomníku (pamětní desky).

(4) Průběh ceremoniálu lze po dohodě s organizátorem pozměnit, je však nutné dodržet hlavní zásady pro organizaci protokolárních aktů a použití hudební produkce.

- (5) Pietní akt s kladením věnců (kytic) se organizuje v tomto pořadí
- a) zaujetí míst – hosté, kteří se zúčastní pietního aktu, zaujmou stanovená místa, strážní jsou nastoupeni po obou stranách místa, kde se budou klást věnce (kytice),
 - b) zahájení – krátká znělka uvede začátek akce (lze použít signál „**POZOR**“ třikrát za sebou),
 - c) uvítání hostů – moderátor uvítá hosty a uvede program,
 - d) položení věnce (kytice) – velitel nosičů věnců (kytic) velí k uchopení věnců (kytic) a zahájí přesun k místu kladení, nosiči kladou věnce (kytice) na určené místo a v určeném protokolárním pořadí, po položení věnce (kytic) odchází do určeného prostoru,

- e) další část vlastního aktu – po ukončení kladení věnců (kytic) je možné zařadit minutu ticha s hraním večerky na počest padlých vojáků,
- f) projevy hostů – moderátor žádá postupně vybrané hosty k přednesení jejich projevu,
- g) státní hymna – vojenská hudba hraje státní hymnu,
- h) ukončení – moderátor vyhlásí ukončení pietního aktu.

(6) Průběh ceremoniálu lze po dohodě s organizátorem pozměnit, je však nutné dodržet hlavní zásady pro organizaci protokolárních aktů a použití hudební produkce.

Hlava III

Provádění slavnostních aktů

Čl. 147

Obřad žehnání bojového praporu

(1) Žehnání bojového praporu je akt, jehož provedení je zcela dobrovolné. Nadřízený (jiná osoba) nesmějí příslušníky útvaru k tomuto aktu nutit.

(2) Podnět k obřadu žehnání bojového praporu může dát veliteli útvaru kterýkoli příslušník útvaru.

(3) Žehnání bojového praporu se uskutečňuje před nastoupeným útvarem při příležitosti jeho předání, nebo při jiné slavnostní příležitosti.

(4) Žehnání bojového praporu provádí vojenský kaplan.

(5) Žehnání, které bylo vykonáno, není možno zrušit.

(6) Žehnání bojového praporu útvaru zahrnuje
a) poučení příslušníků útvaru vojenským kaplanem,

- b) hlasování,
- c) dohovor o termínu provedení žehnání bojového praporu a
- d) akt žehnání bojového praporu.

(7) Vojenský kaplan musí hlasující před hlasováním řádně poučit. V poučení vysvětlí smysl žehnání, jeho morální a sociální souvislosti a vysvětlí, kdy není vhodné a z jakých důvodů provést žehnání z hlediska osoby žehnajícího. Po poučení velitel útvaru vysvětlí způsob hlasování a sdělí jeho předpokládaný termín uskutečnění.

(8) U hlasování musí být přítomen velitel útvaru a vojenský kaplan. Hlasování se musí účastnit nejméně dvě třetiny ze skutečného počtu příslušníků útvaru. Forma hlasování závisí na rozhodnutí velitele, musí však vždy zajišťovat anonymitu hlasujícího. Při hlasování se pro žehnání bojového praporu musí vyslovit kladně nejméně nadpoloviční většina ze skutečného počtu příslušníků útvaru. Každý má právo hlasovat, zdržet se hlasování nebo nehlasovat.

(9) O průběhu hlasování je nutno pořídit písemný zápis, který musí obsahovat datum hlasování, počet osob oprávněných hlasovat, počet hlasujících a počet hlasujících pro obřad. Hlasy sčítá komise, kterou určil velitel útvaru. Zápis podepíše velitel útvaru, předseda komise pro sčítání hlasů a přítomný vojenský kaplan.

(10) Obřad žehnání zajistí hlavní kaplan Armády České republiky na základě žádosti velitele útvaru podané po hlasování. Žádost musí obsahovat kopii zápisu o průběhu hlasování a návrh termínu obřadu žehnání bojového praporu.

(11) Vyslovila-li většina příslušníků útvaru v platném hlasování nesouhlas s obřadem, lze další hlasování uskutečnit po 2 letech od termínu předchozího hlasování.

(12) Žehnání bojového praporu je spojeno se slavnostním nástupem útvaru.

(13) Na znamení žehnání se během obřadu k bojovému praporu připevní stuha s latinským nápisem „Beati, qui custodiunt iudicium in omni tempore“ (tzn. blahoslavení, kteří střeží právo v každé době). Rozměry stuhy jsou (100×10) cm. Barva stuhy je tmavě modrá se zlatým nápisem a zlatými třásněmi.

Čl. 148

Vztyčování a snímání státní vlajky

(1) Čestná jednotka má při provádění slavnostního aktu vztyčování a snímání státní vlajky zbraně v poloze „na prsa“.

(2) Složení směny k slavnostnímu vztyčení a snímání státní vlajky upřesní velitel.

(3) Pro vztyčování a snímání cizích státních vlajek platí stejná pravidla.

(4) Vztyčování a snímání státní vlajky se provádí v souladu s přílohou č. 3 k tomuto řádu.

Hlava IV

Činnost při společných nástupech útvaru při slavnostních příležitostech

Čl. 149

Nástup útvaru při příležitosti propůjčení bojového praporu

Po nástupu a vyrovnaní jednotek v místě zahájení slavnostního aktu následuje činnost v tomto pořadí

- a) příchod čestných hostů na hudební doprovod a zaujetí stanovených míst – vojenská hudba hraje fanfáru,
- b) podání hlášení velícímu nastoupených jednotek,
- c) přinesení propůjčovaného bojového praporu v doprovodu čestné čety – vojenská hudba hraje Husitský chorál,
- d) zahrání signálu „**POZOR**“ – vojenská hudba hraje signál (třikrát),
- e) příchod prezidenta republiky,
- f) hlášení prezidentovi republiky, přehlídka nastoupených jednotek – vojenská hudba hraje uvítací pochod,
- g) přivítání hostů moderátorem,
- h) krátké zdůvodnění propůjčení bojového praporu,
- i) vyhlášení rozkazu prezidenta republiky o propůjčení bojového praporu,
- j) vystoupení praporečníka bojového praporu útvaru z pravého křídla tvaru před střed tribuny čelem k jednotkám,
- k) příchod prezidenta republiky a velitele útvaru k bojovému praporu,
- l) podání bojového praporu prezidentu republiky praporečníkem,
- m) předání bojového praporu prezidentem republiky veliteli útvaru – vojenská hudba hraje fanfáru,
- n) společné hlasité zvolání příslušníků útvaru „**HURÁ!**“ (třikrát), každé z nich po signálu velitele útvaru (vždy po zamávání bojovým praporem); poté velitel útvaru předá bojový prapor praporečníkovi,
- o) dekorování bojového praporu stuhou s čestným nebo historickým názvem prezidentem republiky v případě, že útvaru je současně při propůjčení bojového praporu propůjčen čestný nebo historický název; praporečník

- sklopí bojový prapor k dekorování (bude-li bojový prapor dekorován další stuhou, postupuje praporečník vyznamenaného útvaru stejně),
- p) návrat prezidenta republiky, velitele útvaru a hostů na tribunu,
 - q) hraní státní hymny – vojenská hudba hraje státní hymnu,
 - r) blahopřání prezidenta republiky vyznamenanému útvaru, odpověď vyznamenaného útvaru slovy „**Sloužíme vlasti!**“,
 - s) zařazení bojového praporu do sestavy útvaru,
 - t) zdravice hostů,
 - u) hlášení prezidentovi republiky o ukončení slavnostního aktu předání bojového praporu,
 - v) vydání rozkazu velitelem útvaru (nadřízeným) k provedení slavnostního pochodu,
 - w) provedení slavnostního pochodu – vojenská hudba hraje pochodovou skladbu,
 - x) nástup jednotek útvaru v místě zahájení slavnostního aktu,
 - y) odnesení bojového praporu v doprovodu čestné čety – vojenská hudba hraje Husitský chorál,
 - z) odchod prezidenta republiky a hostů z tribuny na hudební doprovod – vojenská hudba hraje fanfáru, odchod jednotek útvaru.

Čl. 150

Nástup útvaru při příležitosti propůjčení čestného nebo historického názvu

Po nástupu a vyrovnaní jednotek v místě zahájení slavnostního aktu následuje činnost v tomto pořadí

- a) příchod čestných hostů na hudební doprovod a zaujetí stanovených míst – vojenská hudba hraje fanfáru,
- b) podání hlášení velícímu nastoupených jednotek,
- c) přinesení bojového praporu v doprovodu čestné čety – vojenská hudba hraje Husitský chorál,
- d) zahrání signálu „**POZOR**“ – vojenská hudba hraje signál (třikrát),
- e) příchod prezidenta republiky,

- f) hlášení prezidentovi republiky, přehlídka nastoupených jednotek – vojenská hudba hraje uvítací pochod,
- g) přivítání hostů moderátorem,
- h) krátké zdůvodnění propůjčení čestného nebo historického názvu,
- i) vyhlášení rozkazu prezidenta republiky o propůjčení čestného nebo historického názvu,
- j) vystoupení praporečníka bojového praporu útvaru z pravého křídla tvaru před střed tribuny čelem k jednotkám,
- k) příchod prezidenta republiky a velitele útvaru k bojovému praporu,
- l) dekorování bojového praporu stuhou s čestným nebo historickým názvem prezidentem republiky; praporečník sklopí bojový prapor k dekorování (bude-li bojový prapor dekorován další stuhou, postupuje praporečník vyznamenaného útvaru stejně),
- m) návrat prezidenta republiky, velitele útvaru a hostů na tribunu,
- n) hraní státní hymny – vojenská hudba hraje státní hymnu,
- o) blahopřání prezidenta republiky vyznamenanému útvaru,
- p) odpověď vojáků vyznamenaného útvaru slovy „**Sloužíme vlasti!**“,
- q) zařazení bojového praporu do sestavy útvaru,
- r) zdravice hostů,
- s) hlášení prezidentovi republiky o ukončení slavnostního aktu k propůjčení čestného nebo historického názvu,
- t) vydání rozkazu velitelem útvaru (nadřízeným) k provedení slavnostního pochodu,
- u) provedení slavnostního pochodu – vojenská hudba hraje pochodovou skladbu,
- v) nástup jednotek útvaru v místě zahájení slavnostního aktu,
- w) odnesení bojového praporu v doprovodu čestné čety – vojenská hudba hraje Husitský chorál,
- x) odchod prezidenta republiky a hostů z tribuny na hudební doprovod – vojenská hudba hraje fanfáru, odchod jednotek útvaru.

Čl. 151

Nástup útvaru při příležitosti udělení vyznamenání

Po nástupu a vyrovnaní jednotek v místě zahájení slavnostního aktu následuje činnost v tomto pořadí

- a) příchod rodinných příslušníků a hostů, jejich shromáždění a zaujetí stanovených míst,
- b) nástup oceněných,
- c) příchod čestných hostů na hudební doprovod a zaujetí stanovených míst – vojenská hudba hraje fanfáru,
- d) přinesení bojového praporu (státní vlajky) za hudebního doprovodu – vojenská hudba hraje Husitský chorál,
- e) zahrání signálu „**POZOR**“ – vojenská hudba hraje signál (třikrát),
- f) příchod nadřízeného na hudební doprovod – vojenská hudba hraje fanfáru,
- g) hlášení nadřízenému,
- h) projev nadřízeného,
- i) přečtení rozkazu o udělení vyznamenání,
- j) dekorování vyznamenaných – dekorovaný provede stanovenou činnost (čl. 9 odst. 10) a po blahopřání odpoví „**Sloužím vlasti!**“; nosiči polštářků nebo platů s vyznamenáními přistupují volným krokem z pravé strany k nadřízenému a dalším osobám, které dekorují vyznamenané,
- k) hraní státní hymny – vojenská hudba hraje státní hymnu,
- l) odnesení bojového praporu (státní vlajky) na hudební doprovod – vojenská hudba hraje Husitský chorál,
- m) ukončení slavnostního aktu a odchod jednotek útvaru, rodinných příslušníků a hostů.

Nástup útvaru před vysláním nebo po návratu ze zahraniční operace

Po nástupu a vyrovnaní jednotek v místě zahájení slavnostního aktu následuje činnost v tomto pořadí

- a) příchod čestných hostů na hudební doprovod a zaujetí stanovených míst – vojenská hudba hraje fanfáru,
- b) přinesení bojového praporu (státní vlajky) v doprovodu čestné čety – vojenská hudba hraje Husitský chorál,
- c) zahrání signálu „**POZOR**“ – vojenská hudba hraje signál (třikrát),
- d) příchod nadřízeného na hudební doprovod – vojenská hudba hraje fanfáru,
- e) hlášení nadřízenému,
- f) vykonání přehlídky nastoupených jednotek – vojenská hudba hraje uvítací pochod,
- g) pozdrav „**Vojáci – NAZDAR!**“ a odpověď na pozdrav „**ZDAR!**“,
- h) přivítání hostů moderátorem,
- i) krátké zdůvodnění významu vyslání jednotky do zahraniční operace nebo zdůvodnění významu činnosti jednotky v operaci po jejím návratu,
- j) vyhlášení rozkazu o vyslání jednotky do zahraniční operace nebo o ukončení činnosti jednotky v operaci po jejím návratu,
- k) vyhlášení rozkazu o udělení vyznamenání po návratu ze zahraniční operace,
- l) příchod nadřízených v doprovodu velitele útvaru a dalších hostů k vyznamenaným,
- m) dekorování vyznamenaných – dekorovaný provede stanovenou činnost (čl. 9 odst. 10) a po blahopřání odpoví „**Sloužím vlasti!**“; nosiči polštářků nebo platů s vyznamenáními přistupují volným krokem z pravé strany k nadřízenému a dalším osobám, které dekorují vyznamenané,
- n) návrat nadřízeného v doprovodu velitele útvaru a dalších hostů na tribunu,
- o) zařazení vyznamenaných do jednotky,
- p) projevy a zdravice a krátký proslov velitele kontingentu,
- q) požehnání vojenského kaplana (před vysláním do zahraniční operace),

- r) hraní státní hymny – vojenská hudba hraje státní hymnu,
- s) hlášení o ukončení slavnostního aktu,
- t) vydání rozkazu velitelem útvaru (nadřízeným) k provedení slavnostního pochodu,
- u) provedení slavnostního pochodu – vojenská hudba hraje pochodovou skladbu,
- v) nastoupení útvaru v místě zahájení slavnostního aktu,
- w) odnesení bojového praporu (státní vlajky) v doprovodu čestné čety – vojenská hudba hraje Husitský chorál,
- x) odchod nadřízeného a hostů z tribuny na hudební doprovod – vojenská hudba hraje fanfáru, odchod jednotek útvaru.

Čl. 153

Nástup útvaru k předání funkce velitele útvaru

Po nástupu a vyrovnaní jednotek v místě zahájení slavnostního aktu následuje činnost v tomto pořadí

- a) shromáždění hostů a velitele přebírajícího funkci velitele útvaru na určeném místě,
- b) podání hlášení veliteli nastoupených jednotek,
- c) příchod čestných hostů, příslušníků velitelství útvaru a přebírajícího velitele na tribunu a zaujetí stanovených míst – vojenská hudba hraje fanfáru,
- d) přinesení bojového praporu útvaru v doprovodu čestné čety – vojenská hudba hraje Husitský chorál,
- e) zahrání signálu „**POZOR**“ – vojenská hudba hraje signál (třikrát),
- f) příchod velitele útvaru, který předává funkci (v případě účasti nadřízeného velitel útvaru nadřízeného doprovází),
- g) hlášení velitele nastoupených jednotek veliteli předávajícímu funkci (nadřízenému),
- h) vykonání přehlídky nastoupených jednotek, zaujetí místa na tribuně předávajícím velitelem (nadřízeným) – vojenská hudba hraje uvítací pochod,

- i) pozdrav „**Vojáci – NAZDAR!**“ a odpověď na pozdrav „**ZDAR!**“,
- j) přivítání hostů moderátorem, představení hlavních hostů a objasnění důvodu nástupu – moderátor poté požádá určené osoby o vystoupení, jejich projevy a proslovy; po ukončení projevů a proslovů je možné zařadit udělení vyznamenání od předávajícího velitele, případně jeho nadřízeného,
- k) vyhlášení personálních rozkazů o odvolání a jmenování do funkce velitele útvaru – v rámci vyhlásování jednotlivých personálních rozkazů jsou čteny krátké medailonky o předávajícím a přebírajícím veliteli,
- l) vystoupení praporečníka s bojovým praporem útvaru před tribunu (čelem k útvaru); nebyl-li bojový prapor útvaru propůjčen, praporečník nevystupuje,
- m) příchod nadřízeného v doprovodu předávajícího a přebírajícího velitele z tribuny před bojový prapor – nadřízený zaujme místo čelně k bojovému praporu přibližně 5 kroků před bojovým praporem; předávající velitel zaujme místo po pravé straně nadřízeného, přibližně 3 kroky před bojovým praporem; přebírající velitel zaujme místo po levé straně nadřízeného, přibližně 3 kroky před bojovým praporem,
- n) předání bojového praporu praporečníkem předávajícímu veliteli – praporečník vykročí k předávajícímu veliteli a předá bojový prapor do jeho rukou, poté se vrátí zpět,
- o) předání bojového praporu předávajícím velitelem nadřízenému – předávající velitel vykročí k nadřízenému a předá bojový prapor do jeho rukou, poté se vrátí zpět,
- p) předání bojového praporu nadřízeným přebírajícímu veliteli – nadřízený vykročí k přebírajícímu veliteli a předá bojový prapor do jeho rukou, poté se vrátí zpět,
- q) předání bojového praporu přebírajícím velitelem praporečníkovi – přebírající velitel vykročí k praporečníkovi a předá bojový prapor do jeho rukou; praporečník převezme z rukou přebírajícího velitele bojový prapor a zařadí se do sestavy mezi strážné (sestavy bojového praporu),
- r) návrat nadřízeného, předávajícího a přebírajícího velitele na tribunu,

- s) projev nově jmenovaného velitele útvaru,
- t) hraní státní hymny – vojenská hudba hraje státní hymnu,
- u) hlášení o ukončení slavnostního aktu a vydání rozkazu velitelem útvaru (nadřízeným) k provedení slavnostního pochodu,
- v) zařazení bojového praporu do sestavy útvaru,
- w) provedení slavnostního pochodu – vojenská hudba hraje pochodovou skladbu,
- x) nastoupení útvaru v místě zahájení slavnostního aktu,
- y) odnesení bojového praporu útvaru v doprovodu čestné čety – vojenská hudba hraje Husitský chorál,
- z) odchod nadřízeného, předávajícího a přebírajícího velitele a čestných hostů na hudební doprovod – vojenská hudba hraje fanfáru, odchod jednotek útvaru.

Čl. 154

Slavnostní akt vojenské přísahy

Po nástupu a vyrovnaní jednotek v místě zahájení slavnostního aktu, kdy vojenská hudba hraje pochodové skladby, následuje činnost v tomto pořadí

- a) hlášení velitele nastoupených jednotek velícímu,
- b) příchod čestných hostů na hudební doprovod a zaujetí stanovených míst – vojenská hudba hraje fanfáru,
- c) přinesení bojového praporu v doprovodu čestné čety – vojenská hudba hraje Husitský chorál,
- d) zahrání signálu „**POZOR**“ – vojenská hudba hraje signál (třikrát),
- e) příchod velitele útvaru (nadřízeného) na hudební doprovod – vojenská hudba hraje fanfáru,
- f) hlášení velícího veliteli útvaru (nadřízenému),
- g) vykonání přehlídky nastoupených jednotek – vojenská hudba hraje uvítací pochod,
- h) pozdrav „**Vojáci – NAZDAR!**“ a odpověď na pozdrav „**ZDAR!**“,
- i) přivítání hostů moderátorem,
- j) projev velitele útvaru (nadřízeného) k významu vojenské přísahy,

- k) vystoupení praporečnicka s bojovým praporem před tribunu (čelem k nastoupeným jednotkám),
- l) přečtení textu vojenské přísahy – za doprovodu reprodukované hudby „Má vlast – Vltava”,
- m) znění textu vojenské přísahy končící slovy „**Tak přísahám!**“; následuje hromadná odpověď přísahajících „**Tak přísaháme!**“ – vojáci se zbraněmi v poloze „na prsa“ provedou samostatně cvik „k počtě zbraň“ (v této poloze setrvají i v průběhu hraní státní hymny, cvik ukončí na povel velícího „přímo hled“),
- n) hraní státní hymny – vojenská hudba hraje státní hymnu (v jejím průběhu je možné vypálit 21 čestných salv),
- o) blahopřání nadřízeného ke složení vojenské přísahy „**Ke složení vojenské přísahy Vám blahopřeji!**“; následuje odpověď přísahajících „**Sloužíme vlasti!**“,
- p) ukončení vzdání pocty na povel „**Přímo – HLED!**“,
- q) zařazení bojového praporu do sestavy přísahajících jednotek,
- r) projevy a zdravice hostů,
- s) hlášení o ukončení slavnostního aktu,
- t) vydání rozkazu velitelem útvaru (nadřízeným) k provedení slavnostního pochodu,
- u) provedení slavnostního pochodu – vojenská hudba hraje pochodovou skladbu,
- v) nastoupení jednotek v místě zahájení slavnostního aktu,
- w) odnesení bojového praporu v doprovodu čestné čety – vojenská hudba hraje Husitský chorál,
- x) odchod nadřízeného a čestných hostů na hudební doprovod – vojenská hudba hraje fanfáru, odchod jednotek útvaru.

Čl. 155

Uvítací ceremoniál

Po nástupu a vyrovnaní jednotek v místě provedení ceremoniálu následuje činnost v tomto pořadí

- a) zahrání signálu „**POZOR**“ – vojenská hudba hraje signál (třikrát),
- b) příchod hosta v doprovodu určené osoby k velícímu nastoupených jednotek (veliteli čestné jednotky), kde převezme hlášení – vojenská hudba hraje uvítací pochod,
- c) příchod hosta s doprovodem a velícího nastoupených jednotek (velitele čestné jednotky) před bojový prapor (státní vlajku) – po provedení obratu směrem k bojovému praporu (státní vlajce) a vzdání pocty úklonem hlavy pozdraví bojový prapor (státní vlajku), vojáci zdraví rukou,
- d) vykonání přehlídky nastoupených jednotek – vojenská hudba hraje uvítací pochod,
- e) vystoupení hosta s doprovodem na tribunu (stupínek), velící nastoupených jednotek (čestné jednotky) se vrátí na své místo v tvaru,
- f) pozdrav doprovodu hosta „**Vojáci – NAZDAR!**“ a odpověď nastoupených jednotek (čestné jednotky) na pozdrav „**ZDAR!**“,
- g) hraní státní hymny; v případě, že se jedná o zahraničního hosta, hraní státní hymny jiného státu a následně státní hymny – vojenská hudba hraje státní hymnu,
- h) pietní akt – v rámci ceremoniálu je možné zařazení pietního aktu, například položení věnce nebo kytice, popřípadě provedení slavnostního pochodu nastoupených jednotek.

ČÁST ČTRNÁCTÁ PŘEZKOUŠENÍ Z POŘADOVÉ PŘÍPRAVY

Hlava I Všeobecná ustanovení

Čl. 156

(1) Přezkoušením z pořadové přípravy se zjišťuje úroveň pořadovosti a osvojení základních ustanovení tohoto řádu vojáky. Při přezkoušení se prověřuje zejména povelová technika velitelů, správnost provedení jednotlivých cviků vojáky, jejich vnější vzhled a dodržování stejnokrokové kázně, vojenské vystupování a pravidla vojenské zdvořilosti.

(2) Jednotka nastupuje k přezkoušení podle pokynů přezkušujícího v souladu s čl. 157.

(3) Přezkoušení z pořadové přípravy uskutečňují přímí nadřízení nebo osoby oprávněné k provádění kontrol (dále jen „přezkušující“). Před přezkoušením seznámí tyto osoby velitele útvaru (jednotky) s plánem přezkoušení, dobou a místem nástupu, nástupovým tvarem, výstrojí, výzbrojí a technikou.

(4) Přezkoušení z pořadové přípravy se zakončí slavnostním pochodem. Jednotky při slavnostním pochodu nastupují ve stanovených tvarech se zbraní v poloze „na prsa“ (pancéřovky v poloze „na řemen“).

Hlava II

Přezkoušení roty, praporu a útvaru

Čl. 157

Přezkoušení roty

(1) Rota nastupuje k přezkoušení z pořadové přípravy v linii četových proudů (obr. 33) se zbraněmi (vozidly) podle nařízení přezkušujícího.

(2) K uvítání přezkušujícího a pro vzdání pocty se zbraní v poloze „na prsa“ velitel roty vydá povel „**Roto – POZOR!**“ a dále velí, například: „**Roto, k uvítání zprava, k poctě – ZBRAŇ!**“ (se zbraní v jiné poloze velí, například: „**Roto, vpravo – HLEĎ!**“), a po provedení obratu „vpravo v bok“ očekává přezkušujícího na místě. Jakmile se před ním přezkušující zastaví, velitel roty podá hlášení, například: „**Pane majore, velitel první pěší roty, kapitán HOLÝ. Rota nastoupila k přezkoušení z pořadové přípravy.**“.

(3) Po podání hlášení, aniž přestane zdravit rukou, doprovází přezkušujícího, který provádí přehlídku roty; stejným krokem se pohybuje dva kroky za a dva kroky vpravo od něj.

(4) Přehlídku provádí přezkušující tak, že přejde celou šířku nastoupené roty, na jejím konci provede obrat „čelem vzad“ a přejde před střed nastoupené roty a rotu pozdraví „**Roto – NAZDAR!**“. Po odpovědi jednotky „**ZDAR!**“ dá pokyn veliteli roty k vydání povelu „**Přímo – HLEĎ!**“ a „**POHOV!**“ a následně mu vydá pokyny k přezkoušení.

(5) Přezkoušení roty se zahajuje kontrolou přítomnosti, vnějšího vzhledu, zbraní (vozidel) a výstroje vojáků. Poté se provede přezkoušení znalostí jednotlivých velitelů a vojáků roty a následně se kontroluje úroveň zvládnutí pořadové přípravy jednotlivce, družstva, čety a roty. Je-li to třeba,

přezkušující vydá pokyn veliteli kontrolované jednotky k úpravě rozstupů mezi kontrolovanými vojáky. Zastaví-li se přezkušující před vojákem za účelem kontroly vnějšího vzhledu (zbraní apod.) nebo položení kontrolní otázky, voják zaujme základní postoj a představí se funkcí, hodností a příjmením, například: „**Pane plukovníku, řidič tanku, četař Starý.**“. Je-li voják osloven hodností a příjmením, odpoví „**ZDE!**“. Při předání zbraně ke kontrole ji voják drží před středem těla hlavní směrem do ramene a přezkušujícímu hlásí, například: „**Pane podplukovníku, četař Starý. Předávám Vám zbraň číslo..., zbraň nenabita a zajištěna.**“.

(6) Ke slavnostnímu pochodu nastupuje rota v linii četových proudů podle velikosti; jiný tvar stanoví přezkušující. Velitel roty se postaví šest kroků před pravé křídlo roty a po provedeném obratu „vlevo v bok“ vydá povel „**POZOR!**“. Dále velí, například: „**Roto, k slavnostnímu pochodu, po četách, vzdálenost 20 kroků, všichni, vpravo – V BOK!**“, „**Vpravo hledět, pochodem – V CHOD!**“, nebo na povel, například: „**Roto, k slavnostnímu pochodu, po četách, vzdálenost jednoho směrníka, všichni, vpravo – V BOK!**“, „**Vpravo hledět, pochodem – V CHOD!**“. Na část návěští „**k slavnostnímu pochodu**“ vypochoďují z tvaru zástupce velitele roty a vedoucí praporčík a zaujmou místa za sebou dva kroky vlevo od velitele roty, velitelé čet a jejich zástupci a zaujmou místa před středem svých čet a na další část návěští „**po četách**“ provedou obrat „vpravo v bok“ v souladu s obr. 40. Po části povelu „**všichni, vpravo – V BOK!**“ provedou všichni velitelé a vojáci obrat „vpravo v bok“. Na výkonný povel „**V CHOD!**“ dalšího povelu provede velitel roty rychle obrat „čelem vzad“ a vykročí současně s rotou plným krokem.

(7) Po dosažení místa k provedení obratu na povel velitele roty provede velitelské družstvo (první četa) za pochodu obrat „vlevo v bok“, rychle se vyrovná a pochoduje v nařízeném směru. Ostatní čety, je-li potřeba, pochodují na povel svých velitelů na místě.

(8) Každá další četa, jakmile dojde na místo, kde provedlo obrat „vlevo v bok“ velitelské družstvo (první četa), provede obrat „vlevo v bok“, je-li potřeba, pochoduje na místě a vyrovnává se. Jakmile předchozí jednotka odpochoduje na vzdálenost stanovenou povel, velitel čety velí **„Plný – KROK!“**.

(9) Za pochodu ve vzdálenosti 20 až 25 kroků před přezkušujícím přejde celá rota v pořadový krok na povel velitele rotty **„Roto – POZOR!“**. Jakmile se čelo rotty přiblíží k přezkušujícímu na vzdálenost 12 až 15 kroků, velitel rotty pro první čet (velitelské družstvo) velí, například: **„Roto, vpravo – HLEĎ!“**, nebo například: **„Roto, dva, tři, čtyři – HLEĎ!“**. Velitelé dalších čet po dosažení stanovených vzdáleností velí postupně, například: **„Četo, vpravo – HLEĎ!“**, nebo například: **„Četo, dva, tři, čtyři – HLEĎ!“**.

(10) Vzdání pouty rota provede v souladu s čl. 55.

(11) Jakmile přepochodují jednotky kolem přezkušujícího, jednotliví velitelé postupně velí, například: **„Roto, přímo – HLEĎ!“**, nebo například: **„Četo, dva, tři, čtyři – HLEĎ!“**, a po povelu **„POHOV!“** přesunou následně jednotky na určené místo.

Čl. 158

Přezkoušení praporu

(1) Prapor nastoupí k přezkoušení z pořadové přípravy v linii rotních (čtových) proudů se zbraněmi (vozidly) podle nařízení přezkušujícího.

(2) Velitel praporu vypochoduje před pravé křídlo praporu. Náčelník štábu praporu a jeho zástupci nastoupí vpravo od štábu. Zástupce velitele praporu a vrchní praporčík nastoupí vpravo od náčelníka štábu. Činnost všech se provede v souladu s obr. 40.

(3) Uvítání přezkušujícího, přehlídka a přezkoušení praporu se provede obdobně jako u roty. V hlášení přezkušujícímu velitel praporu uvede rovněž čestný nebo historický název a všechny udělené řády praporu. Je-li prapor nastoupen s bojovým praporem, přezkušující se při přehlídce na jeho úrovni zastaví, provede obrat „vlevo v bok“, krátkým setrváním na místě vzdá čest bojovému praporu, provede obrat „vpravo v bok“ a pokračuje v přehlídce.

(4) Před zahájením slavnostního pochodu nastupuje prapor podle pokynů přezkušujícího. Velitel praporu vypochoďuje před pravé křídlo praporu v souladu s obr. 40 a po povelu „**POZOR!**“ dále velí, například: „**Prapore, k slavnostnímu pochodu, po rotách (po četách), vzdálenost 20 kroků, štáb praporu přímo, ostatní, vpravo V BOK!**“, „**Vpravo hledět, pochodem – V CHOD!**“. Na část návěští „**k slavnostnímu pochodu**“ vypochoďují z tvaru zástupce velitele praporu, vrchní praporčík, náčelník štábu praporu a jeho zástupci, velitelé rot a jejich zástupci, vedoucí praporčíci, velitelé čet a jejich zástupci na stanovená místa a na další část návěští „**po rotách (po četách)**“ provedou obrat „vpravo v bok“ v souladu s obr. 40. Po části povelu „**štáb praporu přímo, ostatní vpravo – V BOK!**“ provedou velitelé a vojáci stanovenou činnost. Na výkonný povel „**V CHOD!**“ dalšího povelu velitel praporu provede rychle obrat „vpravo v bok“ a spolu se štábem praporu vykročí plným krokem. Velitelé jednotlivých rot (čet) velí „**NA MÍSTĚ!**“, roty (čety) provádějí následně činnost v souladu s čl. 157 odst. 7 a 8.

(5) Vzdání pocty prapor provede v souladu s čl. 55 a v souladu s čl. 157 odst. 9 obdobně; povely k zahájení pochodu pořadovým krokem, k zahájení a ukončení vzdávání pocty pro štáb (první jednotku) vydává velitel praporu, následným jednotkám vydávají tyto povely jejich velitelé.

(6) Jakmile přepochodují jednotky kolem přezkušujícího, jednotliví velitelé postupně velí „**Přímó – HLEĎ!**“, nebo například: „**Roto, dva, tři, čtyři – HLEĎ!**“; po povelu „**POHOV!**“ přesunou následně jednotky na určené místo.

Čl. 159

Přezkoušení útvaru

(1) Útvar nastoupí k přezkoušení z pořadové přípravy s bojovým praporem v linii praporních (rotních nebo četových) proudů se zbraněmi (vozidly) podle nařízení přezkušujícího.

(2) Velitel útvaru vypochoďuje před pravé křídlo útvaru v souladu s obr. 40. Vojenská hudba nastoupí v místě pod vedením dirigenta.

(3) Uvítání přezkušujícího, provedení přehlídky a přezkoušení útvaru se provede obdobně jako u praporu. V hlášení přezkušujícímu velitel útvaru uvede rovněž čestný nebo historický název a všechny udělené řády útvaru.

(4) Před zahájením slavnostního pochodu nastupuje útvar podle pokynů, které vydal přezkušující. Velitel útvaru vypochoďuje před pravé křídlo útvaru v souladu s obr. 40 a velí, například: **„Útvare, k slavnostnímu pochodu, po praporech (po rotách, po četách), vzdálenost 20 kroků, štáb útvaru přímo, ostatní, vpravo – V BOK!“**, **„Vpravo hledět, pochodem – V CHOD!“**. Na část návěští **„k slavnostnímu pochodu“** vypochoďuje z tvaru zástupce velitele útvaru, vrchní praporčík, praporečník s bojovým praporem a strážnými, náčelník štábu útvaru, jeho zástupci, velitelé praporů a jejich zástupci, vrchní praporčíci, náčelníci štábu praporů, jejich zástupci, velitelé rot, jejich zástupci, vedoucí praporčíci, velitelé čet a jejich zástupci na stanovená místa, vojenská hudba na tuto část návěští vypochoďuje a zaujme určený prostor, a na další část návěští **„po praporech (po rotách, po četách)“** provedou všichni velitelé obrat „vpravo v bok“ v souladu s obr. 40. Po části povelu **„štáb útvaru přímo, ostatní, vpravo – V BOK!“** provedou velitelé a vojáci stanovenou činnost. Na výkonný povel **„V CHOD!“** dalšího povelu velitel útvaru provede rychle obrat „vpravo v bok“, spolu se štábem útvaru vykročí plným krokem a vojenská hudba začne hrát. Velitelé jednotlivých

praporů (rot) velí „**NA MÍSTĚ!**“, prapory (roty) provádějí následně činnost v souladu s čl. 157 odst. 7 a 8.

(5) Vzdání pocty útvar provede v souladu s čl. 55 a v souladu s čl. 157 odst. 9 obdobně; povely k zahájení pochodu pořadovým krokem, k zahájení a ukončení vzdávání pocty pro štáb (první jednotku) vydává velitel útvaru, následným jednotkám vydávají tyto povely jejich velitelé.

(6) Jakmile přepochodují jednotky kolem přezkušujícího, jednotliví velitelé postupně velí „**Přímo – HLEĎ!**“, nebo například: „**Roto, dva, tři, čtyři – HLEĎ!**“; po povelu „**POHOV!**“ přesunou následně jednotky na určené místo.

(7) Praporečník a strážní s bojovým praporem při slavnostním pochodu hlavy neotáčejí směrem k přezkušujícímu.

(8) Jakmile poslední jednotka mine přezkušujícího, vojenská hudba přestane hrát.

Hlava III

Přezkoušení z pořadové přípravy a hodnocení

Čl. 160

Přezkoušení jednotlivce, družstva, čety, roty, praporu a útvaru

(1) Přezkušující přezkouší u jednotlivce

- a) znalosti povinností velitelů a ostatních vojáků před nástupem, mimo tvar a v tvaru,
- b) základní postoj, postoj pohov a činnost na povel volno,
- c) cviky s pokrývkou hlavy a otáčení hlavy,
- d) obraty na místě,
- e) pohyb jednotlivce a zastavení,
- f) obraty za pochodu,

- g) pozdrav na místě a za pochodu,
- h) základní postoj se zbraní a cviky se zbraní na místě,
- i) obraty a pohyby se zbraní,
- j) pozdrav se zbraní a
- k) znalost signálů.

(2) Přezkušující přezkouší u družstva

- a) nástupové tvary družstva, vyrovnaní a obraty na místě,
- b) rozevření a sevření družstva,
- c) pochodové tvary družstva, vyrovnaní a obraty za pochodu,
- d) pohyb družstva, změny směru a zastavení,
- e) vzdávání pocty v tvaru na místě a za pochodu,
- f) odložení materiálu (zbraní) a nástup k materiálu (ke zbraním) a
- g) vystoupení z tvaru a příchod k nadřízenému.

(3) Přezkušující přezkouší u čety

- a) nástupové tvary čety, vyrovnaní a obraty na místě,
- b) pochodové tvary čety, vyrovnaní a obraty za pochodu,
- c) změny tvarů na místě a za pochodu, zastavení a vyrovnaní,
- d) změny směru pohybu čety,
- e) vystoupení z tvaru a příchod k nadřízenému a
- f) vzdávání pocty v tvaru na místě a za pochodu.

(4) Přezkušující přezkouší u roty, praporu a útvaru

- a) nástupové tvary a vyrovnaní,
- b) pochodové tvary a pohyb,
- c) vzdávání pocty v tvaru na místě a za pochodu a
- d) slavnostní pochod.

Čl. 161

Zásady hodnocení

(1) Pořadová příprava se kontroluje přezkoušením jednotlivce a jednotek v rámci útvaru a jejich velitelů. Přezkoušení se provádí jen tehdy, je-li přítomno alespoň 80 % vojáků jednotky.

(2) Hodnocení malých jednotek (družstvo, osádka, obsluha) se skládá z hodnocení jednotlivců, hodnocení cviků prováděných jednotkou a hodnocení velitele jednotky.

(3) Ostatní jednotky (četa, rota, prapor) a útvar se hodnotí na základě výsledků hodnocení podřízených organických jednotek.

Čl. 162

Hodnocení jednotlivců

(1) Výtečně, jestliže ve vojenském vystupování a vnějším vzhledu vojáka nebyly zjištěny žádné nedostatky, voják zná přesně ustanovení tohoto řádu a jiných vnitřních předpisů a provádí všechny pořadové cviky bezvadně ve stanoveném tempu.

(2) Dobře, jestliže se ve vojenském vystupování a vnějším vzhledu vojáka vyskytují drobné nedostatky, které lze na místě odstranit, nebo voják některá ustanovení tohoto řádu zná nepřesně a dopouští se při provádění pořadových cviků drobných chyb.

(3) Vyhovující, jestliže vojenské vystupování a vnější vzhled vojáka vykazuje nedostatky, které nelze na místě odstranit, nebo voják prokazuje slabé znalosti ustanovení tohoto řádu a některé pořadové cviky provádí s chybami.

(4) Nevyhovující, jestliže vojenské vystupování a vnější vzhled vojáka nesplňuje předepsané požadavky, voják nezná základní ustanovení tohoto řádu a většinu pořadových cviků provádí s chybami.

Čl. 163

Hodnocení družstva

(1) Výtečně, jestliže bylo nejméně 50 % příslušníků jednotky hodnoceno výtečně a ostatní příslušníci jednotky nejhůře dobře, pořadové cviky provedené jednotkou byly hodnoceny výtečně a velitel jednotky byl hodnocen výtečně.

(2) Dobře, jestliže bylo nejméně 50 % příslušníků jednotky hodnoceno výtečně a ostatní příslušníci jednotky nejhůře vyhovující, pořadové cviky provedené jednotkou byly hodnoceny nejhůře dobře a velitel jednotky byl hodnocen nejhůře dobře.

(3) Vyhovující, jestliže splnilo nejméně 70 % příslušníků jednotky přezkoušení, pořadové cviky provedené jednotkou byly hodnoceny nejhůře vyhovující a velitel jednotky byl hodnocen nejhůře vyhovující.

(4) Nevyhovující, jestliže bylo více než 30 % příslušníků jednotky hodnoceno nevyhovující nebo pořadové cviky provedené jednotkou byly hodnoceny nevyhovující nebo velitel jednotky byl hodnocen nevyhovující.

Čl. 164

Hodnocení čety, roty, praporu a útvaru

(1) Výtečně, jestliže byla nejméně polovina podřízených jednotek při přezkoušení hodnocena výtečně a ostatní podřízené jednotky nejhůře dobře, pořadové cviky provedené jednotkou byly hodnoceny výtečně a velitel jednotky byl hodnocen výtečně.

(2) Dobře, jestliže byla nejméně polovina podřízených jednotek při přezkoušení hodnocena nejhůře dobře a ostatní podřízené jednotky nejhůře vyhovující, pořadové cviky provedené jednotkou byly hodnoceny nejhůře dobře a velitel jednotky byl hodnocen nejhůře dobře.

(3) Vyhovující, jestliže splnily nejméně dvě třetiny podřízených jednotek přezkoušení, pořadové cviky provedené jednotkou byly hodnoceny nejhůře vyhovující a velitel jednotky byl hodnocen nejhůře vyhovující.

(4) Nevyhovující, jestliže byla více než jedna třetina přezkoušených jednotek hodnocena nevyhovující nebo pořadové cviky provedené jednotkou byly hodnoceny nevyhovující nebo velitel jednotky byl hodnocen nevyhovující.

Čl. 165

Hodnocení velitelů

(1) Výtečně, jestliže je hodnocen v souladu s čl. 162 výtečně, přesně zná a plně uplatňuje zásady velení stanovené tímto řádem, velí rázně a zřetelně, respektuje v povelu návěští a výkonný povel, při vedení výcviku sleduje a vyhodnocuje činnost cvičících vojáků.

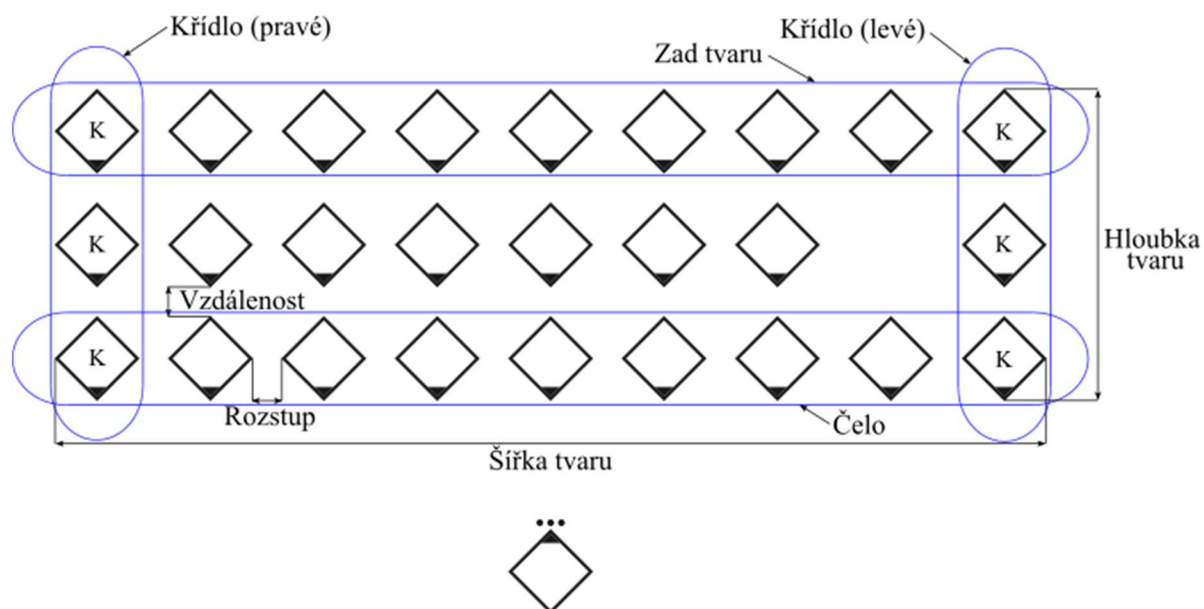
(2) Dobře, jestliže je hodnocen v souladu s čl. 162 nejhůře dobře, zná a uplatňuje zásady velení stanovené tímto řádem, velí rázně a zřetelně, při vedení výcviku sleduje a vyhodnocuje činnost cvičících s drobnými nedostatky.

(3) Vyhovující, jestliže je hodnocen v souladu s čl. 162 nejhůře vyhovující, zná, ale neuplatňuje zásady velení stanovené tímto řádem, nevelí rázně a zřetelně a při vedení výcviku sleduje, ale nevyhodnocuje činnost cvičících vojáků.

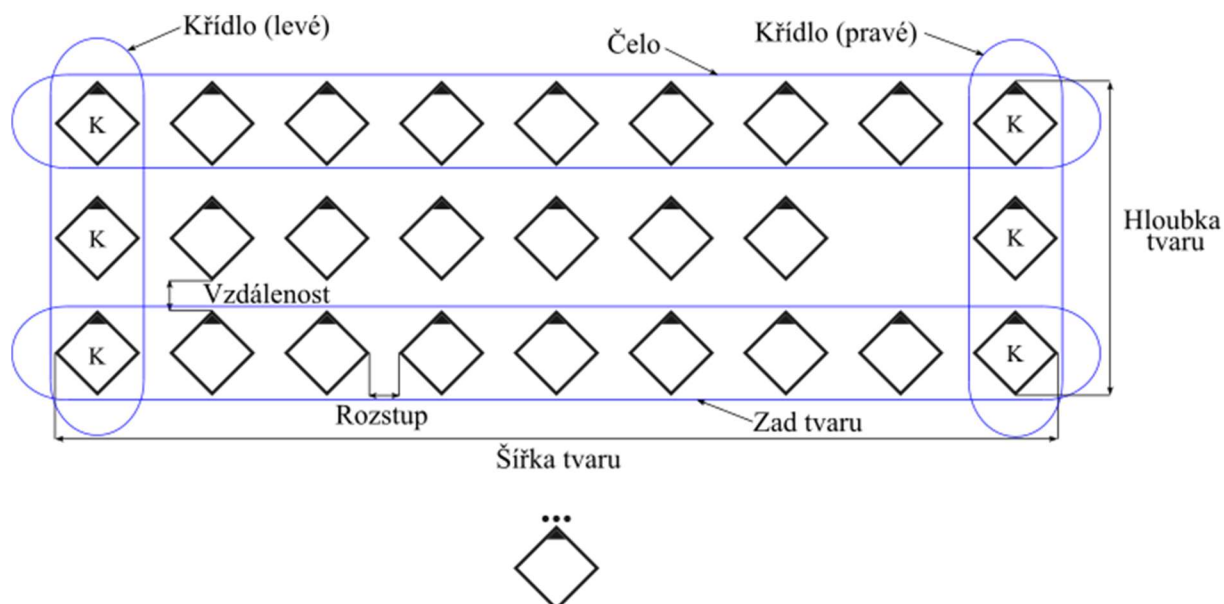
(4) Nevyhovující, jestliže je hodnocen v souladu s čl. 162 nevyhovující, nebo nezná a neuplatňuje zásady velení stanovené tímto řádem, nevelí rázně a zřetelně a při vedení výcviku nesleduje a nevyhodnocuje činnost cvičících vojáků.

P Ř Í L O H Y

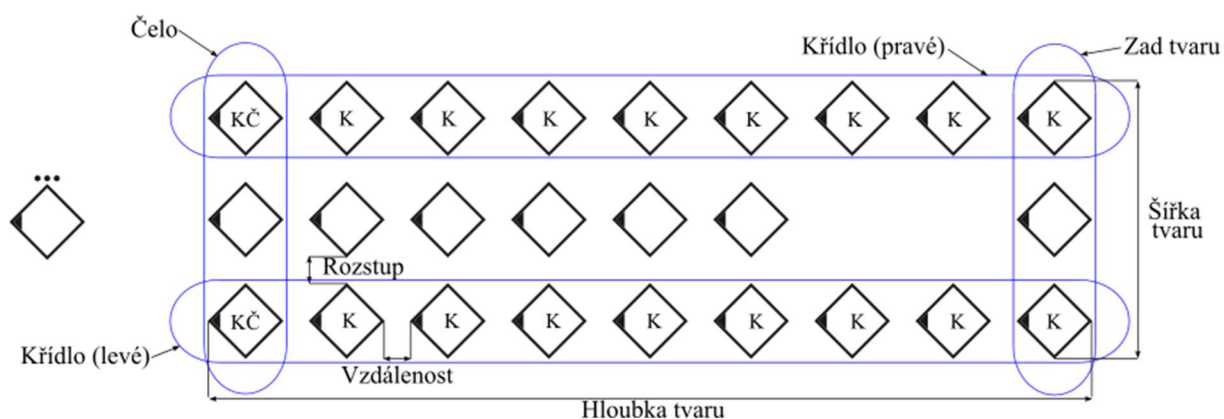
NÁSTUPOVÉ A POCHODOVÉ TVARY

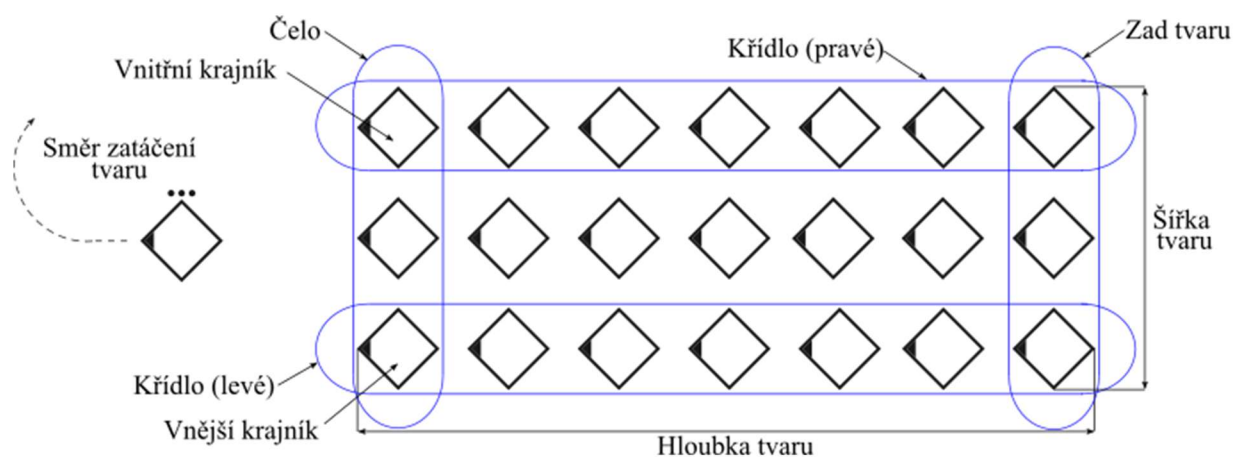
Obr. 140. Nástupový tvar čety (trojřad)
(K – krajník)

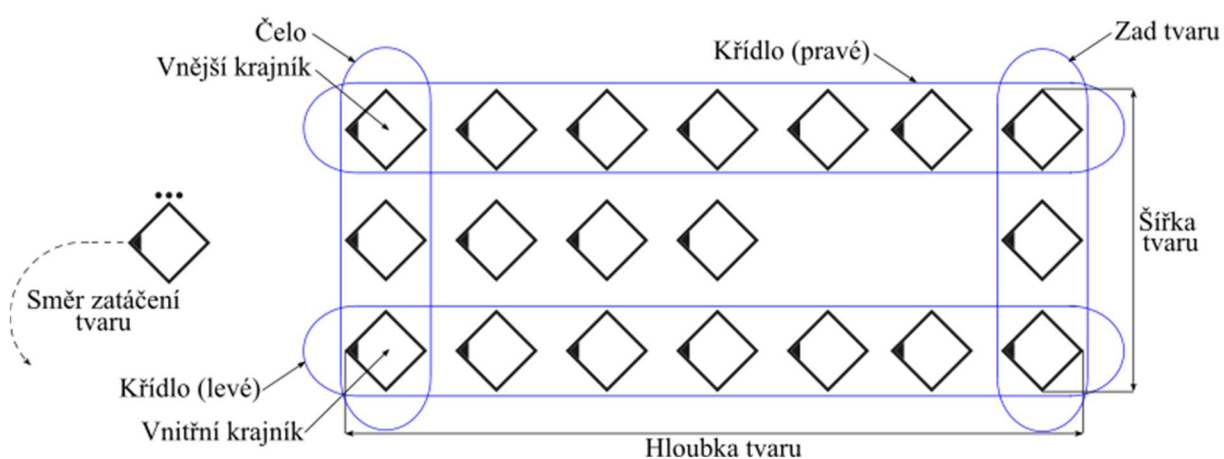
Obr. 141. Nástupový tvar čety po provedení obratu „čelem vzad“
(K – krajník)

Obr. 142. Pochodový tvar čety (trojstup)
(K – krajník; KČ – krajník v čele družstva)

Obr. 143. Pochodové tvary čety při provádění změny směru doprava (varianta)

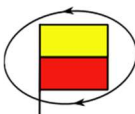
Obr. 144. Pochodové tvary čety při provádění změny směru doleva (varianta)

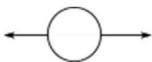
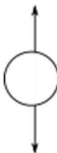
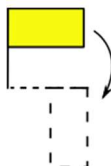
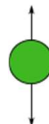
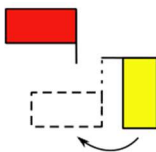
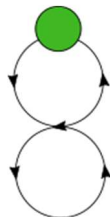
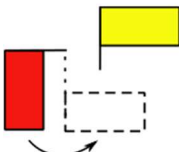
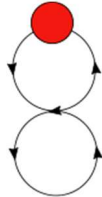
SIGNÁLY PRO VELENÍ

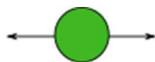
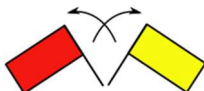
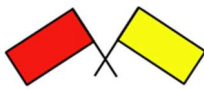
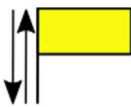
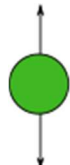
- (1) Signál pro velení musí být přesný, jednoduchý, rozlišitelný a nezaměnitelný s jinými signály.
- (2) Signály pro velení se vydávají k jejich provedení vždy jednotlivě.
- (3) Přijetí signálu pro velení se potvrzuje stanoveným způsobem.
- (4) Signály pro velení jsou platné jak pro pěší tvary, tak pro tvary na vozidlech.

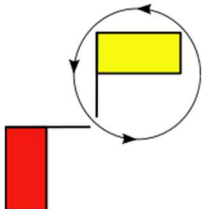
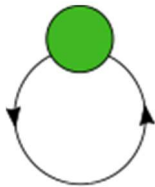
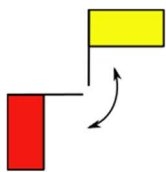
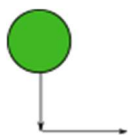
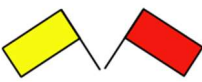
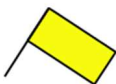
Tabulka 1

Signály pro velení v pěších tvarech a na vozidlech

Signál	Smluvená znamení		
	pažemi	praporky	svítlnou
Pozor (Dělej co já) (Rozumím)	Pravou vzpažit a držet ji až do odpovědi (rozumím, nebo do navázání vizuálního kontaktu).	Totéž se žlutým v pravé ruce. 	Řada teček bílým světlem.
Shromáždění velitelů	Pravou vzpažit a kroužit nad hlavou, pak rychle připažit.	Totéž s červeným a žlutým v pravé ruce. 	Bílým světlem mávat v půlkruhu nad hlavou.

Signál	Smluvená znamení		
	pažemi	praporky	svítilnou
K vozidlům	Obě vzpažit a držet do splnění.	Totéž se žlutým v pravé a červeným v levé ruce. 	Bílým světlem mávat vodorovně doprava a doleva na úrovni ramen.
Nasednout (Sesednout)	Obě vzpažit a upažením připažit.	Totéž se žlutým v pravé a červeným v levé ruce. 	Bílým světlem mávat nahoru a dolů.
V chod (Vpřed)	Pravou vzpažit, obrátit se do směru pohybu a předpažit.	Totéž se žlutým v pravé ruce. 	Zeleným světlem mávat nahoru a dolů.
Vzdálenosti zvětšit	Levou vzpažit a pravou upažit a mávat jí dolů a nahoru k úrovni ramene.	Totéž se žlutým v pravé a červeným v levé ruce. 	Zeleným světlem opisovat osmičku.
Vzdálenosti zmenšit	Pravou vzpažit, levou upažit a mávat jí dolů a nahoru k úrovni ramene.	Totéž se žlutým v pravé a červeným v levé ruce. 	Červeným světlem opisovat osmičku.

Signál	Smluvená znamení		
	pažemi	praporky	svítilnou
V linii vozidel	Obě upažit a držet až do odpovědi.	Totéž se žlutým v pravé a červeným v levé ruce. 	Zeleným světlem mávat doprava a doleva před sebou na úrovni ramen.
V linii četových proudů	Obě vzpažit a mávat nad hlavou.	Totéž se žlutým v pravé a červeným v levé ruce. 	Zeleným světlem opisovat nad hlavou doprava a doleva půlkruh.
V linii rotních proudů	Obě vzpažit, zkřížit je nad hlavou a držet v klidu.	Totéž se žlutým v pravé a červeným v levé ruce. 	Zeleným světlem mávat nad hlavou doprava, při zpětném pohybu zhasnout.
V proud	Pravou svisle pohybovat nahoru a dolů.	Totéž se žlutým v pravé ruce. 	Zelené světlo držet v klidu a pak mávat nahoru a dolů (jako „vpřed“).

Signál	Smluvená znamení		
	pažemi	praporky	svítilnou
Všichni čelem vzad	Levou upažit, pravou vzpažit a kroužit nad hlavou.	Totéž se žlutým v pravé a červeným v levé ruce. 	Zeleným světlem kroužit před sebou.
Všichni vpravo v bok (vlevo v bok)	Levou upažit a pravou vzpažit, obrátit se do směru a mávat pravou rukou nahoru a dolů do úrovně ramene.	Totéž se žlutým v pravé a červeným v levé ruce. 	Zeleným světlem mávat shora dolů a do udaného směru.
Bojový poplach	Obě paže vzpažit a mávat čepicí do stran.	Praporky vzpažit a držet zevnitř. 	Modrým světlem mávat do stran.
Hotovo	Pravou vzpažit zevnitř.	Totéž se žlutým v pravé ruce. 	Dlouhé zelené světlo.

Poznámka: Praporky mají rozměry (30 × 20) cm. Tyč je dlouhá 50 cm.
Místo žlutého praporku se může použít bílý praporek.

VZTYČOVÁNÍ A SNÍMÁNÍ STÁTNÍ VLAJKY¹²⁾

Tabulka 2

Vztyčování státní vlajky

Vrchní praporčík	Velitel čestné jednotky	Čestná jednotka	Nosiči vlajky	Poznámka
			Rozvinou státní vlajku tak, aby nedošlo k zamotání nebo se dotkla země, a každý z nich ji uchopí za cíp.	Ve výchozím postavení nastoupí v pořadí: a) vrchní praporčík, b) nosiči vlajky, c) velitel čestné jednotky, d) čestná jednotka.
Velí „Čestná jednotko a nosiči vlajky na můj povel, ke vztyčení státní vlajky, pochodem – V CHOD!“. Po příchodu na stanovené místo velí „Zastavit – STÁT!“.	Napochoduje na vyznačené místo u stožáru.	Napochoduje na vyznačené místo u stožáru.	Napochodují na vyznačené místo u stožáru.	
Velí, například: „Čestná jednotko, státní vlajce,	Pozdraví rukou.	Provádí cvik.	Čelní dvojice připne společně	

¹²⁾ Zákon č. 352/2001 Sb., o užívání státních symbolů České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Vrchní praporčík	Velitel čestné jednotky	Čestná jednotka	Nosiči vlajky	Poznámka
vpřavo, k počtě – ZBRAŇ!“. Zdraví rukou.	Stojí u stožáru a připne státní vlajku k lanku ke vztyčení.		s velitelem čestné jednotky státní vlajku k úchytům na lanku stožáru a drží státní vlajku.	
Smluveným signálem dá pokyn pro hraní státní hymny a velí „ Státní vlajku – VZTYČ!“. Zdraví rukou.	Vztyčuje státní vlajku. Po vztyčení státní vlajky zdraví rukou.		Postupně uvolňují státní vlajku. Podle potřeby mění místo tak, aby následně mohli vypochodovat. Jakmile je státní vlajka dostatečně nad zemí, zaujmou základní postoj. Jakmile je státní vlajka celou délkou zavěšena na stožáru, aniž by se dotkla země, vykonají samostatně cvik „vpřavo hled“ („vlevo hled“, „čelně hled“).	
Velí „ Čestná jednotko a nosiči vlajky, přímě – HLEŽ!“. Ukončí pozdrav.	Provádí cvik. Ukončí pozdrav.	Provádí cvik.	Provádí cvik.	

Vrchní praporčík	Velitel čestné jednotky	Čestná jednotka	Nosiči vlajky	Poznámka
Velí „Čestná jednotko a nosiči vlajky, pochodem – V CHOD!“. Ve výchozím postavení je vrchní praporčík zastaví a velí „ROZCHOD!“	Odpochoduje.	Odpochoduje.	Odpochodují.	Odpochodují do výchozího postavení ve stejném pořadí jako při příchodu.

Tabulka 3

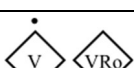
Snímání státní vlajky

Vrchní praporčík	Velitel čestné jednotky	Čestná jednotka	Nosiči vlajky	Poznámka
Velí „Čestná jednotko a nosiči vlajky na můj povel, k sejmutí státní vlajky, pochodem – V CHOD!“. Po příchodu na stanovené místo velí „Zastavit – STÁT!“.	Napochoduje na vyznačené místo u stožáru.	Napochoduje na vyznačené místo u stožáru.	Napochodují na vyznačené místo u stožáru.	Ve výchozím postavení nastoupí v pořadí: a) vrchní praporčík, b) nosiči vlajky, c) velitel čestné jednotky, d) čestná jednotka.
Smluveným signálem dá pokyn pro hraní státní hymny a velí, například: „Čestná jednotko, státní vlajce, vpravo, k počtě – ZBRAŇ!“. Zdraví rukou.	Pozdraví rukou.	Provádí cvik.	Jakmile je státní vlajka na dosah, postupně ji převezmou, aniž by se dotkla země.	

Vrchní praporčík	Velitel čestné jednotky	Čestná jednotka	Nosiči vlajky	Poznámka
Následně velí „ Státní vlajku – SEJMOUT! “. Zdraví rukou.	Snímá státní vlajku. Po sejmutí státní vlajky zdraví rukou.		Podle potřeby mění místo tak, aby následně mohli vypochoďovat.	
Velí „ Čestná jednotko, přímo – HLEĎ! “. Ukončí pozdrav.	Ukončí pozdrav.	Provádí cvik.	Provádí cvik.	
Velí „ Čestná jednotko a nosiči vlajky, pochodem – V CHOD! “. Ve výchozím postavení vrchní praporčík vydá pokyny k uložení státní vlajky a velí „ ROZCHOD! “	Odpochoďuje.	Odpochoďuje.	Odpochoďují.	Odpochoďují do výchozího postavení ve stejném pořadí jako při příchodu.

SYMBOLY PRO OZNAČOVÁNÍ VOJÁKŮ, JEDNOTEK A VOZIDEL

Tabulka 4**Smluvené značky**

Značka	Popis	Značka	Popis
	Velitel praporu		Zástupce velitele praporu
	Náčelník štábu praporu		Zástupce náčelníka štábu praporu
	Vrchní praporčík		Vedoucí praporčík
	Velitel roty		Zástupce velitele roty
	Velitel čety		Zástupce velitele čety
	Velitel další jednotky (zabezpečovací, podpůrné ...)		Výkonný praporčík roty
	Velitel družstva		Velitel roje
	Velitel (vozidla)		Velitel obsluhy
	Střelec operátor		Řidič
	Pancérovník		Pomocník pancérovníka
	Kulometník		Střelec, obsluha
	Bojový prapor (praporečník s bojovým praporem)		Strážný (u bojového praporu)
Označení vozidel			
	Zabezpečovací vozidlo (např. nákladní automobil)		Vozidlo velitele praporu
	Pásové vozidlo		Vozidlo velitele roty
	Osobní vozidlo		Vozidlo velitele čety

O B S A H

Strana

Úvod		3
Část první	Základní ustanovení	5
Hlava I	Všeobecná ustanovení	5
Hlava II	Základní pojmy	6
Část druhá	Povinnosti velitelů a vojáků a výcvik	9
Hlava I	Povinnosti velitelů a ostatních vojáků při výcviku ...	9
Hlava II	Obecná ustanovení o velení	11
Hlava III	Zásady výcviku	15
Část třetí	Cviky a pohyb beze zbraně a se zbraní	19
Hlava I	Cviky beze zbraně na místě	19
Hlava II	Pohyb beze zbraně	24
Hlava III	Cviky se zbraní	30
Hlava IV	Cviky a pohyb se zbraní	48
Část čtvrtá	Pozdrav a vzdávání pocty	54
Hlava I	Pozdrav na místě mimo tvar	54
Hlava II	Pozdrav za pohybu mimo tvar	57
Hlava III	Vzdávání pocty na místě v tvaru	61
Hlava IV	Vzdávání pocty za pochodu v tvaru	62
Hlava V	Vzdávání pocty při protokolárních aktech v tvaru ...	64
Část pátá	Vystoupení z tvaru a příchod k veliteli	67
Hlava I	Vystoupení z tvaru	67
Hlava II	Příchod k veliteli a návrat do tvaru	69
Část šestá	Pěší tvary družstva, čety, roty, praporu a útvaru	71
Hlava I	Nástupové a pochodové tvary družstva	71
Hlava II	Nástupové a pochodové tvary čety	80

Hlava III	Nástupové a pochodové tvary roty	88
Hlava IV	Nástupové a pochodové tvary praporu	93
Hlava V	Nástupové a pochodové tvary útvaru	101
Část sedmá	Tvary čety, roty, praporu a útvaru na vozidlech	106
Hlava I	Všeobecná ustanovení	106
Hlava II	Tvary čety, roty, praporu a útvaru na vozidlech	118
Část osmá	Cviky Čestné stráže Armády České republiky s puškou 7,62 SN 52/57	130
Hlava I	Cviky s puškou na místě	130
Hlava II	Cviky s puškou za pochodu	143
Část devátá	Cviky Čestné stráže Armády České republiky se šavlí	148
Hlava I	Cviky se šavlí na místě	148
Hlava II	Cviky se šavlí při slavnostním pochodu, při pietním aktu a při podání hlášení při slavnostním aktu	158
Část desátá	Cviky se státní vlajkou a bojovým praporem	165
Hlava I	Činnost praporečníka při cvicích se státní vlajkou a bojovým praporem	165
Hlava II	Činnost strážných při cvicích se státní vlajkou a bojovým praporem, přerazení státní vlajky a bojového praporu	169
Část jedenáctá	Cviky a činnost čestné jednotky při střelení salvy ..	171
Hlava I	Cviky se samopalem vz. 58P při střelení salvy	171
Hlava II	Cviky s puškou 7,62 SN 52/57 při střelení salvy	186
Hlava III	Cviky s útočnou puškou CZ 805 BREN A1, A2 a BREN 2 při střelení salvy	189
Část dvanáctá	Kladení věnců (kytic)	196
Hlava I	Uchopení, nesení a položení věnce dvojicí	196
Hlava II	Uchopení, nesení a položení věnce (kytice) jednotlivcem	200

Část třináctá	Protokolární akty	203
Hlava I	Protokolární akty a jejich členění	203
Hlava II	Provádění smutečních a pietních aktů	206
Hlava III	Provádění slavnostních aktů	209
Hlava IV	Činnost při společných nástupech útvaru při slavnostních příležitostech	212
Část čtrnáctá	Přezkoušení z pořadové přípravy	222
Hlava I	Všeobecná ustanovení	222
Hlava II	Přezkoušení roty, praporu a útvaru	223
Hlava III	Přezkoušení z pořadové přípravy a hodnocení	228

P Ř Í L O H Y

Příloha č. 1	Nástupové a pochodové tvary	237
Příloha č. 2	Signály pro velení	239
Příloha č. 3	Vztyčování a snímání státní vlajky	243
Příloha č. 4	Symboły pro označování vojáků, jednotek a vozidel	247

Odpovědný služební orgán:
brigádní generál Ing. Petr MILČICKÝ, Ph.D., MSc.
Zpracovatel: Ing. Štefan ZIGO.

Vojenský předpis přidělen podle zvláštního rozdělovníku.

Schváleno č.j. MO 971913/2024-SRS MO – Imprimatur: 13. prosince 2024.
